

Space for Available
for Advertising

WWW.PREETNEWS.COM
WWW.PREETNAMA.COM

preetnamausa
@gmail.com

ਨਿਊਜ਼ਪੇਪਰ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਮੁੱਖ ਸੰਪਾਦਕ : ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ ਖੁਰਾ ਸ਼ੰਕਰ

Online and Print Media +1 201-312-4180 +1 917-328-8436

ਇਸ ਦੁਨੀਆ ਵਿਚ
ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਦਾ
ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਨਾ ਹੈ
ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਬਾਪ
ਦਾ ਕਰੋ, ਜੋ ਤੁਹਾਨੂੰ
ਕਦੇ ਵੀ ਧੋਖਾ ਨਹੀਂ
ਦਿੰਦੇ

ਪ੍ਰਿਤਪਾਲ ਕੌਰ ਪ੍ਰੀਤ
Preetnamausa@gmail.com

ਸਾਲ 4, ਅੰਕ 360, 03 ਜੁਲਾਈ ਤੋਂ 09 ਜੁਲਾਈ, 2026 ਵੈਬਸਾਈਟ : www.preetnama.com, www.preetnews.com ਈਮੇਲ preetnamausa@gmail.com

ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਬਾਰੇ ਕਿਹੜਾ ਵੱਡਾ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ

ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਵੱਲੋਂ 150 ਸਾਲ ਪੁਰਾਣੀ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਿਜ ਕਰਦਿਆਂ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਯੂਐੱਸ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੱਕ ਹੈ। 6-3 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਜੌਨ ਰੋਬਰਟਸ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਘਰ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਤਹਿਤ ਜਨਮ ਤੋਂ ਹੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਨੇ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਹੁਕਮ ਜ਼ਰੀਏ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਅਤੇ ਕੁਝ ਅਸਥਾਈ ਯਾਤਰੀਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਟਰੰਪ ਦੇ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਏਜੰਡੇ ਲਈ ਇੱਕ ਵੱਡਾ ਝਟਕਾ ਹੈ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਸੰਗਠਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਟਰੰਪ ਸੋਸ਼ਲ 'ਤੇ ਟਰੰਪ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਬਹੁਤ ਮਾੜਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਜਨਮ ਤੋਂ ਮਿਲਣ ਵਾਲੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੀ ਲੜਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਪ੍ਰਣ ਲਿਆ। ਅਮਰੀਕਾ 1868 ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਿੰਦਾ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਅਧਿਕਾਰ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅਮਰੀਕਾ ਦੀ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵੱਲੋਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਮਰੀਕੀ ਘਰੇਲੂ ਜੰਗ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ 14ਵੀਂ ਸੋਧ (ਜੋ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਗੁਲਾਮਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ) ਮੁਤਾਬਕ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਜਨਮੇ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਇਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਦਾ ਨਾਗਰਿਕ ਹੈ।

ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਉਂਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀ ਕਿਹਾ ? ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਰੋਬਰਟਸ ਨੇ ਬਹੁਮਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ, ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਉਦੋਂ ਵੀ ਅਤੇ ਹੁਣ ਵੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਸਾਡੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਸੁਤੰਤਰ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੱਸਾ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਲਿਖਿਆ ਕਿ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੇ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਾਅਦੇ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਇਸ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਨਮੇ ਹਰ ਅਜ਼ਾਦ ਵਿਅਕਤੀ ਤੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਮੁੱਖ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਉਸ ਵਾਅਦੇ ਨੂੰ ਨਿਭਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਵਿੱਚ ਦਰਜ 'ਉਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਧੀਨ' ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨੌਂ ਵਿੱਚੋਂ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਜਤਾਈ- ਜਸਟਿਸ

ਕਲੈਰੈਂਸ ਥੌਮਸ, ਜਸਟਿਸ ਨੀਲ ਗੌਰਸਚ ਅਤੇ ਜਸਟਿਸ ਸੈਮੂਅਲ ਅਲੀਟੋ। ਜਸਟਿਸ ਥੌਮਸ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ 14ਵੀਂ ਸੋਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਸਿਆਸੀ ਹਿਤਾਂ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਜ਼ਾਦ ਹੋਏ ਗੁਲਾਮਾਂ ਲਈ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬਣਾਈ ਗਈ ਸੀ, ਉਹ ਅਮਰੀਕੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਕੋਈ ਵਡਾਦਾਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਸਟਿਸ ਸੈਮੂਅਲ ਅਲੀਟੋ ਨੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਗਲਤੀ ਦੱਸਿਆ ਜੋ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਲਗਭਗ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਹ ਲੋਕ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜੋ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਅਤੇ ਫਿਰ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਦੇਸ਼ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਦੇ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਅਮਰੀਕਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਜਨਮ ਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਡੋਨਲਡ ਟਰੰਪ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਅਪ੍ਰੈਲ ਵਿੱਚ ਮੌਖਿਕ ਬਹਿਸ ਦੇਖਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਖੇਪ ਪਰ ਇਤਿਹਾਸਕ ਹਾਜ਼ਰੀ ਦਰਜ ਕਰਵਾਈ ਸੀ। ਸਖਤ ਪ੍ਰਵਾਸ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਵੱਡੇ ਸਮਰਥਕ ਵਾਈਟ ਹਾਊਸ ਦੇ ਚੀਫ ਆਫ ਸਟਾਫ ਸਟੀਫਨ ਮਿਲਰ ਨੇ ਐਕਸ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਇਤਿਹਾਸ ਦੇ 'ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਵਿਨਾਸ਼ਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦੱਸਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਪੂਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਦਾ ਜਨਮਸਿੱਧ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੱਦ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਪੜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੋ ਸਾਡੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੋਂਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੋਵੇ। ਪਰ ਪਰਵਾਸ ਦੇ ਸਮਰਥਕਾਂ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਲੋਚਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਜਸ਼ਨ ਮਨਾਇਆ। ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਹਾਊਸ ਆਫ ਰੀਪ੍ਰੈਜ਼ੇਂਟੇਟਿਵਜ਼ ਵਿੱਚ ਡੋਮੈਕ੍ਰੇਟਸ ਦੇ ਨੇਤਾ ਹਕੀਮ ਜੈਫਰੀਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ

ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਚਲਦਿਆਂ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਖਿਰਕਾਰ ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਸਾਰੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਹਨ। ਜੈਫਰੀਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ, 'ਇਸ 'ਤੇ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਲਾਇਬਰਲ ਕਮੇਟੀ ਫਾਰ ਸਿਵਲ ਰਾਈਟਸ ਐਂਡਰ ਲਾਅ ਦੀ ਮੁੱਖ ਕੌਂਸਲ ਡੇਰੀਅਲੀ ਰੋਡਰਿਗਜ਼ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਉਸ ਸੱਚਾਈ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਸੌਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸੱਚ ਮੰਨਦੇ ਆ ਰਹੇ ਹਾਂ।

ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਪਿੱਠਭੂਮੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, 'ਅਮਰੀਕੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਜਨਮ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਭਾਵੇਂ ਉਸ ਦੇ ਮਾਪਿਆਂ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਟੇਟਸ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ, ਉਹ ਇੱਕ ਅਮਰੀਕੀ ਨਾਗਰਿਕ ਵਜੋਂ ਜਨਮ ਲੈਂਦਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਰਾਸ਼ਟਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਸਮੂਹਿਕ ਇੱਛਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਵੱਡੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਜਨਮ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਕੀ ਹੈ ?

ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ 14ਵੇਂ ਸੋਧ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਹੀ ਵਾਕ 'ਜਨਮ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਗਰਿਕਤਾ' ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਜਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਆ ਕੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣੇ ਲੋਕ ਇੱਥੋਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣਗੇ। ਉਹ ਸਭ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਜ ਅਮਰੀਕਾ ਅਤੇ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਉਸ ਸਟੇਟ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕ ਹੋਣਗੇ ਜਿਥੋਂ ਦੇ ਉਹ ਵਸਨੀਕ ਹਨ। ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਬਾਰੇ ਕੱਟੜਪੰਥੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੀਤੀ 'ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਇਮੀਗ੍ਰੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਆਕਰਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨੀਤੀ ਗੈਰ-ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਗਰਭਵਤੀ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਲਈ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਨੂੰ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਬਰਥ ਟੂਰਿਜ਼ਮ' ਜਾਂ 'ਐਂਕਰ ਬੇਬੀ' ਵੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਮਰੀਕਾ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੈਨੇਡਾ, ਮੈਕਸੀਕੋ, ਮਲੇਸ਼ੀਆ ਅਤੇ ਲੇਸੋਥੋ ਸਮੇਤ 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇਸ਼ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਪਾਬੰਦੀ ਦੇ ਆਟੋਮੈਟਿਕ ਜਸ ਸੋਲੀ, ਜਾਂ ਮਿੱਟੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾ ਦੇ ਹੋਣ ਜਨਮ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਵਾਲੀ ਨੀਤੀ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਯੂਕੇ ਅਤੇ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਮਾਤਾ ਜਾਂ ਪਿਤਾ ਨਾਗਰਿਕ ਜਾਂ ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ ਹੋਣ ਤਾਂ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਨਾਗਰਿਕਤਾ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਕੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ -ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ-2026- ਕਾਨੂੰਨ ਸਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਵਿੱਚ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਹਨ। ਪਰ ਹੁਣ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਸਿੱਖ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਬਹਿਸ ਵੀ ਛਿੜ ਗਈ ਹੈ। ਖ਼ਾਸ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਪੁਨਰ ਸੁਰਜੀਤ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਉੱਤੇ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਆਖਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ -ਪੱਕਾ ਆਖਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਕਿਵੇਂ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਬੇਸ਼ੱਕ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਅਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਸਭ ਤੋਂ ਸਰਬੋਤਮ ਹਨ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2026 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਾਲ ਰਾਇ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ -ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2026- ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖ਼ਦਸ਼ੇ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰ (ਵਿਧਾਇਕ) 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸ਼ੋਸ਼ਨ ਸੱਦ ਕੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਤਾਰ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਜੇ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਧਾਰਮਿਕ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ, ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਭ ਤੋਂ ਸੁਪਰੀਮ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰ ਸਿੱਖ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਹੈ, ਫਿਰ ਚਾਹੇ ਉਹ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਫਿਰ ਐੱਮਪੀ ਜਾਂ ਵਿਧਾਇਕ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਘੇਰੇ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਹ ਬਹੁਤ ਵਿਸ਼ਾਲ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਵੀ ਦੁਨੀਆ ਭਰ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖ ਬੈਠੇ ਹਨ, ਉਹ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਨੂੰ ਮੰਨਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਲੋੜ ਪੈਣ ਉੱਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ, ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਪਰ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਮਾਮਲਾ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਸਬੰਧੀ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਕਿ "2008 ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਬਿੱਲ ਪਾਸ ਹੋਇਆ ਸੀ ਪਰ ਉਹ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਸੂਬੇ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸੀ, ਇਸ ਕਰ ਕੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਇਕ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਦੇਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਸੀ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ, ਪਰ ਹੋਇਆ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵੀ ਗਲਤ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਇਸ ਵਾਰ ਵੀ ਪਹਿਲਾਂ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਹੋ ਗਿਆ ਅਤੇ ਰਾਜਪਾਲ

ਮੌਜੂਦਾ ਜਥੇਦਾਰ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਚੁੱਕੇ ਸਵਾਲ
ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਉੱਤੇ ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਤੰਜ ਕੱਸਿਆ ਹੈ। ਸਾਬਕਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਐਕਸ ਉੱਤੇ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, -ਜੇਕਰ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਇਹ ਪੱਕਾ ਆਖਣਾ ਸੀ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਚੁਣੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਹ ਵੀ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਸੀ ਕਿ ਕਿੰਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿੱਖਾਂ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਬਣੇ, ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ?- ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗਿਆਨੀ ਹਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਨੇ ਐਕਸ ਉੱਤੇ ਆਪਣੀ ਲਿਖਤ ਨਾਲ 2024 ਦਾ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਵਾਇਆ ਹੈ। ਸਾਲ 2024 ਵਿੱਚ ਉਹ ਖੁਦ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਜਥੇਬੰਦਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਭੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸੀ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵੱਲੋਂ ਤੈਅ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਸੰਕਟ ਵਿੱਚ ਘਿਰ ਜਾਵੇਗੀ।

ਨੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦੇ ਦਿੱਤੀ, ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੇ ਇਸ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਵੀ ਕੀਤਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅਸਲ ਪੰਗਾ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪਿਆ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਯਾਤਰਾ ਕਰਨਾ ਲੱਗੇ, ਇਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਦਿਨ ਬਾਅਦ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਰੋਲਾ ਪੈ ਗਿਆ, ਇਸ ਕਰਕੇ ਇਹ ਕਦਮ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ। ਸਿੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਅਤੇ ਲੇਖਕ ਗਿਆਨੀ ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ -ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੰਥ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦਾ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬ ਦੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਆਖਿਆ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਦਾ ਸੁਝਾਅ ਤਾਂ ਦੇ ਸਕਦੇ

ਹਨ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਦਲਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਹੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਕਿ "2008 ਵਿੱਚ ਜਦੋਂ ਤਤਕਾਲੀ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੀ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਨ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ? ਸਿੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਜਾਣਕਾਰ ਮੁਤਾਬਕ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਕੇਵਲ ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਜੁਰਮਾਨਾ ਜਾਂ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਪਰ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਤਖ਼ਤ ਆਪਣੇ ਬਣਾਏ ਗੀਤੀ-ਰਿਵਾਜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਧਾਰਮਿਕ ਸਜ਼ਾ ਪਿਛਲੇ ਸਮੇਂ ਦੌਰਾਨ ਦਿੰਦਾ ਆਇਆ ਹੈ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕੀ ਆਦੇਸ਼ ਹਨ ?
ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ 13 ਅਪ੍ਰੈਲ 2026 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ -ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2026- ਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ -ਪੰਜਾਬ

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

03 JULY TO 09 JULY, 2026

Event Master

5TH ANNUAL

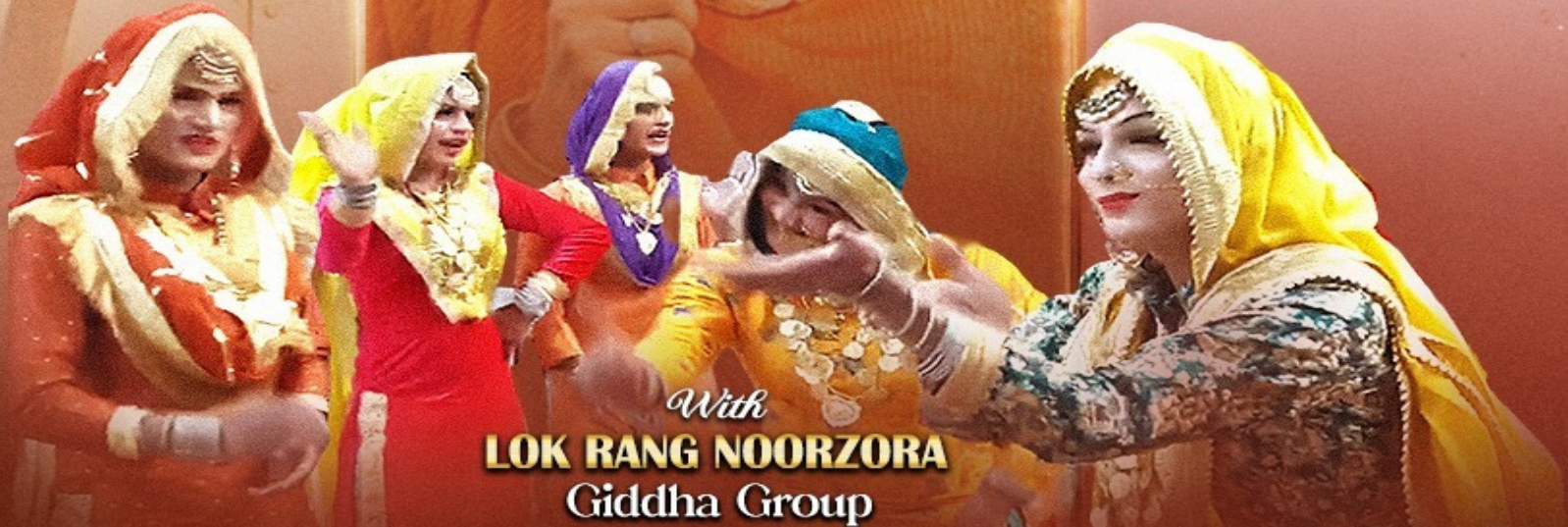
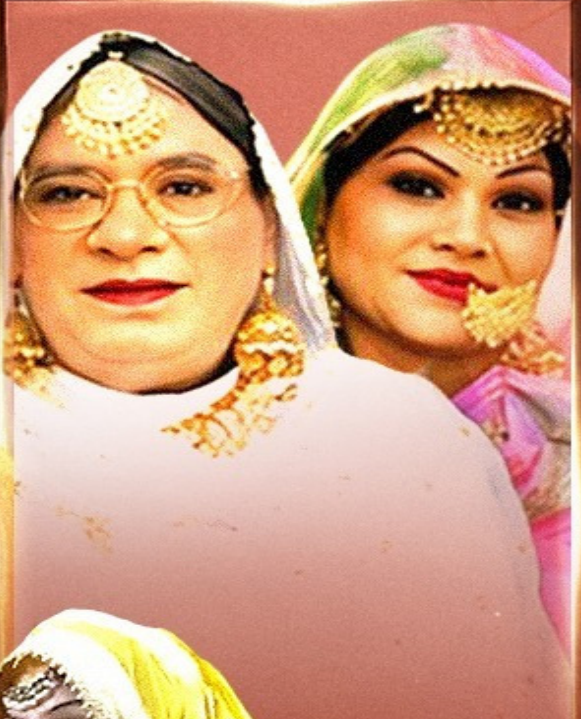
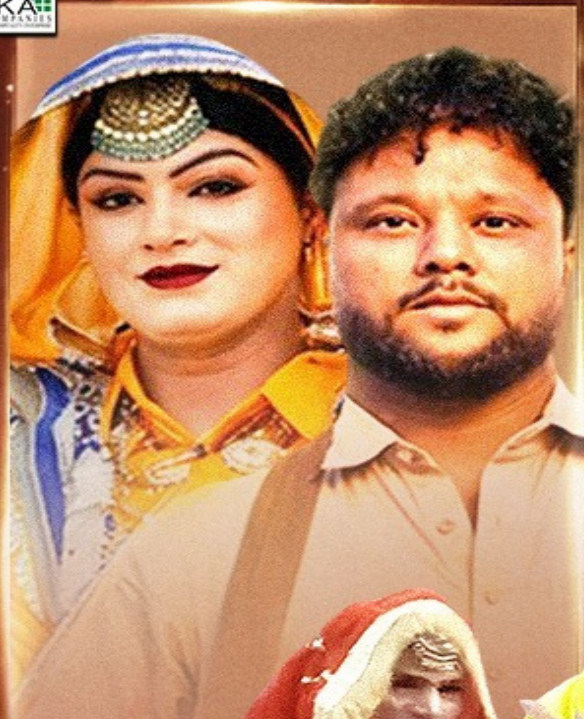
Ladies Event Only

Teeyan DA MELA

Women Empowerment

HUMANITY FIRST
COMPASSION IN ACTION

METROPOLITAN

With

LOK RANG NOORZORA

Giddha Group

Sunday
19

JULY 2026
12:00PM - 5:00PM

Marriott UNIONDALE (GRAND BALLROOM)
101 JAMES DOOLITTLE BLVD, UNIONDALE, NY 11553

ATTRACTIONS

FREE
RAFFLE AT ENTRY
DANCE PERFORMANCE
SURPRISE GIFTS

GIDHA BHANGRA | GAMES | COMPETITIONS | FOLK SINGING
PUNJABI DJ OPEN FLOOR DANCE | CLOTHING & JEWELRY STALL

TICKETS AVAILABLE AT: Sulekha.com | Eventbrite

BEST DRESS UP

CHOTI PUNJABAN (AGE 5-9)
JUNIOR PUNJABAN (AGE 10-15)
MISS PUNJABAN (AGE 16-30)
(REGISTRATION FEE \$50)
NISHI: 917-992-0076

NEERU UPPAL
646-239-8980

ANJU SHARMA
516-582-5888

NEETU CHABRA
718-344-5768

HARVINDER BHATIA
516-528-3463

PAMMI JAPRA
516-547-3480

COMMITTEE MEMBERS:

SUPREET KAUR | AMITA KARWAL | SAHIBA KAUR | PARUL KUMAR | MANJEET KAUR | POONAM LEKHI

EVENTMASTER/ | 212-300-6511 | HELLO@EVENTMASTER.NYC

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਕੱਤਰੇਤ 'ਚ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸਿੱਖ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕੀ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਡੇਰਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਗਲੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜੋ ਵੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਸਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸੈਸ਼ਨ ਸੱਦਾ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਦੇਵੇਗੀ। ਦਰਅਸਲ, ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ-2026 ਦੇ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਰੇ ਸਿੱਖ ਵਿਧਾਇਕ ਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ।

ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਮਾਮਲਾ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2026 ਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਕੱਤਰੇਤ ਦੇ ਇਚਾਰਜ ਬਗੀਚਾ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪੱਤਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਅਪ੍ਰੈਲ 2026 ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਨਾਲ ਗਏ ਅਤੇ ਸਹਿਮਤੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਾਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਐਕਟ, 2026 ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਸ਼ਿਕਾਇਤਾਂ ਆਈਆਂ ਹਨ। ਸਿੱਖ ਸੰਗਤਾਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਅਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਏ ਗਏ ਹਨ। ਸੰਗਤ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਹੀ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਮੂਹ ਸਿੱਖ ਮੈਂਬਰਾਂ ਅਤੇ ਸੂਬਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਸਕੱਤਰੇਤ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ

ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਬੇਅਦਬੀਆਂ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਸਿੱਖ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕੀਤੇ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਦਰਜ ਕਰਵਾਏ ਗਏ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜੋ ਵੀ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ।

ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੱਸੇ ਗਏ
ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਗਿਣਵਾਉਂਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਗਲਤੀ ਇਥੇ ਹੋਈ ਕਿ ਕੌਮ ਕਰਦੇ ਕਰਦੇ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਕੌਮ ਪੰਥ ਜਾਂ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਨ, ਉਹ ਕੌਮ ਉਨ੍ਹਾਂ (ਸਰਕਾਰ) ਨੇ ਕਰਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ 'ਚ ਵੱਡੇ ਗਏ। ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਕਰ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਕਿਵੇਂ ਰੱਖਣਾ, ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਤੇ ਅਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ, ਇਹ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਅਕਰੇਗਾ।" "ਤੁਸੀਂ ਲਿਖ ਕੇ ਦੇ ਸਕਦੇ ਸੀ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਸੁਝਾਅ ਦੇਵੇ ਕਿ ਨਿਯਮ-ਕਾਇਦੇ ਕਿਵੇਂ ਬਣਾਉਣੇ... ਪਰ ਉਹ ਅਸੀਂ ਬਣਾਉਣੇ ਹਨ।

"ਗੁਰੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਆ ਸਕਦਾ।" "ਦੇਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ 'ਤੇ ਸਾਡਾ ਕੋਈ ਇਤਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ, ਦਿਓ ਸਜ਼ਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੇ ਦੇਣੀ ਹੈ।" ਕਾਨੂੰਨ ਮੁਤਾਬਕ - "ਇਸ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਮੱਦਾਂ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਤਹਿਤ ਬਣੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਜੋ ਵੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਜਗਤ ਜੋਤ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸਰੂਪ ਜਾਂ ਸਰੂਪਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਉਸਨੂੰ 5 ਸਾਲ ਤੱਕ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ" - ਇਹ ਸਜ਼ਾ ਕਿਸ ਏ ਲਈ ਹੈ? ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਲਈ? ਇਹ ਜਿਹੜੀ ਸਜ਼ਾ ਹੈ 'ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਅਪਰਾਧ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ', ਕੌਮ ਡਰ ਗਈ ਹੈ ਇਸ ਨਾਲ।" ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ 'ਬੀੜ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਸਰੂਪ', 'ਕਸਟੋਡੀਅਨ', ਯੂਨਿਕ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼।

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ੀ ਮਗਰੋਂ ਕੀ ਬੋਲੇ ਆਗੂ
ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਪੀਕਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਸੰਧਵਾਂ ਨੇ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਬਾਹਰ ਆ ਕੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਪੈਰੀ ਨਤਮਸਤਕ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਸਾਡੇ ਮੰਤਰੀ ਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਸਾਰੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਹਾਂ। ਜਥੇਦਾਰ ਨਾਲ ਸਾਰਥਿਕ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਹੋਈ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਾਹਿਗੁਰੂ ਸਾਡੇ ਉੱਤੇ ਕਿਰਪਾ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਥਾਂ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਖਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮਾਣਯੋਗ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸੋਧਾਂ ਉਹ ਸਪੀਕਰ ਸਾਬ 'ਤੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜਣਗੇ, ਉਹ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਾਡੇ ਸਭ ਦੇ ਮਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਜਥੇਦਾਰ ਪ੍ਰਤੀ ਬਹੁਤ ਸਤਿਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਗੱਲਬਾਤ ਹੋਈ ਹੈ, ਉਸ ਉੱਪਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਹਾਂਗੇ ਕਿ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ। ਇਸ ਥਾਂ ਦੀ ਮਾਣ-ਮਰਿਆਦਾ ਨੂੰ ਖਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖ ਕੇ ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਕਿ ਇਸ ਬਾਰੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।" ਖਜ਼ਾਨਾ ਮੰਤਰੀ ਹਰਪਾਲ ਚੀਮਾ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਮਾਣਯੋਗ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਕੁਝ ਸੋਧਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਹ ਸੋਧਾਂ ਉਹ ਸਪੀਕਰ ਸਾਬ 'ਤੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਾਨੂੰ ਭੇਜਣਗੇ, ਉਹ ਲੈ ਕੇ ਅਸੀਂ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਜਾਵਾਂਗੇ ਕਿ ਉਸ ਉੱਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ: ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ
ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਧਾਇਕ ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਬਹੁਤ ਚੰਗੇ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਥੈਰਨ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕੀਤੀ, ਇਸ ਤੋਂ ਸਾਡਾ ਸੁਝਾਅ ਤੇ ਪਾਰਦਰਸ਼ੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੱਲ ਹੋ ਨਹੀਂ ਸੀ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਪੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਤੇ ਪੰਥ ਦੇ ਜੋ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਸਰਕਾਰ ਨਾ ਦਖਲ ਦੇਵੇ ਤੇ ਜੋ ਸਿਆਸੀ ਮੁੱਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਪੰਥਕ ਆਗੂ ਨਾ ਦਖਲ ਦੇਣ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ "ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਜਲਦਬਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਵੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਸੋਧਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਹਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖੋਂ ਸਾਡੀ ਓਨੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਧਾਰਮਿਕ ਪੱਖੋਂ ਜੋ ਲੋਕ ਚੰਗੀ ਸਮਝ ਰੱਖਦੇ ਹਨ ਤੇ ਫਿਰ ਜਿਹੜੀ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਹੈ ਉਸ ਮੁਤਾਬਕ ਸੋਧ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਤੇ ਵੀ ਟਕਰਾਅ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਨਾ ਹੋਵੇ।" ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਮੁਤਾਬਕ, "ਅਸੀਂ ਤਾਂ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਇਹੀ ਰੋਲਾ ਪਾਉਂਦੇ ਸੀ ਕਿ ਧਾਰਮਿਕ ਮਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਮਝ ਰੱਖਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸਾਰਥਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕੇ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਵੀ ਇਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਮਿਕ ਟਕਰਾਅ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ। ਪਰਗਟ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ "ਸੱਚ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਹੁਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਹੋਣਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਤੇ ਸੋਧਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕੀ।"

ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਚਰਚਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀ ਕਿਹਾ ਸੀ
ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਕੱਤਰੇਤ ਵਿਖੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵੇਲੇ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਕਾਫੀ ਲੰਮੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੀ ਮਰਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬਾਈਪਾਸ ਕਰਕੇ 2008 ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਸੋਧ ਕੀਤੀ, ਉਸ ਸੋਧ ਦੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਾਡਾ ਮਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੇ ਖਾਲਸਾ ਪੰਥ ਦੇ ਅਖਤਿਆਰ ਹਨ ਕਿ ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਕਿਵੇਂ ਆਪਣੀ ਰਹਿਤ ਰੱਖਣੀ ਹੈ, ਖਾਲਸੇ ਨੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਕਿਵੇਂ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਹੈ।" ਗੁਰੂ ਤੇ ਸਿੱਖ ਵਿਚਕਾਰ ਜਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਰਾਹੀਂ ਸਰਕਾਰ ਆਈ ਹੈ, ਉਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਜਿਹੜਾ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਸਾਡੇ ਧਰਮ 'ਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ, ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਅਥਾਰਿਟੀ 'ਚ ਦਖਲ ਦਿੱਤਾ, ਉਸ ਸਬੰਧ 'ਚ ਸਿੱਖ ਐਮਐਲਏ ਜਾਂ ਕੈਬਨਿਟ ਮੰਤਰੀ ਹਨ, ਅੱਜ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲੈਣ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਸੱਦਿਆ ਹੈ।" "ਖੁਲ੍ਹੇ ਮਾਹੌਲ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾ ਹੋਵੇਗੀ ਤੇ ਮੈਂ ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਆਖਦਾ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਤੇ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਉਲਟ ਨਹੀਂ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਨਾਲ ਹੀ ਪੰਥ ਦੀਆਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੇ ਮੁਤਾਬਕ ਚੱਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।" "ਅੱਜ ਗੁਰੂ ਪੰਥ ਦੇ ਜਲੌਅ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹੋਣ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।"

ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕੀ ਉਮੀਦ ਜਤਾਈ
ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਨੂੰ ਸੰਬੰਧਨ ਕਰਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਕੁੱਲ 87 ਸਿੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਹਾਜ਼ਰੀ ਭਰੀ। ਇਸ ਦੌਰਾਨ ਸੰਜੀਦਾ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਹੋਈ ਹੈ ਅਤੇ ਟਕਰਾਅ ਵਰਗੀ ਕੋਈ ਸਥਿਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਚੰਗੀ ਸਾਰਥਕ ਸੋਚ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਮੈਨੂੰ ਖੁਸ਼ੀ ਹੈ ਕਿ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਮਸਲੇ ਦਾ ਹੱਲ ਹੋ ਗਿਆ। ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਕਿਹਾ, ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰੋੜਤਾ ਵੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੱਕ ਸੋਧਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਲਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਮੰਗ ਵੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੱਦ ਹੋਰ ਜੋੜੀ ਜਾਵੇ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਡੇਰੇ ਦਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਮਿਥ ਕੇ 'ਬੇਅਦਬੀ' ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪੈਰੋਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ, "ਸਰਕਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਜਲਾਸ ਸੱਦੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰੇ। ਇਹ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ "ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।" ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਵਾਲੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬੋਲਦਿਆਂ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, "ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਵੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਲਾਗੂ ਹੋ ਸਕਦਾ।"

ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਿਆ - ਮਜੀਠੀਆ
ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਅਕਾਲੀ ਦਲ ਦੇ ਆਗੂ ਬਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਮਜੀਠੀਆ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਜਿਹੜਾ ਕਾਨੂੰਨ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਬਗੈਰ, ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਤੋਂ ਹੋਰ ਸਿੱਖ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ 'ਚ ਲਏ ਬਗੈਰ, ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਨਾਮ ਲੇਵਾ ਸੰਗਤ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇ 'ਚ ਲਏ ਬਗੈਰ ਜੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਿਆ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਿਆਸਤ ਕਰਨ ਲਈ ਬਣਿਆ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਮੀਡੀਆ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰਿਆਂ (ਐਮਐਲਏ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ) ਦਾ ਇੱਕੋ ਜਵਾਬ ਹੈ, ਜੋ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਰਕਾਰ ਤਾਂ ਆਉਂਦੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਰਹਿਣਗੀਆਂ, ਉਸ ਸੱਚੀ ਸਰਕਾਰ ਅੱਗੇ ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਕਰਨੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।" ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ "ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਵਿੱਚ ਆਖਿਰ ਬੁਰਾਈ ਕੀ ਹੈ।"

ਮਾਨ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਵਜ਼ਾਰਤ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕ ਕਿਉਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ?
ਵਿਖੇ ਪੁੱਜਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਪੱਤਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ।
ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਾ, ਸੀਐਮ ਮਾਨ ਨੂੰ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ?
ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਪ੍ਰੈਸ ਕਾਨਫਰੰਸ ਦੌਰਾਨ ਜਦੋਂ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੀ ਬਾਰੇ ਸਵਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ, "ਮੈਨੂੰ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ੀ ਲਈ ਸੱਦਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਹਾਲ ਹੀ 'ਚ ਇੱਕ ਕਥਿਤ ਇਤਰਾਜ਼ਯੋਗ ਵੀਡੀਓ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਨੂੰ 'ਗੁਰੂ ਦੋਖੀ' ਅਤੇ 'ਪੰਥ ਵਿਰੋਧੀ' ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਮੁਤਾਬਕ ਇਸ ਵੀਡੀਓ ਵਿੱਚ ਸੀਐਮ ਮਾਨ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਜਰਨੈਲ ਸਿੰਘ ਭਿੰਡਰਾਂਵਾਲੇ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਅੱਗੇ ਅਣਉਚਿਤ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਸੀਐਮ ਮਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੁਕਮਨਾਮਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀ ਬੇਅਦਬੀ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰੇਗੀ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ?

ਕੀ ਕੁਝ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ 'ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇਣਾ' ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਖ਼ਿਲਾਫ਼ ਜਾ ਸਕਦਾ ?

ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਦੌਰਾਨ ਕੀ-ਕੀ ਹੋਇਆ ?

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ 'ਤੇ ਸਿੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਕਾਹਲੀ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਇਜਲਾਸ ਸੱਦੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰੇ। ਇਹ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ 'ਚ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਪ੍ਰਗਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 'ਬੀੜ' ਦੀ ਥਾਂ 'ਸਰੂਪ' ਅਤੇ ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਯੂਨਿਕ ਨੰਬਰ ਨੂੰ ਲੈਕੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਜ਼ਰੀਏ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਥ ਦੇ ਕੰਮ 'ਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹਾ, ਸਾਰੇ ਮੰਤਰੀਆਂ-ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰੋਤਸਾਹੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੱਕ ਸੋਧਾਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਲਡ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣੀ ਹੈ।

ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਿੱਖ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਅਤੇ ਮੰਤਰੀਆਂ ਨੇ ਸੋਮਵਾਰ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ 'ਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ। ਦਰਅਸਲ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ -ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ-2026- ਬਾਬਤ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਮਾਮ ਸਿੱਖ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ ਸੱਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ -ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ-2026- ਸਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਮਹੀਨੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ "ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਬੰਧੀ ਤਰੁੱਟੀਆਂ ਦੀ ਕਾਪੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਤਰਾਜ਼ ਦੂਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਹੋਲਡ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।" ਜਥੇਦਾਰ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਮੁਤਾਬਕ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਤਮਾਮ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਹੱਥ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰ ਇਸ ਬਾਬਤ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵੱਲੋਂ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਕੀਤੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੀ ਕੀ ਮਹੱਤਤਾ ਹੈ? ਕੀ ਸਰਕਾਰ ਆਪਣੇ ਬਦਲਾਅ ਨਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸਟੈਂਡ ਤੋਂ ਹਿੱਲ ਸਕਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਸਮੀਕਰਨ ਨੂੰ ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਮਾਹਰ ਕਿਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ ਦੇਖਦੇ ਹਨ?

ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਕਿਹੜੀ ਨਵੀਂ ਮੰਗ ਰੱਖੀ ? ਕਾਨੂੰਨ ਸਬੰਧੀ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਉਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਮੱਦ ਜੋੜਨ ਦੀ ਮੰਗ ਵੀ ਰੱਖੀ ਹੈ। ਜਥੇਦਾਰ ਨੇ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮੱਦ ਹੋਰ ਜੋੜੀ ਜਾਵੇ

ਕਿ ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਡੇਰੇ ਦਾ ਪੈਰੋਕਾਰ ਮਿਥ ਕੇ 'ਬੇਅਦਬੀ' ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਪੈਰੋਕਾਰ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਖਿਲਾਫ ਵੀ ਪਰਚਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਬਾਰੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਕੀ ਰਾਏ ? ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਦੇ ਸਿੱਖ ਸਟੋਡੀ ਚੇਅਰ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, -ਜਾਗਤ ਜੋਤਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਸਤਿਕਾਰ (ਸੋਧ) ਕਾਨੂੰਨ-2026 ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਢੁੱਕਵੀਂ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵੱਲੋਂ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਮੈਂ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਬਾਰੇ ਸੁਝਾਅ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਕਸਟੋਡੀਅਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਢੁੱਕਵਾਂ ਸ਼ਬਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਦਰੁਸਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਵਾਲਾ ਇਹ ਪੱਖ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਵਾਸਤੇ ਵਿਚਾਰ ਚਰਚਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਸਨ। ਉੱਘੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, -ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ 'ਕਸਟੋਡੀਅਨ' ਸ਼ਬਦ ਬਿਲਕੁਲ ਗਲਤ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਬਦ ਦੀਆਂ ਕਈ ਵਿਆਖਿਆਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਪਰ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਦਰੁੱਸਤ ਨਹੀਂ ਜਾਪਦੀ। ਜਥੇਦਾਰ ਗਿਆਨੀ ਕੁਲਦੀਪ ਸਿੰਘ ਗੜਗੱਜ ਨੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ ਉੱਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ 'ਕਸਟੋਡੀਅਨ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

ਸਿੱਖ ਰਹਿਤ ਮਰਿਆਦਾ ਬਾਰੇ ਕੀ ਬੋਲੇ ਮਾਹਰ ? ਡਾ. ਅਮਰਜੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਕਰਨ, ਸੁੱਖ ਆਸਨ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲਣ ਬਾਰੇ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ

ਸਭਾ ਇਸ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਤਹਿਤ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਹੁਣ ਜੇਕਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਵਿਧੀ ਵਿਧਾਨ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਲਵੇ ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

'ਡੇਰਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਨੀਅਤ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ' ਡਾਕਟਰ ਅਮਰਜੀਤ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਡੇਰਿਆਂ ਖਿਲਾਫ ਸਾਰੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਨੀਅਤ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਵਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਕਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹਨ,

ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਤਹਿਤ ਕਈ ਡੇਰਾ ਮੁਖੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਘੇਰੇ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਪਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਇੱਥੇ ਨੀਤੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਨੀਅਤ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋਏ ਉੱਘੇ ਸਿੱਖ ਵਿਦਵਾਨ ਡਾਕਟਰ ਗੁਰਦਰਸ਼ਨ ਸਿੰਘ ਢਿੱਲੋਂ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ, -ਸੋਮਵਾਰ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅੱਜ ਉਹ ਬੇਨਕਾਬ ਹੋਏ ਹਨ। ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਆਪ ਕਬੂਲ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਪੜ੍ਹੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਨਾਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਹੈ।

ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਸਰਕਾਰ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਸਿੱਖ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਸੀਨੀਅਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਜਸਪਾਲ ਸਿੰਘ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ,

-ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਦਰਮਿਆਨ ਚੱਲ ਰਹੇ ਟਕਰਾਅ ਦਾ ਸਰਕਾਰ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਜ਼ਰ ਆਇਆ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਭਗਵੰਤ ਮਾਨ ਦਾ ਸਟੈਂਡ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਬਦਲਾਅ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਤੋਂ ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਆਦਮੀ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਿਆਸੀ ਮੱਲ ਮਾਰ ਲਈ ਹੈ ਪਰ ਉਹ ਹੁਣ ਬੈਕਫੁੱਟ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਅੱਜ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਦੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲਾਈਵ ਕੋਮਰੇ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਹੈ। ਨਾਂ ਤਾਂ ਵਿਧਾਇਕ 'ਕਸਟੋਡੀਅਨ' ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪੜ੍ਹਿਆ ਹੈ।

ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਲਗਾਤਾਰ ਉਬਾਸੀ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਝਪਕੀਆਂ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ ?

ਕੀ ਸਵੇਰੇ ਉੱਠਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਦਿਨ ਭਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਥੋੜ੍ਹਾ ਖਾਲੀ ਸਮਾਂ ਮਿਲੇ ਤਾਂ ਲੋਟਣ ਨੂੰ ਮਨ ਕਰਦਾ ਜਾਂ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਿਆਂ ਹੀ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ? ਪਰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣਾ ਕੋਈ ਆਮ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅੱਖਾਂ ਬੰਦ ਹੋਣ ਲੱਗਣ, ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਜਾਂ ਗੱਡੀ ਚਲਾਉਂਦੇ ਵੇਲੇ ਨੀਂਦ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਨਾ ਰਹੇ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਗੰਭੀਰ ਕਾਰਨ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਐਕਸੈਸਿਵ ਡੇ-ਟਾਈਮ ਸਲੀਪੀਨੈੱਸ@ ਭਾਵ ਈਡੀਐੱਸ ਯਾਨੀ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੀਂਦ ਆਉਣਾ ਸਿਰਫ ਆਲਸ ਦੀ ਨਿਸ਼ਾਨੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੜਬੜੀਆਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬਦਲਦੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ, ਸਕ੍ਰੀਨ ਟਾਈਮ ਦਾ ਵਧਣਾ, ਮਾਨਸਿਕ ਤਣਾਅ, ਨੀਂਦ ਦੀ ਕਮੀ ਅਤੇ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਰਗੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਵਧਦੀ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਸਿਰਫ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨੂੰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ, ਸਗੋਂ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਖਤਰਾ, ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ 'ਤੇ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਅਤੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਜੋਖਮ ਵੀ ਵਧਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਇਸ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮੈਂ ਬੱਕਿਆ ਹੋਇਆ ਹਾਂ ਕਹਿ ਕੇ ਟਾਲ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਰ ਲਗਾਤਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣਾ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਭਰਿਆ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਨੀਂਦ ਕਿਉਂ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ? ਕੀ ਇਹ ਆਮ ਥਕਾਵਟ ਹੈ ਜਾਂ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਰੋਗ ਦਾ ਲੱਛਣ ? ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਕੀ ਉਪਾਅ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ ? ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਜਵਾਬ ਜਾਣਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਦੇ ਕਾਰਨ
 ਦਿਨ ਭਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਕਈ ਸਰੀਰਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਸਾਂਝੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਾਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਆਮ ਕਾਰਨ ਹੈ ਰਾਤ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਮਿਲਣਾ। ਦੇਰ ਰਾਤ ਤੱਕ ਸਕ੍ਰੀਨ ਅੱਗੇ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣਾ, ਅਨਿਯਮਿਤ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਸੌਣਾ ਜਾਂ ਰਾਤ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੀਂਦ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਸਰੀਰ ਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਨੀਂਦ ਚੱਕਰ (ਸਲੀਪ ਸਾਈਕਲ) ਵਿਗੜ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 'ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਵਰਗੇ ਰੋਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸੌਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਾਹ ਲੈਣ ਵਿੱਚ ਰੁਕਾਵਟ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਪਾਉਂਦੀ ਅਤੇ ਦਿਨ ਭਰ ਥਕਾਵਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਵੀ ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਡਿਪ੍ਰੈਸ਼ਨ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਣਾਅ ਦਾ ਨੀਂਦ @ਤੇ ਬਹੁਤ ਅਸਰ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਸਾਈਡ ਇਫੈਕਟਸ, ਸ਼ਰਾਬ ਦਾ ਸੇਵਨ ਜਾਂ ਕੈਫੀਨ ਦੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਰਤੋਂ ਵੀ ਨੀਂਦ ਦੇ ਸੰਤੁਲਨ ਨੂੰ ਵਿਗੜ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਥਾਇਰਾਈਡ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਹਾਰਮੋਨਲ ਬਦਲਾਅ, ਸ਼ੂਗਰ ਜਾਂ ਮੋਟਾਪੇ ਵਰਗੀਆਂ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਕਾਰਨ ਵੀ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਆਦਤਾਂ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਨਹੀਂ ਦੇਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਪਿੱਛਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਅਤੇ ਆਮ ਥਕਾਵਟ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫਰਕ ਹੈ ?
 ਸਰੀਰਕ ਮਿਹਨਤ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਸਰਤ ਜਾਂ ਭੱਜ-ਫੌਰ ਕਾਰਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥਕਾਵਟ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਸਮਝਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਥਕਾਵਟ ਆਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਆਰਾਮ, ਖਾਣਾ ਅਤੇ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੀਂਦ ਆਉਣਾ (ਈਡੀਐੱਸ) ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜਾਗਦੇ ਅਤੇ ਚੱਕਰ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਲੱਗਦੀ ਹੈ। ਥਕਾਵਟ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਸੁਸਤੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਗਦਾ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦਕਿ ਈਡੀਐੱਸ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੀਟਿੰਗ, ਗੱਲਬਾਤ ਜਾਂ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਂਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਅੱਖਾਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਮੁਸ਼ਕਿਲ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜੇ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਰਾਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਪੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ 'ਸਲੀਪ ਡੈੱਟ' ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪੂਰੀ ਅਤੇ ਗਹਿਰੀ ਨੀਂਦ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਾਰਨ ਧਿਆਨ, ਇਕਾਗਰਤਾ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਦਿਨ ਭਰ ਨੀਂਦ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਈਡੀਐੱਸ ਦੇ ਖ਼ਤਰੇ
 ਈਡੀਐੱਸ ਕਾਰਨ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਕੰਮ ਦੀ ਉਤਪਾਦਕਤਾ ਘਟ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਗਲਤੀਆਂ ਵਧ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਸੜਕ ਹਾਦਸਿਆਂ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਕਾਫ਼ੀ ਵਧ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਲਕੀ ਜਿਹੀ ਨੀਂਦ ਵੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ @ਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਉਹੀ ਅਸਰ ਪਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਨਾਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਹੜੇ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ?
 ਰਾਤ ਦੇਰ ਤੱਕ ਮੋਬਾਈਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਕ੍ਰੀਨਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜ਼ਿਆਦਾ ਤਣਾਅ, ਕੈਫੀਨ ਦੀ ਵੱਧ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਅਨਿਯਮਿਤ ਨੀਂਦ ਦੀਆਂ ਆਦਤਾਂ ਸਰੀਰ ਦੀ ਜੈਵਿਕ ਘੜੀ (ਬਾਡੀ ਕਲਾਕ) ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਘਟਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਦੀ ਸਮੱਸਿਆ ਵਧਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਰਮਚਾਰੀ, ਸਿਹਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਪੇਸ਼ੇਵਰ, ਡਰਾਈਵਰ, ਪਾਇਲਟ, ਆਈਟੀ

ਕਰਮਚਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵੱਧ ਜੋਖਮ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਉਮਰ ਵਧਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿਹਤ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਕਾਰਨ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਦੇਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਡਾਕਟਰ ਕੌਲ ਕਦੋਂ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?
 ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਲਗਾਤਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਣਾ ਸਿਹਤ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਸਮੱਸਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਦਾ ਸਹੀ ਪਤਾ ਸਿਰਫ ਡਾਕਟਰ ਹੀ ਲਗਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਕੰਮਕਾਜ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਚਾਨਕ ਝਪਕੀ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਠਾਣੇ ਦੇ ਜੁਪੀਟਰ ਹਸਪਤਾਲ ਦੇ ਨਿਊਰੋਲੋਜਿਸਟ ਡਾਕਟਰ ਅਨਿਰੁੱਧ ਮੋਰੇ ਨੇ ਬੀਬੀਸੀ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ, "ਜੇ ਪੂਰੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ ਦਿਨ ਭਰ ਲਗਾਤਾਰ ਨੀਂਦ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕੰਮਕਾਜ ਜਾਂ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਹੀ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਚਾਨਕ ਝਪਕੀ ਲੱਗਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਬਣਦੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਲਗਾਤਾਰ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਈਡੀਐੱਸ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਕਾਰ ਜਾਂ ਨਿਊਰੋਲੋਜੀਕਲ ਬਿਮਾਰੀ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਅਨਿਰੁੱਧ ਮੋਰੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ, "ਆਧੁਨਿਕ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨੀਂਦ ਲਈ ਲਗਾਤਾਰ ਵਧੇਰੇ ਪ੍ਰਤੀਕੂਲ ਹੁੰਦੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। ਕੰਮ ਦੇ ਵਧਦੇ ਘੰਟੇ, ਡਿਜੀਟਲ ਉਪਕਰਣਾਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਤਣਾਅ, ਸ਼ਿਫਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਸਟਮ ਅਤੇ ਮੋਟਾਪੇ ਦੀ ਵਧਦੀ ਦਰ, ਜਿਸ ਦਾ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਨਾਲ ਡੂੰਘਾ ਸਬੰਧ ਹੈ... ਇਨ੍ਹਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਈਡੀਐੱਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕਈ ਲੋਕ @ਮੈਂ ਬਹੁਤ ਵਿਅਸਤ ਹਾਂ@ ਸੋਚ ਕੇ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕਿਸੇ ਵਿਕਾਰ ਦਾ ਲੱਛਣ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵੱਲ ਸਮੇਂ ਸਿਰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਰਾਤ ਦੀ ਨੀਂਦ ਕਿਉਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ?
 ਮਨੁੱਖੀ ਸਰੀਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਕਸਿਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ

ਅਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਦੀ ਮੁਰੰਮਤ ਅਤੇ ਮੁੜ-ਨਿਰਮਾਣ (ਇੱਕ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਮੁੜ ਤਿਆਰ ਹੋਣਾ) ਲਈ ਸੌਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੋ ਮੁੱਖ ਤੱਤਾਂ @ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ, ਦਿਨ ਭਰ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ @ਐਡੀਨੋਸਿਨ@ ਨਾਮ ਦਾ ਇੱਕ ਰਸਾਇਣ ਬਣਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਨੀਂਦ ਦੀ ਇੱਛਾ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਨੇਰਾ ਵਧਣ ਨਾਲ @ਮੇਲਾਟੋਨਿਨ@ ਹਾਰਮੋਨ ਦਾ ਰਿਸਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਸਰੀਰ ਨੂੰ ਸੌਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜਸਲੋਕ ਹਸਪਤਾਲ ਐਂਡ ਰਿਸਰਚ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਨਿਊਰੋਲੋਜਿਸਟ ਡਾਕਟਰ ਜੌਏ ਦੇਸਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, "ਨੀਂਦ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰ ਦਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਮੁੜ-ਜੀਵਿਤ (ਰਿਵਾਈਵਲ) ਹੋਣ ਲਈ ਕੁਝ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਸੌਣ ਤੋਂ ਅੱਠ ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਨੀਂਦ, ਸੂਰਜ ਡੁੱਬਣ ਤੋਂ ਚਾਰ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨੀਂਦ ਆ ਜਾਣਾ ਅਤੇ ਸਲੀਪ ਐਪਨੀਆ ਜਾਂ ਰੈਸਟਲੈੱਸ ਲੈਗਜ਼ ਸਿੰਡਰੋਮ (ਆਰਐਲਐਸ) ਵਰਗੀਆਂ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਦਾ ਨਾ ਹੋਣਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਇਹ ਆਦਤਾਂ ਜਿੰਨੀਆਂ ਵੱਧ ਨਿਯਮਿਤ ਹੋਣਗੀਆਂ, ਓਨਾ ਹੀ ਨੀਂਦ ਦੌਰਾਨ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਪੁਨਰ-ਜੀਵਨ

ਦਿਨ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨੀਂਦ ਆਉਣ ਦੇ ਲੱਛਣ

- ਵਾਰ-ਵਾਰ ਉਬਾਸੀ ਆਉਣਾ
- ਇਕਾਗਰਤਾ ਵਿੱਚ ਕਮੀ
- ਸਵੇਰੇ ਸਿਰਦਰਦ ਹੋਣਾ
- ਚਿੜਚਿੜਾਪਣ ਅਤੇ ਭੁੱਲਣ ਦੀ ਆਦਤ
- ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਝਪਕੀ ਲੱਗ ਜਾਣਾ
- ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨੀਂਦ ਆਉਣਾ
- ਇਹ ਈਡੀਐੱਸ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਆਮ ਲੱਛਣ ਹਨ।

(ਰਿਵਾਈਵਲ) ਅਤੇ ਮੁੜ-ਬਹਾਲੀ (ਰਿਸਟੋਰੇਸ਼ਨ) ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਬਿਹਤਰ ਹੋਵੇਗੀ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਚੰਗੀ ਨੀਂਦ ਲੈਣ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਦਿਨ ਦੇ ਸੋਲ੍ਹਾਂ ਘੰਟੇ ਜਾਗ ਕੇ ਅਤੇ ਸੁਚੇਤ ਰਹਿ ਕੇ ਦੁਨੀਆ ਨਾਲ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਦੱਸਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨੀਂਦ ਦੌਰਾਨ ਸਰੀਰ ਵਿੱਚ ਕਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ ਦਾ ਨਿਯੰਤਰਣ, ਖੂਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ੂਗਰ ਦੇ ਪੱਧਰ ਨੂੰ ਕੰਟਰੋਲ ਕਰਨਾ, ਚਰਬੀ (ਫੈਟ) ਦੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਰੱਖਣਾ, ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਨਾ, ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਥਿਰ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਨੀਂਦ ਦੌਰਾਨ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਰਹਿਣ ਵਾਲੀ ਗਲਿਮਫੈਟਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਰਾਹੀਂ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਸੰਭਾਵਿਤ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਪ੍ਰੋਟੀਨਾਂ ਦੀ ਸਫ਼ਾਈ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਨੀਂਦ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਿਨ ਭਰ ਨੀਂਦ ਆਉਂਦੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਬਲੱਡ ਪ੍ਰੈਸ਼ਰ, ਸ਼ੂਗਰ ਵਰਗੀਆਂ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਪਾਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਟਰੋਕ ਅਤੇ ਦਿਲ ਦੇ ਦੌਰੇ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਵੀ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। "ਜੇ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ, ਖੁਰਾਕ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲੀ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਦਵਾਈਆਂ ਲੈਣੀਆਂ ਹੋਣ ਜਾਂ ਸਰੀਰਕ ਕਸਰਤ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਅਤੇ ਯੋਗ ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਮਾਹਿਰਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਸਰੀਰ ਅਤੇ ਲੱਛਣਾਂ ਦੀ ਸਹੀ ਜਾਂਚ ਡਾਕਟਰ ਤੋਂ ਕਰਵਾ ਕੇ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਾਅ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਡਾਕਟਰ ਨਾਲ ਸਲਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਲਾਜ ਕਰਨਾ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਸਾਬਿਤ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਬੱਚੇ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ ? ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਕਿਹੜੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ

ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਗੋਰਖਪੁਰ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ 12 ਸਾਲ ਦੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਨੇ 9 ਮਹੀਨੇ ਦੀ ਬੱਚੀ ਨਾਲ ਰੇਪ ਕੀਤਾ। ਖ਼ਬਰ ਏਜੰਸੀ ਪੀਟੀਆਈ ਮੁਤਾਬਕ, ਪੁਲਿਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਮੁੰਡੇ ਨੇ ਸ਼ਰਾਬ ਪੀਣ ਅਤੇ ਮੋਬਾਈਲ 'ਤੇ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਹੀ। ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਫ਼ੋਨ ਵਿੱਚ ਵੀ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਲ ਵੀਡੀਓ ਮਿਲੇ। ਇਹ ਘਟਨਾ ਇੱਕ ਗੰਭੀਰ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਕੀ ਅਸਰ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ? ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ ਰਾਹੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਮਾਹਿਰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਪਾਸੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਬੱਚੇ ਕਿੰਨੀ ਉਮਰ 'ਚ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ?

ਬੀਬੀਸੀ ਦੀ ਇੱਕ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਲਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇੱਕ ਸਟੱਡੀ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੱਚੇ ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਹੀ ਆਨਲਾਈਨ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਚਾਰ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਪ੍ਰਾਇਮਰੀ ਸਕੂਲ ਦੌਰਾਨ ਦੇਖੀ। ਅੱਧੇ ਬੱਚੇ 13 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸੰਪਰਕ ਵਿੱਚ ਆ ਚੁੱਕੇ ਸਨ। ਕਈ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਹ ਜਾਣ-ਬੁੱਝ ਕੇ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਆਮ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਅਚਾਨਕ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਗਏ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਆਫ ਮੈਡੀਸਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਇੱਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਧਿਐਨ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁੰਡਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖਣ ਦੀ ਔਸਤ ਉਮਰ 10 ਤੋਂ 11 ਸਾਲ ਅਤੇ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿੱਚ 12 ਤੋਂ 13 ਸਾਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਸਮਾਰਟਫੋਨ, ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ, ਵੀਡੀਓ ਪਲੇਟਫਾਰਮ, ਮੈਸੇਂਜਿੰਗ ਐਪ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਆਸਾਨ ਉਪਲੱਬਧਤਾ ਨੇ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਆਸਾਨ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਬੱਚੇ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਕਿਵੇਂ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ?

ਐਨਸੀਪੀਸੀਆਰ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫ਼ਾਰ ਚਾਇਲਡ ਰਾਈਟਸ) ਦੀ ਬੀਇਗ ਸੇਫ ਆਨਲਾਈਨ ਹੈੱਡਬੁੱਕ ਮੁਤਾਬਕ, ਬੱਚੇ ਕਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੱਕ ਆਸਾਨ ਪਹੁੰਚ

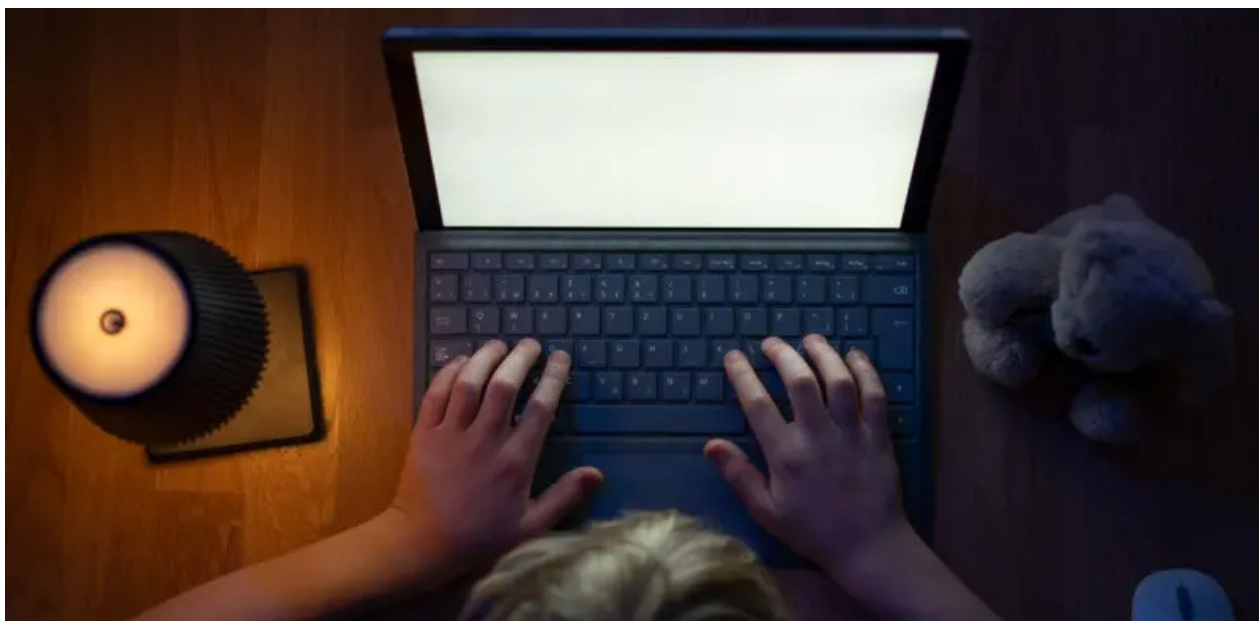
ਸਸਤੇ ਸਮਾਰਟਫੋਨ, ਸਸਤਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਡਿਜੀਟਲ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਕਾਰਨ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਸਮੇਤ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਣਾ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲ ਆਸਾਨ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਨਲਾਈਨ ਗਰੁੱਪਿੰਗ ਰਾਹੀਂ

ਹੈੱਡਬੁੱਕ ਮੁਤਾਬਕ, ਕੁਝ ਅਪਰਾਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਦੋਸਤੀ ਕਰਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਭਰੋਸਾ ਜਿੱਤਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਉਹ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦਿਖਾਉਂਦੇ, ਜਿਨਸੀ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਧਮਕੀਆਂ ਜਾਂ ਬਲੈਕਮੇਲ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਵੀ ਲੈਂਦੇ ਹਨ। ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖਣ ਨਾਲ ਬੱਚੇ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਹੋਰ ਆਨਲਾਈਨ ਖ਼ਤਰੇ ਕੀ ਹਨ ?

ਹੈੱਡਬੁੱਕ ਅਨੁਸਾਰ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਪੋਰਨੋਗ੍ਰਾਫੀ, ਜਿਨਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੰਗ-ਪਰੇਸ਼ਾਨ, ਗਰੁੱਪਿੰਗ, ਸਾਈਬਰ ਸਟਾਕਿੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਸਮੱਗਰੀ ਵਰਗੇ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਦਾ ਵੀ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ

ਵਿਕਾਸ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ?

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਮਾਈਂਡ ਸਪਾ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਮਰਤਾ ਗੁਪਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਬੱਚੇ ਦੀ ਨੀਂਦ, ਭੁੱਖ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ 'ਤੇ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਬੱਚਾ ਚਿੜਚਿੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਪਰਿਵਾਰ ਵੱਲੋਂ ਲਗਾਤਾਰ ਟੋਕਣ ਜਾਂ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣ ਨਾਲ ਮਾਪਿਆਂ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਵਿਚਕਾਰ ਦੂਰੀ ਵਧ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਡਰ ਅਤੇ ਦੋਸ਼-ਭਾਵਨਾ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਗਿਆ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਉਹ ਸ਼ਰਮ ਵੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਆਫ ਮੈਡੀਸਨ ਦੀ ਸਮੀਖਿਆ ਮੁਤਾਬਕ, ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਹਕੀਕਤੀ ਧਾਰਣਾਵਾਂ ਬਣ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਕੁਝ ਅਧਿਐਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾ ਜੋਖਿਮ ਵਾਲੇ ਵਿਵਹਾਰ, ਜਲਦੀ ਜਿਨਸੀ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ, ਅਤੇ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਤੋਂ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਬਾਰੇ ਸਟੀਰੀਓਟਾਈਪ ਸੋਚ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਵੀ ਦੇਖੇ ਗਏ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਖੋਜਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਸਬੰਧ (association) ਦਿਖਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਬਦਲਾਵਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਯੂਨੀਸੇਫ (ਯੂਨਾਇਟੇਡ ਨੇਸ਼ਨ ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਫੰਡ) ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸੰਪਰਕ ਮਾਨਸਿਕ ਸਿਹਤ, ਲਿੰਗ ਅਧਾਰਿਤ ਪੱਖਪਾਤ, ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਵਸਤੂ ਵਾਂਗ ਸੋਚ ਅਤੇ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਵਰਗੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਬੱਚੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਅਜਿਹੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਿੰਸਾ ਜਾਂ ਮਹਿਲਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਇਸ ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੀਬੀਸੀ ਵੱਲੋਂ ਰਿਪੋਰਟ ਕੀਤੀ ਇੱਕ ਸਟੱਡੀ ਵਿੱਚ 79 ਫੀਸਦੀ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਜਿਨਸੀ ਹਿੰਸਾ ਵਾਲੀ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇਖੀ ਸੀ। ਕੁਝ ਬੱਚਿਆਂ ਨੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਹਾਰ ਨੂੰ ਆਮ ਸਮਝਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਅਤੇ ਮਾਈਂਡ ਸਪਾ ਵੈਲਫੇਅਰ ਸੋਸਾਇਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨਮਰਤਾ ਗੁਪਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਬੱਚਾ -

ਅਚਾਨਕ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਾਜ਼ ਰੱਖਣ ਲੱਗੇ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ-ਦੂਰ ਰਹਿਣ ਲੱਗੇ ਬੰਦ ਕਮਰੇ ਜਾਂ ਬਾਥਰੂਮ ਵਿੱਚ ਲੰਮਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਣ ਲੱਗੇ

ਸਕੀਨ 'ਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਵੇ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਬਦਲਾਅ ਅਤੇ ਬੇਚੈਨੀ ਨਜ਼ਰ ਆਵੇ

....ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਖ਼ਤਰਿਆਂ ਤੋਂ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ?

ਯੂਨੀਸੇਫ (ਯੂਨਾਇਟੇਡ ਨੇਸ਼ਨ ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਫੰਡ), ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫ਼ਾਰ ਪ੍ਰੋਟੈਕਸ਼ਨ ਆਫ ਚਾਈਲਡ ਰਾਈਟਸ ਅਤੇ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਇਬ੍ਰੇਰੀ ਆਫ ਮੈਡੀਸਨ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਤੋਂ ਸਿਰਫ ਫੋਨ ਖੋਹ ਲੈਣ ਜਾਂ ਝਿੜਕਣ ਨਾਲ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਖੁੱਲ੍ਹ ਕੇ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਵਰਤੋਂ ਸਿਖਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਸਲਾਹ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲ ਨਿਯਮਿਤ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰੋ ਅਤੇ ਜਾਣੋ ਕਿ ਉਹ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਐਪਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਨਲਾਈਨ ਕੀ ਚੰਗਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਕੋਈ ਗੱਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਹ ਕਿਸ ਤੋਂ ਮਦਦ ਲੈ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ, ਮੋਬਾਈਲ, ਡਿਵਾਈਸ 'ਤੇ ਪੈਰੋਟਲ ਕੰਟਰੋਲ ਅਤੇ ਸੇਫਟੀ ਫਿਲਟਰ ਵਰਤੋਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ 100 ਫੀਸਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ, ਇਸ ਲਈ ਗੱਲਬਾਤ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਘਰ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਨਿਯਮ ਵੀ ਬਣਾਓ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਉਮਰ ਮੁਤਾਬਕ ਸਰੀਰ, ਨਿੱਜਤਾ, ਸਹਿਮਤੀ, ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਸਿਖਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ

ਬਣਾਉਣ, ਨਿੱਜੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਾਂਝੀ ਨਾ ਕਰਨ, ਸ਼ੱਕੀ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਲਾਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਆਨਲਾਈਨ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਘਰ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ, ਜਿੱਥੇ ਬੱਚੇ ਬਿਨਾਂ ਡਰ ਆਪਣੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛ ਸਕਣ। ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ, ਸਿਰਫ ਫੋਨ ਖੋਹਣ ਜਾਂ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਬੰਦ ਦੀ ਬਜਾਏ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਸਿਖਾਈ ਜਾਵੇ।

ਮਾਪੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਸੰਭਾਲਣ ?

ਨਮਰਤਾ ਗੁਪਤਾ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਡਾਂਟਣ, ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਕਰਨ, ਮਾਰਨ ਜਾਂ ਗਾਲ਼ੂ ਕੱਢਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਸ਼ਾਂਤੀ ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰਨ। ਬੱਚੇ ਦੀ ਗੱਲ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੁਣਨ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਾਉਣ ਕਿ ਇਹ ਉਮਰ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੁਝ ਕੁਦਰਤੀ ਜਿਗਿਆਸਾਵਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਸੰਭਾਲਣੇ ਅੱਖੇ ਲੱਗਣ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਮਨੋਵਿਗਿਆਨੀ ਜਾਂ ਕਾਊਂਸਲਰ ਦੀ ਮਦਦ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧ-ਬੋਧ ਜਾਂ ਸ਼ਰਮ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਦਾ ਅਸਰ ਉਸ ਦੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ, ਵਿਵਹਾਰ ਅਤੇ ਭਵਿੱਖ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਤੇ ਪੈ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਸਿਰਫ ਪਰਿਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਸਮਾਜ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਯੂਨੀਸੇਫ (ਯੂਨਾਇਟੇਡ ਨੇਸ਼ਨ ਚਿਲਡਰਨਜ਼ ਫੰਡ) ਦਾ ਮੰਨਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਸਮੱਸਿਆ ਦਾ ਹੱਲ ਸਿਰਫ ਮਾਪਿਆਂ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਛੱਡਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਰਕਾਰਾਂ, ਤਕਨੀਕੀ ਕੰਪਨੀਆਂ, ਸਕੂਲਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਮਿਲ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਬੱਚੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੇ ਫਾਇਦੇ ਤਾਂ ਲੈ ਸਕਣ, ਪਰ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਸਮੱਗਰੀ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰਹਿਣ।

ਸਕੂਲਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ

ਐਨਸੀਪੀਸੀਆਰ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫ਼ਾਰ ਚਾਈਲਡ ਰਾਈਟਸ) ਦੀ 'ਬੀਇੰਗ ਸੇਫ ਆਨਲਾਈਨ' ਹੈੱਡਬੁੱਕ ਸਕੂਲਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਈ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਨਲਾਈਨ

ਕੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਵਧ ਰਹੀ ਹੈ ?

ਐਨਸੀਆਰਬੀ (ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਾਈਮ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਬਿਊਰੋ) ਦੀ ਕਾਈਮ ਇਨ ਇੰਡੀਆ 2024+ ਰਿਪੋਰਟ ਮੁਤਾਬਕ, 2024 ਵਿੱਚ ਦੇਸ਼ ਭਰ ਵਿੱਚ 34,878 ਅਜਿਹੇ ਅਪਰਾਧ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਹਨ। ਸਾਲ 2023 ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ 31,365 ਸੀ। ਇੱਕ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵਾਧਾ 11.2 ਫੀਸਦੀ ਦਾ ਹੈ। ਰਿਪੋਰਟ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ 2024 ਵਿੱਚ 1,067 ਬਲਾਤਕਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾਬਾਲਗ ਮੁਲਜ਼ਮ ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਹੋਏ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 408 ਛੇੜਛਾੜ, 172 ਜਿਨਸੀ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਅਤੇ 128 ਪਿੱਛਾ ਕਰਨ (ਸਟਾਕਿੰਗ) ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਾਬਾਲਗ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਇਹ ਐਕੜੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸਾਬਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿ ਅਸਲੀਲ ਸਮੱਗਰੀ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਜੁਰਮਾਂ ਦਾ ਸਿੱਧਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਐਨਸੀਆਰਬੀ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਸਿੱਧਾ ਸਬੰਧ ਜੋੜਨ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹਿਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਪਰਿਵਾਰਕ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀ ਕਮੀ, ਸਕੂਲ ਛੱਡਣਾ, ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਹਿੰਸਕ ਅਤੇ ਅਸਲੀਲ ਡਿਜੀਟਲ ਸਮੱਗਰੀ ਦਾ ਸੰਪਰਕ ਅਤੇ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਦਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਰਗੇ ਕਈ ਕਾਰਕ ਮਿਲ ਕੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦਿੱਲੀ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਾਈਬਰ ਕਾਈਮ ਯੂਨਿਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਮੁਤਾਬਕ, ਮਾਪੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਗਤੀਵਿਧੀ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰ ਰੱਖਣ। ਆਪਣੇ ਫੋਨ ਅਤੇ ਖਾਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਾਸਵਰਡ ਜਾਂ ਫਿੰਗਰਪ੍ਰਿੰਟ ਨਾਲ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਣ। ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ, ਸਰਚ ਹਿਸਟਰੀ ਚੈੱਕ ਕਰਨ ਅਤੇ ਐਪਾਂ ਜਾਂ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਵਿੱਚ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਪੈਰੋਟਲ ਕੰਟਰੋਲ ਫੀਚਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ। ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਸਹੂਲਤ ਹੋਵੇ, ਉੱਥੇ ਆਪਣੇ ਈਮੇਲ ਜਾਂ ਖਾਤੇ ਨੂੰ ਬੱਚੇ ਦੇ ਡਿਵਾਈਸ ਨਾਲ ਜੋੜ ਕੇ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਆਨਲਾਈਨ ਗਤੀਵਿਧੀ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਿਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸੁਰੱਖਿਆ ਬਾਰੇ ਨਿਯਮਿਤ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਸੈਸ਼ਨ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਸਕੂਲ ਦੀ ਬਾਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੀਤੀ ਵਿੱਚ ਆਨਲਾਈਨ ਸੁਰੱਖਿਆ ਨੂੰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹੈੱਡਬੁੱਕ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਮਦਦ ਲਈ ਕਾਊਂਸਲਰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਮਾਪਿਆਂ ਲਈ ਜਾਗਰੂਕਤਾ ਪ੍ਰੋਗਰਾਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਨੂੰ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਆਨਲਾਈਨ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੀ ਪਛਾਣ ਕਰਨੀ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਡਿਜੀਟਲ ਫੁੱਟਪ੍ਰਿੰਟ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇਣ ਦੀ ਵੀ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਗੋਰਖਪੁਰ ਦੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਅਸਲ ਕਾਰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਐਤਿਮ ਨਤੀਜਾ ਅਦਾਲਤੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਵੇਗਾ। ਪਰ ਮਾਹਰਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਅੱਜ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਲੋੜ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਤੋਂ ਡਰਣ ਦੀ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝਦਾਰੀ ਨਾਲ ਵਰਤਣਾ ਸਿਖਾਉਣ ਦੀ ਹੈ।

ਹਫ਼ਤਾਵਾਰੀ ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

Weekly Preetnama www.preetnama.com
+1 (201) 312-4180

PRITPAL KAUR
Editor-In-Chief
+1 201-312-4180
+1 917-328-8436

Sunil Kumar Gund
(Journalist) India

Raj Rani
Video editor

Jagmeet Kaur
97817-41631

ADVISORY BOARD

- Joga Singh
- Jaswinder Singh New Jersey
- Mindi Manak NewYork
- Jagjit Singh Dasuya
- Gurmeet Singh Dhalwan Chicago
- G. S Singh Punjab
- Sujan Nag, USA
- Dr. Jagdeep Dhimaan, India
- Sarabjit Kaur Punjab
- Sukhmandar Brar (Bhagata Bhaika) Vancouver,

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ, ਸਭਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਪੰਜਾਂ ਪਾਣੀਆਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੀ ਸਲਾਮਤੀ ਨੂੰ ਸਮਰਪਿਤ ਹੈ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵਿਚ ਫ਼ਪੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨਾਲ ਸੰਪਾਦਕ ਜਾਂ ਅਖਬਾਰ ਦਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਲੇਖਕ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਈਮੇਲ ਰਾਹੀਂ ਭੇਜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਈਮੇਲ ਵਾਲੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਨੂੰ ਰਚਨਾਵਾਂ ਵਿਚ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਂਟ ਫ਼ਾਟ ਕਰਨ ਦਾ ਜਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਨਾ ਛਾਪਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿਚ ਫ਼ਪੀ ਸਮਗਰੀ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਦਾਤਾ ਖੁਦ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰਾਂ ਵਿਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਕੀਮਤ, ਵਰੱਟੀ, ਕੁਆਲਿਟੀ, ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਸਿਰਫ਼ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਹੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੋਵੇਗੀ।

The Preetnama is not responsible or legally liable for any news, article, advertisement or typing mistakes in the news or articles

ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਹਫ਼ਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪਾਠਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਲਗਾਤਾਰ ਫੋਨ ਆ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਸ ਲਈ ਲਈ ਖਿਮਾ ਦੇ ਜਾਚਕ ਹਾਂ। ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ ਵੱਲੋਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਾਰ ਵਿਚ ਇੱਕ ਹੀ ਲੇਖ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਢੁੱਕਵੀਂ ਜਗ੍ਹਾ ਤੇ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

Preetnamausa@gmail.com
www.preetnama.com

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖ

ਪਰਿਵਰਤਨ ਕੁਦਰਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਕਿਸੇ ਪ੍ਰਕਾਰ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਚਾਹੁਣਾ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਪਰਿਵਰਤਨ ਭੌਤਿਕਤਾ ਵਿਚੋਂ ਹੁੰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਨਸਿਕ ਵਰਤਾਰਿਆਂ ਵਿਚ ਜਾਂਦੇ ਦਵੰਦਤਾਮਕਤਾ ਰਾਹੀਂ ਗਤੀ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕਰਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਪਿਛਲੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿਚ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਭੌਤਿਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਾਪਰੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਮਨ ਵਿਚ ਵੀ ਹਲਚਲ ਵਧੀ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਪਦਾਰਥਵਾਦੀ ਹੋਇਆ ਮਨੋਵਿਕਾਰਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਉਹ ਬਣਾਉਣੀ ਸੰਦਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਰਾਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਧਨ ਉਸ ਨੂੰ ਅਸਥਾਈ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਕੂਨ ਦੇ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰ ਅਸਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੇ ਸਕੂਨ ਨੂੰ ਖੋਹ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਵਿਚ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ, ਮੋਬਾਈਲ, ਕੰਪਿਊਟਰ ਆਦਿ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਾਧਨਾਂ ਦਾ ਸਮਾਜਿਕ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਦਖਲ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਰਾਹੀਂ ਵੱਖਰੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਫੇਸਬੁੱਕ, ਵਟਸਐਪ, ਇਸਟਾਗ੍ਰਾਮ, ਹਾਈਕ ਆਦਿ ਕਿੱਨੀਆਂ ਹੀ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨਜ਼ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਨ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸੰਸਾਰ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਹਰ ਕੋਨੇ 'ਤੇ ਹਰ ਕੋਈ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਹਾਸਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੁੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਸਿਰਫ਼ ਜਾਣਕਾਰੀ ਤਕ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚ ਗਿਆਨ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਹੋਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਅਨੁਭਵ/ਕਰਮ ਸ਼ਾਮਿਲ ਨਹੀਂ। ਜਿਵੇਂ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਦਿਖਾਈ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੂਜਾ ਵਿਅਕਤੀ ਇਸ ਨੂੰ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਭਾਵ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਮੌਲਿਕ ਸੋਚਣ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਿਚ ਕੁਝ ਹਿੱਸਾ ਪਾਇਆ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਵਿਚ ਦਿਖਾਵੇ ਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਪ੍ਰਫੁੱਲਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਕਮਜ਼ੋਰ ਅਹਿੰਸਾਸਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉਪਜੀ ਤਸਵੀਰਬਾਜ਼ੀ ਨੇ ਇਕ ਵੱਖਰੇ ਕਿਸਮ ਦਾ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਫੈਲਾ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਪਿਆਰ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿਚੋਂ ਨਿਕਲੀਆਂ ਬਣਾਉਣੀ ਮੁਸਕਾਨਾਂ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਕਿਸਮ ਦੇ ਭੁਲੇਖਿਆਂ ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਤਸਵੀਰਾਂ ਸੱਚ ਬੋਲ ਰਹੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰਲੇ ਝੂਠਾਂ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ ਰਚਾਉਣ ਤੋਂ ਮੁਨਕਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਗਤੀ ਵਿਚ ਬਹੁਤ ਤਬਦੀਲੀ ਲਿਆਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਵੇਂ ਵਿਚਾਰ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸਿਆਣਪ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਆਲਮ ਇਹ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਨ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰ ਆਇਆ, ਬਿਨਾਂ ਦੀਰਘ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਉਸ ਨੂੰ ਟਾਈਪ ਕਰਕੇ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਸ 'ਤੇ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਉਪਰ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਕੁਮੈਂਟਸ ਵੀ ਅਜੀਬੋ ਗਰੀਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਿਆਣਾ ਵਿਅਕਤੀ ਬੌਧਿਕ ਗਿਰਾਵਟ ਦੇ ਗ੍ਰਾਫ ਨੂੰ ਸਹਿਜੇ ਹੀ ਸਮਝ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਸਮਾਜ ਵਿਰੋਧੀ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਜਾਤੀ, ਫਿਰਕੇ, ਸਮੂਹ ਖਿਲਾਫ਼ ਬੇਬੁਨਿਆਦ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਕੇ ਸਮਾਜ ਅੰਦਰ ਬੇਲੋੜਾ ਤਣਾਓ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਧਿਰਾਂ ਇਸ ਗਤੀਵਿਧੀ ਦਾ ਪੂਰਾ ਆਨੰਦ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੈਂਦੀਆਂ ਸਗੋਂ ਲੋੜ ਮੁਤਾਬਿਕ ਇਸ ਨੂੰ ਵਰਤਦੀਆਂ ਵੀ ਹਨ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਬਾਹਰੋਂ ਜੁੜੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੇ ਲੋਕ ਅੰਦਰੋਂ ਟੁੱਟੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਏਨੀ ਗੰਭੀਰ ਹੈ ਕਿ ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਸ 'ਤੇ ਚਲਦੇ ਗਰੁੱਪ ਜਾਤੀ, ਵੰਸ਼, ਧਰਮ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿਚ ਕੋਈ 'ਗੈਰ' ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਵਿਚ ਸਿਰਫ਼ ਨਫ਼ਰਤ ਬੀਜੀ, ਕੱਟੀ ਤੇ ਹੰਢਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਘੱਟ ਖੁੱਧੀ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਉਤੇਜਨਾ ਭਰਪੂਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਦੁਨੀਆਂ ਵਿਚ ਅਰਧ-ਚੇਤੰਨ ਵਿਅਕਤੀ ਬਹੁਤ ਛੇਤੀ ਵਰਗਲਾਏ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਚੇਤੰਨਤਾ ਉਲਝੀ, ਝੂਠੀ ਤੇ ਬੇਸਿਰ-ਪੈਰ ਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਕੋਈ ਵਿਚਾਰਧਾਰਕ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਲਈ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਉਪਰ ਉੱਠਦੇ ਮੁੱਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਸ਼ਾਬਦਿਕ ਸੰਵਾਦ ਕਰਦੇ

ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਹਾਰਕਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਸਾਈਟਸ ਨੇ ਇਕ ਹੋਰ ਅਜੀਬ ਵਰਤਾਰਾ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰਨਾ ਤੇ ਦੂਰ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀ ਲਈ ਸਾਈਟ 'ਤੇ ਆਪਣਾ ਚਿਹਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ। ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਜੋ ਸਾਹਮਣੇ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਸ ਵੱਲ ਪਿੱਠ ਕਰਨਾ ਹੈ ਤੇ ਜੋ ਪਿੱਠ ਕਰੀ ਬੈਠਾ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਣਾ ਹੈ (ਇੱਕ ਮਿੱਤਰ ਨਾਲ ਸੰਵਾਦ 'ਤੇ ਉੱਥਰੀ ਗੱਲ)। ਇਹ ਅਜਬ ਕਿਸਮ ਦੀ ਪਿਆਸ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਸਹੀ ਸਰੋਤਾਂ ਵੱਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਪਿਆਸਾ ਵਿਅਕਤੀ ਖੂਹ ਜਾਂ ਨਲਕੇ ਕੋਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸਗੋਂ ਉਸ ਦੀ ਫੋਟੋ ਜਾਂ ਤਸਵੀਰ ਕੋਲ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਮੱਸਿਆ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੈ ਤੇ ਹੱਲ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਲੱਭਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਉਦੋਂ ਘਾਤਕ ਬਣੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ਉਪਰ ਕੰਪਿਊਟਰ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਾਸਲ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਹਰ ਥਾਂ 'ਤੇ ਹਰ ਵੇਲੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦੀ ਸੁਵਿਧਾ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋਈ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ ਉਪਰ ਕੀ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੌਣ ਕੀ ਦੇਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕੀ ਅਸਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਇਹੀ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਕਿ ਮਨੁੱਖ ਮਸਰੂਫ਼ ਕਿਸ ਗੱਲ ਵਿਚ ਹੈ? ਘਰ ਵਿਚ ਵੜਦਿਆਂ ਹੀ ਸਾਰਾ ਪਰਿਵਾਰ ਆਪੋ-ਆਪਣੇ ਮੋਬਾਈਲਾਂ 'ਤੇ ਉੱਗਲੀਆਂ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਘਰ ਵਿਚ ਨਾ ਪਤੀ ਆ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨਾ ਪਤਨੀ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਬੱਚੇ। ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਇਹ

ਕੌਣ ਹਨ। ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਸੰਸਾਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ, ਅੰਦਰਲੇ ਢਾਂਚੇ ਤੋਂ ਬੇਖਬਰ ਹਨ। ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਮੋਬਾਈਲਾਂ ਦੇ ਵਰਤੋਂਕਾਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ, ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵਰਤਾਰੇ ਨੇ ਹੋਰ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਸਮੱਸਿਆ ਪੈਦਾ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਮਨੁੱਖ ਪ੍ਰਤੀ ਸ਼ੱਕ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਇਕ ਵਿਅਕਤੀ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਤਸਵੀਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਦਿਨੋ-ਦਿਨ ਪਰਿਵਾਰਕ ਢਾਂਚੇ ਟੁੱਟਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਮੋਹ ਮੁਹੱਬਤ ਨਹੀਂ ਰਹੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੋਬਾਈਲ ਤੇ ਹਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਤਕਰਾਰ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਟੁੱਟਣ ਤੇ ਜੁੜਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਜੇ ਇਸ ਨੂੰ ਰੂਪਾਂਤਰਣ ਦਾ ਦੌਰ ਕਹਿ ਦੇਈਏ ਤਾਂ ਕੋਈ ਅਤਿਕਥਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਹੁਣ ਉਹ ਦੌਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਤੇ ਰਾਜਨੀਤੀ ਤੋਂ ਅਕਰ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਬੰਧਾਂ ਵਿਚ ਇਕਾਗਰਤਾ, ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ, ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ 'ਚੋਂ ਮਨੁੱਖਤਾ ਗਾਇਬ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨਾਲ ਜੁੜ ਕੇ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਹ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੋਲ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਾ ਅਤੁੱਟ ਖਜ਼ਾਨਾ ਹੈ। ਪਰ ਇਹ ਜਾਣਕਾਰੀ ਕਿਸ ਸੋਮੇ ਤੋਂ ਆ ਰਹੀ ਹੈ ਇਸ ਬਾਰੇ ਸੁਚੇਤ ਨਹੀਂ। ਅਧੂਰੀ, ਝੂਠੀ, ਬੇਵਿਸ਼ਵਾਸੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਬੌਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਪੰਗ ਬਣਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸਲੀ ਤੇ ਨਕਲੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਿਚ ਉਲਝ ਕੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਅਜੀਬ ਬਣ ਗਈ ਹੈ। ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਰਤਾਰੇ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਮੁਹਾਰਤ ਹਾਸਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਅਧੂਰਾ ਉਹ ਰਹਿਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੁੰਦਾ। ਇਸ ਲਈ ਮਾਨਸਿਕ ਤੇ ਬੌਧਿਕ ਤਣਾਓ ਵਿਚੋਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਨੁਭਵ ਰਾਹੀਂ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਿਆਨ ਨੂੰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਪਰਿਵਾਰਕ ਤਣਾਓ ਪੈਦਾ ਕਰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਜੋਗੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡ ਰਿਹਾ। 'ਭੱਠ ਪਵੇ ਸੋਨਾ ਜਿਹੜਾ ਕੰਨਾਂ ਨੂੰ ਖਾਵੇ' ਦੀ ਕਹਾਵਤ ਨੂੰ ਸਹੀ ਸਾਬਤ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਨੇ ਧਰਮ ਰਾਹੀਂ ਹੋ ਰਹੇ ਕਰਮਕਾਂਡੀ ਵਪਾਰ ਤੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਹੁਲਾਰਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਵੱਟਸਐਪ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਰਮਕਾਂਡ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੰਗੋ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਗ੍ਰੰਥਾਂ ਦੇ ਪੰਨਿਆਂ ਦੀਆਂ ਫੋਟੋਆਂ ਵੀ ਉਪਲੱਬਧ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਭਾਵ ਇਸ ਨੇ ਅੰਧ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਫੈਲਾ ਕੇ ਨਵੇਂ ਕਾਰੋਬਾਰਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

ਡਾ. ਸੰਤੋਖ ਸਿੰਘ ਸੁੱਖੀ

Preetnama Talk Show

News

Talk Show

Interview

Social

Preetnama TV

Political

Music

Current Issue

Host : Pritpal Kaur Preet

Web : www.preetnama.com, Email : Preetnamausa@gmail.com

LIVE Live on Facebook page PreetnamaTv

+1 201-312-4180

+1 917-328-8436

विश्वभर में गहरा सकता है जल संकट

बिन पानी सब सून कहावत कहीं हकीकत न बन जाए

- प्रहलाद सबनानी

ऐसा कहा जा रहा है कि आगे आने वाले समय में विश्व में पानी को लेकर युद्ध छिड़ने की स्थितियां निर्मित हो सकती हैं क्योंकि जब भूगर्भ में पानी की उपलब्धता यदि इसी रफ्तार से लगातार कम होती चली जाएगी तो वर्तमान स्थानों (शहरों एवं गावों में) पर निवास कर रही जनसंख्या को अन्य स्थानों पर जाकर बसने को बाध्य होना पड़ेगा। ऐसी स्थिति में उन स्थानों जहां पर पानी की पर्याप्त उपलब्धता है ऐसे स्थानों पर अधिक से अधिक लोग बसना चाहेंगे और फिर नागरिक आपस में युद्ध की स्थिति निर्मित करेंगे।

आगे आने वाले समय में पानी की अनुपलब्धता सम्बंधी परेशानियों से हमारे समाज के श्रद्धेय बुजुर्ग हमें लगातार आगाह कर रहे हैं परंतु इस देश के नागरिक होने के नाते अभी भी उक्त समस्या को हम गंभीरता से नहीं ले रहे हैं जिसका बहुत बुरा परिणाम शायद हमें अथवा हमारी आगे आने वाली पीढ़ियों को भुगतना पड़ सकता है।

दिनांक 5 जनवरी 2023 को 'जल विजन 2047' कॉन्फ्रेंस को संबोधित करते हुए देश के प्रधानमंत्री माननीय श्री नरेन्द्र मोदी ने कहा कि जल संरक्षण से जुड़े अभियानों में हमें जनता जनार्दन को सामाजिक संगठनों को और सिविल सोसायटी को ज्यादा से ज्यादा जोड़ना होगा। हालांकि आज जियो मैपिंग और जियो सेंसिंग जैसी तकनीक जल संरक्षण के कार्य में महत्वपूर्ण भूमिका निभा रही हैं और इस कार्य में विभिन्न स्टार्टअप भी सहयोग कर रहे हैं परंतु फिर भी इस संदर्भ में नागरिकों का जागरूक होना बहुत आवश्यक है। भारत के नागरिकों द्वारा स्वच्छ भारत अभियान को भी इसी प्रकार सफल बनाया गया है। सरकार ने संसाधन जुटाए वाटर ट्रीटमेंट प्लांट और शौचालय बनाने जैसे अनेक कार्य किए लेकिन अभियान की सफलता तब सुनिश्चित हुई जब जनता ने सोचा कि गंदगी नहीं फैलानी है। इस अभियान से जब सब लोग जुड़े और जनता में चेतना और जागरूकता आई तभी यह अभियान सफल हो सका। जनता में यही सोच जल संरक्षण के लिए भी जगाने की आज महती आवश्यकता है।

इसी प्रकार राष्ट्रीय स्वयंसेवक संघ के पूजनीय सर संघचालक श्री मोहन भागवत

जी ने 'सुजलाम अंतरराष्ट्रीय सेमिनार' को संबोधित करते हुए जल का संयमित उपयोग करने एवं जल को बचाने का आह्वान किया। उक्त सेमिनार देश में चलाए जा रहे 'सुमंगलम' नामक कार्यक्रमों की एक शृंखला का भाग है। इसका मुख्य उद्देश्य प्रकृति के पांच मूल तत्वों या 'पंचमहाभूत'

2050 तक बढ़कर 9.5 प्रतिशत हो जाएगी। इस प्रकार भारत में कृषि क्षेत्र जल का सबसे बड़ा उपयोगकर्ता बना रहेगा ताकि भविष्य के लिये पर्याप्त खाद्यान्न की उपलब्धता बनी रहे। भारत के लगभग 198 मिलियन हेक्टेयर फसल क्षेत्र का लगभग आधा हिस्सा ही सिंचित हैं। सिंचाई

पानी बेकार चला जाता है। भूजल का उपयोग इतनी बेदर्दी से किया जा रहा है कि आज देश के कई भागों में हालात इतने खराब हो चुके हैं कि 1000 फुट तक जमीन खोदने के बाद भी जमीन से पानी नहीं निकल पा रहा है। एक अंतरराष्ट्रीय संस्था द्वारा जारी रिपोर्ट के

हानिकारक हैं। इन पौधों से हवा पानी भूमि प्रदूषित हो रही है एवं प्राणियों के स्वास्थ्य शरीर मन पर गम्भीर दुष्प्रभाव हो रहे हैं। भारत में जो भी विदेशी पौधे लगाये जा रहे हैं उन्हें लगाने के पूर्व वनस्पति वैज्ञानिकों द्वारा प्रयोगशाला में इनकी विधिवत जांच की जानी चाहिये और उसके बाद ही कोई पौधा भारत की धरती पर लगाने की अनुमति दी जानी चाहिये। उक्त के साथ ही देश की खाद्य सुरक्षा को प्रभावित किए बिना सिंचाई स्तर पर पानी के उपयोग को नियंत्रित करना आवश्यक है। ड्रिप एवं स्प्रींकलर तकनीक को प्रभावी ढंग से लागू करके प्रति एकड़ सिंचाई के लिए पानी की खपत में 40 प्रतिशत तक की कमी की जा सकती है। ऐसी फसलें जिन्हें लेने में पानी की अधिक आवश्यकता पड़ती है जैसे गन्ने एवं अंगूर की खेती आदि को पानी की कमी वाले इलाकों में धीरे-धीरे कम करते जाना चाहिए और इन्हें देश के उन भागों में स्थानांतरित कर देना चाहिए जहां हर वर्ष अधिक वर्षा के कारण बाढ़ की स्थिति निर्मित हो जाती है। उदाहरण के तौर पर गन्ने की फसल को महाराष्ट्र एवं उत्तरप्रदेश से बिहार की ओर स्थानांतरित किया जा सकता है। देश की विभिन्न नदियों को जोड़ने के प्रयास भी प्रारम्भ किए जाने चाहिए जिससे देश के एक भाग में बाढ़ एवं दूसरे भाग में सूखे की स्थिति से भी निपटा जा सके। विभिन्न स्तरों पर पाइप लाइन में रिसाव से बहुत सारे पानी का अपव्यय हो जाता है इस तरह के रिसाव को रोकने हेतु भी सरकार को गम्भीर प्रयास करने चाहिए। आज आवश्यकता इस बात की भी है कि हम घर में कई छोटे छोटे कार्यों पर ध्यान देकर भी पानी की भारी बचत करें। जैसे दांतों पर ब्रश करते समय सीधे नल से पानी लेने के बजाय एक डब्बे में पानी भरकर ब्रश करें शेव करते समय चालू नल के इस्तेमाल की जगह एक डब्बे में पानी भरकर शेव करें स्नान करते समय शॉवर का इस्तेमाल न करके बालटी में पानी भरकर स्नान करें घर में कपड़े धोते समय नल के पानी को चालू रखते हुए कपड़े धोने के स्थान पर बालटी में पान भरकर कपड़े धोएं एवं (1) टॉयलेट में प्लश की जगह पर बालटी में पानी का इस्तेमाल करें। एक अनुमान के अनुसार इन सभी छोटे छोटे कार्यों पर ध्यान देकर प्रति परिवार प्रतिदिन 300 लीटर से अधिक पानी की बचत की जा सकती है।

- पृथ्वी जल अग्नि वायु और अंतरिक्ष की शुद्धता को सुरक्षित रखने की अनूठी भारतीय अवधारणा को प्रस्तुत करना है। पर्यावरण संकट पर भारत सहित पूरी दुनिया में गहरा संकट देखने को मिल रहा है। इस महासंकट से निजात दिलाने में भारत सक्षम है। आईए पहिले जल संकट की लगातार गम्भीर होती समस्या को समझने का प्रयास करते हैं। भारत में पूरे विश्व में उपलब्ध ताजे जल स्रोत का मात्र 4 प्रतिशत भाग ही मौजूद है जबकि विश्व की कुल जनसंख्या के 18 प्रतिशत भाग को भारत में जल उपलब्ध कराया जा रहा है। केंद्रीय जल आयोग के अनुसार वर्ष 2010 में देश में मौजूद कुल ताजे जल स्रोतों में से 78 प्रतिशत का उपयोग सिंचाई के लिये किया जा रहा था जो वर्ष 2050 तक भी लगभग 68 प्रतिशत के स्तर पर बना रहेगा। वर्ष 2010 में घरेलू कार्यों में उपयोग होने वाले जल की मात्रा 6 प्रतिशत थी जो वर्ष

के लिये सर्वप्रमुख स्रोत के रूप में भूमिगत जल (63 प्रतिशत) का उपयोग किया जाता है जबकि नहर (24 प्रतिशत) जलकुंड/टैंक (2 प्रतिशत) एवं अन्य स्रोत (11 प्रतिशत) भी इसमें अंशदान करते हैं। इस प्रकार भारतीय कृषि में सिंचाई का वास्तविक बोझ भूमिगत जल पर है। समग्र स्थिति यह है कि 256 जिलों के 1592 प्रखंड भू-जल के संकटपूर्ण अथवा अति-अवशोषित स्थिति में पहुंच गए हैं। इसी प्रकार जल संकट से जूझ रहे दुनिया के 400 शहरों में से शीर्ष 20 में 4 शहर (चेन्नई पहले कोलकाता दूसरे मुंबई 11वें तथा दिल्ली 15वें स्थान पर है) भारत में हैं। संयुक्त जल प्रबंधन सूचकांक के अनुसार देश के 21 शहर जीरो ग्राउंड वाटर स्तर पर शीघ्र ही पहुंच सकते हैं। देश में प्रतिवर्ष औसतन 110 सेंटीमीटर बारिश होती है एवं बारिश के केवल 8 प्रतिशत पानी का ही संचय हो पाता है शेष 92 प्रतिशत

अनुसार पूरे विश्व में उपयोग किए जा रहे भूजल का 24 प्रतिशत हिस्सा केवल भारत में ही उपयोग हो रहा है। यह अमेरिका एवं चीन दोनों देशों द्वारा मिलाकर उपयोग किए जा रहे भूजल से भी अधिक है। इसी कारण से भारत के भूजल स्तर में तेजी से कमी आ रही है। हम बचपन से देखते आ रहे हैं कि भारत के पहाड़ी इलाकों में कई स्थानों पर बहुत पुराने पानी के चश्मे थे। साथ ही मैदानी क्षेत्रों में जल से भरपूर कूएं बावड़ियां होती थीं। चश्मों में बहुत स्वादिष्ट पानी रहता था। गर्मियों में भी वह पानी कभी सूखता नहीं था। देश में इतनी बड़ी दुर्घटना कभी चर्चा का विषय नहीं बनी यह हम सब जागरूक नागरिकों के लिए चिंता का विषय होना चाहिए। ऐसा कहा जा रहा है कि भारत में विदेशों से बीजों का आयात कर जो पौधे लगाए गए हैं उनमें से कई पौधे नकारात्मक ऊर्जा वाले व

आधे घंटे का व्यायाम भी रखेगा बीमारियों से दूर

शरीर स्वस्थ रखने के लिए प्रतिदिन व्यायाम करना जरूरी है। अगर आप हर दिन 30 से 40 मिनट व्यायाम करते हैं तो आप बहुत सी बीमारियों से दूर रहते हैं। एक सर्वेक्षण में कहा गया है अगर कोई आदमी 70 साल का है और वह हर रोज एक्सरसाइज करता है तो उसकी उम्र बढ़ जाती है और बीमारियों से भी दूर रहता है। यह स्वस्थ रहने के लिए यह सबसे बड़ा नुस्खा है।

स्वस्थ रहने के लिए अच्छा भोजन या कहें बैलेंस डाइट की बहुत जरूरत होती है क्योंकि आप जानते हैं ज्यादातर बीमारी गलत डाइट से होती है इसलिए बैलेंस

डाइट को अपनाएं। आपके भोजन में उपयुक्त 3 से 5 लीटर पानी पिए हैं। फल और सब्जी खाएं, खाना को चबाकर खाएं, रात में कम खाना कम खाएं, किसी भी एक चीज का ज्यादा मात्रा में सेवन ना करें।

यह आपके जिंदगी का यह एक बहुत ही महत्वपूर्ण पहलू है! लोग इस पर ध्यान कम देते हैं! दुख देने वाले से दूर रहें, सोते समय ना सोचे, कमाई से अधिक खर्च ना करें, किसी से झूठा वादा ना करें, जिसको आप पूरा ना कर सके, बिना मतलब का कुछ ना सोचें हैं, अच्छे लोगों से मिले हैं और उसे दोस्त करें खूब हंसें और दूसरे

को हंसाने की कोशिश करें। दिमाग का सीधा रिश्ता दिल से होता है अगर आप तनाव में रहते हैं तो आपका ब्लड प्रेशर बढ़ता है जिस से बहुत सारी बीमारियां होती हैं जैसे हार्ट अटैक आदि। अपने लाइफ स्टाइल को ठीक करें जल्दी सोएं और जल्दी जगे। चिंता, क्रोध, शोक, शक और दूसरों से

वैज्ञानिक मानते हैं कि नींद सबसे बड़ी दवा है। अगर आप गहरी नींद से सोते हैं तो सुबह अपने आप को आप तरोताजा पाते हैं। इसीलिए कहा जाता है अच्छी नींद का होना बहुत जरूरी है। कम नींद होना या ज्यादा नींद का होना इसका सीधा

प्रभाव स्वास्थ्य पड़ता है। वैज्ञानिक अध्ययन से पाया गया है कि 8 घंटा से ज्यादा और 6 घंटे से कम नहीं सोना चाहिए। सोते समय सोचना नहीं चाहिए जिससे आपकी नींद खराब होती है और आप सही सोच भी नहीं पाते हैं क्योंकि आप थके हुए होते हैं!

लोग अपनी बीमारियों को टालने की कोशिश करते हैं या फिर अपनी बीमारियों को नहीं मानते जो नुकसानदेह है। किसी भी तखलीफ में डॉक्टरी सलाह अवश्य लें समय रहते अगर आप डॉक्टर से मिलते हैं तो आप का इलाज कम खर्च में जल्दी हो जाता है।

विश्व स्वास्थ्य संगठन के अनुसार आप हर रोज पांच अलग रंग के फल खाएं। साफ पानी तीन से 5 लीटर पीयें। दूध का सेवन करें। इसके अलावा खुश रहने के बहाने खोजें।

सिर्फ अपने आपको कामनाएं वयस्त रखना स्वास्थ्य के लिए हानिकारक है। आप काम के साथ ही खुश रहने के लिए अलग-अलग तरीकों को अपनाएं जैसे खेल कूद में भाग लेना, फिल्म देखना, अपने मनपसंद दोस्त से मिलना, घूमने जाना, मजाकिया आदत रखना, और मनपसंद खाना खाना आदि। स्वस्थ रहने के लिए साफ सफाई का होना बहुत जरूरी है सिर्फ अपने आप को साफ करना बहुत बड़ी बात नहीं है। आप जो समान इस्तेमाल करते हैं उसका भी साफ होना उतना ही जरूरी है और जहां पर आपका खाना पकता है उसका भी साफ

होना जरूरी है। सेब रखेगा सेहतमंद -हर दिन एक सेब खाना सेहत के लिए बहुत फायदेमंद होता है। कुछ लोग सेब को छिलकर खाना पसंद करते हैं लेकिन इससे सेब के सारे जरूरी तत्व निकल जाते हैं। सेब को छिलकर खाने की बजाए छिलके समेत खाने से आपकी कई बीमारियां दूर हो सकती है और यह खाने में भी स्वादिष्ट लगता है। सेब को छिलके समेत खाने से होने वाले फायदे इस प्रकार हैं।

मधुमेह से पीड़ित होने पर लोगों को छिलके समेत सेब खाना चाहिए। इसे ऐसे खाने से शुगर कंट्रोल में रहती है।

सेब को बिना छिले खाने से आपके ब्रेन सेल डैमेज नहीं होते हैं। इसके अलावा इसे ऐसे खाने से दिमाग भी तेज होता है। सेब का छिलका आपको आंखों में होने वाली कैटरेक्ट की बीमारी से बचाता है।

नियमित सेब खाने से आपको यह बीमारी नहीं होती है। सेब शरीर में (हीमोग्लोबीन) रक्त की कमी को ठीक करता है। फाइबर के गुणों से भरपूर सेब का छिलका पित्त की थैली में जमा कॉलेस्ट्रॉल को कम करके आपको स्टोन प्रॉब्लम से बचाता है। सेब का छिलका दातों में कैविटी को होने से रोकता है। इसके अलावा गर्भावस्था में इसका सेवन करने से खून की कमी पूरी होती है। इसके साथ ही कैल्शियम, इंजाइम, एंटी ऑक्सीडेंट और प्लेविनाइड के गुणों से भरपूर सेब का छिलका मोटापे को दूर करने के साथ-साथ लीवर, ब्रेस्ट और कोलोन कैंसर से बचाता है।

रात को कभी खाली पेट नहीं सोना चाहिए, हो जाएंगी ये परेशानियां

कई बार होता है कि हम सभी खाली पेट ही सो जाते हैं। जो लोग अपना वजन कम करना चाहते हैं वह भी खाली पेट सो जाते हैं। ऐसा करने से शरीर को कई समस्याओं से जूझना पड़ता है। आइए जानें रात को खाली पेट सोने से क्या होता है?

अक्सर वजन कम करने के लिए कई बार लोग अपनी डाइट में कुछ ऐसे बदलाव कर देते हैं। जो सेहत के लिए हानिकारक साबित हो जाता है। वहीं, कई लोग ऐसे भी जो रात को बिना खाना खाएं ही सो जाते हैं। लेकिन क्या हेल्थ के लिए बढ़िया है या नहीं? खाली पेट सोने से कई समस्याओं से जूझ सकते हैं आप। आइए जानते हैं रात को खाली पेट सोने से क्या होता है?

अनिद्रा की समस्या उत्पन्न-अगर आप खाली पेट रात को सोते हैं तो दिमाग आपको खाने के लिए अलर्ट करने लगता है। इस कारण आपको बार-बार भूख लगने लगती है। जिसके चलते आपकी नींद भी खराब होने लगती है। गुड हेल्थ के लिए सही नींद लेना जरूरी होता है। मेटाबॉलिज्म स्लो होता है-रोजाना रात को खाना स्किप करते हैं, तो ऐसा करने से मेटाबॉलिज्म स्लो होता है। इससे आपका इंसुलिन लेवल बिगड़ सकता

है। रात को भूलकर भी खाना को स्किप न करें। रात के समय थोड़ा बहुत जरूर खाएं। इससे आपकी हेल्थ और वजन भी ठीक रहेगा। इसके साथ ही मेटाबॉलिज्म भी सही रहेगा।

हार्मोनल बैलेंस बिगड़ता है-रात के समय डिनर किए बिना सो जाने से हार्मोन पर असर पड़ता है, जिससे आपको कई तरह की बीमारियां हो सकती हैं। एक्ने जैसी समस्या भी उत्पन्न हो सकती है। मांसपेशियों में कमजोरी होगी-यदि आप

रात को बिना खाए सोते हैं, तो मांसपेशियों में कमजोरी की दिक्रत हो सकती है। खाली पेट सोने से प्रोटीन और अमीनो एसिड की कार्यक्षमता प्रभावित होती है।

एनर्जी की कमी और थकान रहती है-खाली पेट रात को सोने से शरीर के पोषक तत्वों में कमी देखने को मिलती है। इसके वजह से एनर्जी डाउन हो जाती है और आपको कमजोरी महसूस हो सकती है। वहीं, बिना काम किए थकान

भी महसूस हो सकती है। चिड़चिड़ापन होना-रात को अगर आप बिना खाना खाए सोते हैं तो आपको मूड स्विंग की समस्या देखने को मिल सकती है। वहीं आप खुद को चिड़चिड़ापन महसूस करेंगे। आप रात के समय लाइट भोजन कर सकते हैं। शरीर में विटामिन डी की कमी होने पर दिखते हैं ऐसे लक्षण, जानिए कैसे करें इसकी पूर्ति शरीर में विटामिन डी की कमी के

लक्षणों को पहचानकर इस कमी को पूरा करने का प्रयास किया जाता है। आज हम आपको बताने जा रहे हैं कि विटामिन डी की कमी होने पर शरीर में क्या लक्षण दिखाई देते हैं और शरीर में इसकी कमी को कैसे पूरा किया जा सकता है। हर व्यक्ति के स्वस्थ रहने के लिए हेल्दी डाइट लेने की सलाह दी जाती है। व्यक्ति को सेहतमंद बने रहने के लिए तमाम पोषक तत्वों, विटामिन्स और मिनेरल्स की जरूरत होती है। वहीं किसी भी चीज की कमी होने पर स्वास्थ्य बिगड़ने लगता है। विटामिन डी भी ऐसा ही एक जरूरी विटामिन है। यह हमारी सेहत के लिए जरूरी होता है। इस विटामिन की कमी से नींद की कमी, कमजोरी, हड्डियों में दर्द, मसल्स की कमजोरी, भूख की कमी, त्वचा का पीला पड़ना या जल्दी-जल्दी बीमार पड़ने जैसी सेहत संबंधी समस्याएं होती हैं। शरीर में विटामिन डी की कमी के लक्षणों को पहचानकर इस कमी को पूरा करने का प्रयास किया जाता है। आज इस आर्टिकल के जरिए हम आपको बताने जा रहे हैं कि विटामिन डी की कमी होने पर शरीर में क्या लक्षण दिखाई देते हैं और शरीर में इसकी कमी को कैसे पूरा किया जा सकता है।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

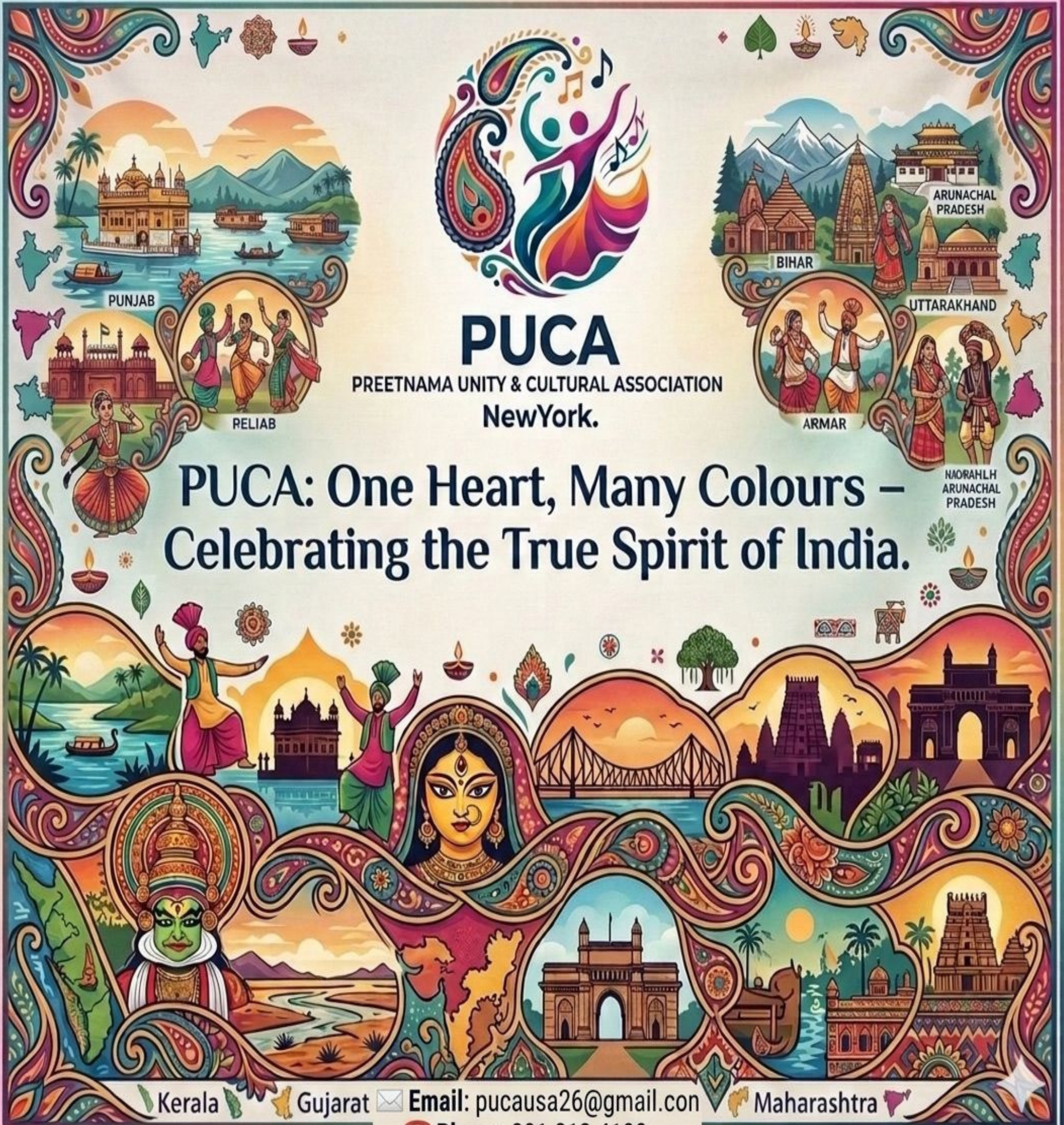
03 JULY TO 09 JULY, 2026

PUCA

PREETNAMA UNITY & CULTURAL ASSOCIATION
NewYork.

PUCA: One Heart, Many Colours – Celebrating the True Spirit of India.

Kerala

Gujarat

Email: pucausa26@gmail.com

Maharashtra

Phone: 201-312-4180

Helping Indian Students Navigate the Journey from School to Career

India is home to one of the world's largest youth populations, making education and career development critical to the nation's future. Every year, millions of students complete their schooling and prepare to enter higher education or the workforce. However, the transition from school to a successful career is often challenging, as many young people struggle to connect their education with real-world opportunities.

One of the biggest issues is the gap between academic learning and industry requirements. Traditional education systems have largely focused on examinations and theoretical knowledge, while employers increasingly seek skills such as communication, critical thinking, problem-solving, teamwork, creativity, and digital literacy. As a result, many graduates find themselves unprepared for the demands of modern workplaces.

Career guidance is another area that needs significant attention. In many parts of India, especially in rural regions and smaller

towns, students have limited exposure to the wide range of career options available today. Their choices are often confined to conventional professions such as medicine, engineering, or government services, despite the emergence of exciting opportunities in fields like artificial intelligence, data science, renewable energy, digital marketing, cybersecurity, design, and entrepreneurship.

Strengthening career counseling at the school level can help address this challenge. Students should be encouraged to explore their interests, talents, and aspirations from an early age. Professional guidance can enable them to make informed decisions about their educational paths and future careers. Equally important is the involvement of parents, who play a vital role in supporting their children's ambitions and understanding their unique strengths.

The National Education Policy (NEP) 2020 has emphasized skill-based learning and vocational education as essential components

of the education system. Initiatives such as internships, project-based learning, industry visits, and collaborations with local businesses can provide students with practical exposure and a clearer understanding of workplace expectations. Such experiences not only enhance employability but also build confidence and adaptability.

Technology has also created new possibilities for career development. Online learning platforms, digital skill programs, and virtual internships are enabling students to access quality education and training regardless of their geographical location. However, ensuring equal access to digital resources and internet connectivity remains a crucial challenge that must be addressed to prevent further inequalities.

Beyond technical skills, students must also develop life skills that prepare them for a rapidly changing world. Resilience, emotional intelligence, ethical values, leadership, and the ability to learn continuously are becoming increasingly important in the

twenty-first century. Schools can play a transformative role by integrating these elements into their curricula and extracurricular activities.

Ultimately, helping Indian students navigate the journey from school to career is not merely about securing jobs; it is about empowering young people to build meaningful and fulfilling lives. A collaborative effort involving educational institutions, families, industries, and policymakers is essential to create a supportive ecosystem that nurtures talent and encourages innovation.

India's demographic advantage can become its greatest strength if its youth are equipped with the right knowledge, skills, and opportunities. By bridging the gap between classrooms and careers, the nation can ensure that its students are prepared not only for employment but also for lifelong success and contribution to society.

Dr Vijay Garg Retired Principal? Educational columnist Eminent Educationist street kour Chand MHR Malout Punjab

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

03 JULY TO 09 JULY, 2026

Complete destruction of organized crime syndicates

Public safety, not bail, is paramount. Strict legal action against habitual offenders is the foundation of good governance, national security, and Ramrajya.-A comprehensive analysis

Globally, India is among the fastest-growing economies in the world. In this era of digital revolution, global investment, modern infrastructure, and social change, if there is any challenge that hinders the pace of development, it is organized crime. Crime), criminal syndicates, drug trafficking, illegal mining, hawala cyber crime, extortion, land mafia, human trafficking and habitual criminals who repeatedly commit crimes after being released on bail.

I, Advocate Kishan Sanmukhdas Bhawnani, Gondia, Maharashtra, believe that such crimes are not just a question of law and order, but are a direct attack on the nation's economy, democracy, investment, social trust and citizen security.

Today, on June 30, 2026, during the ongoing monsoon session of the Maharashtra Legislative Assembly, the Honorable Chief Minister also clarified that the State Government is working towards making its action against organized crime and drug trafficking more stringent. He stated that the government is considering the necessary legal provisions to bring repeat offenders, especially those involved in drug trafficking and organized criminal syndicates, who repeatedly re-offend after being released on bail, under the ambit of the Maharashtra Control of Organized Crime Act (MCOCA). According to him, action

under general criminal sections or the Narcotic Drugs and Psychotropic Substances Act, 1985 (NDPS Act) is insufficient, as in many cases, the accused return to the same illegal activities after being granted bail.

Therefore, the use of stringent laws like MCOCA is considered essential to effectively curb organized drug networks, their financial mechanisms, and gangs that commit repeat crimes. The Chief Minister stated that the Home Department is taking the necessary steps in this regard to deliver a decisive blow to organized crime and instill an effective fear of the law in society. Based on this, through this article, I would like to appeal to states across India to adopt this model.

Friends, if India is to become a developed nation and establish a fear-free environment in society, merely arresting criminals will not be enough. What is needed is to ensure strict and effective legal action against the entire criminal network, its financial structure, its political and social patronage, and repeat offenders. This will truly establish the rule of law. Various states in India have enacted specific laws against organized crime. The most well-known example is the Maharashtra Control of Organized Crime Act (MCOCA), commonly known as MCOCA. The purpose of

this law is not only to punish the criminal, but also to dismantle his entire criminal organization, financial sources, and network. Over time, many other states have also enacted similar laws.

Friends, similarly, efforts like the Karnataka Control of Organized Crime Act (COCA), the Gujarat Control of Terrorism and Organized Crime Act (GCTC), and the Uttar Pradesh Control of Organized Crime Act (UPCOCA) demonstrate that states have recognized the gravity of organized crime. At the national level, numerous laws exist, including the Indian Penal Code, 2023, the Indian Civil Defense Code, 2023, the Indian Evidence Act, 2023, the Unlawful Activities (Prevention) Act (UAPA), the Prevention of Money Laundering Act (PMLA), the National Security Act (NSA), the NDPS Act, and the Gangsters and Anti-Social Activities (Prevention) Act. The challenge is not a lack of laws, but their effective, timely, and fearless implementation.

Friends, as a lawyer, I see a particular concern about criminals who, after being arrested for serious crimes, are released on bail and then re-engage in the same crime. Such repeat offenders lose their fear of the law. Therefore, it is essential that when granting bail to individuals with a long history of organized crime, gang operations, drug trafficking, human trafficking, cyber fraud, or violent crimes, courts critically evaluate factors such as recidivism, victim safety, and the potential impact on society, and impose stringent conditions in accordance with the law. Modern organized crime is no longer solely local. It operates through digital banking, cryptocurrency, the dark web, shell companies, shell accounts, international hawala networks, and cyber platforms. Therefore, effective coordination is essential not only between local police, but also be-

tween states, central agencies, and international cooperation. Criminal networks do not respect boundaries; therefore, law enforcement agencies must be equally empowered through technology and information sharing.

Friends, international experience also bears this out. Italy developed stringent legal frameworks against the mafia, the United States against organized crime, and many European countries against financial crimes. The fundamental principle of these models was that merely imprisoning the criminal is not enough; rather, eliminating his wealth, assets, networks, associates, and economic power is essential. This strategy could prove more effective in India as well. The most powerful weapon against crime is not just punishment, but certainty and speed of punishment. If investigations are scientific, digital evidence is secure, prosecutions are efficient, and trials are timely, then criminals develop a genuine fear of the law. On the other hand, years of pending cases, weak investigations, and pressure on witnesses undermine the effectiveness of the justice system. Therefore, police reforms, forensic capabilities, digital investigations, witness protection, and the prosecution system must be given equal importance. It is equally important that stringent laws are used only against organized and serious crimes, and that every accused enjoys the constitutional rights of fair trial, judicial review, and legal protection. The purpose of law is not to instill fear, but to ensure justice and public safety. In a democracy, both rigor and constitutional balance go hand in hand.

Friends, if India is to be free from corruption, drug trafficking, cybercrime, illegal mining, land grabbing, and organized crime, a coordinated national strategy must be developed between the states and the central government. Confiscation

of criminals' assets, identification of illegal income, technical surveillance, interstate databases, financial intelligence, and a speedy justice system can form the main pillars of this strategy.

Friends, in Indian culture, the Satya Yuga and Treta Yuga are considered symbols of justice, truth, dharma, and public welfare. In modern democratic India, these ideals do not mean the restoration of a religious system, but rather a governance where the law is supreme, criminals fear the law, innocent citizens are protected, women, children, and senior citizens enjoy a fearless environment, and justice is equally available to all. This is the true vision of "good governance," in accordance with constitutional values.

Therefore, if we study and analyze the entire above narrative, we find that the decisive fight against organized crime is not solely the responsibility of the police, but rather a shared responsibility of the government, the judiciary, investigative agencies, the prosecution, civil society, and vigilant citizens. When the law is implemented fairly, promptly, and effectively, when the economic and organizational structures of crime syndicates are dismantled, and when both the severity of the law and the speed of the judicial process are ensured against habitual offenders, India will be able to progress as a more secure, investment-friendly, just, and trustworthy nation. This will be the strongest foundation for a developed India, good governance, and a constitutionally based justice system.

-Compiler Author - Tax Expert
Columnist Literary International Writer Thinker Poet
sangeet MADHYMA CA (ATC)
Advocate Kishan Sanmukhdas Bhawnani Gondia Maharashtra
9226229318

WHY HOPE IS ESSENTIAL FOR HUMAN PROGRESS?

In every era of human civilization, optimism has served as one of the greatest driving forces behind progress, resilience and innovation. It includes overcoming personal hardships to rebuilding societies after wars, pandemics and natural disasters, hope has consistently inspired humanity to move forward. Optimism is far more than simply expecting good things to happen; it is the enduring belief that challenges can be overcome through perseverance, thoughtful action and determination. It is this constructive mindset that enables individuals to transform obstacles into opportunities and setbacks into stepping stones for growth.

For centuries, philosophers, religious scholars and psychologists have regarded optimism as a fundamental human virtue. From the teachings of the ancient Stoics to the principles of modern positive psychology, optimism has been recognized as a powerful force that strengthens the human spirit and promotes personal development. Over the past few decades, scientific research has reinforced this understanding by demonstrating that optimism is not merely a philosophical concept or an emotional preference but a measurable psychological trait with profound effects on physical health, mental well-being and social functioning.

Modern neuroscience has provided compelling evidence supporting the biological foundations of optimism. Functional magnetic resonance imaging (fMRI) studies have shown that optimistic thinking activates regions of the brain such as the prefrontal cortex and the striatum, areas responsible for decision-making, motivation and reward processing. At the same time, optimistic individuals tend to exhibit lower levels of cortisol, the body's primary stress hormone, while maintaining healthier levels of neurotransmitters such as serotonin and dopamine that regulate mood and emotional balance. These findings suggest that optimism is deeply rooted in human biology and contributes significantly to overall psychological resilience.

The benefits of optimism extend far

beyond emotional well-being. Numerous long-term studies conducted across the world have consistently shown that optimistic individuals enjoy better cardiovascular health, stronger immune function and greater life expectancy. They are less likely to experience chronic stress, anxiety and depression, while reporting higher levels of life satisfaction and emotional stability. Rather than becoming overwhelmed by adversity, optimistic people are more likely to approach difficulties with confidence, persistence, and a solution-oriented mindset.

One of optimism's greatest strengths lies in its ability to foster resilience. Life inevitably presents disappointments, failures and unexpected challenges. Optimistic individuals do not deny these realities; instead, they interpret setbacks as temporary and manageable rather than permanent and devastating. They view failure not as the end of their journey but as an opportunity to learn, adapt and improve. This mindset enables them to recover more quickly from adversity and maintain motivation even under difficult circumstances. Optimism also plays a vital role in academic achievement, professional success and leadership. Positive expectations encourage individuals to set ambitious yet achievable goals, persevere through obstacles and continuously seek innovative solutions.

Employers are increas-

ingly recognising that optimism contributes to productivity, effective teamwork, creativity and sound decision-making. In educational settings, optimistic students demonstrate greater perseverance, improved problem-solving abilities and stronger academic performance because they believe that effort ultimately leads to success.

Beyond personal success, optimism strengthens human relationships and social harmony. Optimistic individuals generally build stronger friendships, healthier family relationships and more productive professional partnerships. Their hopeful outlook inspires trust, cooperation, empathy and mutual support, creating stronger communities capable of overcoming collective challenges. In this sense, optimism becomes not only a personal asset but also a valuable social resource.

Contrary to popular belief, optimism is not simply an inherited personality trait. While genetics may influence an individual's natural disposition, psychologists agree that optimism can be consciously cultivated through consistent practice. Cognitive reframing encourages individuals to reinterpret negative experiences from a constructive perspective, viewing setbacks as valuable learning opportunities rather than irreversible failures. Practising gratitude by acknowledging life's small blessings shifts attention away from persistent negativity and

reinforces positive thinking. Mindfulness meditation reduces stress while increasing awareness of the present moment, allowing individuals to respond thoughtfully rather than react emotionally. Setting realistic and achievable goals nurtures a sense of purpose and accomplishment, while surrounding oneself with supportive and positive people further reinforces optimistic thinking. These evidence-based approaches align closely with the principles of Cognitive Behavioural Therapy (CBT), demonstrating that optimism is a skill that can be developed through deliberate effort.

However, optimism must be balanced with realism. Excessive or unrealistic optimism can sometimes lead to poor judgment, overconfidence and the underestimation of genuine risks. Assuming that problems will resolve themselves without adequate preparation may result in avoidable financial, professional, or health-related consequences. Similarly, consistently overestimating favourable outcomes may lead to disappointment when reality fails to meet expectations. For this reason, psychologists advocate what is often called realistic optimism—a balanced perspective that combines hope with rational thinking, careful planning and responsible decision-making.

From an evolutionary perspective, optimism may have played a crucial role in the survival and advancement of the human species.

Individuals who maintained hope during adversity were more likely to persevere, cooperate with others and continue searching for solutions despite uncertainty. This enduring spirit of optimism has driven exploration, scientific discovery, technological innovation and cultural progress throughout history. Humanity's greatest achievements have often been accomplished by individuals who believed that improvement was possible even when circumstances appeared overwhelmingly difficult.

Today's world presents unprecedented global challenges, including climate change, economic uncertainty, public health crises, technological disruption and rising mental health concerns. In such an environment, optimism is not a luxury or an illusion—it is an essential psychological resource. Scientific evidence increasingly demonstrates that realistic optimism strengthens resilience, improves health, enhances decision-making and promotes individual and societal well-being. It empowers people not to ignore reality but to confront it with courage, confidence and determination.

Ultimately, optimism is both an art of perspective and a science of resilience. It is neither naïve wishful thinking nor blind positivity; rather, it is a disciplined way of interpreting life's uncertainties while remaining committed to meaningful action. When combined with wisdom, responsibility and perseverance, optimism enables individuals to lead healthier, happier and more productive lives while contributing positively to society.

In an age defined by uncertainty, cultivating realistic optimism is no longer merely a personal choice—it has become a collective necessity. By embracing hope without abandoning reason, humanity can continue to face its greatest challenges with confidence, compassion and an unwavering commitment to progress.

SURINDERPAL SINGH
FACULTY IN SCIENCE DEPARTMENT
SRI AMRITSAR SAHIB,
PUNJAB.

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ

ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

03 JULY TO 09 JULY, 2026

FREE ADMISSION
We welcome All

FREE CHILDREN'S CARNIVAL GAMES
FUN ZONE

INDIA DAY PARADE
LONG ISLAND • NEW YORK

VIMAL GOYAL AND DEEPAK BANSAL
(PRESIDENTS)

& IDP TEAM CORDIALLY INVITES EVERYONE TO JOIN

80TH INDIA'S INDEPENDENCE DAY

15TH INDIA DAY PARADE

★ **SUNDAY, AUGUST 23RD, 2026 AT 12.00 PM** ★

FORM: PATEL BROTHERS
415 S BROADWAY
HICKSVILLE, NY 11801

TO PARADE DESTINATION
80 E BARCLAYS STREET
HICKSVILLE, NY 11801

GRAND SPONSORS

SPECTACULAR ATTRACTIONS

LIVE DJ & DANCE PERFORMANCES

CULTURAL PROGRAMS

SHOPPING & FOOD BAZAAR

KIDS FUN & ACTIVITIES

HENNA & TATTOOS

LIVE BANDS, GARBA, DHOL, BHANGRA & MUCH MORE!

MEDIA PARTNERS

VIMAL GOYAL
IDP President

DEEPAK BANSAL
President IDPUSA

RAFFLE TICKETS AND EXCITING PRIZES

📍 IDPUSA, 255 South Broadway, Hicksville, NY 11801 | 📞 516-971-6391 | 🌐 www.idpusa.org

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

03 JULY TO 09 JULY, 2026

A New Chapter in Punjabi Cinema Begins in New York

PRC Production Inc. Announces Bhole Da Viah – A Punjabi Feature Film to Be Shot Entirely in New York

New York, USA — Punjabi cinema is about to witness a landmark moment as PRC Production Inc. proudly announces its upcoming feature film, "Bhole Da Viah." The film will be 100% produced and filmed in New York, bringing the vibrant spirit of Punjab to one of the world's greatest cities. Bhole Da Viah is more than just another movie. It is a celebration of the Punjabi community, its culture, dreams, struggles, and achievements in America. The project aims to showcase New York as a destination for Punjabi filmmaking while opening new opportunities for artists living across the United States. A Platform for Local Talent For years, many talented Punjabis have immigrated to the United States with dreams of becoming actors, singers, writers, or filmmakers. Unfortunately, many never had the opportunity to showcase their talent.

PRC Production Inc. wants to change that. Our goal is to provide opportunities for local artists first. We encourage aspiring and experienced talent from New York, New Jersey, Long Island, Chicago, Indiana, Los Angeles, and across North America to become part of this historic production. We welcome: Actors & Actresses, Comedians, Singers, Writers, Makeup Artists, Hairstylists, Cinematographers, Photographers, Dancers, Choreographers, Technicians, Production Crew, Anyone passionate about filmmaking Whether you have years of experience or are looking for your very first break, this is your opportunity to be part of something special.

Creating History Together Bhole Da Viah represents more than a film, it represents a movement to strengthen Punjabi cinema internationally and create meaningful opportunities for the next generation of artists. We invite every talented individual to join us and become part of this exciting journey. Let's create history together.

Casting is now open. Please submit: Resume, 3-5 Recent Photos 1-2 Minute Introduction Video

Contact Details

Email: pk@prcproduction.com WhatsApp: +1 (516) 710-8968 Presented by PRC Production Inc. "Where Dreams Come True"

FIRST PUNJABI FILM PRODUCED IN NEW YORK

BHOLE DA VIAH

PUNJABI FEATURE FILM

CASTING CALL

BE A PART OF AN EXCITING PUNJABI FILM
SHOT 100% IN NEW YORK

LOOKING FOR

 MAIN LEAD MALE & FEMALE AGE: 21 – 30	 SUPPORTING MALE & FEMALE AGE: 35 – 55
---	---

★ LANGUAGE: HINDI & PUNJABI ★

**FIRST AUDITION
WILL HAPPEN IN
NEW YORK**

**AUDITION DATE
COMING SOON**

**LOCATION
NEW YORK**

HOW TO SUBMIT

 SEND 1 RECENT PHOTO (CLOSE-UP & FULL BODY)	 SHORT INTRO VIDEO (NAME, AGE, LOCATION & ACTING EXPERIENCE)	 IF AVAILABLE, DEMO REEL / SELF-TAPE
---	---	--

SEND YOUR SUBMISSION TO
pk@prcproduction.com

 **PRC
PRODUCTION INC.**
Where Dreams Come True

 www.prcproduction.com
 @prc_production_inc
 @bholedaviahmovie

Come be a part of something special!

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach
Chief Editor
Pritpal Kaur
+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

03 JULY TO 09 JULY, 2026

Is Haryana Sahitya and Sanskriti Academy living up to the expectations of the litterateurs?

(Dignity of honour, stagnation of literary activities and questions raised on the system)

Literature is the purest voice of a nation's soul, and writers are tireless seekers of that voice. They write the history of time in words, shape emotions into culture, and provide direction to society's consciousness. Their pen not only creates but also cultivates the thoughts of generations. Therefore, honoring a writer is not a formality of a government program, but a public declaration of society's cultural maturity and sensitivity.

In this context, the current functioning of the Haryana Sahitya and Sanskriti Academy appears to be surrounded by many questions. Long-awaited literary figures were finally honored, but the manner in which this process was conducted caused more disappointment than joy. The experiences that emerged during conversations with several honored literary figures were not merely expressions of personal dissatisfaction, but rather pointed to a system where formality seems to prevail over empathy, and administrative procedures over intimacy.

The value of an honor is measured not by the amount of money it carries, but by the respect it carries. A citation isn't just a paper document; it's a public tribute from society to a creator's years of dedication. Therefore, every word, every signature, and every formality carries symbolic significance.

Some of the honor letters circulating on social media surprised many literary figures. They lacked the signature of any competent official. Simply printing a name and designation may fulfill administrative requirements, but it cannot replace the intimate dignity of the honor. Signatures are not mere lines of ink; they are living symbols of an organization's acceptance, responsibility, and respect. When these are absent, the dignity of the honor appears incomplete.

If there were any administrative or legal reasons behind this, the Academy had a responsibility to clarify them with the literary figures. Institutions build trust not only through decisions but also through dialogue. Lack of dialogue often breeds distrust, and distrust is the biggest challenge for any cultural institution.

Haryana's literary community still remembers the occasions when literary figures were honored in the august atmosphere of the Raj Bhavan. Awards were not merely presented there, but the prestige of literature was celebrated. Each literary figure on stage felt like a respected representative of the state's cultural consciousness. Today, more than the grandeur, there is a lack of intimacy, and this pain is what stirs the hearts of literary figures.

The concern isn't limited to the awards ceremony. Over the past four years, numerous questions have been raised about the academy's literary activities. For the years 2023, 2024, 2025, and the current year, 2026, there has been no regular process for awards and honors, no consistent invitation for manuscripts, no extensive literary workshops, no planned programs for young writers, and no strong environment for statewide literary dialogue. If the flow of creative activity slows down within the premises of any literary academy, it's natural for the literary community to express concern.

The Sahitya Akademi is not merely an institution that distributes awards. Its true essence is that of a vibrant cultural university, where ideas are exchanged, new talents find direction, the

experiences of senior writers reach the new generation, and language and culture are constantly cultivated. If this role is limited, the institution's usefulness itself comes into question.

Another serious question arises regarding the participation of literary figures. Many writers have felt that the active participation of literary figures in the Academy's decision-making process is not at the expected level. The soul of any literary institution is its writers, poets, critics, researchers, and translators. If these individuals begin to feel excluded from decision-making, the institution's literary character gradually begins to shrink into an administrative form.

This article is not an attack on any particular individual, but a humble plea for introspection within the system. The strength of democratic institutions lies in accepting and learning from criticism. If writers are raising questions, they should be viewed not as disagreement but as an opportunity for improvement.

It is essential that the Academy establish a timely process for awards and honors, restore the dignity of the awards ceremonies, establish regular dialogue with literary figures, and publicize a well-thought-out calendar of literary activities throughout the year. Lit-

erary workshops, book discussions, young writers' conferences, folk literature festivals, research seminars, and literary campaigns at the school and college levels should be organized in every district. This is the hallmark of a strong literary academy.

A writer doesn't seek recognition. They only expect respectful treatment for their labor, dedication, and creativity. Their greatest reward is society's trust, and their greatest honor is their dignity. If this is hurt, it becomes not just an individual's pain, but the pain of the entire literary community.

Haryana's literary tradition is incredibly rich and glorious. This land has produced numerous writers whose writings have elevated national literature to new heights. It's natural to expect the same level of respect from a literary institution with such a glorious tradition. The Academy needs to rise above administrative formalities and understand the soul of literature, prioritize the respect of literary figures, and establish itself not just as an office, but as a powerful center of cultural consciousness.

The need today is not to stir up controversy, but to revive trust. Respect isn't just bestowed, it's also experienced. Unless writers feel honored, even the most lavish events will feel empty within.

It is hoped that the Haryana Academy of Literature and Culture will embrace these questions positively and, through introspection, develop a work culture in which the self-respect of the writer, the dignity of literature, and the respect for culture reign supreme. Ultimately, the future of any society is determined not by its economic achievements but by its cultural consciousness—and literature is the brightest beacon of that consciousness.

(Dr. Satyawan Saurabh, PhD (Political Science), is a poet and social thinker.)

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

03 JULY TO 09 JULY, 2026

What America's Independence Day Means in era of Trump?

By: Surjit Singh Flora

On the Fourth of July, Americans celebrate a break from a king. In Trump's America, the holiday also asks a harder question, how does a split republic see itself?

Independence Day is still tied to 1776, but it is also a live test of whether the country's promises are more than ceremony and talk. That test feels sharper now, because national identity is argued over in public, every day.

The holiday began with a political claim. The Declaration said government gets its power from the consent of the governed. Every July 4, the country repeats that claim, even when its record falls short. That is why the day always carries politics, even when it feels domestic and familiar. It is not just a summer ritual. It is a reminder that power is supposed to answer to the people.

In 1776, the colonies broke from British rule and said ordinary people could reject a government that denied their rights. That idea still sits at the center of American democracy. Elections, protest, jury duty, and local meetings all grow

from the belief that citizens are not subjects. The holiday is less about parchment than permission, the right of the people to shape power. Fireworks, parades, cookouts, military flyovers, and family gatherings can look like pure leisure, but they also carry a civic script. They tell a common story about sacrifice, independence, and endurance. Even small-town ceremonies repeat the same lesson; the republic survives because each generation learns the symbols. Memory fades fast, so ritual matters.

Still, the Fourth of July has never felt simple for everyone. Enslaved people, Native nations, and women without political rights heard the language of liberty first, before they could share it. Later generations shut out by law heard it too. Because of that, the holiday holds pride and unease at the same time. Celebration and reflection sit side by side, since the founding words were bigger than the first practice. Trump did not invent patriotism or culture-war politics, but he tied them together more tightly. Under his rise and return, July 4 often feels

less like common ground and more like a fight over who gets to define the nation. Flag displays, military praise, and public ceremony took on a harder edge. Supporters often read them as proof of loyalty and confidence. Critics read the same symbols as partisan theater, especially once dissent was treated as disrespect. A civic language that once left room for disagreement grew less forgiving, and public ritual hardened into a test of loyalty. The holiday also became tied to fights over immigration and citizenship. Trump's rhetoric placed borders near the center of American identity, so debates over asylum, birthright citizenship, and legal status started to sound like debates over belonging itself. For supporters, the day affirms order, sovereignty, and pride. For critics, the message can sound shut off and suspicious. Americanness then starts to look like ancestry and fear, not shared civic rules.

Tone matters in a republic because public conduct teaches citizens what power looks like.

Trump's rude style, personal attacks, and habit of humiliation changed the mood of politics, and for many Americans patriotic display began to feel less like shared duty than a stage built around one man's grievances, applause lines, and demand for loyalty.

In June 2026, Senator Elissa Slotkin offered a different picture, speaking in Midwestern terms and calling for younger leadership rooted in daily life rather than endless symbolic combat. Her point was direct: a republic cannot live on performance alone. She did not ask for a return to old habits, because mistrust, weak wages, and political exhaustion are still there, and the answer she pushed was steadier government and a form of patriotism tied to problem-solving. She also tied national strength to opportunity. In her view, America is strongest when people from different backgrounds can build stable lives. Work should bring dignity, and civic life should stay open to them. That fits an older American idea,

belonging is not bloodline alone. It grows through contribution, law, and access to institutions that make effort count. For many families, that story begins with arrival, work, school, and an oath.

That is where Independence Day turns from pageantry back to principle. Freedom means less when one group hoards it and praises it in the abstract. It means more when jobs carry benefits, housing is reachable, public schools work, and institutions earn trust. Liberty is strongest when equal respect and shared duty travel with it. Otherwise, the flag covers frustration instead of common purpose.

Independence Day still honors 1776, the moment Americans said power begins with the people. In Trump's America, the holiday also measures something present and unresolved. It asks whether freedom is widening or shrinking in practice. The answer no longer feels ceremonial.

Surjit Singh flora
6 Havelock Drive
Brampton, Ont, L6W 4A5
647-829-9397

Steering the future of Indian Ocean

Drawing upon both its civilisational legacy and contemporary strategic vision, India has the opportunity not merely to safeguard the Indian Ocean but to emerge as its foremost maritime power — anchoring regional stability, expanding global trade and leading through a model of cooperation, connectivity and Dharma-based diplomacy

The twenty-first century is increasingly being described as the Indian Ocean Century. As the global economic centre of gravity shifts from the Atlantic to Asia, the vast maritime region stretching from the eastern coast of Africa to the western Pacific has emerged as the world's busiest and most strategically important sea space. More than 80 per cent of the world's seaborne oil trade by volume and a significant share of global merchandise trade pass through the Indian Ocean. It is home to some of the fastest-growing economies

and serves as the lifeline of international commerce. For India, the Indian Ocean is not merely a geographical expression. It is the foundation of the country's economic security, energy security and strategic influence. India's destiny has always been intertwined with the sea. From the days of the ancient Cholas, Cheras and the maritime traders of Kerala to the modern Indian Navy, the oceans have connected India to the wider world through commerce, culture and civilization.

India possesses enormous maritime advantages. With a coastline of more than 7,500 kilometres and an Exclusive Economic Zone of over two million square kilometres, the country is blessed with abundant marine resources.

The rapidly expanding Blue Economy—covering fisheries, aquaculture, marine biotechnology, offshore renewable energy and coastal tourism—is expected to contribute trillions of dollars to the

global economy in the coming decades. India is well positioned to become one of its leading beneficiaries. Kerala occupies a unique place in this maritime vision. Situated at the heart of the Indian Ocean trade routes, the state has historically been India's gateway to the Arabian Sea.

Its strategic geography, natural harbours, shipbuilding potential and centuries-old seafaring traditions make Kerala a vital pillar of India's maritime ambitions. The state is among India's largest exporters of marine products and supports millions of livelihoods through fisheries, seafood processing, aquaculture and coastal tourism.

One of India's greatest maritime opportunities today is the development of world-class transshipment infrastructure. At present, nearly three-fourths of India's transshipment cargo is handled by foreign ports such as Colombo, Singapore and Dubai. This depen-

dence increases logistics costs and leaves India reliant on foreign strategic infrastructure. The emergence of Vizhinjam International Seaport has the potential to transform this situation. Located close to one of the world's busiest east-west shipping lanes, Vizhinjam can become India's gateway to global maritime trade while retaining billions of dollars of business within the country.

Maritime security has also assumed unprecedented importance. Nearly 60 per cent of global oil shipments and one-third of international cargo traffic pass through the Indian Ocean. The region faces multiple challenges, including piracy, maritime terrorism, illegal fishing, trafficking and geopolitical rivalry. Securing these sea lanes has become essential not only for India but for the stability of the global economy. India has steadily strengthened its maritime capabilities.

Kochi, the headquarters of the

Southern Naval Command, is widely regarded as the cradle of Indian naval training. Thousands of naval personnel receive advanced training here every year. India's naval modernization, coastal surveillance systems and humanitarian assistance missions have significantly enhanced its reputation as a responsible maritime power. Some strategic observers have recently expressed concern over the occasional omission of the word "Indo" in certain international references to the "Indo-Pacific," with some discussions increasingly emphasizing only the "Pacific." Such semantic changes should not cause unnecessary anxiety in New Delhi.

Geography cannot be rewritten. The Indian Ocean bears India's name for a reason, and its strategic centrality remains unchanged. No alternative terminology can erase India's indispensable role in securing one of the world's most important maritime regions.

ਕਹਾਣੀ ਦੇ ਪਤੇ

ਸਰਦੀਆਂ ਦੀ ਹੁੰਦਲੀ ਸਵੇਰ ਸੀ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਬੱਸ ਅੱਡੇ 'ਤੇ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰ ਗਗਨ ਦੇ ਮੋਢੇ ਉੱਤੇ ਹੱਥ ਰੱਖਿਆ। ਪੁੱਤ, ਸ਼ਹਿਰ ਜਾ ਕੇ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖੀ। ਬੰਦਾ ਪੈਸੇ ਨਾਲ ਨਹੀਂ, ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਅਮੀਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਗਗਨ ਹੌਲੀ ਜਿਹਾ ਮੁਸਕਰਾਇਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਪਿਤਾ ਪੁਰਾਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਪੈਸਾ ਹੀ ਸਭ ਕੁਝ ਹੈ। ਬੱਸ ਚੱਲ ਪਈ। ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਹੁਤ ਦੇਰ ਤੱਕ ਪੁੱਤ ਵਿੱਚ ਗੁੰਮ ਹੁੰਦੀ ਬੱਸ ਨੂੰ ਤੱਕਦਾ ਰਿਹਾ। ਗਗਨ ਨੇ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਕੰਪਨੀ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਕਰ ਲਈ। ਪਹਿਲੀ ਤਨਖਾਹ ਆਈ ਤਾਂ ਉਸ ਨੇ ਪਿਤਾ ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਭੇਜ ਦਿੱਤਾ। -ਹੁਣ ਵੀਡੀਓ ਕਾਲ ਕਰ ਲਿਆ ਕਰੋ,- ਉਸ ਨੇ ਕਿਹਾ। ਬਲਬੀਰ ਨੇ ਹੱਸ ਕੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤਾ, -ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਅਜੇ ਵੀ ਤੇਰੀ ਆਵਾਜ਼ ਹੀ ਕਾਫ਼ੀ ਲੱਗਦੀ ਹੈ।- ਸ਼ਹਿਰ ਨੇ ਗਗਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਦਿੱਤਾ। ਏਅਰ ਕੰਡੀਸ਼ਨ ਵਾਲਾ ਦਫ਼ਤਰ। ਉੱਚੀ ਇਮਾਰਤ ਵਿੱਚ ਫ਼ਲੋਟ। ਕਾਰ। ਬੈਂਕ ਬੈਲੈਂਸ। ਪਰ ਹਰ ਸ਼ਾਮ ਜਦੋਂ ਉਹ ਬਾਲਕਨੀ ਵਿੱਚ ਖੜ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ, ਸਾਹਮਣੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਖਿੜਕੀਆਂ ਦਿਸਦੀਆਂ, ਪਰ ਕਿਸੇ ਵਿੱਚੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜਾਣ-ਪਛਾਣ ਵਾਲਾ ਚਿਹਰਾ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦਾ ਸੀ। ਲਿਫਟ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਹਰ ਰੋਜ਼ ਮਿਲਦੇ। ਮੁਸਕਰਾਉਂਦੇ। -ਗੁੱਡ ਮਾਰਨਿੰਗ!- -ਗੁੱਡ ਨਾਈਟ!- ਬੱਸ ਇੰਨੀ ਹੀ ਗੱਲ। ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਸੀ। ਉਧਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਦੀ ਰੁਟੀਨ ਉਹੀ

ਸੀ। ਸਵੇਰੇ ਗੁਰਦੁਆਰੇ। ਫਿਰ ਖੇਤ। ਦੁਪਹਿਰ ਨੂੰ ਚਾਹ ਵਾਲੇ ਦੀ ਦੁਕਾਨ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਸੱਥ। ਉੱਥੇ ਕੋਈ ਘੜੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦਾ ਸੀ। ਗੱਲਾਂ ਮੁੱਕਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਕਦੇ ਫ਼ਸਲ ਦੀ ਚਰਚਾ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੀ ਧੀ ਦੇ ਵਿਆਹ ਦੀ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਦੁੱਖ ਦੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਰੋਟੀ ਨਾ ਬਣੀ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਪੰਜ ਘਰਾਂ ਤੋਂ ਥਾਲੀ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀ। ਇੱਕ ਦਿਨ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਖੇਤ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਪਿੰਡ ਦੇ ਮੁੰਡਿਆਂ ਨੇ ਮਿਟਾਂ ਵਿੱਚ ਉਸ ਨੂੰ ਹਸਪਤਾਲ ਪਹੁੰਚਾ ਦਿੱਤਾ। ਗਗਨ ਨੂੰ ਫ਼ੋਨ ਗਿਆ। -ਪਾਪਾ ਦੀ ਹਾਲਤ ਠੀਕ ਨਹੀਂ!- ਉਹ ਤੁਰੰਤ ਨਿਕਲਿਆ। ਪਰ ਦਿੱਲੀ ਦਾ ਟਰਿਫ਼ ਕੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੰਧ ਬਣ ਕੇ ਖੜ੍ਹ ਗਿਆ। ਉਸ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਲੱਗਾ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸੜਕਾਂ ਬਹੁਤ ਚੌੜੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਰਸਤੇ ਬਹੁਤ ਲੰਮੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਪਿੰਡ ਪਹੁੰਚਿਆ ਤਾਂ ਘਰ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕਿਸੇ ਨੇ ਚਾਹ ਬਣਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਕੋਈ ਦਵਾਈ ਲੈ ਕੇ ਆਇਆ ਸੀ। ਕੋਈ ਰਾਤ ਭਰ ਜਾਗ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਗਗਨ ਹੈਰਾਨ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹਾ ਪੁੱਛਿਆ, -ਇਹ ਸਾਰੇ ਕੌਣ ਹਨ? ਤਾਇਆ ਹੱਸ ਪਿਆ। -ਪੁੱਤ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਵਾਲੇ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ। ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਹੀਂ ਪੁੱਛਿਆ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਕੌਣ ਆਇਆ ਹੈ।-

ਮਨਜੀਤ ਮਾਨ
ਮੋਬਾਈਲ 7009898044

ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਚ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਦਿਨਾਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਠੀਕ ਹੋ ਕੇ ਵਿਹੜੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠਾ ਸੀ। ਗਗਨ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਪਾਪਾ, ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਸ਼ਹਿਰ ਚੱਲੋ। ਉੱਥੇ ਵਧੀਆ ਇਲਾਜ ਹੈ, ਆਰਾਮ ਹੈ, ਸਹੂਲਤਾਂ ਹਨ।- ਬਲਬੀਰ ਨੇ ਚੁੱਪਚਾਪ ਆਲੋ-ਦੁਆਲੇ ਵੇਖਿਆ। ਗੁਆਂਢ ਦੀ ਬੁੱਢੀ ਮਾਈ ਬਿਨਾਂ ਪੁੱਛੇ ਲੱਸੀ ਰੱਖ ਗਈ। ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਮੁੰਡਾ ਦੁੱਧ ਦੇ ਗਿਆ। ਦੂਰੋਂ ਕਿਸੇ ਨੇ ਆਵਾਜ਼ ਮਾਰੀ, -ਚਾਚਾ ਜੀ, ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਤਾਸ਼ ਖੇਡਾਂਗੇ।- ਉਸ ਨੇ ਪੁੱਤਰ ਵੱਲ ਵੇਖਿਆ। -ਪੁੱਤ, ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਭ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ... ਪਰ ਕੀ ਇਹ ਲੋਕ ਵੀ ਹੋਣਗੇ? ਗਗਨ ਕੋਲ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਗਗਨ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਬੱਚਾ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਨੇ ਮਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾ ਲਿਆ।

ਤਿੰਨ ਮਹੀਨੇ ਬਾਅਦ ਮਾਂ ਪਿੰਡ ਵਾਪਸ ਜਾਣ ਲੱਗੀ। ਪੋਤੇ ਨੇ ਰੋਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਮਾਂ ਨੇ ਕਿਹਾ, -ਇਸ ਨੂੰ ਮੇਰੀ ਆਦਤ ਪੈ ਗਈ ਹੈ।- ਗਗਨ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਅਚਾਨਕ ਖ ਆਲ ਆਇਆ— ਉਸ ਨੂੰ ਵੀ ਤਾਂ ਕਦੇ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡ ਦੀ ਆਦਤ ਸੀ। ਫਿਰ ਉਸ ਨੇ ਹੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸ ਤੋਂ ਦੂਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਇੱਕ ਐਤਵਾਰ ਉਹ ਪਿੰਡ ਗਿਆ। ਸਵੇਰੇ ਖੇਤਾਂ ਵੱਲ ਨਿਕਲਿਆ। ਸਰ੍ਹੋਂ ਖਿੜੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹਿਕ ਸੀ। ਦੂਰੋਂ ਇੱਕ ਬੱਚਾ ਸਾਈਕਲ ਚਲਾਉਂਦਾ ਡਿੱਗ ਪਿਆ। ਪੰਜ ਜਣੇ ਉਸ ਨੂੰ ਚੁੱਕਣ ਦੌੜ ਪਏ। ਗਗਨ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ— ਕੁਝ ਦਿਨ ਪਹਿਲਾਂ ਇੱਕ ਆਦਮੀ ਸੜਕ ਉੱਤੇ ਡਿੱਗਿਆ ਸੀ।

ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਮੋਬਾਈਲ ਕੱਢੇ ਸਨ। ਹੱਥ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਵਧੇ ਸਨ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਵਾਪਸ ਜਾਂਦਿਆਂ ਬਲਬੀਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਪੁੱਛਿਆ, -ਸ਼ਹਿਰ ਕਿਵੇਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਹੁਣ? ਗਗਨ ਨੇ ਹੌਲੀ ਜਿਹੇ ਕਿਹਾ, -ਪਹਿਲਾਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਹੁਣ ਸਮਝ ਆਈ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸਭ ਕੁਝ ਨਹੀਂ।- ਬਲਬੀਰ ਮੁਸਕਰਾਇਆ। ਬੱਸ ਇਹੀ ਸਮਝਣਾ ਸੀ। ਨਾ ਪਿੰਡ ਸਵਰਗ ਹੈ, ਨਾ ਸ਼ਹਿਰ ਨਰਕ। ਥਾਂ ਨਹੀਂ, ਮਨੁੱਖ ਤੈਅ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਆਲੇ-ਦੁਆਲੇ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਦੁਨੀਆ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਗਗਨ ਨੇ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਸ ਦੇ ਦੋ ਪਤੇ ਹਨ— ਇੱਕ ਉਹ, ਜਿੱਥੇ ਉਸ ਦਾ ਫ਼ਲੋਟ ਹੈ। ਦੂਜਾ ਉਹ, ਜਿੱਥੇ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਉਸ ਨੂੰ -ਗਗਨ- ਕਹਿ ਕੇ ਬੁਲਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝ ਆ ਗਿਆ ਕਿ ਪਹਿਲਾ ਪਤਾ ਉਸ ਦੀ ਰਿਹਾਇਸ਼ ਹੈ, ਪਰ ਦੂਜਾ ਉਸ ਦੀ ਪਛਾਣ।

ਨਰਿੰਦਰ ਜੀ ਆਪਣੇ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਬੈਠੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਪੜ੍ਹ ਰਹੇ ਸਨ। ਅਚਾਨਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਸਾਹਮਣੇ ਖੰਡ ਰਹੇ ਆਪਣੇ ਅੱਠ ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਪੋਤੇ ਸਮੀਰ 'ਤੇ ਪਈ। ਸਮੀਰ ਬੜੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚੋਂ ਉਚੀ-ਉਚੀ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਸੀ— "ਲਾਲਚ ਬੁਰੀ ਬਲਾ ਹੈ।" ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਨਰਿੰਦਰ ਜੀ ਦੇ ਚਿਹਰੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਡਿੱਕੀ ਜਿਹੀ ਮੁਸਕਰਾਹਟ ਆ ਗਈ, ਪਰ ਅਗਲੇ ਹੀ ਪਲ ਉਹ ਡੂੰਘੀ ਸੋਚ ਵਿੱਚ ਡੁੱਬ ਗਏ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਬਚਪਨ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਅਤੇ ਮਾਪੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਹੀ ਗੱਲ ਸਿਖਾਉਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। 'ਕਾਂ ਅਤੇ ਪਨੀਰ ਦੇ ਟੁਕੜੇ' ਜਾਂ 'ਸੋਨੇ ਦਾ ਆਂਡਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੁਰਗੀ' ਦੀਆਂ ਕਹਾਣੀਆਂ ਸੁਣਾ ਕੇ ਦੱਸਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ ਕਿ ਲਾਲਚ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਬੁਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਉਹ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਚੁੱਕੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਲਾ-ਦੁਆਲਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਨਰਿੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸੋਚਿਆ ਕਿ ਬਚਪਨ ਦੀ ਉਹ ਕਿਤਾਬੀ ਗੱਲ ਵੱਡੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਹੀ ਕਿੱਥੇ ਗਾਇਬ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਹਰ ਪਾਸੇ ਲਾਲਚ ਦਾ ਹੀ ਬੋਲਬਾਲਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਕੇ ਦੁਜਿਆਂ ਦੇ ਹੱਕ ਮਾਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਨੂੰ ਪਿੱਛੇ ਛੱਡ ਕੇ ਜ਼ਮੀਨ-ਜਾਇਦਾਦ ਹੜਪਣ ਦੇ ਚੱਕਰਾਂ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਵੱਡੇ-ਵੱਡੇ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਲੋਕ ਹੋਰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਾਵਰ ਅਤੇ ਪੈਸੇ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਗਰੀਬ ਦੀ ਰੋਟੀ ਖੋਹਣ ਲੱਗੇ ਪਲ ਭਰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ। ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਜੋ ਲਾਲਚ 'ਬੁਰੀ ਬਲਾ' ਸੀ, ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਉਸੇ ਲਾਲਚ ਨੂੰ 'ਤਰੱਕੀ ਦਾ ਨਾਂ' ਦੇ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਉਸੇ ਵੇਲੇ ਨਰਿੰਦਰ ਜੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਪੁੱਤਰ ਰਮਨ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਆਇਆ। ਉਹ ਫੋਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਬੜੀ ਬੇਰਖੀ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, "ਮੈਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿਵੇਂ ਵੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਡੀਲ ਸਾਡੇ ਹੱਥ ਲੱਗਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ

ਵੱਡੇ ਲੋਕ, ਵੱਡੇ ਲਾਲਚ ਲਾਲਚ ਬੁਰੀ ਬਲਾ ਹੈ

ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੀ ਕੰਪਨੀ ਬਰਬਾਦ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋ ਜਾਵੇ!" ਰਮਨ ਫੋਨ ਰੱਖ ਕੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਕੋਲ ਬੈਠ ਗਿਆ। ਨਰਿੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਨਰਮੀ ਨਾਲ ਪੁੱਛਿਆ, "ਪੁੱਤਰ, ਇੰਨਾ ਲਾਲਚ ਕਿਉਂ? ਰੱਬ ਦਾ ਦਿੱਤਾ ਸਭ ਕੁਝ ਤਾਂ ਹੈ ਆਪਣੇ ਕੋਲ।" ਰਮਨ ਹੱਸ ਕੇ ਬੋਲਿਆ, "ਪਾਪਾ, ਇਹ ਲਾਲਚ ਨਹੀਂ, ਅੱਜ ਦੇ ਦੌਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਅਸੀਂ ਦੁਜਿਆਂ ਤੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਜਾਂ ਮੌਕੇ ਨਹੀਂ ਖੋਹਾਂਗੇ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਸਾਡੇ ਕੋਲੋਂ ਖੋਹ ਕੇ ਲੈ ਜਾਵੇਗਾ। ਅੱਜ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਲਾਲਚ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ।" ਨਰਿੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਸਮੀਰ ਵੱਲ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਫਿਰ ਜੇ ਇਹ ਬੱਚਾ ਪੜ੍ਹ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ 'ਲਾਲਚ ਬੁਰੀ ਬਲਾ ਹੈ', ਕੀ ਉਹ ਝੂਠ ਹੈ? ਕੀ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਹਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਸਿਖਾ ਰਹੇ ਹਾਂ? ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਅਤੇ ਅਸਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ?" ਰਮਨ ਕੋਲ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਨਰਿੰਦਰ ਜੀ ਨੇ ਅਖ਼ਬਾਰ ਨੂੰ ਮੌਜ 'ਤੇ ਰੱਖਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, "ਪੁੱਤਰ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਇਨਸਾਨ ਬਚਪਨ ਦੇ ਉਸ ਸਾਂਝੇ ਸਬਕ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਨਸਾਨ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜਦੋਂ ਵੱਡਾ ਹੋ ਕੇ ਉਹ ਪੈਸੇ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦੇ ਲਾਲਚ ਵਿੱਚ ਅੰਨ੍ਹਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਇਨਸਾਨੀਅਤ ਖੋਹ ਬੈਠਦਾ ਹੈ। ਯਾਦ ਰੱਖੀ, ਲਾਲਚ ਨਾਲ ਇਕੱਠੀ ਕੀਤੀ ਦੌਲਤ ਸੁਖ ਤਾਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਸਕੂਨ ਕਦੇ ਨਹੀਂ।" ਸਮੀਰ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ ਬੰਦ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਭੱਜ ਕੇ ਆਪਣੇ ਦਾਦਾ ਜੀ ਦੇ ਗਲੇ ਲੱਗ ਗਿਆ। ਰਮਨ ਚੁੱਪਚਾਪ ਖੜ੍ਹਾ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਉਸ ਨੂੰ ਅੱਜ ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਸਕੂਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਉਹ ਭੁੱਲਿਆ ਹੋਇਆ ਸਬਕ ਦੁਬਾਰਾ ਯਾਦ ਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਸਿੱਖਿਆ: ਬਚਪਨ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੀਆਂ ਨੌਤਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਸਿਰਫ ਪੜ੍ਹਨ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਭਰ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਲਾਲਚ ਦੀ ਦੌੜ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਕਦੇ ਰੱਜਣ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। - ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸੰਪੂ Mo. 98766-37839

ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਲੈ ਡੁੱਬੇਗੀ ਉਸਦੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ....

ਭਾਰਤ ਇੱਕ ਮਹਾਨ ਦੇਸ਼ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਦੇਸ਼ ਮਹਾਨ ਵਿਚਾਰਕਾਂ, ਸੰਤਾਂ, ਗੁਰੂਆਂ - ਪੀਰਾਂ, ਪੈਗੰਬਰਾਂ, ਰਿਸ਼ੀਆਂ - ਮੁਨੀਆਂ ਤੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਸਾਰੇ ਮਹਾਨ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਨੇ ਸਾਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਸਹੀ ਰਾਹ ਦਿਖਾਇਆ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਦਾ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਦੂਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਹੀ ਨਹੀਂ; ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲੋਹਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਮਹਾਨ ਸੰਤਾਂ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਿੰਗਲਵਾੜਾ ਸੁਸਾਇਟੀ ਸ਼੍ਰੀ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਭਗਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਵਾਰ - ਵਾਰ ਤੇ ਹਰ ਵਾਰ ਸਾਦਾ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ, ਸਾਦਾ ਖਾਣ - ਪਹਿਨਣ, ਜੀਵ - ਜੰਤੂਆਂ ਤੇ ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੁੱਖ ਲਗਾਉਣ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪੈਂਟਰੋਲੀਅਮ ਪਦਾਰਥਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਘੱਟ ਕਰਨ ਆਦਿ ਬਾਰੇ ਸਿੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ। ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਵਾਰ - ਵਾਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਚਿਤਾਇਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਅਮਲ ਨਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦੀ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਹੋਰ ਵਧਾ ਲਿਆ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲਾ ਸਮਾਂ ਕੁਦਰਤ, ਧਰਤੀ, ਵਾਤਾਵਰਨ, ਜੀਵ - ਜੰਤੂਆਂ, ਪੰਛੀ - ਪਰਿੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਖੁਦ ਮੌਜੂਦਾ ਸਮੇਂ ਦੇ ਮਨੁੱਖ ਤੇ

ਉਸ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜੀ ਲਈ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਕਸ਼ਟਮਈ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਦਹਾਕਿਆਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹਨਾਂ ਵੱਲੋਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਅੱਜ ਸਮੁੱਚੇ ਵਿਸ਼ਵ ਵਿੱਚ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾ ਰਹੀਆਂ ਨੇ; ਕਿਉਂਕਿ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਪੀੜੀ ਦੀ ਤਾਂ ਗੱਲ ਛੱਡੋ; ਸਗੋਂ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਤੇ ਆਪਣੇ ਇਸੇ ਜੀਵਨ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੋਚ ਰਿਹਾ। ਕੇਵਲ ਤੇ ਕੇਵਲ ਇੱਕੋ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਦੀ ਸੋਚ ਤੇ ਪ੍ਰਵਿਰਤੀ ਤੇ ਭੌਤਿਕ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦਾ ਹੀ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਭਿਆਨਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਮਨੁੱਖ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਕਰਾਲ ਰੂਪ ਧਾਰ ਕੇ ਵਾਰੋ-ਵਾਰੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆ ਰਹੀਆਂ ਨੇ। ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪੱਪਰ 'ਤੇ ਕੁਦਰਤ ਦੀ ਭਲਾਈ ਲਈ ਛੋਟੀ - ਛੋਟੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚੇ ਮਨ ਤੋਂ ਕੀਤੀ ਕੁਦਰਤ ਭਲਾਈ ਦੀ ਨਿਸ਼ਕਾਮ ਸੇਵਾ ਦੀ ਸੱਚੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜ਼ਰੂਰ ਰੰਗਤ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਹਰ ਛੋਟੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਵੱਡੇ ਸਾਰਥਕ ਨਤੀਜੇ ਲਿਆਉਂਦੀ ਹੈ।

ਸਟੇਟ ਐਵਾਰਡੀ ਕੁਦਰਤ - ਪ੍ਰੇਮੀ
ਮਾਸਟਰ ਸੰਜੀਵ ਧਰਮਾਣੀ
(ਇੰਡੀਆ ਬੁੱਕ ਆਫ ਰਿਕਾਰਡਜ਼ ਹੋਲਡਰ)
ਸ਼੍ਰੀ ਅਨੰਦਪੁਰ ਸਾਹਿਬ
9478561356

ਜਦ ਪੜਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਫਿਰ ਸਹਿਮਤੀ ਕਿਵੇਂ ?

ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਹੈ ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਕੋਈ ਹੋਰ ਗੱਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਗੱਲ ਜਾਨਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਉਹ ਇਕੱਠ ਹੈ ਜੋ ਵਰਤੋਂ-ਵਿਹਾਰ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂ ਪਾਲਿਕਾ ਇਹਨਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤੋੜਨ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਟਰੈਕਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਕਾਨੂੰਨ ਸਮਾਜ ਦੀ ਰਾਜਨੀਤੀ, ਅਰਥਚਾਰਾ ਅਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਕਦਰਾਂ ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਤਿਹਾਸਕ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੇ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਧਾਰਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀਆਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖਗੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਲੋਕ ਸਭਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਕਈ ਮੁੱਖ ਪੜਾਅ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਵੇਂ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਜਾਂ ਡਰਾਫਟਿੰਗ। ਜਿਸ ਸਬੰਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੋਵੇ, ਸਬੰਧਤ ਮੰਤਰਾਲਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਇਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਭਾਵ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਮੁੱਖ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਦੂਜੀ ਪੜਾਈ ਭਾਵ ਦੂਜੀ ਵਾਰ ਪੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪੜਾਅ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਿੱਲ ਦੇ ਹਰੇਕ ਹਿੱਸੇ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਚਰਚਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਵੀ ਭੇਜਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਤੀਜੀ ਪੜਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ ਦੌਰਾਨ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਵੋਟਿੰਗ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਦੂਜੇ ਸਦਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਸਦਨ ਤੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬਿੱਲ ਦੂਜੇ ਸਦਨ ਜਿਵੇਂ ਲੋਕ ਸਭਾ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉੱਥੋਂ ਵੀ ਇਸਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਫਿਰ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੇ ਦੋਵਾਂ ਸਦਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਾਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਿੱਲ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਦਸਤਖਤ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਉਹ ਖਰੜਾ ਇੱਕ ਪੱਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸੀ ਉਹ ਸਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜੋ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ।

ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿਰਫ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਸੂਬੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਧਾਰਮਿਕ ਬੇਅਦਬੀ ਦੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹੁਣੇ ਹੁਣੇ

ਬਣਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਉਹ ਸਿਰਫ ਸੂਬੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕਰਵਾ ਕੇ ਸੂਬੇ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਵੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਗਟਾ ਕੇ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜਪਾਲ ਤੋਂ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਮਿਲ ਗਈ ਸੀ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਿਆਸੀ, ਧਾਰਮਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਜਥੇਬੰਦੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਵਾਗਤ ਵੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਿਸੇ ਕਿਸੇ ਰਾਜਨੀਤਕ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਾਂ ਸਿੱਖਾਂ ਦੀ ਸਿਰਮੌਰ ਸੰਸਥਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਵੱਲੋਂ ਵੀ ਇਸ ਦੇ ਕਈ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨਾਲ ? ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਸਿਰਮੌਰ ਪੰਥਕ ਜਥੇਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਟਕਰਾਅ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋ ਕੇ ਅਸੰਜਮਸਤਾ ਦਾ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ ਤੇ ਧਰਮ ਨਾਲ ? ਜੁੜਿਆ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਜਾਂ ਸਿੱਖ ਖੁੱਪੀਜੀਵੀਆਂ ਦੀ ਸਲਾਹ ਲੈਣੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਦੀ ਸੀ। ਪਰ ਇਹ ਤਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਤੱਤ-ਭੜੱਤੇ ਵਿੱਚ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਕਾਨੂੰਨ ਸੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਨੁਕਤਿਆਂ ਉੱਤੇ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਤਾਂ ਇਸ ਉੱਤੇ ਸਰਕਾਰੀ

ਤੰਤਰ ਨੇ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ? ਇਤਰਾਜ਼ ਜਤਾਇਆ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਦੁਵਿਧਾਵਾਂ ਦੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ? ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੂੰ 29 ਜੂਨ ਨੂੰ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਦੇ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਬੜੇ ਅਦਬ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ। ਉੱਥੇ ਜੋ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਵਾਪਰਿਆ ਉਸ ਨੂੰ ਸਾਰੀ ਦੁਨੀਆਂ ਭਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਟੈਲੀਵਿਜ਼ਨ

ਬਰਜਿੰਦਰ ਕੌਰ ਬਿਸਰਾਓ ...
9988901324

ਚੈਨਲਾਂ ਰਾਹੀਂ ਚਲਾਏ ਜਾ ਰਹੇ ਲਾਈਵ ਪ੍ਰਸਾਰਨ ਰਾਹੀਂ ਵੇਖਿਆ। ਬਹੁਤ ਸਾਰਥਕ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਗੱਲਬਾਤ ਚੱਲੀ। ਬੇਅਦਬੀ ਦੇ ਇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਸਬੰਧੀ ਜੋ ਦੁਵਿਧਾਵਾਂ ਸਨ, ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਉਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਤੋਂ ਇੱਕ ਇੱਕ ਕਰਕੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਤੋਂ ਪੁੱਛੀਆਂ। ਇਸ ਸਵਾਲ ਜਵਾਬ ਦੇ ਵਰਤਾਰੇ ਨੂੰ ਵੇਖ ਇੱਕ ਗੱਲ ਤਾਂ ਸਾਫ਼ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ

ਤੌਰ ਤੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਕਿ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਉਸ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਸ ਉੱਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੁਝਾਅ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਸੀ। ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਬੜੀ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਦੱਸ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਗੱਲ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖਰੜਾ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਪੜ੍ਹ ਨਹੀਂ ਸਕੇ। ਸੱਚੀ ਗੱਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਕਰਨੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਖਰੜਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ, ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪੜਾਈ, ਦੂਜੀ ਪੜਾਈ ਕਰਕੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਉਣਾ, ਇਹਨਾਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੀ ਲੰਘਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ? ਕੀ ਸਾਰੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਹੇਠ ਆ ਕੇ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ? ਜੇ ਇੱਕ ਸੌ ਸਤਾਰਾਂ ਵਿਧਾਇਕ ਉਸ ਖਰੜੇ ਵਿੱਚ ਲਿਖੇ ਨੁਕਤਿਆਂ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਨਹੀਂ ਸਨ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਐਨੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਕੁਰਸੀਆਂ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ, ਵਿਚਾਰੇ ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਵੇਂ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ? ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਇਸ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਈ ਤੱਥ

ਉਜਾਗਰ ਹੋਏ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਪ੍ਰਤੀ ਬੇਭਰੋਸਗੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਖਰੜਾ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਵਾਇਆ ਗਿਆ, ਕਿਸ ਦੀ ਸਲਾਹ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਇਹ ਵੀ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਾ ਬਹੁਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਕੋਈ ਆਮ ਜਿਹੀ ਤੇ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੱਗੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਜਾਂ ਬੇਦੋਸ਼ੇ ਸਾਬਤ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਦ ਇਸ ਬਿੱਲ ਨੂੰ ਸਹਿਮਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ? ਆਂ ਕੋਲ ? ਨਾ ਸਮੇਂ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਨਾ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਪੜਿਆ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਫਿਰ ਮਾਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ, ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕਾਂ ਦੇ ਸਹਿਯੋਗ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਦੇਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਏ ਵਿਚਾਰਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਨਾਂ ਦੇ ਦੇਣਾ, ਵਾਕਿਆ ਹੀ ਬਹੁਤ ਮੰਦਭਾਗਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਡੀਆਂ ਸਰਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਇਹ ਬਹੁਤ ਵੱਡਾ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਚਿੰਨ੍ਹ ਹੈ। ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਜਿਊਂਦਾ ਜਾਗਦਾ ਸਬੂਤ ਅਕਾਲ ਤਖ਼ਤ ਸਾਹਿਬ ਵਿਖੇ ਹੋਈ ਜਥੇਦਾਰ ਸਾਹਿਬਾਨ ਅਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਕਰੋੜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਜੋ ਜੱਗ ਜਾਗਰ ਹੋ ਗਿਆ।

ਪੌਡਕਾਸਟ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿੱਚ ਡਿੱਗ ਰਿਹਾ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਮਿਆਰ

ਪੌਡਕਾਸਟ ਕਲਚਰ: ਮਿਆਰੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਤੋਂ ਸਸਤੇ ਵਿਊਜ਼ ਦੀ ਦੌੜ ਤੱਕ ਦਾ ਸਫ਼ਰ

ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਪੌਡਕਾਸਟ ਯਾਨੀ ਵੀਡੀਓ ਇੰਟਰਵਿਊ ਦੇਖਣ ਦਾ ਬਹੁਤ ਰਿਵਾਜ ਚੱਲ ਪਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਇਸ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਬਹੁਤ ਹੇਠਾਂ ਡਿੱਗ ਚੁੱਕਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਚਿੰਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹਰ ਇਨਸਾਨ ਕੋਲ ਮੋਬਾਈਲ ਅਤੇ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਹੈ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਪਣਾ ਚੈਨਲ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਹ ਪੌਡਕਾਸਟ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਸਨ, ਉਦੋਂ ਲੱਗਦਾ ਸੀ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਚੰਗੀਆਂ ਅਤੇ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਣਗੀਆਂ। ਪਰ ਅੱਜਕਲ੍ਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਗੰਦ ਹੀ ਪਰੋਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

ਜੇ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰੀਏ, ਤਾਂ ਟੀਵੀ ਜਾਂ ਅਖ਼ਬਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਇੰਟਰਵਿਊ ਸਿਰਫ ਉਨ੍ਹਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੱਡੀ ਮਿਹਨਤ ਕੀਤੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਖੇਡਾਂ, ਪੜ੍ਹਾਈ, ਕਲਾ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਜਾਂ ਸਮਾਜ ਸੇਵਾ ਵਿੱਚ ਵੱਡਾ ਨਾਮ ਕਮਾਉਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਹੀ ਕੈਮਰੇ ਸਾਹਮਣੇ ਬਿਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਸੂਝਵਾਨ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਬੜੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਦੇ ਸਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਚੰਗਾ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਅਤੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਨੂੰ ਅੱਗੇ

ਵਧਣ ਦੀ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਮਿਲੇ। ਪਰ ਅੱਜ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਬਦਲ ਗਿਆ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਪੌਡਕਾਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਚੁੱਕ ਕੇ ਬਿਠਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਚਾਹੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਨਾ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ, ਬੱਸ ਉਹ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਪੁੱਠੀ-ਸਿੱਧੀ ਹਰਕਤ ਕਰਕੇ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਇਆ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਇੰਟਰਵਿਊ ਲੈਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦਾ ਮਕਸਦ ਸਿਰਫ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੀਡੀਓ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਵਿਊਜ਼ ਆ ਜਾਣ, ਵੀਡੀਓ ਵਾਇਰਲ ਹੋ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਹ ਪੈਸਾ ਕਮਾ ਸਕਣ। ਇਸ ਚੱਕਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੀਆਂ

ਸਾਰੀਆਂ ਹੱਦਾਂ ਪਾਰ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਚਾਨਣਦੀਪ ਸਿੰਘ ਔਲਖ,
ਪਿੰਡ ਗੁਰਨੇ ਖੁਰਦ (ਮਾਨਸਾ),
ਸੰਪਰਕ 9876888177

ਵੀਡੀਓ ਨੂੰ ਵਾਇਰਲ ਕਰਨ ਲਈ ਮਹਿਮਾਨ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਟੀਆ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਛੇੜੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਸ ਨਾਲ ਕੋਈ ਝਗੜਾ ਖੜ੍ਹਾ ਹੋਵੇ, ਕੋਈ ਵਿਵਾਦ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਆ ਕੇ ਕੋਈ ਭੜਕਾਊ ਬਿਆਨ ਦੇ ਦੇਵੇ। ਫਿਰ ਉਸ ਲੜਾਈ ਵਾਲੇ ਹਿੱਸੇ ਦੀ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਕਲਿੱਪ ਬਣਾ ਕੇ ਇੰਸਟਾਗ੍ਰਾਮ ਜਾਂ ਯੂਟਿਊਬ 'ਤੇ ਪਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਕਲੋਜ਼ ਜਾਂ ਦੁੱਖ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਰਫ ਵਿਊਜ਼ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣਾ ਕੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੈ।

ਇਸ ਸਭ ਦਾ ਸਾਡੇ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਪੈ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਵੱਡੇ ਬਣਦੇ ਦੇਖਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਨ-ਲਿਖਣ ਜਾਂ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਹ ਸੋਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਜਾਂ ਹਾਸੇਹੀਣੀ ਹਰਕਤ ਕਰਕੇ ਰਾਤ-ਰਾਤ ਮਸ਼ਹੂਰ ਹੋਣਾ ਹੀ ਅਸਲ ਕਾਮਯਾਬੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਾਲ ਸਾਡੇ ਸਮਾਜ ਦੀ ਬੋਲਚਾਲ ਅਤੇ ਭਾਸ਼ਾ ਵੀ ਖਰਾਬ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਨੇ ਸਭ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਕੁਝ ਵੀ ਦਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦੇਈਏ। ਮੀਡੀਆ ਦੀ ਇੱਕ ਇੱਜ਼ਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਚਾ ਕੇ ਰੱਖਣਾ ਪੌਡਕਾਸਟ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਗਿਰਾਵਟ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਵੀਡੀਓ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਬਦਲਣੀ ਪਵੇਗੀ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਯਾਨੀ ਦਰਸ਼ਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਧਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀਆਂ ਫਾਲਤੂ ਅਤੇ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਵਾਲੀਆਂ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਦੇਖਣੀਆਂ ਅਤੇ ਸ਼ੇਅਰ ਕਰਨੀਆਂ ਬੰਦ ਕਰਨੀਆਂ ਪੈਣਗੀਆਂ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਚੰਗੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਾਂਗੇ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਇਹ ਗੰਦ ਇਵੇਂ ਹੀ ਵਿਕਦਾ ਰਹੇਗਾ।

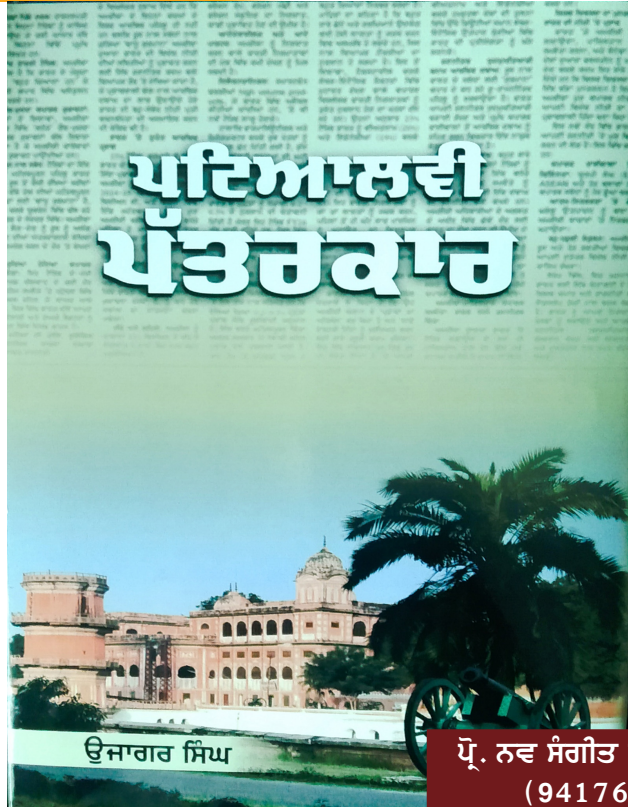
ਪੁਸਤਕ ਗੀਵਿਊ

- * ਪੁਸਤਕ : ਪਟਿਆਲਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰ
- * ਲੇਖਕ : ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ
- * ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਕ : ਸਪਤਰਿਸ਼ੀ ਪਬਲਿਕੇਸ਼ਨ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ
- * ਪੰਨੇ : 164
- * ਮੁੱਲ : 250/- ਰੁਪਏ

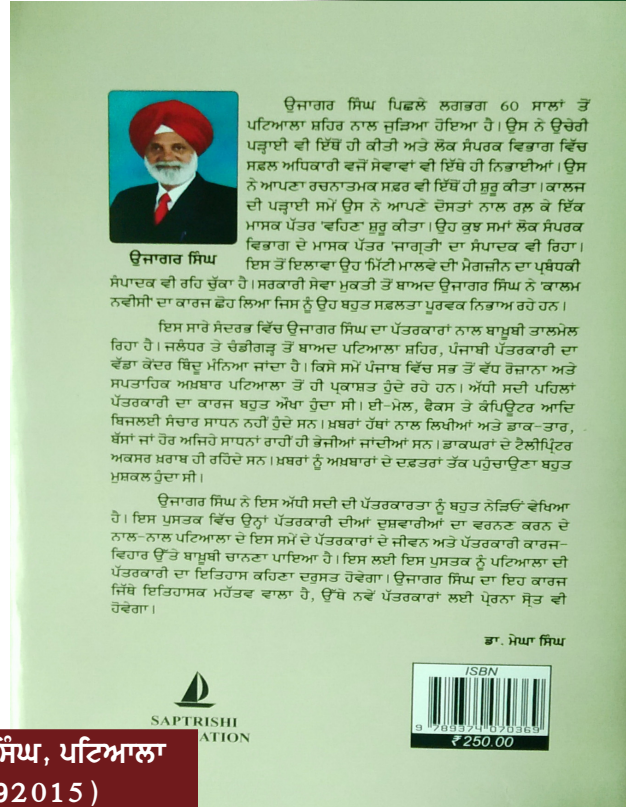
ਸ. ਉਜਾਗਰ ਸਿੰਘ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਏ ਹਨ ਤੇ ਉਹ ਪਿਛਲੀ ਅੱਧੀ ਸਦੀ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿਖੇ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਾਰਤਕ (12) ਅਤੇ ਸੰਪਾਦਨਾ (3) ਦੇ ਨਾਲ ਨਾਲ ਦੋ ਪੁਸਤਕਾਂ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਵੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। 'ਪਟਿਆਲਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰ' ਪੁਸਤਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀ ਜਾਣੀ-ਪਛਾਣੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਪ੍ਰਿੰ. ਬਾਬੂ ਸਿੰਘ ਗੁਰਮ ਦੀ ਸਪਾਂਸਰਸ਼ਿਪ ਹੇਠ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੀ ਹੈ।

ਪੰਜਾਬੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਜਲੰਧਰ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਤੋਂ ਬਾਦ ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਦਾਨ ਹੈ। ਕੋਈ ਸਮਾਂ ਸੀ ਜਦੋਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਅਤੇ ਸਪਤਾਹਿਕ ਅਖ਼ਬਾਰ ਏਥੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ਿਤ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਅੱਜ ਵੀ ਇੱਥੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਖ਼ਬਾਰ ਫੁੱਫ ਰਹੇ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ 'ਆਸ਼ਿਆਨਾ' ਅਤੇ 'ਚੜ੍ਹਦੀ ਕਲਾ' ਦੇ ਨਾਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਹਨ।

ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਗੁਰਮੁਖੀ ਵਰਣਮਾਲਾ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਅਨੁਸਾਰ 80 ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਸਥਾਨ ਮਿਲਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ 15 ਹੋਰ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਬਾਰੇ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਨਾ ਮਿਲਣ ਕਰਕੇ ਦੋ-ਚਾਰ ਪੰਕਤੀਆਂ ਹੀ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ। ਕਿਤਾਬ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰ. ਗੁਰਮ ਦੀ ਸ਼ਖਸੀਅਤ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਪੁਖਤਾ ਜਾਣਕਾਰੀ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਔਰਤੀ (12) 'ਸ' ਅੱਖਰ ਦੇ ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੀ

ਹੈ, ਜਦਕਿ ਇੱਕ-ਇੱਕ ਔਰਤੀ ਵਾਲੇ ਪੱਤਰਕਾਰ 'ਉ', 'ਘ', 'ਨ' ਅਤੇ 'ਯ' ਨਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਬਾਰੇ ਜਨਮ, ਮੌਤ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ ਖੇਤਰ, ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਖ਼ਬਾਰ, ਰਚਨਾਵਾਂ, ਯਾਤਰਾ ਅਤੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਆਦਿ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰ 1960 ਜਾਂ ਇਸਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਜਨਮ ਵਾਲੇ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਪੁਰਾਣੇ ਪੱਤਰਕਾਰ ਵਜੋਂ ਔਚ ਅੱਸ ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਦਾ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜਨਮ 9 ਮਈ 1909 ਨੂੰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਦਿਹਾਂਤ 13 ਸਤੰਬਰ

1985 ਨੂੰ। ਲੇਖਕ ਨੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਚੁਣੌਤੀਆਂ, ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ ਤੇ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦਾ ਵੀ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਦੋ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇੱਕੋ ਪਰਿਵਾਰ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ - ਭੂਸ਼ਣ ਸਰਹੰਦੀ (ਸਹੁਰਾ) ਅਤੇ ਸਰੋਜ ਸਰਹੰਦੀ (ਨੂੰਹ)। ਜਿੱਥੇ ਭੂਸ਼ਣ ਸਰਹੰਦੀ (ਬ੍ਰਿਜ ਭੂਸ਼ਣ) (1912-2000) ਬੇਬਾਕ, ਨਿਡਰ ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਪੱਤਰਕਾਰ ਸੀ ਤੇ ਉਹਨੂੰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਦਾ 'ਭੀਸ਼ਮ ਪਿਤਾਮਾ' ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ, ਉੱਥੇ ਉਹਦੀ ਨੂੰਹ ਸਰੋਜ ਸਰਹੰਦੀ (1948-1999) ਨੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਹੁੰਦਿਆਂ ਅੱਤਵਾਦ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਜ਼ੀ, ਖੋਜੀ ਤੇ ਦਬੰਗ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕੀਤੀ। ਪਰ ਸਹੁਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਚਾਹੁੰਦਾ ਕਿ ਉਹਦੀ ਨੂੰ ਉਹਦੇ ਬਰਾਬਰ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਕਰੇ, ਜਿਸ ਕਰਕੇ ਪਰਿਵਾਰ ਵਿੱਚ ਝਗੜਾ ਰਹਿਣ ਲੱਗਾ ਪਰ ਸਰੋਜ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਡਾ. ਪ੍ਰਸ਼ੋਤਮ ਕੁਮਾਰ ਦੀ ਹੌਸਲਾ-ਅਫ਼ਜ਼ਾਈ ਤੇ ਪ੍ਰੇਰਨਾ ਨਾਲ ਇਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਦੋ ਜੀਅ ਵੀ ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦੋ

ਭਰਾਵਾਂ (ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ ਅਤੇ ਚੌਧਰੀ ਪ੍ਰਭਜੋਤ ਸਿੰਘ) ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਕਾਲਜ/ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਵਿੱਚ ਅਧਿਆਪਨ ਕਾਰਜ ਵੀ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਿੰ. ਅਵਿਨਾਸ ਸਿੰਘ, ਪ੍ਰਿੰ. ਕੁਲਬੀਰ ਸਿੰਘ, ਵਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਵਾਲੀਆ, ਡਾ. ਹਰਜਿੰਦਰ ਵਾਲੀਆ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ (ਜਗਜੀਤ ਸਿੰਘ ਦਰਦੀ) ਨੂੰ ਪਦਮਸ਼੍ਰੀ ਵੀ ਹਾਸਲ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ ਹਨ। ਕਾਮਰੇਡ ਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਜਿਹਾ ਪੱਤਰਕਾਰ ਹੈ, ਜੋ ਇੱਕ ਵਾਰ ਰਿਕਸ਼ਾ ਤੇ ਬੈਠ ਕੇ ਪਟਿਆਲੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਸਿਨੇਮਾ ਘਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗੀ ਕਿਸੇ ਫ਼ੀਲਮ ਦਾ ਧੂੰਆਂਧਾਰ ਪ੍ਰਚਾਰ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਮੁੱਖਮੰਤਰੀ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਕੈਰੋਂ ਲੰਘੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਉਹਦੀ ਤਕਰੀਰ ਤੋਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਕੇ ਉਹਨੂੰ ਲੋਕ ਸੰਪਰਕ ਵਿਭਾਗ ਵਿੱਚ ਨੌਕਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਪੁਸਤਕ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮੁੱਖ ਪੱਤਰਕਾਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਨ : ਅਮਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਵੜੈਚ, ਅਵਤਾਰ ਸਿੰਘ ਗੈਰਤ, ਸ਼ੇਰ ਸਿੰਘ ਗੁਪਤਾ, ਗਿਆਨੀ ਗੁਰਦਿੱਤ ਸਿੰਘ, ਗੁਰਕ੍ਰਿਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਸ਼ਕ, ਗੁਰਨਾਮ ਸਿੰਘ, ਡਾ. ਗੁਰਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਅਮਨ, ਨਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਸ਼ੇਰਗਿਲ, ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਐੱਸ. ਬੀਰ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿੰ. ਮੋਹਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰੇਮ ਆਦਿ। ਇਸ ਕਿਤਾਬ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਪੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਪੱਤਰਕਾਰੀ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਂ, ਅਸਹਿਜ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ੇ ਨਾਲ ਵਫ਼ਾਦਾਰੀ ਆਦਿ ਨੂੰ ਵੀ ਢੁਕਵੇਂ ਢੰਗ ਨਾਲ ਉਲੀਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਨਵੀਂ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਦੇ ਆਉਣ ਨਾਲ ਇਹ ਬਿਖੜਾ ਮਾਰਗ ਕਾਫੀ ਸੌਖਾ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਖੇਤਰ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਪੁਸਤਕ ਰਾਹੀਂ ਬਹੁਤ ਕੁਝ ਸਿੱਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਹੈ।

ਅਸੀਂ ਕੱਖੋਂ ਹੌਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਾਂ

ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਜੋ ਅੱਜ ਹਾਲਾਤ ਹਨ, ਸਭ ਦੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ। ਇਹਨਾਂ ਬਾਰੇ ਬਹੁਤਾ ਦੱਸਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਸੱਤ ਦਰਿਆ ਸਨ, ਫਿਰ ਪੰਜ, ਫਿਰ ਢਾਈ। ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਵੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਰੱਬਿਆਂ, ਕਿੱਲਿਆਂ ਦੇ ਮਾਲਕ ਹੁਣ ਦਿਹਾੜੀਆਂ ਤੇ ਆ ਗਏ। ਅਣਖਾਂ ਦੇ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਆਪ ਅਣਖੋਂ ਸੱਖਣੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਕੀਤੇ ਅਣਖੀਲੇ ਕਾਰਜਾਂ ਤੇ ਹੁੱਥ-ਹੁੱਥ ਕੇ, ਢੋਲ-ਢਮੱਕਿਆਂ ਨਾਲ, ਮਾਈਕਾਂ ਸਾਹਮਣੇ ਖਲੋ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪਿੱਠਾਂ ਆਪ ਹੀ ਥਾਪੜ ਰਹੀਆਂ ਹਨ...-ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਅਾਂ। ਅਸੀਂ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੁੰਦੇ ਅਾਂ।- ... ਐਨਾ ਵੱਡਾ ਭੁਲੇਖਾ ਤਾਂ ਨੀਂਦ ਵਿੱਚ ਬੋਲਣ ਵਾਲੇ ਬੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਅਸੀਂ ਖੁੱਲ੍ਹੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਵਾਲੇ ਸਹੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਵੇਖਦੇ ਕਿ ਜੋ ਅਸੀਂ ਆਖ ਰਹੇ ਅਾਂ ਉਹ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਰਹੇ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਉਹ ਤਾਂ ਸਾਡੇ ਵਡੇਰਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨਾਮੇ ਨੇ ਜਿਹਨਾਂ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਵੀ ਮਾਣ ਕਰ ਰਹੇ ਅਾਂ।

ਸੋਚਣਾ ਤਾਂ ਇਹ ਬਣਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਵਡੇਰਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾਣ ਹੁਣ ਤੱਕ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਸਾਡੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਬਾਰੇ ਕੀ ਆਖਣਗੀਆਂ? ਕੀ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮਾਣ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਕੰਮ ਕੋਈ ਕੀਤਾ ਵੀ ਜਾਂ ਬਸ ਐਵੇਂ ਫੋਕੀਆਂ ਫੜ੍ਹਾਂ ਮਾਰਨ ਜੋਗੇ ਹਾਂ। ਆਪਣੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਆਪ ਸੋਟਾ ਮਾਰ ਕੇ ਵੀ ਵੇਖ ਲਈਏ। ਆਪਾਂ ਕੀ ਕਰ ਰਹੇ ਅਾਂ। ਕੀ ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਹੇਠ ਦੇਖਣ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਹੋ ਜਿਹਾ ਕੋਈ ਕੰਮ ਲੱਭੇਗਾ। ਜਿਸ ਤੇ ਅਗਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਮਾਣ ਕਰ ਸਕਣ। ਜਾਂ ਫਿਰ ਕੂੜਾ ਕਬਾੜਾ ਹੀ ਲੱਭੇਗਾ। ਗੱਲ ਤਾਂ ਸੋਚਣ ਵਾਲੀ ਐ।

ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਨੂੰ ਪਿਛਾੜੀ ਜਾਣਾ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਸਭ ਕੁੱਝ ਉਲਟਾ ਪੁਲਟਾ ਹੋਇਆ ਪਿਆ ਹੈ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪੀੜ੍ਹੀਆਂ ਦੇ ਆਦਰਸ਼, ਰਾਹ-ਦਸੇਰੇ ਬਣਨਾ ਸੀ ਉਹ ਮੋਹਤਬਰ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦੂਸਰੇ ਦੇ ਝੱਗੇ ਚੁੱਕਣ 'ਤੇ ਲੱਗੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਅੱਗੇ ਤਾਂ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੁੰਦਾ ਸੀ... ਆਪਣਾ ਝੱਗਾ ਚੁੱਕੋਗੇ ਤਾਂ ਆਪਣਾ ਹੀ ਢਿੱਡ ਨੰਗਾ ਹੋਣੈ... ਜਾਪਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹੁਣ ਇਹਨਾਂ ਮੋਹਤਬਰਾਂ ਨੇ ਸਿਆਣਿਆਂ ਦਾ ਆਖਿਆ ਸਿਰ ਮੱਥੇ ਮੰਨ ਲਿਆ ਹੈ ਬਈ ਆਪਣੇ ਝੱਗੇ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਾਂਗੇ ਪਰ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰ ਚੁੱਕਾਂਗੇ। ਆਪਣੀਆਂ ਕੱਛ ਵਿੱਚ ਦੂਜੇ ਦੀਆਂ ਹੱਥ ਵਿੱਚ। ਸਾਡੇ ਵਰਗੇ ਆਮ ਲੋਕ ਇਹਨਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹਾਂ ਵੱਲ ਤੱਕਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਕਦੋਂ ਕੋਈ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਨਗੇ। ਪਰ ਅਫ਼ਸੋਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਲੋਕ ਭਲਾਈ ਦੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਨਾਲੋਂ

ਇਹ ਵਿਰੋਧੀਆਂ ਦੇ ਝੱਗੇ ਚੁੱਕਣ ਤੇ ਹੀ ਲੱਗੇ। ਬੜੀਆਂ ਹੋਛੀਆਂ ਅਤੇ ਹਲਕੀਆਂ ਗੱਲਾਂ 'ਤੇ ਉੱਤਰ ਆਏ ਹਨ ਸਿਰਫ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ, ਤਾਕਤ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਲੈਣ ਵਾਸਤੇ। ਜੇ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਨੇਕ ਇਮਾਨਦਾਰ ਅਫ਼ਸਰ ਜਾਂ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਇਮਾਨਦਾਰ ਨੇਤਾ ਕੋਈ ਚੰਗਾ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੇ ਤਾਂ ਸੋ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਢੁੱਚਰਾਂ ਤਾਂ ਲਾਈਆਂ ਹੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰੇਸ਼ਾਨ ਵੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਕਤ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸਿੱਧਾ ਸੌਖਾ ਰਾਹ ਵੀ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਕਰੋ, ਵਿਹਲੇ ਹੱਥਾਂ ਨੂੰ ਕੰਮ ਦਿਓ, ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖਿਆਂ ਨੂੰ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦਿਓ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ? ਕੰਮ ਕਰੋ ਅਤੇ ਇਮਾਨਦਾਰਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰੋ। ਪਿੰਡਾਂ ਵਾਲ? ਆਂ ਨੂੰ ਖੇਤੀ ਦੇ ਢੰਗ ਤਰੀਕੇ ਸਿਖਾਓ। ਪਾਣੀ ਦੀ ਸਾਂਭ-ਸੰਭਾਲ? ਦੇ ਤਰੀਕੇ... ਮੀਂਹ ਦੇ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਉੱਚਾ ਕਿਵੇਂ ਚੁੱਕਣਾ ਹੈ, ਹੜ੍ਹਾਂ ਵੇਲ? ਪਾਣੀ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਕਿਵੇਂ ਕਰਨੀ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਹੜ੍ਹਾਂ ਨਾਲ? ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਧਰਤੀ ਦੇ ਪਾਣੀ ਦਾ ਪੱਧਰ ਵੀ ਉੱਪਰ ਚੁੱਕਿਆ ਜਾਵੇ। ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਵਾਲ? ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸਿਹਤ ਪ੍ਰਤੀ ਜਾਗਰੂਕ ਕਰਨਾ, ਬਿਮਾਰੀਆਂ ਤੋਂ

ਬਚਾਅ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਸਮਝਾਉਣੇ, ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਬਚਾਈਏ। ਕਿਵੇਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ ਕਰੀਏ। ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਿਵੇਂ ਹੋਵੇ ਬੱਚੇ ਬੱਚੀਆਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ, ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਆਦਿ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਮਸਲੇ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵੱਲ ਸਿਰਫ ਧਿਆਨ ਦੇਣਾ ਹੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਛੇਤੀ ਤੋਂ ਛੇਤੀ ਹੱਲ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਗੱਲ ਕੌੜੀ ਤਾਂ ਹੈ ਪਰ ਸੱਚ ਹੈ ਅਸੀਂ ਵੀ ਮੁਫ਼ਤਖੋਰੇ ਬਣਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀਹੀਣ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਮੁਫ਼ਤਖੋਰਾ ਬਣਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਮਹਿਸੂਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੌਲ? ਹੌਲ? ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗਣ ਲੱਗ ਪਵੇ ਕਿ ਉਹ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਜੋਗਾ ਹੀ ਨਹੀਂ। ਬਸ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮੁਰਦਾ ਬਣਨ ਨੂੰ ਹੀ ਤਾਂ ਬਰਬਾਦੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਗੱਲ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਨਹੀਂ ਕਰਨੇ ਹੁੰਦੇ ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਮੰਨਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੇ ਮਸਲੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਨੇ ਹੀ ਨਜਿੱਠਣੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਵੋਟਾਂ ਨੇੜੇ ਹੋਣ ਨਾਲ? ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬਹੁਤ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ? ਬਦਲਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਸਪੀਡ ਵੀ ਤੇਜ਼ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ

ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਗੁੱਝੇ ਔਗੁਣਾਂ ਨੂੰ ਜੱਗ ਜਾਹਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵੀ ਅੱਡੀ ਚੋਟੀ ਦਾ ਜ਼ੋਰ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਗੱਲ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਏਕਾ ਤੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਵੋਟਾਂ ਆਪਣੇ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਤਾਂ ਧਰਮਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਵੀ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਉਲਝਾ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਕਹਿੰਦੇ ਸਨ... ਛੱਜ ਤਾਂ ਬੋਲੇ ਛਾਣਨੀ ਕਿਉਂ ਬੋਲੇ, ਜੀਹਦੇ ਵਿੱਚ ਬੱਤੀ ਸੌ ਥੋਪ... ਪਰ ਹੁਣ ਤਾਂ ਛਾਣਨੀਆਂ ਵੀ ਬੋਲੀ ਜਾਂਦੀਆਂ ਨੇ। ਕੋਈ ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਝਾਤੀ ਮਾਰਨ ਵਾਲ? ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਕਈ ਕਈ ਚਿਹਰੇ ਲਈ ਫਿਰਦੇ ਹਨ। ਹਾਥੀ ਦੇ ਦੰਦ ਖਾਣ ਨੂੰ ਹੋਰ ਤੇ ਵਿਖਾਉਣ ਨੂੰ ਹੋਰ। ਹਰ ਵਾਰ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੋਟਾਂ ਲੈਣ ਵੇਲ? ਜਨਤਾ ਦੇ ਹਿਤੈਸ਼ੀਆਂ ਵਾਲ? ਚਿਹਰਾ ਲਾ ਲੈਂਦੇ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸਮੇਂ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਚਿਹਰੇ ਬਦਲ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਜਨਤਾ ਵੀ ਸਭ ਜਾਣਦੀ ਹੈ ਪਰ ਭੋਲ? -ਭਾਲ? ਆਮ ਲੋਕ ਫਿਰ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਪੰਦਰਾਂ ਕੁ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ... ਉੱਤਰ ਕਾਟੇ ਮੈਂ ਚੜ੍ਹਾਂ... ਵਾਲ? ਕੰਮ ਚੱਲਦਾ ਸੀ। ਦੋ ਮੁੱਖ ਪਾਰਟੀਆਂ ਜਨਤਾ ਇੱਕ ਤੋਂ ਅੱਕ ਜਾਂਦੀ ਦੂਜੀ ਪਾਰਟੀ

ਆ ਜਾਂਦੀ, ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਅੱਕ ਜਾਂਦੀ ਫਿਰ ਪਹਿਲੀ ਪਾਰਟੀ ਆ ਜਾਂਦੀ। ਹੁਣ ਉੱਤਰ ਕਾਟੇ ਮੈਂ ਚੜ੍ਹਾਂ ਵਾਲ? ਪਿਰਤ ਤਾਂ ਭਾਵੇਂ ਟੁੱਟ ਗਈ। ਪਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੰਮ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਹਨ ਜਿਹੜੇ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਸਨ ਜਿਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਸਭ ਤੋਂ ਮੁੱਖ ਕੰਮ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਜੇ ਵੀ ਕੋਈ ਕਾਮਯਾਬੀ ਨਹੀਂ ਦਿਸਦੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਨੇ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਣੇ ਸਿਖਾਇਆ ਉਹ ਖੁਦ ਸਵਾਲਾਂ ਦੇ ਘੇਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਫਸਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਚੋਣਾਂ ਆ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਸਾਡੇ ਨੇਤਾ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਸਵਾਲ ਸਵਾਲੀ ਹੋਏ ਪਏ ਜਨਤਾ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਅੰਦਾਜ਼ੇ ਲਗਾ ਰਹੀ ਹੈ... ਸਹੀ ਕੌਣ ਗਲਤ ਕੌਣ? ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੇ ਪੈਰੋਕਾਰ ਆਪਣੇ ਆਪਣੇ ਨੇਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਰਹੇ ਨੇ। ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੇ ਦੂਸ਼ਣਬਾਜ਼ੀ ਸਭ ਸ਼ਰੇਆਮ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਿਹੜੇ ਸ਼ਬਦ ਆਮ ਬੰਦਾ ਮੂੰਹੋਂ ਕੱਢਣ ਲੱਗਿਆ ਸ਼ਰਮ ਮੰਨ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਇਹ ਸਟੇਜਾਂ ਤੋਂ ਬੋਲ ਰਹੇ ਨੇ। ਦਿਖਾਉਣੀ ਐ ਆਪਣੇ ਗੁਣਾਂ ਦੀ ਤਾਕਤ ਦਿਖਾਓ। ਹਲਕੀਆਂ ਹੋਛੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਡੇ ਵੱਡੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਕੱਖੋਂ ਹੌਲ? ਬਣਾ ਰਹੀਆਂ ਹਨ।

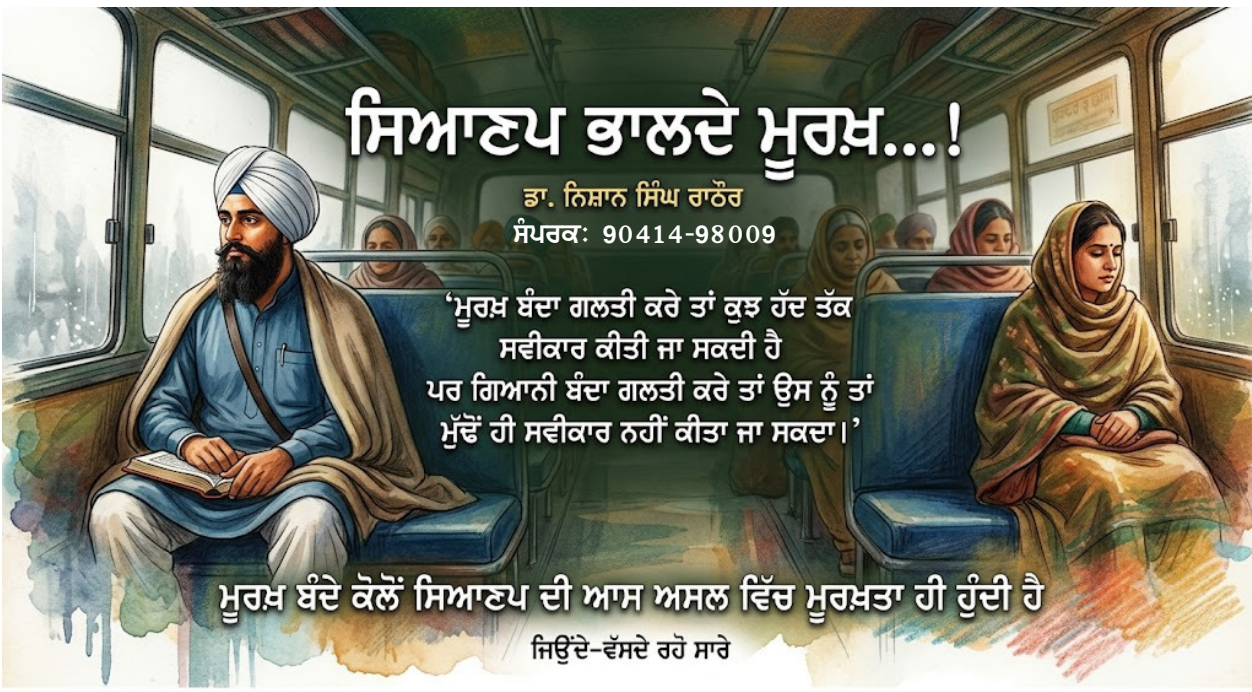
ਅੰਮ੍ਰਿਤ ਕੌਰ
9876714004

ਗੱਲ ਸਾਲ 1998 ਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਬਾਰੂਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਪੇਪਰ ਦੇ ਕੇ ਸ਼ਾਹਬਾਦ-ਮਾਰਕੰਡਾ ਵਿਖੇ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿੱਦਿਆਲਿਆ 'ਚ ਗੁਰਬਾਣੀ-ਕੀਰਤਨ ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਦਾਖਿਲਾ ਲੈ ਲਿਆ। ਸਾਡੇ ਅਧਿਆਪਕ ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਮੈਂ ਪੜ੍ਹਣ-ਲਿਖਣ ਵਿੱਚ ਰਤਾ ਹੁਸ਼ਿਆਰ ਸਾਂ ਇਸ ਲਈ ਛੇਤੀ ਹੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਆਕਰਣ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲੱਗ ਪਿਆ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਗੁਰਮਤਿ ਦੀ ਕਥਾ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਰ-ਦੂਰਾਡੇ ਪਿੰਡਾਂ-ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਉਹ ਹਫ਼ਤੇ 'ਚ ਦੋ ਜਾਂ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਹੀ ਸ਼ਾਹਬਾਦ-ਮਾਰਕੰਡਾ ਵਿਖੇ ਹੁੰਦੇ ਸਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਉਹ ਸਾਨੂੰ ਆਦਿ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦੀ ਬਾਣੀ ਦੀ ਸੋਧਿਆ ਦਿੰਦੇ। ਉਹ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨਾਲ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਦੱਸਦੇ ਅਤੇ ਸਬਕ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਨੂੰ ਉਹੀ ਪਾਠ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹਣ ਲਈ ਆਖਦੇ।

ਸ਼ਾਹਬਾਦ-ਮਾਰਕੰਡਾ ਵਾਲੇ ਇਸ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿੱਦਿਆਲਿਆ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਕਤ ਅਸੀਂ ਤਕਰੀਬਨ 30-35 ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪੜ੍ਹਦੇ ਹੁੰਦੇ ਸਾਂ। ਵਿੱਦਿਆਲਿਆ ਵਿੱਚ ਗੁਰਬਾਣੀ-ਕੀਰਤਨ ਸਿੱਖਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਉਮਰ 'ਚ ਕਾਫ਼ੀ ਫ਼ਰਕ ਸੀ। ਕੋਈ 18 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕੋਈ 40 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਗ੍ਰਹਿਸਥੀ ਵਿਅਕਤੀ। ਸਭ ਦਾ ਮੂਲ ਟੀਚਾ ਧਾਰਮਿਕ ਖ਼ੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਾਰਥਕ ਭੂਮਿਕਾ ਅਦਾ ਕਰਨਾ ਸੀ। ਸ਼ਾਹਬਾਦ ਵਿਖੇ ਇੱਕ ਸਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਸੋਧਿਆ ਲੈਣ ਤੋਂ ਉਪਰੰਤ ਮੈਂ ਵਾਪਸ ਘਰ ਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ, ਅੰਬਾਲਾ ਛਾਉਣੀ ਵਿਖੇ ਬੀ. ਏ. ਕਰਨ ਲੱਗਿਆ।

ਗਿਆਨੀ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਜੀ ਕੋਲ ਇੱਕ ਸਾਲ ਗੁਰਮਤਿ ਵਿੱਦਿਆ ਪੜ੍ਹਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਅਨੁਭਵ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਏ। ਮੇਰੀ ਲਗਨ ਅਤੇ ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਦੇਖ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਮੇਰੇ ਨਾਲ ਅਕਸਰ ਹੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਖੱਟੇ-ਮਿੱਠੇ ਅਨੁਭਵਾਂ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੰਦੇ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੀਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਵਧੀਆ ਅਤੇ ਦਿਲਚਸਪ ਘਟਨਾ ਇਹ ਹੈ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਮੁਤਾਬਿਕ, ਇੱਕ ਵਾਰ ਉਹ ਸਰਕਾਰੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਯਾਤਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਹਰਿਆਣਾ ਰੋਡਵੇਜ਼ ਦੀ ਇਹ ਬੱਸ ਸ਼ਾਹਬਾਦ-ਮਾਰਕੰਡਾ ਤੋਂ ਬਰਾੜੇ (ਅੰਬਾਲੇ) ਵੱਲ ਨੂੰ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ। ਦਸੰਬਰ ਦਾ ਮਹੀਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਠੰਢ ਅਤੇ ਪੁੰਦ ਦਾ ਮੌਸਮ ਸੀ। ਪਿੰਡਾਂ ਦਾ ਇਲਾਕਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬੱਸ

ਸਿਆਣਪ ਭਾਲਦੇ ਮੂਰਖ...!

ਡਾ. ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਿੰਘ ਰਾਠੌਰ
ਸੰਪਰਕ: 90414-98009

‘ਮੂਰਖ ਬੰਦਾ ਗਲਤੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਬੰਦਾ ਗਲਤੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।’

ਮੂਰਖ ਬੰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਸਿਆਣਪ ਦੀ ਆਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੂਰਖਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ

ਜਿਉਂਦੇ-ਵੱਸਦੇ ਰਹੋ ਸਾਰੇ

ਵਿੱਚ ਸਵਾਰ ਕੁਝ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਲੋਈਆਂ ਤੇ ਖੋਸਾਂ ਦੀਆਂ ਬੁੱਕਲਾਂ ਮਾਰੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਸਨ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਆਪਣੀ ਸੀਟ ਦੇ ਬੈਠੇ ‘ਚੋਪਈ ਸਾਹਿਬ’ ਦਾ ਪਾਠ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਜਾਣਦੀਆਂ ਸਨ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਬਹੁਤੇ ਸਿੱਖ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਲੋਕ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਕਰਕੇ ਜਾਣਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਕਥਾ-ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਨੇੜੇ-ਤੇੜੇ ਦੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿੱਚ ਅਕਸਰ ਹੀ ਜਾਂਦੇ ਸਨ।

ਇੱਕ ਪਿੰਡ ਦੇ ਅੱਡੇ ਤੋਂ ਇੱਕ ਚਾਲੀ-ਪੰਤਾਲੀ ਕੁ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਬੰਦਾ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਚੜਿਆ। ਕੰਬਲ ਦੀ ਬੁੱਕਲ ਮਾਰੀ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਮੂੰਹ ਵਿੱਚ ਬੀੜੀ ਲਾਈ ਹੋਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬੀੜੀ-ਸਿਗਰੇਟ ਪੀਣਾ ਮਨ੍ਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਹੁਤਾ ਗਿਆਨ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਹਰਿਆਣੇ ਦੇ ਪੇਂਡੂ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਵਾਰ ਲੋਕ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਗਿਆਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਹਾਂ, ਕਦੇ-ਕਦੇ ਕੁਝ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਬੰਦੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਵੀ ਸ਼ਰਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿ ਲੜਾਈ-ਝਗੜੇ ਵਾਲਾ ਮਾਹੌਲ ਬਣ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਭਾਈਚਾਰਕ ਸਾਂਝ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਖ਼ੈਰ!

ਉਹ ਬੰਦਾ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਚੜਿਆ ਤਾਂ

ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਅਜ਼ੀਬ ਦੀ ਮੁਸ਼ਕ ਫੈਲ ਗਈ। ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਬੈਠੀਆਂ ਬਹੁਤੀਆਂ ਸਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਬਹੁਤਾ ਫ਼ਰਕ ਨਾ ਪਿਆ। ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਲੱਗਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਅਸਹਿਜ ਹੋ ਗਏ। ਪਾਠ ਕਰਦਿਆਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਧਿਆਨ ਭਟਕ ਗਿਆ।

ਇੰਨੀ ਦੇਰ ਨੂੰ ਉਹ ਸਖਸ਼ ਹੱਥ ਵਿੱਚ ਬੀੜੀ ਫੜ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਨਾਲ ਵਾਲੀ ਸੀਟ 'ਤੇ ਆ ਕੇ ਬਿਗ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੇਰ ਬੀੜੀ ਪੀਣ ਲੱਗਿਆ। ਕੁਝ ਚਿਰ ਉਡੀਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਮੁਖਾਤਿਬ ਹੁੰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ, ‘ਕਾਕਾ, ਬੀੜੀ ਪੀਣੀ ਬੰਦ ਕਰ।’

ਉਹ ਅੱਗਿਓਂ ਵੇਰ ਕੇ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਮੈਂ ਪੈਸੇ ਖਰਚੇ ਨੇ, ਮੈਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ।’ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਤੇਨੂੰ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਬੱਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਬੀੜੀ-ਸਿਗਰੇਟ ਪੀਣੀ ਮਨ੍ਹਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?’

ਉਹ ਅੱਗਿਓਂ ਫੇਰ ਵੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਅਤੇ ਤੈਸ਼ ਵਿੱਚ ਆ ਗਿਆ। ਉਹ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਦਾ-ਚੰਗਾ ਬੋਲ ਪਿਆ। ਇਹ ਸੁਣ ਕੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਵੀ ਗੁੱਸਾ ਆ ਗਿਆ। ਜਦੋਂ ਉਸ ਬੰਦੇ ਨੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਮੰਦਾ-ਚੰਗਾ ਬੋਲਿਆ ਤਾਂ ਅੱਗਿਓਂ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਵੀ ਉਸ ਨੂੰ ਗਾਲ ਕੱਢ ਦਿੱਤੀ।

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਗਾਲ ਸੁਣਦਿਆਂ ਹੀ ਉਹ ਬੰਦਾ ਅਚਾਨਕ ਨਰਮ ਪੈ ਗਿਆ। ਬੀੜੀ ਨੂੰ ਬੱਸ ਦੀ ਤਾਕੀ ਵਿੱਚੋਂ ਬਾਹਰ ਸੁੱਟ ਕੇ ਉਹਨੇ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਦੇ ਪੈਰ ਫੜ ਲਏ ਤੇ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਗਿਆਨੀ ਜੀ, ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੂਰਖ ਹਾਂ, ਅਨਪੜ੍ਹ ਹਾਂ। ਮੈਂ ਕੋਈ ਗਿਆਨੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਇੰਨੇ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋ, ਸਿਆਣੇ ਹੋ। ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲ ਕਿਓਂ ਕੱਢੀ?’

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੂੰ ਉਸ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚੰਗੇ ਵਰਤਾਓ ਦੀ ਆਸ ਉੱਕਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਵੀ ਨਰਮ ਪੈ ਗਏ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਜੁਆਬ ਨਾ ਅਹੁੜੇ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਚੁੱਪ ਧਾਰ ਗਏ। ਉਹ ਬੰਦਾ ਫਿਰ ਬੋਲਿਆ, ‘ਗਿਆਨੀ ਜੀ, ਮੂਰਖ ਬੰਦਾ ਗਲਤੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਗਿਆਨੀ ਬੰਦਾ ਗਲਤੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਤਾਂ ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।’

ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਨੇ ਉਸਦੀ ਗੱਲ ਸੁਣ ਕੇ ਅੱਗਿਓਂ ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰ ਹਿਲਾਇਆ। ਪਰ ਉਹ ਬੰਦਾ ਕਿੱਥੇ ਮੰਨੇ? ਉਹ ਫੇਰ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਗਿਆਨੀ ਜੀ, ਜੁਆਬ ਦਿਓ। ਮੈਂ ਤਾਂ ਮੂਰਖ ਹਾਂ ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਗਿਆਨੀ ਹੋ ਕੇ ਵੀ ਮੈਨੂੰ ਗਾਲ ਕਿਓਂ ਕੱਢੀ? ਤੁਸੀਂ ਮੈਨੂੰ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝਾ ਸਕਦੇ ਸੀ। ਹੁਣ ਤੁਹਾਡੇ ਗਿਆਨ

ਅਤੇ ਮੇਰੇ ਅਗਿਆਨ ਵਿੱਚ ਕੀ ਫ਼ਰਕ ਰਹਿ ਗਿਆ?’ ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ, ‘ਬੇਟਾ, ਮੇਰੇ ਤੋਂ ਗਲਤੀ ਹੋ ਗਈ। ਮੈਨੂੰ ਮੁਆਫ਼ ਕਰੋ।’ ਉਹ ਕਹਿੰਦਾ, ‘ਮੈਂ ਕੌਣ ਹੁੰਦਾ ਹਾਂ ਮੁਆਫ਼ ਕਰਨ ਵਾਲਾ। ਤੁਸੀਂ ਗਿਆਨਵਾਨ ਹੋ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਅਤੇ ਮੈਂ ਮੂਰਖ ਹੋ ਕੇ ਕਿਓਂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ?’ ਖ਼ੈਰ, ਗੱਲ ਕੀ? ਗਿਆਨੀ ਜੀ ਕਹਿੰਦੇ ਮੈਂ ਉਸ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਮੁਆਫ਼ੀ ਮੰਗ ਕੇ ਆਪਣੀ ਗਲਤੀ ਦਾ ਪਛਤਾਵਾ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾ-ਉਮਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਦੇ ਪਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਹਾਂ, ਕਈ ਵਾਰ ਕੁਝ ਬੰਦੇ ਪਿਆਰ ਦੀ ਬੋਲੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਗੁੱਸੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸਮਝਾਉਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬੰਦੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸਬਕ ਇਹ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਬੰਦੇ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਦੂਜੀ ਗੱਲ, ਗੁੱਸੇ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਪਣੀ ਮਰਿਆਦਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨਾ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਦੇ ਸ਼ੋਭਾ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਹੱਦ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਇੱਕ ਸੀਮਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਪਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਰੋਧ ਵੀ ਅਕਸਰ ਨੁਕਸਾਨਦਾਇਕ ਹੀ ਸਾਬਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਨੂੰ ਕਰੋਧ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਚੇਤਨ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਸੋ ਦੋਸਤੋ, ਇਹ ਗੱਲ ਅੱਜ ਦੇ ਪ੍ਰਸੰਗ ਵਿੱਚ ਵੀ 100 ਫੀਸਦੀ ਢੁੱਕਦੀ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਬੰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਉਸੇ ਵਰਤਾਓ ਦੀ ਆਸ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ ਜਿਹੜਾ ਕਿ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਹਨ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਲਿਆਕਤ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਪਾਲਣ-ਪੋਸ਼ਣ ਸਾਡੀ ਬੋਲੀ, ਵਰਤਾਓ ਅਤੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਿਸੇ ਮੂਰਖ ਬੰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਸਿਆਣਪ ਦੀ ਆਸ ਨਿਰੀ ਮੂਰਖਤਾ ਹੀ ਕਹੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਸਿਆਣੇ ਬੰਦੇ ਤੋਂ ਮੂਰਖਤਾ ਦੀ ਗੱਲ ਮੁੱਢੋਂ ਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲਾ ਸਖਸ਼ ਕੁਝ ਮੰਦਾ-ਚੰਗਾ ਬੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਲਾਓ ਕਿ ਉਹ ਕਿਸ ਸਮਾਜ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿੱਥੇ ਦੀ ਹੋਈ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸਦਾ ਮਾਨਸਿਕ ਪੱਧਰ ਕਿਸ ਲੇਵਲ ਦਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਕੋਲੋਂ ਕਿੱਥੇ ਦੋ ਸੰਸਕਾਰ ਮਿਲੇ ਹੋਣਗੇ।

ਮੂਰਖ ਬੰਦੇ ਕੋਲੋਂ ਸਿਆਣਪ ਦੀ ਆਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਮੂਰਖਤਾ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ। ਜਿਉਂਦੇ-ਵੱਸਦੇ ਰਹੋ ਸਾਰੇ।

ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ

ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਕਹਿਣਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਮਾਣ-ਸਨਮਾਨ ਨਹੀਂ, ਇੱਕ ਠੋਸ ਇਤਿਹਾਸਕ ਫੈਸਲਾ ਹੈ। ਉਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਦਾਕਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਉਸ ਪੀੜ੍ਹੀ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹਸਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ੇਵਰ ਢੰਗ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਕੀਤੀ।

1908 ਵਿੱਚ ਜਨਮੀ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਇੰਗਲੈਂਡ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਈ ਕੀਤੀ, ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਕਲਾ ਦੀ ਤਾਲੀਮ ਲਈ, ਫਿਰ ਹਿਮਾਂਸੂ ਰਾਏ ਨਾਲ ਮਿਲ ਕੇ ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਦਾ ਰੁਖ ਬਦਲਿਆ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਸਿਤਾਰਾਗਿਰੀ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ, ਸੰਸਥਾ-ਨਿਰਮਾਣ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਹੈ।

ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਦਾ ਜਨਮ 30 ਮਾਰਚ, 1908 ਨੂੰ ਵਾਲਟੇਅਰ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਸ਼ਾਖਾਪਟਨਮ ਦੇ ਨੇੜੇ ਹੈ। ਉਹ ਇੱਕ ਅਮੀਰ, ਪੜ੍ਹੇ-ਲਿਖੇ ਬੰਗਾਲੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਆਈ ਸੀ ਜਿਸਦੇ ਆਪਣੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪਰਿਵਾਰ ਰਾਹੀਂ ਰਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਨੇ ਉਸਨੂੰ ਬਚਪਨ ਤੋਂ ਹੀ ਸਾਹਿਤ, ਕਲਾ ਅਤੇ ਜਨਤਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਦੁਨੀਆ ਵਿੱਚ ਬਿਠਾ ਦਿੱਤਾ।

ਨੌਂ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਉਹ ਇੰਗਲੈਂਡ ਦੇ ਬੋਰਡਿੰਗ ਸਕੂਲ ਭੇਜੀ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਰਾਇਲ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਡਰਾਮੈਟਿਕ ਆਰਟ ਐਂਡ ਰਾਇਲ ਅਕੈਡਮੀ ਆਫ਼ ਮਿਊਜ਼ਿਕ, ਲੰਡਨ ਵਿੱਚ ਅਦਾਕਾਰੀ ਅਤੇ ਸੰਗੀਤ ਪੜ੍ਹਿਆ। ਨਾਲ ਹੀ ਸਜਾਵਟ, ਟੈਕਸਟਾਈਲ ਅਤੇ ਸੈਂਟ ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਦੀ ਵੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਉਹ ਕੇਵਲ ਪਰਦੇ ਲਈ ਨਹੀਂ, ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਮੂਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹੋਈ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਾਂ, ਰਬਿੰਦਰਨਾਥ ਟੈਗੋਰ ਦੀ ਭਤੀਜੀ ਸੀ। ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੇ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਸਾਂਸਕ੍ਰਿਤਕ ਆਧਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਲਾ, ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਤਮ-ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਇਕੱਠੇ ਵਧੇ।

1928 ਵਿੱਚ ਸਾਇਲੈਂਟ ਫਿਲਮ A Throw of Dice ਦੇ ਸੈੱਟ ਕੰਮ ਦੌਰਾਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੁਲਾਕਾਤ ਹਿਮਾਂਸੂ ਰਾਏ ਨਾਲ ਹੋਈ। 1929 ਵਿੱਚ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋਵੇਂ ਜਰਮਨੀ ਗਏ, ਜਿੱਥੇ ਬਰਲਿਨ ਯੂਐਫਏ ਸਟੂਡੀਓ ਵਿੱਚ ਫਿਲਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਤਰਬੀਅਤ ਲਈ। 1934 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤ ਆ

ਕੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬੰਬੇ ਟਾਕੀਜ਼ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਗਠਿਤ ਅਤੇ ਸਹੂਲਤਾਂ ਵਾਲੇ ਸਟੂਡੀਓਆਂ ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਸੀ। ਇਹ ਜੋੜੀ ਨਿੱਜੀ ਜੀਵਨ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਇਸ ਸਟੂਡੀਓ ਨੇ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਲਈ ਰਸਤਾ ਬੋਲਿਆ। ਦਿਲੀਪ ਕੁਮਾਰ, ਮਧੁਬਾਲਾ, ਲੀਲਾ ਚਿਟਨਿਸ, ਮੁਮਤਾਜ ਅਤੇ ਰਾਜ ਕਪੂਰ ਵਰਗੇ ਨਾਮਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਇਹ ਪਰੰਪਰਾ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਸੋਚ ਸਿਰਫ਼ ਆਪਣੇ

ਮਿਲਦਾ ਸੀ। ਉਹ ਗਲੈਮਰ ਦੀ ਮੂਰਤੀ ਨਹੀਂ, ਆਧੁਨਿਕ ਅੰਰਤ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਸੀ।

1933 ਦੀ ਕਾਰਮਾ ਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਪਛਾਣ ਦਿੱਤੀ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਹਿਮਾਂਸੂ ਰਾਏ ਨਾਲ ਲੰਮਾ ਚੁੰਮਣ ਦਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਅਤੇ ਦੋਭਾਸ਼ੀ ਗੀਤ ਸੀ। ਵਿਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਇਸ ਨੂੰ ਹਿੰਮਤੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਘਰੇਲੂ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਇਹ ਵਾਦ-ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੀ।

ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਗੋਰੀਆਂ ਅਕਸਰ ਆਪਣਾ ਮਨ ਰੱਖਦੀਆਂ ਸਨ। ਉਹ ਪ੍ਰੇਮ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ, ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਕਰਦੀਆਂ ਸਨ। ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਦੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਨੇ ਅੰਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਸਜਾਵਟੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ।

ਹਿਮਾਂਸੂ ਰਾਏ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਨੇ ਬੰਬੇ ਟਾਕੀਜ਼ ਸੰਭਾਲਿਆ। ਪਰ ਅੰਦਰੂਨੀ ਖਿੱਚਤਾਣ ਅਤੇ ਕਲਾਤਮਕ ਅਸਹਿਮਤੀਆਂ ਵਧੀਆਂ। ਹਮਾਰੀ ਬਾਤ (1943) ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਖਰੀ ਫਿਲਮ ਬਣੀ, ਅਤੇ 1945 ਤੱਕ ਉਹ ਫਿਲਮ ਜਗਤ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੋ ਗਈ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਰੂਸੀ ਚਿਤਰਕਾਰ ਸਵੇਤੋਸਲਾਵ ਰੋਬਿਚਿਨ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਨੇੜੇ ਰਹੀ।

ਅਵਾਰਡ, ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਅੰਤਿਮ ਵਿਰਾਸਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ 1958 ਵਿੱਚ ਪਦਮ ਸ਼ਰੀ ਮਿਲਿਆ। 1969 ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਏ ਦਾਦਾ ਸਾਹਿਬ ਫਾਲਕੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਤਾ ਵੀ ਉਹੀ ਸੀ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਸੋਵੀਅਤ ਲੈਂਡ ਨਹਿਰੂ ਪੁਰਸਕਾਰ ਮਿਲਿਆ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿੱਚ ਡਾਕ ਟਿਕਟ ਵੀ ਜਾਰੀ ਹੋਈ। 9 ਮਾਰਚ 1994 ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਦੇਹਾਂਤ ਹੋਇਆ।

ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਗੱਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਚਿਹਰਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਢਾਂਚਾ ਵੀ। ਭਾਰਤੀ ਸਿਨੇਮਾ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਮਹਿਲਾ ਦਾ ਖਿਤਾਬ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਸ਼ੋਹਰਤ ਕਰਕੇ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ, ਸਗੋਂ ਇਸ ਲਈ ਮਿਲਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਟੂਡੀਓ-ਆਧਾਰਿਤ ਹਿੰਦੀ ਫਿਲਮ ਉਦਯੋਗ ਦੀ ਰਚਨਾ ਜਨਮ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਪਹਿਲੀ ਪ੍ਰਾਪਤਕਰਤਾ ਵਜੋਂ ਦਾਦਾ ਸਾਹਿਬ ਫਾਲਕੇ ਪੁਰਸਕਾਰ ਦੀ ਇਤਿਹਾਸਕ ਲੜੀ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਾਮ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ।

ਹਿਮਾਂਸੂ ਰਾਏ ਨਿਰਮਾਣ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ ਲਿਆਉਂਦੇ ਸਨ, ਜਦਕਿ ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਅਦਾਕਾਰੀ, ਡਿਜ਼ਾਈਨ ਅਤੇ ਸਟੂਡੀਓ ਸੰਸਕਾਰ ਨੂੰ ਸਵਾਰਦੀ ਸੀ। ਇਸ ਸਾਂਝੇ ਕੰਮ ਨੇ ਹਿੰਦੀ ਸਿਨੇਮਾ ਨੂੰ ਉਦਯੋਗਿਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਦਿੱਤਾ।

ਦੇਵਿਕਾ ਰਾਣੀ ਦੀ ਸਕ੍ਰੀਨ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨਰਮ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿੜ ਵੀ। ਅਸ਼ੋਕ ਕੁਮਾਰ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ ਲੋਕਪ੍ਰਿਯ ਹੋਈ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਫਿਲਮਾਂ ਵਿੱਚ ਰੋਮਾਂਸ ਨਾਲ ਸਮਾਜਕ ਤਣਾਅ ਵੀ

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ
647-829-9397

ਮੇਰੀ ਲਿਖੀ ਜਾ ਰਹੀ ਪੁਸਤਕ :- ਸਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇ, ਪਿਆਰ ਅਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚੋਂ

ਮੇਰੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬੇ

ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੇਰੀਆਂ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਪਸੰਦ ਆਉਣ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਇੱਕ ਦੇ ਹਾਲਾਤ, ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਸੋਚਣ ਦਾ ਢੰਗ ਵੱਖਰਾ ਵੱਖਰਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮੈਨੂੰ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਵਾਪਰ ਰਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਤੋਂ ਜੋ ਸਿੱਖਿਆ ਮਿਲੀ ਹੈ ਉਸ ਅਨੁਸਾਰ ਮੈਂ ਇਹ ਲਿਖ ਰਿਹਾ ਹਾਂ, ਕਿ ਬੰਦੇ ਦੀ ਨਰਮਾਈ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ, ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਹੱਦਾਂ ਵੱਧ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇਣ ਕਾਰਨ ਬੰਦੇ ਦਾ ਇਹ ਹਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਇਸ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਵੱਡੇ (ਪਿਉ) ਹੋਣ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਖਤਮ ਨਾ ਕਰੋ, ਬੇਸਮਝ ਨੂੰ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰਤਾ ਅਤੇ ਲੋੜ ਵੱਧ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇਣੀ, ਆਪਣੀ ਗੁਲਾਮੀ ਆਪ ਸਹੇੜਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੁਹਾਡੀ ਨਰਮਾਈ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਜਿੰਨੀ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੱਧ ਅਹਿਮੀਅਤ ਦੇਉਗੇ ਉਨੀ ਹੀ ਤੁਹਾਡੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਘੱਟਦੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਾ ਸਮਝਣ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਅਤੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁੱਤ ਪੁੱਤ ਕਰੀ ਜਾਣਾ ਵੀ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੁੱਤ ਪੁੱਤ ਕਰੋਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਓ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸਮਝਣਗੇ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਪੁੱਤ ਜਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਬਾਰ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਵਧੀਕੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਉਸੇ ਸਮੇਂ ਚੌਕਸ ਹੋ ਜਾਓ, ਉਹਨਾ ਦੇ ਹੱਕ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦਿਆਂ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਲਓ।

ਤੁਹਾਡੇ ਡਰ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀ ਲੋੜ ਤੋਂ ਬਗੈਰ ਕੋਈ ਵੀ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ, ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਗੁਲਾਮ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਹਨਾ ਨੂੰ ਆਜ਼ਾਦੀ ਨਹੀਂ ਮਾਣਨੀ ਆਉਂਦੀ ਇਹ ਜਾਂ ਤਾਂ ਖੁਦ ਗੁਲਾਮ ਰਹਿਣਗੇ ਜਾਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ (ਤੁਹਾਨੂੰ) ਗੁਲਾਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਅਜਿਹੇ ਗੁਲਾਮ ਮਾਨਸਿਕਤਾ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਗੁਲਾਮ ਬਣਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਗੁਲਾਮ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖੋ ਜਾਂ ਦੂਰੀ ਬਣਾ ਕੇ ਰਹੋ ਤਾਂ ਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਅਜ਼ਾਦੀ ਨਾ ਖੋਹ ਸਕਣ। ਆਪਣੀ ਇਸਤਰੀ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਸੁਹਿਰਾਂ ਨੂੰ, ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ, ਕੁੜਮਾਂ ਨੂੰ, ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਤਾਂ ਦਿਓ ਪਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਉੱਪਰ ਭਾਰੂ ਨਾ ਹੋਣ ਦਿਓ, ਜੇ ਇਹ ਤੁਹਾਡੇ ਉੱਤੇ ਭਾਰੂ ਹੋ ਗਏ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹਨਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਾ ਪਵੇਗਾ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਸੋਚ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਹਿਣਾ ਪਸੰਦ ਕਰੋਗੇ ਜਾਂ ਰੱਖਣਾ, ਪਰ ਬਰਾਬਰ ਕਦੇ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕੋਗੇ, ਜੇ ਇਹਨਾ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਬਰਾਬਰਤਾ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਇਆ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਯੋਗਤਾ ਸਦਕਾ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਲੈ ਲਵੇਗਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਰੱਖਣ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਤੁਹਾਡੀ ਪਤਨੀ, ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਚੰਗੇ ਹੋਣਗੇ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਸੋਖਿਆਂ ਹੀ ਰਹਿ ਲੈਣਗੇ ਤੇ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਰੋਧ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ, ਜੇ ਮਾੜੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਡੀ ਨਰਮਾਈ ਦੀ ਵੀ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ।

ਪੁੱਤਾਂ ਅਤੇ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਕਦੇ ਵੀ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਹੀ ਮੰਗਣ ਤੇ ਅਤੇ ਮੂੰਹ ਮੰਗੇ ਪੈਸੇ ਨਾ ਦਿਓ, ਇੱਕ ਦੋ ਵਾਰ ਮੰਗਣ ਤੇ ਦਿਓ, ਜਿੰਨੇ ਮੰਗਣ ਉਸ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦਿਓ, ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪੈਸੇ ਦੀ ਅਹਿਮੀਅਤ ਵੀ ਸਮਝਾਓ, ਨੂੰਹਾਂ ਅਤੇ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਹਰ ਸਮੇਂ ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਟੋਕਦੇ ਰਹੋ, ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਾ ਕਹੋ ਕਿ ਪੁੱਤ ਕੰਮ ਘੱਟ ਕਰ ਲਓ, ਜਾਂ ਅੱਧੇ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਵੱਧ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਿਓ ਅਤੇ ਅੱਧੇ ਵੀ ਹੋਣ ਦਿਓ, ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਰੁੱਝੇ ਰਹਿਣ ਵਾਲੇ ਬੱਚੇ ਦੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਆਪਣੀ ਸਿਹਤ, ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ, ਆਪਣੇ ਪੈਸੇ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਪਹਿਲ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਰੱਖੋ ਬਾਕੀ ਸੱਭ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ ਤੇ ਰੱਖੋ, ਭਾਵ ਕਿ ਕਿਤੇ ਇਹ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਦੇ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਪ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਲਈ ਮੰਗਤੇ ਬਣ ਜਾਵੋ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਿਓ, ਪਰ ਇੰਨਾ ਨਾ ਦਿਓ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਖੁਦ ਖਾਲੀ ਹੋ ਕੇ ਬੈਠ ਜਾਵੋ, ਜਿੰਨਾ ਚਿਰ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਮਾਲਕ ਰਹੋਗੇ ਉਨਾ ਚਿਰ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਬਣੀ ਰਹੇਗੀ, ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲੇ ਤੁਹਾਡੀ ਕਦਰ ਕਰਨਗੇ, ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾ ਰਹੀ ਫਿਰ ਤੁਸੀਂ ਮੰਗਤੇ ਬਣ ਕੇ ਬੇਕਦਰੇ ਹੋ ਜਾਓਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵੰਡ

ਵੰਡਾਰੇ ਦੇ ਝੰਜਟਾਂ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਵਸੀਅਤ ਤਾਂ ਕਰਵਾ ਦਿਓ, ਪਰ ਆਪਣੇ ਜਿਉਂਦੇ ਜੀਅ ਜਾਇਦਾਦ ਉਹਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਕਦੇ ਵੀ ਨਾ ਕਰਵਾਓ, ਜੇ ਬੱਚੇ ਚੰਗੇ ਹਨ ਤਾਂ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਹਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਨਾ ਕਰਵਾਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਲੋੜ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਉਹ ਖੁਦ ਕਮਾ ਸਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਦੂਜਾ ਉਹ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੇ ਕਿ ਸਾਡੇ ਨਾਮ ਜਾਇਦਾਦ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਉਂਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਅਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨੂੰ ਕਿੱਥੋਂ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਹੀ ਹੈ, ਜੇ ਬੱਚੇ ਮਾੜੇ ਹਨ ਫਿਰ ਤਾਂ ਭੁੱਲ ਵੀ ਜਾਇਦਾਦ ਉਹਨਾ ਦੇ ਨਾਮ ਕਰਵਾਉਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਨਾ ਕਰੋ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦਾ ਹੌਸਲਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਸਹਿਯੋਗ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਦੋਂ ਬੁਝਾਪੇ ਵਿੱਚ ਮਾੜੇ ਬੱਚੇ ਮਾਂ ਬਾਪ ਦੀ ਕਦਰ ਨਾ ਕਰਨ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੀ ਤੁਹਾਡਾ ਹੌਸਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਉਮਰ ਦੇ ਬੰਦਿਆਂ ਦੀ ਕੋਈ ਕਦਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਪੱਖੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਤਾਂ ਜਵਾਨ ਉਮਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਵੀ ਯੋਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਮਾਪੇ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੇ, ਫਿਰ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਨਿੱਕੀਆਂ ਨਿੱਕੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਪੂਰੀਆਂ ਕਰਨੀਆਂ ਔਖੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਂ ਪਿਓ ਬੋਲੋਝੋ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹਨਾ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਖਤਮ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਘਰਵਾਲੀਆਂ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਇੰਨੀ ਕੁ ਗੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਮਝਾ ਦੇਣ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਵੇਂ ਮਰਜ਼ੀ ਜਿਉਣ ਪਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਨੂੰ ਬੇਇੱਜ਼ਤ ਜਾਂ ਉਹਨਾ ਦੀ ਬੇਕਦਰੀ ਕਰਨ ਬਾਰੇ ਸੋਚ ਵੀ ਨਾ ਸਕਣ।

ਮਾਪਿਆਂ ਵੀ ਨੂੰ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੱਚੇ ਬਾਲਗ ਹੋ ਜਾਣ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਅਜ਼ਾਦ ਕਰ ਦੇਣ, ਬੇਟੇ, ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਆਪ ਲੈਣ ਦੀ ਖੁਲ੍ਹ ਦਿਓ, ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਖਾਣ ਪੀਣ, ਪਹਿਨਣ, ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਜਾਤਾਂ, ਧਰਮਾਂ, ਪਿੰਡਾਂ, ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਤੋਂ ਉਪਰ ਉੱਠ ਕੇ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਦਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਚੁਣਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਹਰ ਕੋਈ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣਾ ਚਹੁੰਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਧੀਆਂ ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਚਲਾਉਣ ਦੀ ਸੋਚ ਕਾਰਨ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਅਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਅਜਿਹੀ ਖਿਚੋਤਾਣ ਵਿੱਚ ਨਾ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਉਂ ਸਕਦੇ ਹਨ ਨਾ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਉਂ ਸਕਦੇ ਹਾਂ।

ਬੱਚਿਆਂ (ਪੁੱਤਾਂ ਨੂੰਹਾਂ) ਨੂੰ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਖੁਲ੍ਹ ਕੇ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਦਾ ਹੱਕ ਦੇਣ। ਤੁਹਾਡੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਮਾਪੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਕੇ ਸਬੰਧੀ ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਨੂੰਹ ਪੁੱਤ ਦੇ ਹੀ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਸਮਝਣ ਦੀ ਗਲਤੀ ਕਦੇ ਨਾ ਕਰੋ, ਇਹਨਾਂ ਤੋਂ ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਭਲੇ ਜਾਂ ਚੰਗੇ ਦੀ ਆਸ ਨਾ ਰੱਖੋ। ਤੁਸੀਂ ਆਪਣਿਆਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਵਰਤੋ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣਿਆਂ ਨਾਲ ਵਰਤਣ ਦਿਓ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਬੱਚਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਲੱਗਪਗ ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਦਾ ਫਰਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪੱਚੀ ਸਾਲ ਵਿੱਚ ਕਾਫੀ ਬਦਲਾਅ ਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ ਪਿਓ ਆਪਣੀ ਅਜ਼ਾਦ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤਰਾਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅੱਡ ਹੋ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਰੋਟੀ ਟੁੱਕ, ਘਰ ਜਮੀਨ ਆਦਿ ਸੱਭ ਕੁੱਝ ਵੰਡ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਆਹ ਤੱਕ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਵਿੱਚ ਮਹਿਮਾਨ ਬਣ ਕੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਆਪਣੇ ਘਰ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਜੇ ਦੇ ਸਕੋ ਤਾਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਦਿਓ

ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਉਹਨਾ ਦੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨਾ ਕਰੋ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਦਿਓ, ਹਾਂ ਜੇ ਉਹ ਤੁਹਾਡੇ ਤੋਂ ਕੋਈ ਸਲਾਹ ਮੰਗਣ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਓ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਮੰਗੀ ਸਲਾਹ ਵੀ ਨਾ ਦਿਓ ਤਾਂ ਕਿ ਤੁਹਾਡਾ ਨੂੰਹ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਮਾਂ ਪਿਓ ਵਾਲਾ ਪਿਆਰ ਸਤਿਕਾਰ ਕਾਇਮ ਰਹਿ ਸਕੇ, ਤੁਸੀਂ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਸਤਿਕਾਰ ਯੋਗ ਬਣੇ ਰਹੋ ਅਤੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਮਿਲਦੇ ਰਹਿ ਸਕੋ, ਜੇ ਲੜ ਝਗੜ ਕੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਅੱਡ ਹੋਏ ਤਾਂ ਕੀ ਹੋਏ, ਮੈਂ ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਰਿਹਾ ਕਿ ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅੱਡ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਆਪਸ ਵਿੱਚ ਪਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕੱਠੇ ਰਹਿਣ ਵਰਗਾ ਆਨੰਦ ਵੀ ਕਿਤੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਮੇਰਾ ਮਤਲਬ ਤਾਂ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਆਰਥਿਕ ਅਤੇ ਮਾਨਸਿਕ ਤੌਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਤਿਆਰੀ ਰਖੋ, ਜੇ ਪਿਆਰ ਹੈ ਤਾਂ ਇਕੱਠੇ ਮਿਲ ਕੇ ਰਹੋ ਪਰ ਜੇ ਕੁੱਝ ਫਰਕ ਵਿਖਾਈ ਦੇਵੇ ਤਾਂ ਉਸ ਫਰਕ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੱਧਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਿਆਰ ਰਹਿੰਦੇ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਓ। ਕਹੋ ਜਾਂਦੇ ਖੂਨ ਜਾਂ ਨੇੜੇ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਇੱਥੇ ਸੱਭ ਦੀਆਂ ਆਪੋ-ਆਪਣੀਆਂ ਸੋਚਾਂ ਮੱਤਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਕੋਈ ਤਾਂ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣਾ ਬਣਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਆਪਣਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਬੇਗਾਨਿਆਂ ਤੋਂ ਮਾੜਾ ਬਣਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਗੱਲ ਪਿਆਰ

ਹਰਲਾਜ ਸਿੰਘ ਬਹਾਦਰਪੁਰ
ਮੋਬਾਇਲ-94170-23911

ਅਤੇ ਲੋੜ ਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਤਾਂ ਪਿਆਰ ਹੀ ਲੋੜ ਹੈ ਉੱਥੇ ਤਾਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦੇ ਬੋਲੋਝਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਜਿੱਥੇ ਲੋੜ ਲਈ ਪਿਆਰ ਹੈ ਉੱਥੇ ਲੋੜ ਪੂਰੀ ਹੋਣ ਤੱਕ ਹੀ ਪਿਆਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਆਮ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਿਵੇਂ ਅਣਜਾਣ ਲੋਕ ਸਾਡੇ ਨੇੜੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਸਾਡੇ ਖੂਨ ਦੇ ਰਿਸ਼ਤੇ ਖੂਨੀ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਵਿਆਹ ਤੋਂ ਚਾਹੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਛੋਟੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਮਰ ਜਾਓ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਰੋਣ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਦਰਦ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਸਿਵਾਏ ਤੁਹਾਡੇ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੇ। ਚੰਗਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਮਾੜਾ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਤੁਹਾਡਾ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਹੀ ਸੱਚਾ ਹਮਦਰਦ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨੂੰ ਸੱਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਮਹੱਤਵ ਦਿਓ, ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਲਈ ਝੁਕਣਾ ਵੀ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪਰ ਜੇ ਕਿਤੇ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੀ ਗਲਤ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੁੜ ਜਾਵੇ ਜਿੱਥੇ ਸੁਧਾਰ ਦੀ ਕੋਈ ਆਸ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਤਲਾਕ ਦੇ ਕੇ ਵੱਖ ਹੋ ਜਾਓ, ਫਿਰ ਤੋਂ ਹੋਰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਨਵਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਸਾਡੇ ਬਹੁਤੇ ਲੋਕ ਹਾਲੇ ਇੰਨੇ ਅਜ਼ਾਦ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਆਪ ਕਰ ਸਕਣ, ਉਹ ਦੂਜੇ ਲੋਕਾਂ ਵੱਲ ਹੀ ਵੇਖਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਮੈਂ ਤਲਾਕ ਕਰਵਾਕੇ ਦੂਜਾ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ, ਇਸੇ ਕਾਰਨ ਬਹੁਤੇ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਸਾਰੀ ਉਮਰ ਨਰਕ ਭਰੀ ਜਿੰਦਗੀ ਜਿਉਂ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਮਾੜਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਜੁੜਨਾ ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੁਰਘਟਨਾ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁੱਝ ਵੀ ਨਾ ਸਮਝੋ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜੇ ਕਿਤੇ ਕਿਸੇ ਯਾਤਰਾ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਧਨ (ਵਹੀਕਲ) ਦਾ ਐਕਸੀਡੈਂਟ ਹੋ ਜਾਵੇ ਜਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਾੜਾ ਸਾਧਨ ਮਿਲ ਜਾਵੇ ਫਿਰ ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਅੰਗੇ ਤੋਂ ਕਿਤੇ ਜਾਣਾ ਆਉਣਾ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿਉਗੇ? ਨਹੀਂ, ਹਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਦੇ ਹੋਏ ਅਗਲੀ ਬਾਰ ਧਿਆਨ ਰੱਖ ਕੇ ਸਫਲ ਯਾਤਰਾ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋਗੇ, ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਜੀਵਨ ਯਾਤਰਾ ਹੈ ਜੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤਾਲਮੇਲ ਨਾ ਬੈਠੇ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸਬਕ ਸਿੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦੁਬਾਰਾ ਚੰਗਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ, ਰਹਿੰਦੇ ਜੀਵਨ ਤੱਕ ਅਜਿਹੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦੇ ਰਹੋ। ਤਲਾਕ ਹੋਣ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤਾ ਟੁੱਟਣ ਤੇ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਦੁਸ਼ਮਣ ਨਾ ਬਣੋ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨਾਲ ਨਫਰਤ ਨਾ ਕਰੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਜੇ ਤੁਹਾਡਾ ਰਿਸ਼ਤਾ ਟੁੱਟਿਆ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਾਥੀ ਦਾ ਵੀ ਟੁੱਟਿਆ ਹੈ, ਜੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਾੜਾ ਸੀ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਵੀ ਉਸ ਲਈ ਮਾੜੇ ਹੀ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸਹਿਣਸ਼ੀਲਤਾ ਬਣਾ ਕੇ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਵੋ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਜਾਣਾ ਪਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰ ਤੇ ਹੱਕਾਂ ਨੂੰ ਸਮਝਦੇ ਹੋਏ, ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਨੀਵਾਂ ਵਿਖਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਬਿਨਾ

ਤਕਰਾਰ ਤੋਂ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਖੁਸ਼ੀ ਖੁਸ਼ੀ ਤਲਾਕ ਦੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਮਾਮਲਾ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿਓ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਬਿਨਾ ਸਮਾਂ ਬਰਬਾਦ ਕਰੇ ਜਲਦੀ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜੀਵਨ ਸਾਥਣ/ਸਾਥੀ ਲੱਭ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਅਤੇ ਬੱਚੇ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ, ਜੇ ਨਾ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣ ਤਾਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਕੰਮ ਜਲਦੀ ਕਰ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ, ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲੋੜ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੈ, ਨਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਜਾਂ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ, ਕਦੇ ਵੀ ਇਹ ਨਾ ਸੋਚੋ ਕਿ ਲੋਕ ਕੀ ਕਹਿਣਗੇ, ਲੋਕ ਤਾਂ ਹਰ ਸਮੇਂ ਕੁੱਝ ਨਾ ਕੁੱਝ ਕਹਿੰਦੇ ਹੀ ਰਹਿਣਗੇ, ਤੁਸੀਂ ਕਦੇ ਵੀ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹ ਬੰਦ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾ ਸਕਦੇ, ਨਾ ਹੀ ਤੁਸੀਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰੇ ਉੱਤਰ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਲਈ ਜਿਉਣ ਆਏ ਨਾ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਇਸਤਰੀ ਪੁਰਸ਼ ਦੇ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਤਲਾਕ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹਨਾ ਦੀ ਜਿੰਦਗੀ ਅਧੂਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਕੱਲੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਧੀਆਂ, ਪੁੱਤ, ਨੂੰਹਾਂ ਚੰਗੇ ਵੀ ਹੋਣ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸਿਰਫ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਲਈ ਹੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਸਾਥ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਲਈ ਹਰ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਬੇਸ਼ੱਕ 50 ਕੁ ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਰੀਰਕ ਸਬੰਧਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਬੇਸ਼ੱਕ ਘਟ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਦੀ ਲੋੜ ਸਗੋਂ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਉਮਰ ਵਿੱਚ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਵਿਆਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਉਹਨਾ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਵੀਂ ਦੁਨੀਆਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਬਣਨੀ ਵੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਤੁਸੀਂ ਬੋਲੋਝੋ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹੋ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੀ ਗੱਲ ਦਾ ਹੁੰਗਾਰਾ ਭਰਨ ਵਾਲਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਸਿਰਫ ਤੁਹਾਡਾ ਜੀਵਨ ਸਾਥੀ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਅਤੇ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਿਸੇ ਦੇ ਪਸੰਦ ਦੀਆਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਮਰਾਂ ਦੇ ਫਰਕ, ਪੀੜੀ ਦੇ ਪਾੜੇ ਕਾਰਨ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਵਿਚਾਰਾਂ, ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਖਾਸ ਕਰ ਮਾੜੇ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਬੋਲੋਝੀਆਂ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਜਵਾਨੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਲੋੜੀਂਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹੋ।

ਤੁਹਾਡੀ ਬਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦੀ ਕੀਮਤ ਦਾ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਪਤਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਹੀ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ, ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਦਾ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਲਈ ਕੋਈ ਮੁੱਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਇਹ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰਨ ਲੱਗੀਆਂ ਇੱਕ ਪਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਾਉਣਗੀਆਂ। ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਨੂੰ ਤੁਹਾਡਾ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਰੋਧੀ ਜੋਰ ਲਾ ਕੇ ਵੀ ਖਰਾਬ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਇਹ ਕੰਮ ਬਹੁਤ ਸੌਖਿਆਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤੁਸੀਂ ਹਰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਟੱਕਰ ਦੇ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਇੱਜ਼ਤ ਨੂੰ ਬਚਾ ਸਕਦੇ ਹੋ, ਪਰ ਮਾੜੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਾ ਸਕਦੇ। ਬੰਦਾ ਆਪਣੇ ਲੱਖਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣਾਂ ਨੂੰ ਹਰਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਮਾੜੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਹਰਾ ਸਕਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਸੀਂ ਮਾੜੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਪੌਤਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਬਾਰੇ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰ ਸੋਚੋਗੇ, ਇਸ ਲਈ ਤੁਸੀਂ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦਾ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੋਗੇ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀਆਂ ਮਾੜੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਦੇ ਤੁਸੀਂ ਕੁੱਝ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ ਹੁੰਦੇ ਉਹ ਕੋਈ ਵੀ ਗਲਤ ਫੈਸਲਾ ਲੈ ਕੇ ਤੁਹਾਡਾ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲੱਗੋ ਆਪਣੇ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਪੌਤਿਆਂ ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਜ਼ਰੂਰ ਵੇਖੋਗੇ, ਪਰ ਤੁਹਾਡੀ ਮਾੜੀ ਨੂੰਹ ਤੁਹਾਡਾ ਵਿਰੋਧ ਕਰਨ ਸਮੇਂ ਤੁਹਾਡੇ ਪੁੱਤ ਪੌਤਿਆਂ (ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਪੁੱਤ) ਦੇ ਭਵਿੱਖ ਵੱਲ ਵੀ ਨਹੀਂ ਵੇਖੇਗੀ, ਇਸ ਲਈ ਜਦੋਂ ਵੀ ਤੁਹਾਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾੜੀ ਨੂੰਹ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਹੋਰ ਦੂਰੀਆਂ ਬਣਨ ਅਤੇ ਘਰ ਵਿੱਚ ਕਲੋਸ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਆਪਣੇ ਨੂੰਹ ਪੁੱਤ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰ ਦਿਓ। ਇੱਥੇ ਮੇਰੇ ਵੱਲੋਂ ਨੂੰਹਾਂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਲਿਖਣਾ ਸਾਰੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਮੈਂ ਨਾਲ ਮਾੜੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਸ਼ਬਦ ਲਿਖਿਆ ਹੈ, ਚੰਗੀਆਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨਰਕਾਂ ਵਰਗੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਸਵਰਗ ਵੀ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ

ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਥਾਂ ਨੂੰਹਾਂ ਦਾ ਹੀ ਕਸੂਰ ਹੋਵੇ, ਬਹੁਤੇ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਸੱਸ ਸਹੁਰੇ ਅਤੇ ਪੁੱਤ ਵੀ ਨੂੰਹਾਂ ਦਾ ਜਿਉਣਾ ਹਰਾਮ ਕਰ ਕੇ ਘਰਾਂ ਨੂੰ ਬਰਬਾਦ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਕਦੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੀ ਚੰਗੀ ਜਾਂ ਮਾੜੀ ਪਰਦੇ ਦੀ ਗੱਲ ਨਾ ਦੱਸੋ, ਕਿਸੇ ਕੋਲ ਆਪਣਾ ਦੁੱਖ ਨਾ ਰੋਵੋ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਤੁਹਾਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਦੁੱਖ ਦਾ ਵੀ ਦੁੱਖ ਹੀ ਹੋਣਾ ਹੈ, ਸਮਾਂ ਨਾਲ ਮਿੱਤਰਾਂ ਦੋਸਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਬਦਲਦੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਆਪਣੇ ਮਨ ਦਾ ਭੇਤ ਨਾ ਦਿਓ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਦੇ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਨਾ ਚੜ੍ਹਾਓ। ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਮਾਹੌਲ ਨੂੰ ਆਪ ਠੀਕ ਰੱਖੋ, ਜੇ ਠੀਕ ਨਹੀਂ ਰੱਖ ਸਕੋ ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਾ ਦਿਓ ਕਿ ਫਲਾਨੇ ਨੇ ਸਾਡਾ ਘਰ ਖਰਾਬ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂ ਕਿ ਫਲਾਨੇ ਨੇ ਮੇਰੇ ਪੁੱਤਾਂ ਜਾਂ ਨੂੰਹਾਂ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਬੇਗਾਨਾ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁੱਝ ਕੁ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਗਲਤ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਇੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਸਿੱਖਿਆ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕੇ? ਕਿਉਂਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਬੱਚੇ ਜਾਂ ਪਰਿਵਾਰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਕੋਲ ਵੱਧ ਸਮਾਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਵੀ ਨਾ ਕਹੋ ਕਿ ਫਲਾਨੇ ਨੇ ਮੇਰੀ ਮਦਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਤੁਹਾਡੇ ਘਰ ਦਾ ਮਾਹੌਲ ਖਰਾਬ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਜੇ ਕੋਈ ਬਾਹਰਲਾ ਬੰਦਾ ਤੁਹਾਡੀ ਇੱਕ ਧਿਰ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਕਰੇਗਾ ਤਾਂ ਦੂਜੀ ਧਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਦੁਸ਼ਮਣ ਸਮਝੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਧਿਰਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਸਮਝਦੀਆਂ ਹੁੰਦੀ ਹਨ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਸਹੀ ਨੂੰ ਸਹੀ ਅਤੇ ਗਲਤ ਨੂੰ ਗਲਤ ਕਹਿ ਕੇ ਸਾਂਝੇ ਬੰਦੇ ਤੁਹਾਡੇ ਕਲੋਸ ਨੂੰ ਮੁਕਾਅ ਵੀ ਸਕਦੇ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਜੇ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਨਾ ਵੀ ਕਰੇ ਤਾਂ ਦੁੱਖੀ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਆਪਣੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਜਿਸ ਢੰਗ ਨਾਲ ਹੱਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹੋ ਉਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਖੁਦ ਆਪ ਹੀ ਹੱਲ ਕਰੋ, ਜੇ ਹੱਲ ਨਾ ਕਰ ਸਕੋ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਥਾਂ ਦੋਸ਼ ਆਪਣੇ ਸਿਰ ਲਓ, ਜਾਂ ਜੇ ਮਸਲਾ ਹੱਲ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਵੀ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿਉਂਕਿ ਸਾਰੇ ਮਸਲੇ ਅੱਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਦੇ ਵੀ ਹੱਲ ਨਹੀਂ ਹੋਏ, ਅਜਿਹੇ ਮਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚੋ ਛੱਡ ਕੇ “ਜਾਂ ਅਜਿਹੇ ਮਸਲੇ ਦੇ ਹੁੰਦਿਆਂ ਵੀ” ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜਿਉਣਾ ਸਿੱਖੋ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਹੀ ਰੱਖੋ ਅਤੇ ਸਹੀ ਸਮਝੋ ਵੀ, ਪਰ ਇਹ ਚਿੰਤਾ ਨਾ ਕਰੋ ਕਿ ਦੂਜੇ ਮੈਨੂੰ ਸਹੀ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਸਮਝਦੇ, ਸਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਹੁੰਦਾ, ਤੁਹਾਨੂੰ ਵੀ ਸਾਰੇ ਚੰਗੇ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੇ ਹੁੰਦੇ। ਸੱਭ ਦੀ ਆਪੋ ਆਪਣੀ ਮੱਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਜੀਓ, ਅਗਲੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਸੋਚ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਉਣ ਦਿਓ, ਜਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਜੋ ਵੀ ਚੰਗਾ ਮਾੜਾ ਮਿਲਿਆ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ ਪਰ ਜੇ ਸਹੀ ਨਾ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਉਸੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜ਼ੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਜਾਂਚ ਸਿੱਖੋ। ਬੱਸ ਇਹੀ ਕੁਦਰਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਮਝਣਾ ਔਖਾ ਹੈ, ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਇੱਥੇ ਕੌਣ ਕਿਸ ਦੇ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਦੀ ਵਜ੍ਹਾ ਹੋਣਾ ਬਣ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਕੁੱਝ ਮਾੜਾ ਹੋਣਾ ਵੀ ਕਿਸੇ ਲਈ ਚੰਗਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ, ਆਪਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੁੱਝ ਮਾੜਾ ਨਾ ਕਰੋ, ਜੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਮਾੜਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਹੀ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤਾਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕਰੋ ਪਰ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਹੋ ਸਕਦੇ ਉਸ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਰਹੇ ਮਾੜੇ ਵਿੱਚ ਹੀ ਤੁਹਾਡੇ ਲਈ ਭਲਾਈ ਛੁੱਪੀ ਹੋਵੇ। ਜਿੰਦਗੀ ਵੀ ਇੱਕ ਤਾਸ ਦੀ ਖੇਡ ਵਾਂਗ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਰਾਂ ਚਲਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਇਹ ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਰਾਂ ਹੀ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਿੰਦਗੀ ਹਨ, ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਜਿੱਤ ਜਾਂ ਹਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹੋ, ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਜਿੰਦਗੀ ਦੀ ਖੇਡ ਨੂੰ ਖੇਡ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹੇ ਜਾਂ ਤੁਸੀਂ ਮੁਰਾਹ ਹੋ, ਜਿੱਤਾਂ ਹਾਰਾਂ ਤੋਂ ਨਿਰਾਸ਼ ਨਾ ਹੋਵੋ, ਨਾ ਹੀ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਪੱਤੇ ਵੇਖ ਕੇ ਇਹ ਸੋਚੋ ਕਿ ਮੇਰੇ ਕੋਲ ਚੰਗੇ ਪੱਤੇ ਨਹੀਂ ਆਏ, ਹੋ ਸਕਦੇ ਕੋਈ ਤੁਹਾਡੇ ਵਰਗੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੂੰ ਵੀ ਤਰਸਦਾ ਹੋਵੇ, ਇਸ ਲਈ ਜੇ ਵੀ ਪੱਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਮਿਲੇ ਹਨ ਉਹਨਾ ਨਾਲ ਹੀ ਖਿਡਾਰੀ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨਾਲ ਵਧੀਆ ਖੇਡੋ ਅਤੇ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਕੇ ਖੇਡੋ, ਅਖੀਰ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਮਾੜੇ ਪੱਤਿਆਂ ਨੇ ਇੱਕੋ ਡੱਬੀ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਖਿਡਾਰੀਆਂ ਨੇ ਖਾਲੀ ਹੱਥ ਉੱਠ ਕੇ ਚਲੇ ਜਾਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕੁੱਝ ਮੈਂ ਆਪਣੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਜਿੰਦਗੀ ਦੇ ਨਿੱਜੀ ਤਜਰਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲਿਖਿਆ ਹੈ।

ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਭੂਚਾਲ ਅਤੇ ਟਰੰਪ ਦੇ ਨਿਊਕ ਟੈਸਟ ਦੀ ਅਫਵਾਹ ਪਿੱਛੇ ਕਿੰਨੀ ਕੁ ਸਚਾਈ?

ਜਦੋਂ ਆਫ਼ਤ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਅਫਵਾਹਾਂ ਕਈ ਵਾਰ ਰਾਹਤ ਦੀਆਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਹੁੰਚ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਵਿੱਚ 24 ਜੂਨ 2026 ਨੂੰ ਆਏ ਭੂਚਾਲਾਂ ਬਾਰੇ ਚਰਚਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਹੋਇਆ। ਕੁਝ ਪੋਸਟਾਂ ਨੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਹ ਹਲਚਲ ਅਸਲ ਭੂਚਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਸਗੋਂ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਟਰੰਪ ਦਾ ਛੁਪਿਆ ਹੋਇਆ ਹਥਿਆਰ ਟੈਸਟ ਸੀ।

ਰਿਕਾਰਡ ਇਸ ਤੋਂ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਫ਼, ਪਰ ਕਾਫ਼ੀ ਦੁਖਦਾਈ ਤਸਵੀਰ ਦਿਖਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਅਸਲ ਸਨ। ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਣਾਅ, ਜਲਦੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਅਤੇ ਟੁੱਟੀ-ਫੁੱਟੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਸੀ।

24 ਜੂਨ 2026 ਨੂੰ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਵਿੱਚ 39 ਸਕਿੰਟ ਦੇ ਅੰਤਰ ਨਾਲ ਦੋ ਵੱਡੇ ਭੂਚਾਲ ਆਏ। ਪਹਿਲਾ ਝਟਕਾ ਸ਼ਾਮ 6:04 ਵਜੇ ਸਥਾਨਕ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸਾਰ 7.2 ਤੀਬਰਤਾ ਦਾ ਸੀ, ਜਦਕਿ ਦੂਜਾ ਹੋਰ ਵੀ ਤਗੜਾ ਝਟਕਾ 7.5 ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ। ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਕੇਂਦਰ ਯਾਰਾਕੁਈ ਰਾਜ ਦੇ ਯਾਮਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਰਾਕਸ ਤੋਂ ਪੱਛਮ ਵੱਲ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਸਾਨ ਸੇਬਾਸਤਿਅਨ ਫੋਲਟ ਸਿਸਟਮ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ। ਇਹ ਸਟਰਾਇਕ-ਸਲਿਪ ਕਿਸਮ ਦੀ ਹਲਚਲ ਸੀ, ਜਦੋਂ ਭੂਪਟਲ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਇਕ ਦੂਜੇ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਰਕਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਗੱਲ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲੜੀ ਇੱਕ ਜਾਣੇ-ਪਛਾਣੇ ਟੈਕਟੋਨਿਕ ਸੈਟਿੰਗ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਤ ਵੇਖਣ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਿਤ ਹਮਲੇ ਵਰਗੇ ਲੱਗੇ, ਪਰ ਸਰੋਤ ਸਾਫ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਭੂਗਰਭੀ ਸੀ। ਇਹ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਵਿੱਚ 125 ਸਾਲ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸਮੇਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਸਭ ਤੋਂ ਤਗੜਾ ਭੂਚਾਲ ਵੀ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ। ਸ਼ਾਇਦ ਇਸੇ ਕਰਕੇ ਨੁਕਸਾਨ ਇੰਨੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਿਆ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਧ ਪ੍ਰਭਾਵ ਕਰਾਕਸ ਅਤੇ ਲਾ ਗੁਆਇਰਾ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ। ਲਾ ਗੁਆਇਰਾ ਵਿੱਚ 250 ਤੋਂ ਵੱਧ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਡਿੱਗਣ ਦੀ ਗੱਲ ਆਈ। ਕਰਾਕਸ ਵਿੱਚ ਲੋਸ ਪਾਲੋਸ ਗਰਾਂਦੇਸ ਅਤੇ ਆਲਤਾਮੀਰਾ ਵਰਗੇ ਇਲਾਕੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਏ, ਅਤੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬੀ ਹਿੱਸੇ ਦੀਆਂ ਵੱਡੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ। ਸਿਮੋਨ ਬੋਲੀਵਾਰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹਵਾਈ ਅੱਡੇ ਨੂੰ ਵੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਉਡਾਣਾਂ ਰੋਕਣੀਆਂ ਪਈਆਂ। ਤਟਵਰਤੀ ਇਲਾਕਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਈ ਘੰਟਿਆਂ ਤੱਕ ਸੁਨਾਮੀ ਦਾ ਡਰ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ।

ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਟੀਮਾਂ ਨੇ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਵੱਡੀ ਕੁਦਰਤੀ ਆਫ਼ਤ ਵਜੋਂ ਦੱਸਿਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਨਿਸ਼ਾਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਪਾਸੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ। ਝਟਕਿਆਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਆਫ਼ਟਰਸ਼ਾਕ ਆਏ, ਨੁਕਸਾਨ ਦੇ ਨਕਸ਼ੇ ਬਣੇ, ਮਲਵੇ ਦੇ ਮਲਵੇ ਡਿਗਣ ਦੇ ਹਾਦਸੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਅਤੇ ਮੈਦਾਨੀ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਆਈਆਂ ਜਿਹੜੀਆਂ ਇੱਕ ਵੱਡੇ ਚਟਾਨਾ ਟੁੱਟਣ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਸਨ। ਮਲਬੇ ਵਿੱਚੋਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਦੇ ਹੋਏ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਖ਼ਮੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵਧਦੀ ਗਈ।

ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ 235 ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ 4,300 ਤੋਂ ਵੱਧ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਪਾਏ ਗਏ। ਕੁਝ ਹਸਪਤਾਲਾਂ 'ਚ ਭਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇਹ ਗਿਣਤੀ ਹੋਰ ਵੱਡੀ ਦੱਸੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ 1,400 ਤੋਂ ਵੱਧ ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਹਜ਼ਾਰਾਂ ਜ਼ਖ਼ਮੀ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। ਪਹਿਲੇ ਦਿਨ ਗੁੰਮਸ਼ੁਦਾ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਵਧੀ, ਜੋ ਸੰਚਾਰ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ। ਲਾ ਗੁਆਇਰਾ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਆਫ਼ਤ-ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਖੇਤਰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ, ਅਤੇ ਆਫ਼ਟਰਸ਼ਾਕ ਰੁਕੇ ਨਹੀਂ। 30 ਤੋਂ ਵੱਧ ਝਟਕੇ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ, ਅਤੇ ਕਰਾਕਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਝਟਕੇ ਦੇ ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਏ। ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਆਫ਼ਟਰਸ਼ਾਕ 4.7 ਮਾਪਿਆ ਗਿਆ।

ਇਸੇ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਹਾਦਸੇ 'ਚ ਆਫ਼ਤ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਉਹੀ ਸੀ ਜੋ ਨਜ਼ਰ ਆ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਇੱਕ ਤਬਾਹਕੁਨ ਭੂਚਾਲੀ ਲੜੀ, ਜੋ ਨਕਸ਼ੇ ਉੱਤੇ ਦਰਜ ਫੋਲਟ ਤੇ ਆਈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਭੂਚਾਲ ਵਿਗਿਆਨੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਸਚਾਈ ਕਿਹਾ, ਜਦਕਿ ਰਾਹਤ ਟੀਮਾਂ ਜ਼ਮੀਨੀ ਪੱਧਰ ਤੇ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੀਆਂ ਸਨ।

ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਭੂਚਾਲ ਨੂੰ ਟਰੰਪ ਦਾ ਨਿਊਕ ਟੈਸਟ ਵਾਲਾ ਦਾਅਵਾ ਭੂਚਾਲੀ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਨਿਕਲਿਆ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਮਾਹੌਲੇ ਵਿੱਚ ਫੈਲਿਆ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਧਮਕੀਆਂ, ਜੰਗੀ ਗੱਲਾਂ ਅਤੇ ਤਾਕਤ ਦੇ ਵੱਡੇ ਵਾਅਦਿਆਂ ਨਾਲ ਭਰਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਸਰਵਜਨਿਕ ਭਾਸ਼ਾ ਕਠੋਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਕੁਝ ਦਰਸ਼ਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਾਟਕੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਫਿਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਹਾਣੀਆਂ ਇੱਕ ਹੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਧੱਕ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਆਨਲਾਈਨ ਅਟਕਲਾਂ ਨੇ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਦੀ ਤਬਾਹੀ ਨੂੰ ਟਰੰਪ, ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਇੱਕ ਛੁਪੇ ਹੋਏ ਟੈਸਟ ਨਾਲ ਜੋੜ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਨਾਕਾਮ ਹੋਇਆ ਸੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਪਾਸੇ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਕੁਝ ਪੋਸਟਾਂ ਨੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਰਾਨੀ ਪਰਮਾਣੂ ਠਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲੇ ਦੀ ਗੱਲ ਜੋੜੀ। ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਕਰਾਕਸ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਬਦਲਣ ਦੀ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਅਮਰੀਕੀ ਗੁਪਤ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਾਧੂ ਗੱਲਾਂ ਨੇ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਉੱਚਾ ਤਾਂ

ਕੀਤਾ, ਪਰ ਸੱਚੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ। ਫਰ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸੱਚ ਵੀ ਹੈ ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਵੱਲ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਨਾਟਕੀ ਦਾਅਵਾ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਬਿਆਨ ਹੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜਦ ਤੱਕ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਦਸਤਾਵੇਜ਼, ਪਰਖਯੋਗ ਸੈਨਾ ਦੀ ਹਿਲਜੁਲ, ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਤਸਵੀਰਾਂ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸ੍ਰੋਤ ਨਾ ਹੋਣ। 24 ਜੂਨ ਦੀ ਆਫ਼ਤ ਨੇ ਝੂਠੀ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਫੈਲਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ। ਛੋਟੀਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਨੇ ਹੈਰਾਨੀ ਵਾਲੀ ਗੱਲ ਨੂੰ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ, ਅਤੇ ਟੁੱਟੀ-ਫੁੱਟੀ ਲਫਜ਼ਬੰਦੀ ਨੇ ਬਾਕੀ ਕੰਮ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਹ ਭੂਚਾਲ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਾਂ ਨਿਊਕਲੀਅਰ ਟੈਸਟ ਵਰਗੀਆਂ ਲਾਈਨਾਂ ਤੁਰੰਤ ਸਚ ਵਰਗੀਆਂ ਜਾਪੀਆਂ, ਭਾਵੇਂ ਉਹ ਅਰਥਪੂਰਨ ਨਾ ਵੀ ਹੋਣ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਫਵਾਹ ਵਿੱਚ ਖਾਲੀ ਥਾਂ ਛੱਡੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲਾ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨਾਲ ਭਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ।

ਟੁੱਟਿਆ ਹੋਇਆ ਵਾਕ ਵੀ ਲੀਕ ਹੋਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਵਰਗਾ ਲੱਗ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਗਲਤ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤੀ ਪੋਸਟ ਵੀ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਹੋਈ ਸੱਚਾਈ ਜਾਪਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਟਰੰਪ, ਇਰਾਨ, ਟੈਸਟ ਅਤੇ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਇਕੋ ਤਰਤੀਬ ਵਿੱਚ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਮਨ ਉਹਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੇ। ਅਸਲੀ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਸਾਜ਼ਿਸ਼ੀ ਅਧੀਨ ਉਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਬਣਾ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ।

ਵੱਡੇ ਭੂਚਾਲ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੋਕ ਕਾਰਨ ਨਾਲੋਂ ਇਰਾਦਾ ਲੱਭਦੇ ਹਨ। ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਤਣਾਅ ਇਸ ਸੱਚ ਨੂੰ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਦੇ ਭੂਚਾਲ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਢਿੱਕ ਰਹੀਆਂ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਬੰਦ ਆਵਾਜਾਈ, ਆਫ਼ਟਰਸ਼ਾਕ ਅਤੇ ਰਾਹਤ ਕਾਰਜ ਦਿਖਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਨਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਗੁਪਤ ਹਥਿਆਰ ਟੈਸਟ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨੇ। ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਵੱਡੀ ਕਾਮਯਾਬੀ ਦਾ ਐਲਾਨ ਬਾਹਰੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਹੀ ਗੱਲ ਪਰਮਾਣੂ ਜਾਂ ਮਿਸਾਈਲ ਠਿਕਾਣਿਆਂ 'ਤੇ ਹਮਲਿਆਂ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸੱਚ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਬਿਆਨ ਪੂਰੀ ਤਬਾਹੀ ਦੀ ਤਸਵੀਰ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਾਅਦ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਨੁਕਸਾਨ ਬਚਿਆ ਹੈ, ਕੁਝ ਭੰਡਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਜਿਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਸਲ ਮੁੱਦਾ ਉਹੀ ਹੈ, ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਵਾਲੀ ਅਫਵਾਹ ਉਸੇ ਵਧੀ-ਚੜ੍ਹੀ ਯਕੀਨੀਤਾ ਤੇ ਟਿਕੀ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਸਹੀ ਜਵਾਬ ਮੰਨ ਲਿਆ। ਪਰ ਸੈਨਾ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਲਈ ਸਬੂਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸਬੂਤ ਨਾਅਰਿਆਂ, ਕੱਟੇ ਹੋਏ ਵੀਡੀਓਜ਼ ਜਾਂ ਅਣਪਛਾਤੇ ਅਕਾਊਂਟਾਂ ਦੀਆਂ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਫੈਲਾਈਆਂ ਪੋਸਟਾਂ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਮਿਲਦਾ। ਭਾਵੇਂ ਇਰਾਨ ਨਾਲ ਤਣਾਅ ਖ਼ਬਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰਖੀ ਬਣੇ, ਇਸ ਨਾਲ ਉੱਤਰੀ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਦਾ ਭੂਚਾਲ ਫੌਜੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦਾ।

ਭੂਗਰਭੀ ਵਿਗਿਆਨ 24 ਜੂਨ ਦੀ ਲੜੀ ਨੂੰ ਗੁਪਤ ਟੈਸਟ ਸਿਧਾਂਤ ਨਾਲੋਂ ਕਿਤੇ ਵਧੀਆ ਢੰਗ ਨਾਲ ਸਮਝਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਭੂਚਾਲ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਸਿਸਟਮ ਦੇ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਆਏ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਧਿਐਨ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜਿਸ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਭੂਚਾਲ ਦਾ ਖਤਰਾ ਜਾਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਦੋਹਰੇ ਝਟਕੇ ਆਏ ਅਤੇ ਕਈ ਆਫ਼ਟਰਸ਼ਾਕ ਵੀ। ਜੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਲਵੇ ਦੀ ਢਹਿ-ਢੇਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਵਾਲੀ ਘਟਨਾ ਵਾਪਰੀ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਭੂਚਾਲ ਵਿਗਿਆਨੀ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਨ।

ਲੁਕਵੇਂ ਪਰਮਾਣੂ ਜਾਂ ਹਥਿਆਰ ਟੈਸਟ ਲਈ ਭਰੋਸੇਯੋਗ ਸਬੂਤੀ ਲੜੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਿਰਫ਼ ਸੋਸ਼ਲ ਪੋਸਟਾਂ ਤੋਂ ਵੱਧ ਕੁਝ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਲਾਂਚ, ਸੈਟੇਲਾਈਟ ਤਸਵੀਰਾਂ, ਧਮਾਕੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਜਾਂ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਰਿਪੋਰਟਾਂ ਜੋ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਨੂੰ ਇਰਾਨੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨਾਲ ਜੋੜ ਸਕਣ। ਇਸ ਭੂਚਾਲ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਲੜੀ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਈ। ਭੂਗੋਲ ਵੀ ਇਸ ਕਹਾਣੀ ਨੂੰ ਤੋੜ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਇਰਾਨੀ ਹਮਲੇ ਲਈ ਕੋਈ ਸੁਗਮ ਬਦਲਵੀਂ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਦੇਸ਼ ਇੱਕੋ ਆਨਲਾਈਨ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਬਹਿਸ ਵਿੱਚ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਟਰੰਪ ਦਾ ਨਿਊਕ ਟੈਸਟ ਇਨ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਵਾਲਾ ਵਾਕ ਇਸ ਲਈ ਅਫਵਾਹ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਣ ਵਾਲਾ ਵੀ ਸੀ ਅਤੇ ਖੋਜਣ ਯੋਗ ਵੀ। ਪਰ ਉਹ ਸੱਚ ਨਹੀਂ ਬਣਿਆ ਪਰ ਕੁਝ ਇਸ ਨੂੰ ਸੱਚ ਨੂੰ ਅਣਗੌਲਿਆਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜੂਨ 2026 ਦੇ ਵੈਨਿਜ਼ੁਏਲਾ ਭੂਚਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਮਨੁੱਖੀ ਤਬਾਹੀ ਸਨ, ਫਿਰ ਆਨਲਾਈਨ ਮਿਥ ਬਣੇ। ਲੋਕ ਮਰੇ, ਇਮਾਰਤਾਂ ਡਿੱਗੀਆਂ, ਉਡਾਣਾਂ ਰੁਕ ਗਈਆਂ ਅਤੇ ਆਫ਼ਟਰਸ਼ਾਕ ਨੇ ਬਚੇ ਹੋਏ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦਹਿਸ਼ਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ। ਟਰੰਪ, ਇਰਾਨ ਅਤੇ ਗੁਪਤ ਹਥਿਆਰਾਂ ਵਾਲੀ ਕਹਾਣੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਵੀ ਵਰਗ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੱਚੀ ਤ੍ਰਾਸਦੀ ਦੇ ਉੱਪਰ ਚਿਪਕਾਈ ਹੋਈ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਫਵਾਹ ਹੈ, ਅਤੇ ਤੱਥ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਕਹਾਣੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਡਰ ਅਤੇ ਉਲਝਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ ਵਾਲੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਕਸਰ ਸਭ ਤੋਂ ਕਮਜ਼ੋਰ ਜ਼ਮੀਨ ਤੇ ਖੜੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਕਈ ਵਾਰ ਜੋ ਦੂਰੋਂ ਦੂਰੋਂ ਅਫਵਾਹ ਹੀ ਲਗਦਾ ਹੈ ਅਸਲ ਸੱਚ ਉਹ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਸੁਰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਫਲੋਰਾ
647-829-9397

ਬੀ.ਬੀ.ਸੀ. ਨੇ 23 ਨਵੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਿਹਤ ਮੰਤਰੀ ਸ਼੍ਰੀ ਬ੍ਰਹਮ ਮਹਿੰਦਰਾ ਦਾ ਬਿਆਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਰਹਿ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਪੱਤਰਕਾਰ ਨੇ ਅਗਲਾ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਕਿ ਕਿਉਂ ਸੰਨ 2018 ਵਿਚ ਪਿਛਲੇ ਸਾਲਾਂ ਨਾਲੋਂ ਨਸ਼ਿਆਂ ਕਾਰਨ ਨੌਜਵਾਨਾਂ ਦੀਆਂ ਮੌਤਾਂ ਵਿਚ ਵਾਧਾ ਹੋਇਆ ਹੈ ਤੇ ਕਿਉਂ ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਵਧਣ ਲੱਗ ਪਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰੀ ਹੋ ਗਏ।

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਦਿੱਲੀ ਵੱਲੋਂ ਸੰਨ 2015 ਵਿਚ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਪੰਜਾਬ ਵਿਚ 2 ਲੱਖ ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਸ਼ੇੜੀ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਬਹੁਤ ਜਣਿਆਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਬੇਬਸੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਰਨ ਦੀ ਉਡੀਕ ਕਰ ਰਹੇ ਸਨ।

ਲੁਧਿਆਣਾ ਦੇ ਪੁਲਿਸ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਸੁਖਚੈਨ ਸਿੰਘ ਜੀ ਨੇ ਉਦੋਂ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਵਿਚ ਦਵਾਈਆਂ ਦੀਆਂ ਦੁਕਾਨਾਂ ਉੱਤੇ ਨਸ਼ੇ ਦੀਆਂ ਸ਼ੀਸੀਆਂ ਵਿਕ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਅਫੀਮ, ਭੰਗ ਤੇ ਹੈਰੋਇਨ ਵਿਕ ਰਹੇ ਹਨ।

ਇੱਕ ਭਾਰਤੀ ਇੰਟੈਲੀਜੈਂਸ ਅਫ਼ਸਰ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਬਾਰਡਰ ਪਾਰ ਤੋਂ ਖੇਤਾਂ ਵਿਚ ਪੈਕਟ ਸੁੱਟ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿੱਥੋਂ ਕਿਸਾਨ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਲੈ ਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਘਰ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਸਿੱਟੇ ਨੂੰ ਖੋਲ੍ਹ ਕੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਪੈਕਟ ਭਰ ਲਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਵਪਾਰੀ ਆਪਣੇ ਕੋਰੀਅਰ ਰਾਹੀਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ।

ਇਸ ਸਾਰੇ ਵਰਤਾਰੇ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਨਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਸਿਰਫ਼ ਕਿਸੇ ਨੰਬਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੁਣੇ ਹੋਏ ਨੂੰ ਹੀ ਆਧਾਰ ਬਣਾ ਕੇ

ਕੁੜੀਆਂ ਵਿਚ ਵੱਧ ਰਿਹਾ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਰੁਝਾਨ

ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜੂਨ 2016 ਵਿਚ ਪਾਰਲੀਮੈਂਟ ਵਿਚ ਕਿਰਨ ਰਿਜ਼ੀਜ਼ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਸੀ ਕਿ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀ ਤੇ ਕੁੱਝ ਫੌਜ ਵਿਚਲੇ ਖੋਦੇ ਵੀ ਇਸ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਤੇ 68 ਜਣੇ ਫੜੇ ਵੀ ਜਾ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਆਲ ਇੰਡੀਆ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ ਆਫ ਮੈਡੀਕਲ ਸਾਈੰਸਿਸ ਦਿੱਲੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਖੋਜ ਰਾਹੀਂ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਕੁੜੀਆਂ ਵੀ ਨਸ਼ੇ ਦੀ ਲੱਤ ਪਾਲ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਬਹੁਤੀਆਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਅਗਾਂਹ ਵਧੂ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੇ ਚੁੱਕਰ ਵਿਚ, ਹਾਣੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਪਏ ਦਬਾਓ ਜਾਂ ਵੈਸੇ ਹੀ ਸ਼ੌਕੀਆਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧੱਕੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਫੇਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਹ ਲੱਤ ਫੁਟਦੀ ਨਹੀਂ। ਲੋਕ ਮੁੰਡਿਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਲਈ ਤਾਂ ਫਿਰ ਵੀ ਅਗਾਂਹ ਆ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਪਰ ਕੁੜੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਰਮ ਸਦਕਾ ਬਹੁਤੀ ਵਾਰ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ।

ਸ਼ਰਾਬ ਨੂੰ ਤਾਂ ਅੱਜ ਕੱਲ ਫੈਸ਼ਨ ਮੰਨ ਕੇ ਜਾਂ ਰਿਵਾਜ ਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹੀ ਬਹੁਤ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਜਾਂ ਹੋਟਲਾਂ ਵਿਚ ਔਰਤਾਂ ਤੇ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਹੀ ਪੀਂਦੇ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਜਾਣੇ ਬਗ਼ੈਰ ਕਿ ਸ਼ਰਾਬ ਔਰਤਾਂ ਦੇ ਜਿਗਰ ਉੱਤੇ ਛੇਤੀ ਤੇ ਵੱਧ ਨੁਕਸਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਐਲਕੋਹਲ ਡੀਹਾਈਡਰੋਜੀਨੇਜ਼ ਰਸ ਘੱਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਜਲੰਧਰ ਦੀ ਜਸਮੀਤ, ਜੋ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸੰਨ 2014 ਤੋਂ ਉਹ ਕਪੂਰਥਲੇ ਦੇ ਡੀਅਡਿਕਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਤੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੇਟੀ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਹੁਣ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਿਆ ਹੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਹੀ ਥੱਕੀ ਰਹਿੰਦੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੈਰੋਇਨ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਵਾਉਣ ਦੀ ਸਲਾਹ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸ ਟੀਕੇ ਨਾਲ ਉਸ ਦੀ ਥਕਾਵਟ ਝਟਪਟ ਲਹਿ ਗਈ ਤੇ ਉਸ ਨੇ ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਕੰਮ ਵੀ ਝਟਪਟ ਮੁਕਾ ਲਿਆ। ਚੌਥੇ ਦਿਨ ਜਦ ਟੀਕਾ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਸਰੀਰ ਟੁੱਟਿਆ ਭੱਜਿਆ ਜਾਪਿਆ। ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਚ ਫਿਰ ਟੀਕਾ ਲਵਾਇਆ। ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਤੀ ਵੀ ਇਸੇ ਪਾਸੇ ਪੈ ਗਿਆ। ਨਸ਼ੇ ਵਾਲੇ ਪਾਸੇ ਸਾਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਧੱਕਣ ਵਾਲੀ ਨਾਬਾਲਗ ਧੀ ਸੀ।

ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਆਪਣੀਆਂ ਕਈ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨਾਲ ਬਹਿ ਕੇ ਟੀਕਾ ਲਾਉਂਦੀ ਹੁੰਦੀ ਸੀ। ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਏਜੰਟ ਹੈਰੋਇਨ ਮੁਹੱਈਆ ਕਰਵਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਥੋਂ ਹੀ ਪਤਾ ਲੱਗਿਆ ਕਿ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਦੇ ਢੇਰਾਂ ਦੇ ਢੇਰ ਗਰੁੱਪ ਹਨ ਜੋ ਕਾਕੋਟੇਲ ਤੇ ਹੋਰ ਕਈ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਨਸ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਅਜ਼ਮਾ ਰਹੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਆਦੀ ਵੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਸਨ। ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਭਰਾਵਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਲਤ ਲਾਈ ਸੀ ਤੇ ਕਈ ਥਾਈਂ ਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖ ਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੀਆਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਧੱਕੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ।

ਜਸਮੀਤ ਮੰਨੀ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਉਸ ਨੇ ਘਰ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵੇਚੀਆਂ, ਫੇਰ ਸੋਨੇ ਦੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੇਚੀਆਂ ਤੇ ਫੇਰ ਮਜ਼ਬੂਰੀ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਚੋਰੀ ਕਰਨ ਲੱਗੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਦਾ ਵਿਆਹ ਹੋ ਗਿਆ ਪਰ ਰੀਹੈਬਿਲੀਟੇਸ਼ਨ ਸੈਂਟਰ ਵਿੱਚੋਂ ਲਈ ਮੈਥਾਡੋਨ ਵੀ ਉਸ ਦੀ ਆਦਤ ਛੁਡਾ ਨਾ ਸਕੀ। ਅਖੀਰ ਅੱਗੋਂ ਉਸ ਦਾ ਬੇਟਾ ਵੀ ਜੰਮ ਪਿਆ। ਫੇਰ ਪਤੀ ਨੂੰ ਵੀ ਲਤ ਲਾ ਦਿੱਤੀ ਤੇ ਉਹ ਦੋਵੇਂ ਵੀ ਆਪਣੇ 18 ਮਹੀਨੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹਸਪਤਾਲ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਆਉਣ ਲੱਗ ਪਏ।

ਯਾਨੀ ਨਾਨਾ ਨਾਨੀ ਦੀ ਆਪਣੇ ਦੋਹਰੇ ਨਾਲ ਮੁਲਾਕਾਤ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਵਿਚ ਹੀ ਹੋਣ ਲੱਗ ਪਈ।

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਇੱਕ ਟੱਬਰ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਵਧਦੀ ਜਾਂਦੀ ਗਿਣਤੀ ਸਦਕਾ ਹੀ ਕਪੂਰਥਲੇ ਕੁੜੀਆਂ ਲਈ ਵੱਖ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਖੋਲ੍ਹਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ 31 ਹੋਰ ਸਰਕਾਰੀ ਕੇਂਦਰਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਜਾਰੀ ਹੈ।

ਡਾ. ਸੰਦੀਪ ਭੋਲਾ, ਜੋ ਕਪੂਰਥਲੇ ਸੈਂਟਰ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਸਨ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕੁੱਝ ਸਰਕਾਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਦੀਆਂ ਅਧਿਆਪਿਕਾਵਾਂ ਵੀ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਆਦੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਅੱਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਕਈ ਸਹੇਲੀਆਂ ਵੀ ਇਸ ਪਾਸੇ ਪੈ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਕਈ ਪੈਸੇ ਕਮਾਉਣ ਦੇ ਚੱਕਰ ਵਿਚ ਆਪ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਵੰਡਣ ਦੇ ਕਾਰੋਬਾਰ ਵਿੱਚ ਲੱਗ ਗਈਆਂ ਹਨ।

ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਨਸ਼ਾ ਅਗਾਂਹ ਤੋਰਨਾ ਆਸਾਨ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਰਤਾ ਕੁ ਚੁਣਾ ਕੇ ਬਿਨਾਂ ਕੋਈ ਪੈਸਾ ਧੋਲਾ ਦਿੱਤਿਆ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਵਧੀਆ ਤਰੀਕੇ ਤੋਰੀ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ। ਆਦੀ ਹੋਈਆਂ ਬੱਚੀਆਂ, ਆਪਣੀ 'ਡੋਜ਼' ਵਾਸਤੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ।

ਇਸ ਵੇਲੇ ਡਾਕਟਰਾਂ, ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਲਈ ਸਿਰਦਰਦੀ ਬਣਿਆ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਵਪਾਰ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਦਾ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਲੱਗ ਰਿਹਾ ਕਿਉਂਕਿ ਵੱਡੀ ਗਿਣਤੀ ਮਾਪੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸ਼ਰਮ ਸਦਕਾ ਇਹ ਗੱਲ ਬਾਹਰ ਕੱਢਦੇ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।

ਕੁੱਝ ਔਰਤਾਂ, ਜੋ ਖਾਣਾ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਤੇ ਆਪ ਆਦੀ ਵੀ ਹੋ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਰਾਹੀਂ ਖਾਣ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਚ ਰਤਾ ਕੁ ਨਸ਼ਾ ਪੁਆ ਕੇ ਅਨੇਕ ਟੱਬਰਾਂ ਦੇ ਟੱਬਰ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਅਸਰ ਹੇਠ ਲਿਆਏ ਜਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਸੰਗੀਤਾ, ਜਿਸ ਦਾ ਪਤੀ ਟਰੱਕ ਡਰਾਈਵਰ ਹੈ, ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਕਈ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਉਹ ਬਹੁਤ ਥੱਕ ਜਾਂਦੀ ਸੀ। ਫੇਰ ਉਸ ਦੀ ਧੀ ਨੇ ਹੀ ਉਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਹੈਰੋਇਨ ਦਾ ਟੀਕਾ ਲਾਇਆ ਤਾਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚੰਗਾ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਦਤ ਹੀ ਹੋ ਗਈ। ਘਰ ਜਦ ਕੁੱਝ ਨਾ ਬਚਿਆ ਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਵੱਲੋਂ ਜਬਰੀ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਪਾਇਆ ਗਿਆ। ਹੋਰ ਕੋਈ ਰਾਹ ਨਾ ਲੱਭਣ ਉੱਤੇ ਉਸ ਨੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਟੀਕਾ ਲੈਣ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤੇ। ਤਿੰਨ ਕੁੜੀਆਂ ਤੇ ਇੱਕ ਮੁੰਡੇ ਦੀ ਮਾਂ ਸੰਗੀਤਾ ਹੁਣ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰ ਦੇ ਗੋੜੇ ਕੱਢ ਰਹੀ ਹੈ। ਉਸ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਵੱਡੇ ਘਰਾਂ ਦੀਆਂ ਢੇਰਾਂ ਦੀਆਂ ਢੇਰ ਕੁੜੀਆਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਧੱਕੀਆਂ ਜਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਉਹ ਰੈਗੂਲਰ ਇਲਾਜ ਵਾਸਤੇ ਆ ਨਹੀਂ ਰਹੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟੱਬਰਾਂ ਦੀ ਸਾਧ ਖ਼ਰਾਬ ਹੋਣ ਦਾ ਡਰ ਹੈ। ਇਸ ਹੀ ਮੱਧ ਵਰਗੀ ਟੱਬਰਾਂ ਦੀਆਂ ਬੇਬੀਆਂ ਧੀਆਂ ਸ਼ੌਕੀਆਂ ਇਸ ਪਾਸੇ ਵੱਲ ਤੁਰੀਆਂ ਹੁਣ ਪੱਕੀ ਲਤ ਲਾ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ।

ਕਈ ਤਾਂ ਏਨੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਨਸ਼ੇ ਵਰਤ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਦਾਖ਼ਲ ਵੀ ਕਰਵਾਉਣਾ ਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਾਰੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗੁਪਤ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਪੇ ਇਸ ਬਾਰੇ ਚੁੱਪ ਧਾਰੀ ਬੈਠੇ ਹਨ ਕਿ ਜੇ ਰਤਾ ਵੀ ਬਾਹਰ ਖ਼ਬਰ ਨਿਕਲੀ ਤਾਂ ਉਹ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣੋਂ ਹਟ ਜਾਣਗੇ।

ਰਿਪੀ ਤੇ ਸ਼ਮਿਦਰ (ਨਾਂ ਬਦਲੇ ਹੋਏ) ਵੀ ਮੰਨੀਆਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਨਸ਼ੇ

ਦੀ ਲੱਤ ਲੱਗਣ ਬਾਅਦ ਜਦੋਂ ਪੈਸੇ ਦੀ ਕਿੱਲਤ ਹੋਈ ਤਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੈਰੋਇਨ ਲੈਣ ਬਦਲੇ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਵਪਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਸਰੀਰਕ ਸੰਬੰਧ ਬਣਾਉਣੇ ਪਏ ਜੋ ਹੋਰ ਵੀ ਬੇਬੀਆਂ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੀਆਂ ਨੂੰ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣਾ ਰਹੇ ਹਨ।

ਮਨਪ੍ਰੀਤ, ਜੋ ਕਾਲਜ ਦੀ ਵਿਦਿਆਰਥਣ ਹੈ ਨੇ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸਕੂਲਾਂ ਕਾਲਜਾਂ ਦੀਆਂ ਅਨੇਕ ਵਿਦਿਆਰਥਣਾਂ ਜੋ ਵੱਡੇ ਛੋਟੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਨ, ਛੋਟੇ ਮੋਟੇ ਨਸ਼ੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਹੁਣ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀਆਂ ਆਦੀ ਬਣ ਚੁੱਕੀਆਂ ਹਨ। ਅਫ਼ਸੋਸ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨਾਲ ਦੀਆਂ ਬਹੁਤ ਬੇੜੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਲਿਆਈਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਬਾਕੀਆਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ। ਜਦੋਂ ਜਿਸਮਾਨੀ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਬਾਰੇ ਪੁੱਛਿਆ ਗਿਆ ਤਾਂ ਅੱਖਾਂ ਨੀਵੀਆਂ ਪਾ ਕੇ ਉਹ ਬੋਲੀ, ਜਦੋਂ ਪੈਸਾ ਕਿਤੋਂ ਮਿਲਣਾ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਹੋਰ ਰਾਹ ਕਿਹੜਾ ਬਚਦਾ ਹੈ? ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੂੰ ਇਸ ਪਾਸੇ ਉਸ ਦੇ ਕਾਲਜ ਦੇ ਦੋਸਤ ਨੇ ਤੋਰਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਆਪਣੇ ਹਾਣੀਆਂ ਨਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਹੀ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਵਪਾਰ ਵੀ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਆਪ ਵੀ ਵਰਤ ਰਿਹਾ ਸੀ।

ਪੁੱਛੇ ਜਾਣ ਉੱਤੇ ਮਨਪ੍ਰੀਤ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਹੁਣ ਤਾਂ ਉਹ ਗਿਣਤੀ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਹੈਰੋਇਨ ਦੀ ਤੋੜ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿੰਨੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਜਣਿਆਂ ਨੇ ਉਸ ਦਾ ਸਰੀਰਕ ਸ਼ੋਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਨਸ਼ਾ ਲੈਣਾ ਕਿੰਨਾ ਸੌਖਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਉਸ ਦੱਸਿਆ ਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ 'ਮਿੱਸਡ ਕਾਲ' ਮਾਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਅੱਧੇ ਘੰਟੇ ਦੇ ਅੰਦਰ-ਅੰਦਰ ਉਸ ਦੇ ਘਰ ਦੇ ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਬਾਹਰ ਕੋਈ ਕੁੜੀ ਜਾਂ ਕੋਰੀਅਰ ਦੀ ਸ਼ਕਲ ਵਿਚ ਮੁੰਡਾ 'ਡੋਜ਼' ਪਹੁੰਚਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨੇ ਸੰਨ 2018 ਮਾਰਚ ਵਿਚ 'ਏਸ਼ੀਅਨ ਜਰਨਲ ਔਫ਼ ਸਾਈਕੋਟਰੀ' ਵਿਚ ਛਾਪਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਅੰਦਰ 4.1 ਮਿਲੀਅਨ ਤੋਂ ਵੱਧ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਨਸ਼ਾ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 4 ਮਿਲੀਅਨ ਮੁੰਡੇ ਹਨ ਤੇ 0.1 ਮਿਲੀਅਨ ਕੁੜੀਆਂ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ 3.1 ਮਿਲੀਅਨ ਮਰਦ ਤੇ 0.1 ਮਿਲੀਅਨ ਔਰਤਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਪੱਕੇ ਆਦੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਸ਼ਰਾਬ, ਸਿਗਰਟ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਭੰਗ, ਅਫੀਮ, ਹੈਰੋਇਨ, ਸਮੈਕ, ਕੋਕੀਨ, ਆਦਿ ਸਭ ਕੁੱਝ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ 2 ਲੱਖ 2 ਹਜ਼ਾਰ ਅੱਠ ਸੌ ਸਤਾਰਾਂ ਖੇਦੇ ਤੇ 10,658 ਔਰਤਾਂ ਉਮਰ ਭਰ ਲਈ ਆਦੀ ਬਣ ਚੁੱਕੇ ਹੋਏ ਸਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਸੰਭਵ ਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਉਸ ਖੋਜ ਪੱਤਰ ਵਿਚ ਜੋ ਚੇਤਾਵਨੀ ਲਿਖੀ ਸੀ, ਉਹ ਸੀ :- 1,56,942 (ਇੱਕ ਲੱਖ ਛੱਪੜ ਹਜ਼ਾਰ ਨੌਂ ਸੌ ਬਤਾਲੀ) ਮੁੰਡੇ ਬਿਨਾਂ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕੱਢ ਰਹੇ ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉਣ ਲਈ ਤਿਆਰ ਹਨ। ਪਰ ਕੁੜੀਆਂ, ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਵੀ ਨਸ਼ਾ ਛੱਡਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ 10,658 ਹੀ ਰੋਜ਼ ਦੀ 'ਡੋਜ਼' ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਗ਼ੈਰ ਇੱਕ ਦਿਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਲੰਘਾ ਸਕ ਰਹੀਆਂ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਹੋਇਆ ਕਿ 'ਆਦੀ' ਹੋਣ ਵਿਚ ਕੁੜੀਆਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਵੱਧ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਹ ਆਦਤ ਕਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣੀ। ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਭਿਆਨਕ ਨਤੀਜਿਆਂ ਲਈ ਤਿਆਰੀ ਕੱਸ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਸਾਈਕੋਟਰੀ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਡਾ. ਸੁਬੋਧ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਡਾ. ਸੁਬੋਧ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਅਸਲ ਗਿਣਤੀ ਤਾਂ ਇਸ ਤੋਂ ਸ਼ਾਇਦ ਦੁਗਣੀ, ਤਿਗਣੀ ਜਾਂ ਚੌਗਣੀ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਪੇ ਆਪਣੀਆਂ ਕੁੜੀਆਂ ਬਾਰੇ ਗੱਲ ਵੀ ਕਰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ,

ਇਲਾਜ ਤਾਂ ਦੂਰ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

ਪੀ.ਜੀ.ਆਈ. ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਨੇਕ ਬੱਚੀਆਂ ਤੇ ਔਰਤਾਂ ਇਸ ਕਰਕੇ ਅੱਧਾ ਇਲਾਜ ਛੱਡ ਕੇ ਤੁਰ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਤੇ ਮੁਹੱਲਿਆਂ ਵਿਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮਦਦ ਕਰਨ ਦੀ ਥਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਦਾ ਪਾਤਰ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੂਰੇ ਟੱਬਰ ਨੂੰ ਹੀ ਮਿਹਣੇ ਸੁਣਨੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।

ਦੀ ਘੰਟੀ :- (ਅਮਰੀਕਨ ਅਕੈਡਮੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਹੋਈ)

1. ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਮਾਰ ਕੁਟਾਈ, ਗਾਲ਼ਾਂ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ ਤਾਂ ਹੁੰਦੇ ਹੀ ਹਨ ਪਰ ਮਾਨਸਿਕ ਪਰੋਸ਼ਨੀ ਸਹੇੜ ਕੇ ਆਪ ਵੀ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਸ਼ਾਂਤ ਹੋਣ ਲਈ ਨਸ਼ੇ ਦਾ ਸਹਾਰਾ ਲੈਣ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਬੱਚੇ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਅੱਗੋਂ ਕਤਲ, ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ, ਚੋਰੀ, ਡਾਕੇ ਆਦਿ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਆਪ ਵੀ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਕਰਨ ਲੱਗ ਪੈਂਦੇ ਹਨ ਤੇ ਵਧੀਆ ਵਿਆਹੁਤਾ ਰਿਸ਼ਤੇ ਨਹੀਂ ਗੰਢ ਸਕਦੇ।
2. ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਮਾਪਿਆਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਵੱਡੇ ਹੋ ਕੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨੌਜਵਾਨ ਬੱਚੇ ਨਾਬਾਲਗ ਬੱਚੀਆਂ ਦਾ ਬਲਾਤਕਾਰ ਕਰ ਕੇ ਤਸੱਲੀ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੇ ਹਨ।
3. ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਨਸਿਕ ਰੋਗਾਂ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਢਹਿੰਦੀ ਕਲਾ, ਘਬਰਾਹਟ, ਨੀਂਦਰ ਠੀਕ ਨਾ ਆਉਣੀ, ਖ਼ੁਦਕੁਸ਼ੀ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਖਾਣ ਪੀਣ ਵਿਚ ਦਿੱਕਤ ਆਉਣੀ ਵੇਖੇ ਗਏ ਹਨ।
4. ਕਈ 'ਸੀਰੀਅਲ ਕਿੱਲਰ' ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੀ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ।
5. ਮਿਗਰੇਨ, ਅੰਤੜੀਆਂ ਦੇ ਰੋਗ, ਦੱਬੂ, ਧਿਆਨ ਨਾ ਲਾ ਸਕਣਾ, ਪੜ੍ਹਾਈ ਵਿਚ ਪੱਛੜਨਾ, ਯਾਦਾਸ਼ਤ, ਘਟਣੀ, ਆਦਿ ਵਰਗੇ ਰੋਗ ਵੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਵੇਖੇ ਗਏ ਹਨ।
6. ਕਿਸੇ 'ਤੇ ਯਕੀਨ ਨਾ ਕਰ ਸਕਣਾ, ਦੂਜੇ ਦੀ ਇਜ਼ਤ ਨਾ ਕਰਨੀ, ਡਰਨਾ, ਤੁੜਕਣਾ ਆਦਿ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।
7. ਸਭ ਤੋਂ ਖ਼ਤਰਨਾਕ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਘਰਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ੇ ਵਲ ਜਾਣ ਦਾ ਰੁਝਾਨ ਬਾਕੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਿੰਨ ਗੁਣਾ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
8. ਅਮਰੀਕਨ ਅਕੈਡਮੀ ਔਫ ਪੀਡੀਐਟਰਿਕਸ ਨੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਨਸ਼ੇ ਕਰਦੀਆਂ ਹੋਣ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਬੱਚਿਆਂ ਵਿਚ :-
 - × ਓਟਿਜ਼ਮ × ਦਿਮਾਗੀ ਨੁਕਸ × ਭਾਰ ਘੱਟ ਰਹਿ ਜਾਣਾ
 - × ਧਿਆਨ ਨਾ ਲਾ ਸਕਣਾ × ਜਮਾਂਦਰੂ ਨੁਕਸ ਹੋਣੇ
 - × ਕੁਰੂਣ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਣੀ, ਆਦਿ ਹੋਣ ਦਾ ਖ਼ਤਰਾ ਬਹੁਤ ਵੱਧ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਕੀ ਇਹ ਸਭ ਜਾਣ ਲੈਣ ਬਾਅਦ ਹੁਣ ਕੋਈ ਜਾਗਣ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੈ? ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਸੌਖਿਆਂ ਸਮਝ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿ ਨਸ਼ਿਆਂ ਦੀ ਦਲਦਲ ਵਿਚ ਫਸ ਚੁੱਕੇ ਨੌਜਵਾਨ ਮੁੰਡੇ ਕੁੜੀਆਂ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਮੋਇਜ਼ੇਦੇੜੇ ਵਿਚ ਤਬਦੀਲ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ-ਬਰ-ਤਿਆਰ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ।

ਹਾਲੇ ਵੀ ਵੇਲਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਮੰਨੀਏ ਕਿ ਨਸ਼ਾ ਹੈ। ਫੇਰ ਹੀ ਰੋਕਣ ਲਈ ਕਦਮ ਪੁੱਟੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਜਾਗ੍ਰਿਤੀ ਦੀ ਤਗੜੀ ਲਹਿਰ, ਖੇਡਾਂ ਵੱਲ ਰੁਝਾਨ ਤੇ ਵਧੀਆ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕੇਂਦਰਾਂ ਬਾਰੇ ਅੱਜ ਤੋਂ ਹੀ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਜੇ ਸਰਕਾਰਾਂ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਰਹੀਆਂ ਹਨ ਤਾਂ ਲੋਕ ਹੀ ਆਪੋ ਆਪਣੇ ਪਿੰਡਾਂ ਅੰਦਰ ਅਜਿਹੇ ਜਵਾਨੀ ਨੂੰ ਚੱਥ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਡਾਕੂਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡਾਂ ਵਿਚ ਨਸ਼ਾ ਛੁਡਾਉ ਕਲੱਬ ਬਣਾ ਕੇ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਸੰਭਾਲ ਲੈਣ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਕੁੱਝ ਵਧੀਆ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਉਮੀਦ ਰੱਖੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਲੋਕਾਂ ਅੱਗੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਨਸ਼ੇ ਦੇ ਆਦੀ ਨੂੰ ਤਮਾਸ਼ਾ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਰੋਗੀ ਮੰਨ ਕੇ, ਸਹਿਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਆ ਕੇ ਉਸ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਹਸਪਤਾਲ ਦਾਖ਼ਲ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਚੰਗੇ ਸ਼ਹਿਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਸਬੂਤ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਤੇ ਪੰਜਾਬ ਨੂੰ ਵੀ ਸਿਹਤਮੰਦ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ!

ਚਲੋ ਰਲ ਮਿਲ ਹੰਭਲਾ ਮਾਰੀਏ ਤੇ ਘਰਾਂ ਵਿਚ ਹੋਰ ਸੱਥਰ ਵਿਛ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਚਾਓ ਕਰ ਲਈਏ! ਆਮੀਨ!!

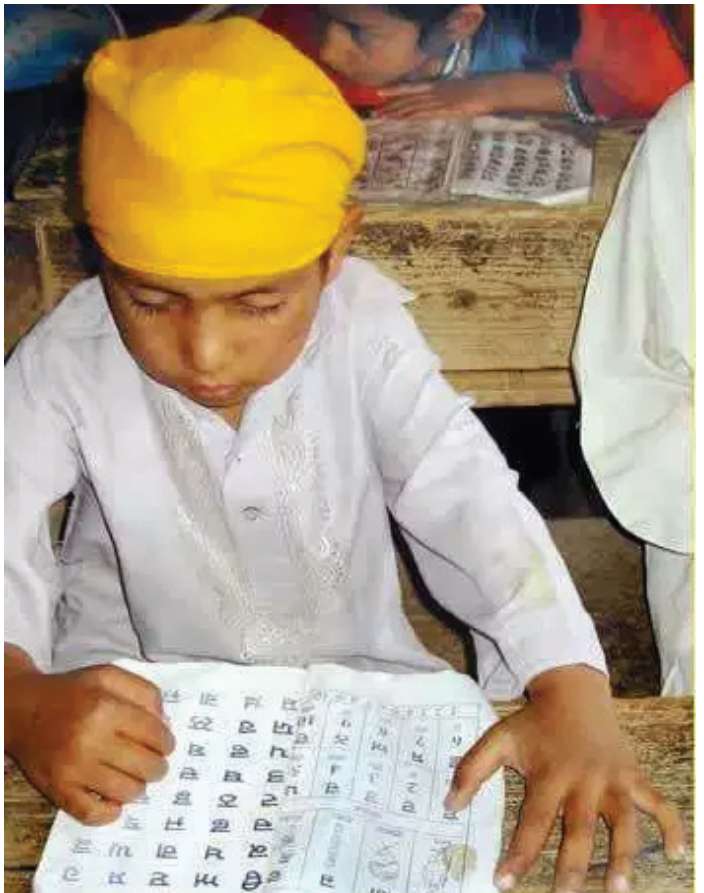
ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦਾ ਘੱਟ ਰਿਹਾ ਸਤਿਕਾਰ

ਇੱਕ ਗੱਲ ਮਾੜੀ ਇਹਦੇ ਛੇਲ ਬਾਂਕੇ ਬੋਲੀ ਆਪਣੀ ਮਨੋ ਭੁਲਾਈ ਜਾਂਦੇ। ਪਿੱਛੇ ਸਿੱਪੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੇ ਫਿਰਦੇ ਗੋਤੇ ਪੰਜ-ਆਥ ਦਾ ਮੋਤੀ ਰੁਲਾਈ ਜਾਂਦੇ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਸਾਡੇ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਾਰ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਬਦ ਜੋ ਸਾਡੀ ਜ਼ਬਾਨ ਉੱਤੇ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਹ 'ਮਾਂ' ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮਾਂ ਦੇ ਮੂੰਹੋਂ ਨਿਕਲੇ ਸ਼ਬਦ ਸਾਡਾ ਪਹਿਲਾ ਪਾਠ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਘਰ ਪਹਿਲੀ ਪਾਠਸ਼ਾਲਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਸਭ ਤੋਂ ਦੁੱਖ ਦੇ ਪਲਾਂ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸਾਡਾ ਕਲਮ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਾਥ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਖਿਆਲ ਚਾਰੇ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਤੱਕ ਉਡਾਰੀ ਮਾਰ ਆਉਣ, ਪਰ ਉਹਨਾਂ ਸੱਤਾਂ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਦੀ ਦਾਸਤਾਨ ਦਾ ਬਿਆਨ ਕਰਨ ਦੀ ਸਮੱਰਥਾ ਸਿਰਫ ਸਾਡੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਬੱਚੇ ਦੀ ਸਖ਼ਸ਼ੀਅਤ ਨੂੰ ਨਿਖਾਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਬਹੁਪੱਖੀ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਮਾਂ ਆਪਣੇ ਬੱਚੇ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦਾ ਯਤਨ ਕਰੇ। ਮਾਤ-ਭਾਸ਼ਾ ਬਿਨਾਂ ਨਾ ਆਨੰਦ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਗੱਲ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਦਿਲੋਂ ਵਿਸਾਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪੈਰਾਂ ਹੇਠ ਲਤਾੜਦੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਨੂੰ ਬੋਲਣ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸ਼ਾਨ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਦਾ ਸਤਿਕਾਰ ਘੱਟ ਹੋਣ ਦਾ ਕਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਮਾਂ-ਬਾਪ ਆਪਣੇ

ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣ ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੜ੍ਹਾਉਣਾ ਮਾਣ ਸਮਝਦੇ ਹਨ। ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਸ਼ਾ ਨੂੰ ਵਾਧੂ ਵਿਸ਼ਾ ਅਤੇ ਆਸਾਨ ਵਿਸ਼ਾ ਸਮਝ ਕੇ ਇਸ ਵੱਲ ਕੋਈ ਖ਼ਾਸ ਧਿਆਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਤੋਂ ਦੂਰ ਹੁੰਦੇ ਜਾ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਸਾਡੀ ਅਗਾਂਹਵਧੂ ਸੋਚ ਦਾ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਸਗੋਂ ਇਹ ਸਾਡੀ ਮਾਨਸਿਕ ਗੁਲਾਮੀ ਦਾ ਸੂਚਕ ਹੈ। ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਮਿੱਟੀ ਵਿੱਚ ਤਾਂ ਮਿੱਠੀ ਮਹਿਕ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅੰਦਰ ਗਈ ਤਾਂ ਸਮਝੋ ਸਾਡੇ ਸਾਹੀਂ ਰਚ ਗਈ ਤੇ ਅੰਦਰ ਹੱਡੀ ਵਸ ਗਈ। ਕਈ ਵਾਰ ਤਾਂ ਇਉਂ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੱਜ ਦੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਨੇ ਤਾਂ ਇਹ ਮਹਿਕ ਮਾਣੀ ਹੀ ਨਹੀਂ ਤੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮਾਣੀ ਹੈ ਉਹ ਸੱਤ ਸਮੁੰਦਰਾਂ ਪਾਰ ਬੈਠੇ ਵੀ ਪੌਣਾਂ ਕੋਲੋਂ ਇਸ ਮਹਿਕ ਦੀ ਸੁੱਖ-ਸਾਂਦ ਪੁੱਛਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਸ਼ਾਇਰ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਪ੍ਰਵਾਨਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ :
ਜਿਹੜੀ ਇੱਕ ਤਸਵੀਰ ਬਣਾ ਕੇ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਮੁੜਦੇ ਹਾਂ,
ਰੂਹ ਦਾ ਰੁਗ ਭਰਿਆ ਜਾਂਦਾ, ਕਿੱਥੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਗਿਆ।
ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਵਾਲੇ ਅੰਗਰੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਦਾਸ ਬਣੇ,
ਕਿੱਥੇ ਹੈ ? ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲੀ ਜਿਸ ਪਾਸੇ ਹੈ ਪੰਜਾਬ ਗਿਆ।

ਸਾਡਾ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਵਰਗ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਪੱਛਮੀ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਬੁਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਦੀ ਮੁਟਿਆਰ ਲੰਮੀ ਗੁੱਤ ਅਤੇ ਸਲਵਾਰ ਕਮੀਜ ਦੀ ਥਾਂ ਜੀਨਸ ਸ਼ਰਟ, ਫਰਾਕ ਆਦਿ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਪੰਜਾਬੀ ਗੱਭਰੂ ਵੀ ਰਵਾਇਤੀ ਪੰਜਾਬੀ ਪਹਿਰਾਵੇ ਨਾਲੋਂ ਵੈਨ-ਸੁਵੈਨੀਆਂ ਜੀਨਾਂ ਅਤੇ ਬੇਢੰਗੇ ਜਿਹੇ ਹੋਅਰ ਸਟਾਈਲ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪਸੰਦ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਪੁਰਾਣੇ ਸਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਬੜੇ ਪਿਆਰ ਨਾਲ ਉਚਾਰੇ ਜਾਂਦੇ ਪੰਜਾਬੀ ਸ਼ਬਦ ਮਾਂ, ਦਾਦੀ, ਬਾਪੂ, ਚਾਚੀ, ਤਾਈ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸੁਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦੇ ਹਨ। ਪੰਜਾਬੀ ਏਨੀ ਸਮਰੱਥ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਮਾਧਿਅਮ ਬਣਾ ਕੇ ਸੂਫੀ ਸੰਤ ਫਰੀਦ ਜੀ, ਸ਼ਾਹ ਹੁਸੈਨ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਆਦਿ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਚੀਆਂ। ਸਮਰੱਥ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ ਹੀ 'ਇਸ਼ਕ ਹਕੀਕੀ' ਦੀਆਂ ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਰਮਜ਼ਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ। ਪੰਜਾਬੀ ਉਹ ਭਾਸ਼ਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬਾਨਾਂ ਨੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਮੁੱਲ ਨਾ ਪਾਇਆ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਬਾਣੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਹਮੇਸ਼ਾ ਲਈ ਟੁੱਟ ਜਾਣਗੇ ਤੇ ਇਹ ਲੜੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਚੱਲਦੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਗੁਰੂਆਂ ਪੀਰਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਕੀਰਾਂ ਦੀ ਹੈ

ਲਾਡਲੀ ਪਿਆਰੀ, ਉੱਚਾ ਸੁੱਚਾ ਰੁਤਬਾ ਇਸਦਾ ਇਹ ਹੈ ਸਭ ਤੋਂ ਨਿਆਰੀ। ਸਾਡੀ ਮਾਂ ਤਾਂ ਅਮੀਰ ਬਹੁਤ ਹੈ। ਇਸਦੀ ਗੋਦੀ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਨਾਨਕ ਜੀ ਹਨ, ਬਾਬਾ ਫਰੀਦ ਜੀ ਹਨ, ਗੁਰੂ ਅਰਜਨ ਦੇਵ ਜੀ ਹਨ, ਬੁਲ੍ਹੇ ਸ਼ਾਹ ਹਨ, ਵਾਰਿਸ਼ ਸ਼ਾਹ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਨਵੇਂ ਪੁਰਾਣੇ ਲੇਖਕ ਹਨ। ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਮਾਂ ਤੇ ਮਾਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸਾਡੇ ਬੱਚੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ, ਆਪਣੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਰਸੇ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਤੋਂ ਦੂਰ ਨਾ ਹੋਣ ਤਾਂ ਸਾਡਾ ਫ਼ਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਬੋਲਣ, ਸਮਝਣ, ਪੜ੍ਹਨ ਤੇ ਲਿਖਣ ਦੇ ਸਮਰੱਥ ਬਣਾਈਏ। ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਕੀਮਤੀ ਖ਼ਜ਼ਾਨੇ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਮਾਰ ਕੇ ਨਾ ਰੱਖੀਏ ਸਗੋਂ ਵਿਰਾਸਤ ਸਮਝ ਕੇ ਅਗਲੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚਾਈਏ। ਆਪਣੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੀ ਸਹੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨਾਲ, ਆਪਣੇ ਘਰ ਨਾਲ ਤੇ ਆਪਣੇ ਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਪਿਆਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਆਉਂਦੇ ਸਾਰੇ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਪੰਜਾਬੀ ਉੱਤੇ ਮਾਣ ਕਰੀਏ, ਇਸ ਨਾਲ ਆਤਮ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦ੍ਰਿੜ੍ਹ ਹੋਵੇਗਾ। ਗਿਆਨ, ਵਿਗਿਆਨ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੌਲਿਕ ਅਤੇ ਉੱਚੀਆਂ ਉਡਾਰੀਆਂ ਮਾਰ

ਸਕਾਂਗੇ। ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਮਾਂ-ਬੋਲੀ ਨਾਲ ਜੋੜੀਏ। ਇਸ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਵਿਰਸੇ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜ ਸਕਣਗੇ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਦਾ ਹਰ ਪੱਖ ਵਿਕਾਸ ਹੋਵੇਗਾ। ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨਾ ਹੀ ਮਾਂ ਦੀ ਕਦਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। 'ਮਾਂ' ਨੂੰ ਮਾਂ ਇਸ ਕਹਿਣਾ ਸਿਖਾਇਆ, ਰਿਸ਼ਤ ਸਭ ਹੀ ਇਸਨੇ ਬਣਾਏ, ਜਜ਼ਬਿਆਂ ਵਿੱਚ ਢਲਦੇ ਜਾਂਦੇ, ਸਪਨੇ ਜੋ ਨੀਦਾਂ 'ਚ ਦਿਖਾਏ।
ਸੰਦੀਪ ਕੌਰ ਹਿਮਾਂਧੁਪੁਰਾ
9781660021

ਮੇਰੀ ਇਕ ਸਹੇਲੀ ਦਾ ਫੋਨ ਆਇਆ ਕਹਿੰਦੀ, 'ਤੀਆਂ ਮਨਾਉਣੀਆਂ ਨੇ, ਪਰ ਹੋਟਲ ਅਜੇ ਪੱਕਾ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ, ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਹੋਵੇ।' ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਭੈਣ ਕਿਤੇ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਪਾਰਕ ਵਿਚ ਰੱਖ ਲਓ।' ਉਹ ਆਖਣ ਲੱਗੀ, 'ਨਹੀਂ ਭੈਣ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਥਾਂ ਇਕ ਤਾਂ ਗਰਮੀ ਬਹੁਤ ਐ, ਦੂਜਾ ਖਾਣ-ਪੀਣ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਔਖਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ। ਇੱਥੇ ਆਰਾਮ ਨਾਲ ਮਜ਼ੇ ਨਾਲ ਖਾ ਪੀ ਲਈਏ। ਤੂੰ ਬਸ ਆਉਣਾ ਈ ਐ, ਮੈਂ ਨਾਂਹ ਨਹੀਂ ਸੁਣਨੀ।' ਆਖ ਉਸਨੇ ਸਾਰੀ ਗੱਲ ਨਿਬੇੜ ਦਿੱਤੀ। 'ਮੈਨੂੰ ਹੋਟਲਾਂ ਵਾਲੀਆਂ ਤੀਆਂ 'ਚ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦਾ।' ਮੈਂ ਅਣਮਨੇ ਜਿਹੇ ਮਨ ਨਾਲ ਕਿਹਾ, 'ਲੈ ਤੇਰੇ ਬਿਨਾਂ ਤਾਂ ਰੋਣਕ ਅੱਧੀ ਰਹਿੰਦੀ, ਨਾਲੇ ਉਥੀਂ ਨਾ ਬੇਬੇ ਬਣਿਆ ਕਰ ਜ਼ਮਾਨੇ ਨਾਲ ਈ ਚੱਲੀਏ। ਤੈਂ ਆਉਣੈ ਬਸ ਆਉਣੈ, ਠੀਕ ਐ ? ਆਖ ਉਸਨੇ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਫਿਰ ਮੈਂ ਆਪਣੀ ਇਕ ਹੋਰ ਸਹੇਲੀ ਨੂੰ ਫੋਨ ਕੀਤਾ। ਮੈਂ ਕਿਹਾ, 'ਆਪਾਂ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਤੀਆਂ ਵਾਂਗ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਤੀਆਂ ਲਗਾਈਏ ਤੇ ਕਈ ਦਿਨ ਆਨੰਦ ਮਾਣੀਏ।' ਉਹ ਅੱਗੋਂ ਕਹਿੰਦੀ, 'ਕਈ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਉਪਰਾਲਾ ਵੀ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਆਈ, ਅਸੀਂ ਦੋ ਕੁ ਜਾਣੀਆਂ ਦੇ ਤਿੰਨ ਦਿਨ ਬੈਠ ਕੇ ਮੁੜ ਆਈਆਂ।

ਇਹ ਪੱਛਮੀਆਂ ਨੂੰ ਜਿਹੜੀ ਸ਼ਹਿਰੀ ਪਿਉਂਦ ਚੜ੍ਹਗੀ ਨਾ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਨਾਸ ਏਸੇ ਨੇ ਮਾਰਿਆ। ਮੈਂ ਫੋਨ ਬੰਦ ਕਰਕੇ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਕਦੋਂ ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਤੀਆਂ 'ਚ ਪਹੁੰਚ ਗਈ। ਉਹ ਸਾਰਾ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਜਿਉਂਦਾ ਤਿਉਂ ਮੇਰੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਅੱਗੇ ਘੁੰਮਣ ਲੱਗਿਆ। ਸਾਡੇ ਪਿੰਡ ਇਤਿਹਾਸਕ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸਾਹਿਬ ਮੱਸਿਆ ਦੇ ਦਿਨ ਮੇਲਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ। ਪਿੰਡ ਦੀਆਂ ਔਰਤਾਂ ਕੰਮ ਪੈਦਾ ਨਿਬੇੜ ਇਕੱਠੀਆਂ ਹੋ ਕੇ ਮੱਸਿਆ ਨਹਾਉਣ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਸਕੂਲ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਜਾਣ ਸਮੇਂ ਰਸਤੇ ਵਿਚ ਆਉਣ ਕਰਕੇ ਅਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੱਚਿਆਂ ਦੀਆਂ ਮਾਵਾਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈਣ ਆਉਂਦੀਆਂ ਆਖਦੀਆਂ, 'ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਮੱਸਿਆ 'ਤੇ ਲੈ ਕੇ ਜਾਣਾ ਸੀ ? ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਤੋਂ ਛੁੱਟੀ ਲੈ ਮੱਸਿਆ ਨਹਾ ਕੇ ਸਕੂਲ 'ਚ ਛੱਡ ਜਾਣਾ। ਸਾਉਣ ਦੀ ਮੱਸਿਆ ਨੂੰ ਤਾਂ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਕਰੀਬਨ ਸਾਰੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਮਾਵਾਂ ਲੈਣ ਆਉਂਦੀਆਂ। ਮੇਰੀ ਬੀਬੀ ਸਕੂਲ ਤੁਰਨ ਲੱਗੇ ਆਖ ਦਿੰਦੀ, 'ਪੁੱਤ ਕਲਾਸ ਦਾ ਕੰਮ ਛੇਤੀ ਨਿਬੇੜ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਦਸ ਕੁ ਵਜੇ ਆਵਾਂਗੀਆਂ।' ਸਾਡੀ ਨਜ਼ਰ ਸਕੂਲ ਦੇ ਗੇਟ 'ਤੇ ਹੀ ਲੱਗੀ ਰਹਿੰਦੀ। ਅਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੀਰਾਂ ਭੂਆ ਛੁੱਟੀ ਦਵਾਉਣ ਆਉਂਦੀ। ਉਹ ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਨੂੰ ਸਤਿ ਸ੍ਰੀ ਅਕਾਲ ਬੁਲਾ ਆਖਦੀ 'ਜੀ ਬਿਦਰ, ਬੇਸੇ,

ਭੂਰੀ ਤੇ ਰਾਣੇ ਨੂੰ ਛੁੱਟੀ ਦੇ ਦਿਓ, ਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਮੁੜਦੇ ਛੱਡ ਜਾਵਾਂਗੇ।' ਮਾਸਟਰ ਜੀ ਦੇ 'ਜਾਓ ਭਾਈ' ਆਖਣ ਸਾਰ ਅਸੀਂ ਛੁੱਟ ਵੱਟ ਦਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ਼ਨਾਨ ਕਰ ਦੇਗ ਕਰਾ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿਚ ਵੜ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਚੁੜੀਆਂ ਖਰੀਦਣ ਲੱਗੀਆਂ ਇਕ ਦੂਜੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਦੀਆਂ, 'ਦੇਖੀਂ ਭਾਈ ਸੋਹਣੀਆਂ ਨੇ।' ਕੋਈ ਨਹੁੰ ਪਾਲਿਸ਼, ਕੋਈ ਫਾਪ-ਛੱਲਾ, ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿੱਕ ਸੁੱਕ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਖਰੀਦ ਤੀਆਂ ਦੀ ਸਾਰੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਅੱਜ ਵਾਂਗ ਹਾਰ-ਸ਼ਿਗਾਰ ਦਾ ਸਾਮਾਨ ਲੈਣ ਲਈ ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਜਾਣ ਦੀ ਹੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੱਸਿਆ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੂਜ ਦੇ ਦਿਨ ਸਕੂਲ ਵਿਚ ਲੱਗੇ ਮਹਿੰਦੀ ਦੇ ਬੂਟੇ ਤੋਂ ਪੱਤੇ ਤੋੜ ਰਗੜ ਕੇ ਹੱਥਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਲੇ ਗੋਲ ਚੱਕਰ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਉਂਗਲਾਂ 'ਤੇ ਲੱਪ ਲਗਾ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਅਗਲੇ ਦਿਨ ਤੀਜ ਤੋਂ ਤੀਆਂ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਦਿਨ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ। ਸ਼ਾਮ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋ ਇਕੱਠੀਆਂ ਰਲ ਕੇ ਟੋਲੀਆਂ ਬਣਾ ਪਿੰਡ ਦੇ ਬਾਹਰ-ਬਾਹਰ ਪਿੱਪਲ ਤੇ ਬਰੋਟੇ ਦੀ ਛਾਂ ਥੱਲੇ ਤੀਆਂ ਲਾਉਂਦੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਤੀਆਂ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਹੀ ਤਿਆਰ ਹੁੰਦੇ ਦੇਖਦੀਆਂ, ਬਾਕੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਉਹ ਸਾਦੀਆਂ ਹੀ ਰਹਿੰਦੀਆਂ। ਇਸ ਕਰਕੇ ਸਾਨੂੰ ਤਾਂ ਉਹ ਪਰੀਆਂ ਵਰਗੀਆਂ

ਤੀਆਂ ਵੀ ਗਈਆਂ

ਲੱਗਦੀਆਂ। ਅਸੀਂ ਆਪਸ ਵਿਚ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ, 'ਦੇਖੀਂ ਭੋਲੀ ਭੂਆ ਦੇ ਮਹਿੰਦੀ ਕਿੰਨੀ ਚੜ੍ਹੀ ਐ ? ਭਜਨੋ ਭੈਣ ਕਿੰਨੀ ਸੋਹਣੀ ਲੱਗਦੀ ਐ ?' ਜਿਹੜੀ ਸੰਗ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਚਿਹਰਿਆਂ 'ਤੇ ਚਾਰ ਚੰਦ ਲਾਉਂਦੀ, ਉਹ ਅੱਜਕੱਲ੍ਹ ਦੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਵਿਚੋਂ ਭਾਲੀ ਨਹੀਂ ਥਿਆਉਂਦੀ। 'ਕੁੜੇ ਭੋਲੀ ਐਨਾ ਚਿਰ ਲਾ 'ਤਾ' ਚਰਨੋ ਭੂਆ ਪੁੱਛਦੀ। 'ਨੀਂ ਤਿਆਰ ਤਾਂ ਕਦੋਂ ਦੀ ਹੋਗੀ ਤੀ, ਮੇਰਾ ਚਾਚਾ ਬੈਠਕ ਮੁਹਰੇ ਬੈਠਾ ਤੀ, ਮੈਨੂੰ ਤਾਂ ਤਿਆਰ ਹੋ ਕੇ ਲੰਘਦੀ ਨੂੰ ਸੰਗ ਲੱਗੀ।' ਭੋਲੀ ਹੋਰ ਸੰਗ ਕੇ ਆਖਦੀ। ਰਲ-ਮਿਲ ਗਿੱਧਾ ਪਾਉਂਦੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਨੂੰ ਜੱਫੀਆਂ ਪਾ-ਪਾ ਆਖਦੀਆਂ, 'ਹਾਏ ਨੀਂ ਸਾਲ ਹੋ ਗਿਆ ਆਪਾਂ ਤਾਂ ਪਿਛਲੀਆਂ ਤੀਆਂ 'ਤੇ ਹੀ ਮਿਲੀਆਂ ਸੀ।' 'ਕੀ ਕਰਾਂ ਭੈਣ, ਰੱਬ ਦੀਆਂ ਜੜ੍ਹਾਂ 'ਚ ਵਿਆਹ 'ਤੀ। ਛੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਅਦ ਮਿਲਣ ਆਈਂ ਆਂ।' ਦੂਰ ਵਿਆਹੁਣ ਦਾ ਝੋਰਾ ਵੀ ਨਿਹੋਰੇ ਰਾਹੀਂ ਸਾਂਝਾ ਕਰ ਲੈਂਦੀਆਂ। ਗਿੱਧੇ ਵਿਚ ਬੋਲੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਵੀ ਦੁਖ-ਸੁਖ ਫੋਲਦੀਆਂ:

× ਭੈਣਾਂ ਨੂੰ ਭਾਈ ਨਿੱਤ ਮਿਲਦੇ,
ਕਿਤੇ ਮਿਲਦੀ ਨਾ ਵਿੱਛੜੀ ਸਹੇਲੀ।
× ਮੇਰਾ ਜੇਠ ਬੜਾ ਟੁੱਟ ਪੈਣਾ,
ਹੱਸਦੀ ਦੇ ਦੰਦ ਗਿਣਦਾ।
'ਨੀਂ ਮੇਰਾ ਜੇਠ ਅਹਿ ਜਾ ਈ ਐ।' ਵਿਚੋਂ
ਕੋਈ ਆਖ ਦਿੰਦੀ ਤੇ ਸਾਰੀਆਂ ਉੱਚੀ-
ਉੱਚੀ ਹੱਸਦੀਆਂ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਬੋਲੀ ਛੋਹ
ਲੈਂਦੀਆਂ:
ਪੰਜ ਪੁੱਤ ਕੰਗਣਾਂ ਦੀ ਜੋੜੀ
ਤੀਆਂ ਵੇ ਲਵਾਉਣ ਵਾਲਿਆ।
ਜਦੋਂ ਕਿਤੇ ਕੋਈ ਪਿੰਡ ਦਾ ਪ੍ਰਾਹੁਣਾ
ਲੱਗੀਆਂ ਹੋਈਆਂ ਤੀਆਂ ਕੋਲੋਂ ਲੰਘਦਾ
ਤਾਂ ਬੋਲੀਆਂ ਪਾ-ਪਾ ਉਸਨੂੰ ਠਿੱਠ
ਕਰਦੀਆਂ:
× ਤੇਰਾ ਸਾਈਕਲ ਪੈਂਚਰ ਹੋ ਜੇ
ਰਾਹੇ-ਰਾਹੇ ਜਾਣ ਵਾਲਿਆ।
× ਮੀਂਹ ਵਰਸੇ ਕੁਝ ਬੋਲ ਵੇ ਭੱਡੂਆ
ਸਾਉਣ ਦੇ ਮਹੀਨੇ ਸਹੁਰੇ ਆਈਦਾ ਨੀ
ਝੁੱਝੂਆ।
ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਗੁੱਸਾ ਨਾ ਕਰਦਾ,
ਸਗੋਂ ਹੱਸ ਕੇ ਲੰਘ ਜਾਂਦਾ। ਫਿਰ ਕੁੜੀਆਂ
ਗਿੱਧਾ ਪਾ ਕੇ ਬਰੋਟੇ ਥੱਲੇ ਬੈਠ ਦੁਖ-ਸੁਖ

ਫੋਲਦੀਆਂ। ਆਪਣੀਆਂ ਸੱਸਾਂ, ਨਣਦਾਂ, ਦਿਉਰਾਂ-ਜੇਠਾਂ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਦੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਕਰਦੀਆਂ। ਕਦੇ ਹਸਦੀਆਂ ਤੇ ਕਦੇ ਭਾਵੁਕ ਵੀ ਹੋ ਜਾਂਦੀਆਂ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੱਸਦੀਆਂ-ਖੇਡਦੀਆਂ ਪੁਰਨਮਾਸ਼ੀ ਨੂੰ ਰੱਖੜੀ ਦੇ ਦਿਨ ਤੀਆਂ ਵਿਦਾ ਕਰ ਬੋਲੀ ਪਾਉਂਦੀਆਂ: ਠੰਢੇ ਸੀਲੇ ਹੋ ਜੋ ਵੀਰਨੇ ਅਸੀਂ ਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਦਾ ਕਰ ਆਈਆਂ। ਇਕ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਗਲ ਮਿਲਦੀਆਂ ਦਾ ਚਿਰੋਵਾਂ ਸਾਫ਼ ਝਲਕਦਾ ਤੇ ਕਈ ਗੂੜ੍ਹੀਆਂ ਸਹੇਲੀਆਂ ਅੱਖਾਂ ਭਰ-ਭਰ ਡੋਲਦੀਆਂ। ਉਸ ਸਮੇਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਭਾਵਨਾਵਾਂ ਦੀ ਇਨੀ ਸਮਝ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਪਰ ਅੱਜ ਜਦੋਂ ਤੀਆਂ ਦੇ ਬਦਲੇ ਰੂਪ ਅਤੇ ਗੁੰਮ ਹੋਏ ਪੇਂਡੂ ਸੱਭਿਆਚਾਰ ਨੂੰ ਯਾਦ ਕਰਦੀ ਹਾਂ ਤਾਂ ਉਹੀ ਵੈਰਾਗ ਜੋ ਮੈਂ ਦੇਖਿਆ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਅੰਦਰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਦੀ ਹਾਂ। ਮੇਰੇ ਅੰਦਰ ਉਹ ਯਾਦਾਂ ਦਾ ਝਰਮਟ ਅੱਖਾਂ ਰਾਹੀਂ ਛਲਕ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤੇ ਮੇਰੇ ਮੂੰਹੋਂ ਆਪ ਮੁਹਾਰੇ ਨਿਕਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ: ਤੀਆਂ ਵੀ ਗਈਆਂ ਤੇ ਤੀਆਂ ਵਾਲੀਆਂ ਵੀ ਗਈਆਂ।
ਸੁਖਵਿੰਦਰ ਕੌਰ ਸਿੱਧੂ

ਗਰਦਿਸ਼ ਏ ਗਰਦਾਬ ਵਿਚ ਪੰਜਾਬ

ਅਨਜਾਣ ਬਣ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਸਾਡੀ ਆਪਣੀ ਤਰੱਕੀ ਹੀ ਸਾਡੀ ਮੌਤ ਦਾ ਸਮਾਨ ਬਣ ਰਹੀ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿਚ ਅਸੀਂ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਬਣਾਏ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ, ਅਸੀਂ ਅੱਜ ਅਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਕੁਦਰਤੀ ਗਰਦਿਸ਼ (ਮੁਸੀਬਤ) ਦੀ ਗਰਦਾਬ (ਘੁੰਮਣ ਘੇਰੀ) ਵਿਚ ਪਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਪਰਮਾਤਮਾ ਨੇ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਜਿਸ ਸਮੇਂ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਪੈਦਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਹੀ ਕਾਦਰ ਨੇ ਇਸ ਸਿਸਟੀ ਤੇ ਰੁੱਖ, ਪਾਣੀ, ਹਵਾ, ਅਕਾਸ਼, ਮਿੱਟੀ ਆਦਿ ਦੀ ਰਚਨਾ ਕੀਤੀ। ਇਹ ਸਾਰੀਆਂ ਵਸਤਾਂ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਜਿਉਂਦੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਕਰਨੀ ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਦਾ ਅਸਲ ਧਰਮ ਹੈ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੁਦਰਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸਾਂਭ ਸੰਭਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੇ ਸਗੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਖ਼ਤਮ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ। ਅੱਜ

ਜੇ ਹਾਲਾਤ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਬਣੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਹਾਂ। ਇੱਥੇ ਅਸੀਂ ਕਿਸੀ ਨੂੰ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾ ਸਕਦੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੁਦਰਤ ਨਾਲ ਛੇੜ-ਛਾੜ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵਹਾ ਨੂੰ ਜਾ ਤਾਂ ਆਪਣੀ ਮਰਜ਼ੀ ਮੁਤਾਬਕ ਮੋੜ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਰਸਤਾ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਕੁਦਰਤ ਕਿਸ ਵੇਲੇ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਦਿਖਾ ਦੇਵੇ ਇਹ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਪਤਾ, ਪਰ ਕੁਦਰਤੀ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜਿੱਥੇ ਆਮ ਲੋਕਾਈ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉੱਥੇ ਸਾਡੇ ਬੇਜ਼ਬਾਨ ਜਾਨਵਰਾਂ ਤੇ ਵੀ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਕੁ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹੋਈ ਵਰਖਾ ਕਾਰਨ ਜੋ ਜਾਨੀ ਤੇ ਮਾਲੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸ ਨੇ ਆਮ ਜਨ-ਜੀਵਨ ਨੂੰ ਪੁਰ ਅੰਦਰੋਂ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਮੀਡੀਆ ਮੁਤਾਬਕ ਭਾਖੜਾ

ਡੈਮ ਦੇ ਚਾਰੇ ਗੇਟ ਖੋਲੇ ਗਏ ਕਿਉਂਕਿ ਪਾਣੀ ਦਾ ਸਤਰ ਖ਼ਤਰੇ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਤੇ ਸੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਾ ਖੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਤਾਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ। ਸਤਲੁਜ ਦਰਿਆ ਦੇ ਕੰਡੇ ਵਸੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਭਾਰੀ ਨੁਕਸਾਨ ਹੋਇਆ, ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੇ ਫੈਲਾਅ ਕਰਨ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦਾ ਅਕਾਰ ਛੋਟਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਿਆਵਾਂ ਦੇ ਕੰਡੇ ਹੀ ਆਪਣਾ ਰਹਿਣ ਵਸੇਰਾ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹਨ, ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਉਸ ਕਾਦਿਰ ਦੀ ਬਣਾਈ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਰੋੜੇ ਬਣਾਓ ਤਦ ਨੁਕਸਾਨ ਵੀ ਸਾਨੂੰ ਹੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਪਰ ਸਾਡੀ ਮੀਡੀਆ ਇੱਥੇ ਵੀ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੀ ਗੰਦੀ ਖੇਡ ਖੇਡਣ ਵਿਚ ਲੱਗੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਕਿ ਭਾਖੜਾ ਡੈਮ ਦਾ ਪਾਣੀ ਜਾਨ ਬੁੱਝ ਕੇ ਛੱਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

ਤਾਂ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਡੁੱਬ ਜਾਵੇ। ਪਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਏਨਾ ਨਹੀਂ ਪਤਾ ਕਿ ਜੇਕਰ ਡੈਮ ਦੇ ਗੇਟ ਨਾ ਖੋਲੇ ਜਾਂਦੇ ਤਦ ਸਾਰੇ ਦਾ ਸਾਰਾ ਪੰਜਾਬ ਹੀ ਪਾਣੀ ਦੀ ਲਪੇਟ ਵਿਚ ਆ ਜਾਣਾ ਸੀ। ਪਰ ਸਾਡੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਸੋਚ ਉਹੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਦੂਜੇ ਦੇ ਮਗਰ ਲੱਗ ਕੇ ਹੀ ਬੋਲਣਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਆਪਣੇ ਦਿਮਾਗ ਤੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ। ਸੋ ਜੇਕਰ ਹਰ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਸਮਝ ਕੇ ਕੰਮ ਕਰੇ ਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੁਦਰਤ ਦੇ ਰਾਹ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁਸ਼ਕਿਲਾਤ (ਔਕੜਾਂ) ਪੈਦਾ ਨਾ ਕਰੇ ਤਦ ਕੁਦਰਤ ਵੀ ਮਨੁੱਖੀ ਜੀਵਨ ਵਿਚ ਖੁਸ਼ਹਾਲੀ ਲਿਆ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕੁਦਰਤੀ ਵਸਤਾਂ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੀ ਸਾਡੀ ਪੀੜ੍ਹੀ ਵੀ ਇਸ ਧਰਤੀ ਤੇ ਖੁਸ਼ਹਾਲ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬਤੀਤ ਕਰੇਗੀ ਤੇ ਆਪਣੇ ਬਜ਼ੁਰਗਾਂ ਤੇ ਮਾਣ ਕਰੇਗੀ। ਸੋ ਇਸ ਸਮੇਂ ਸਾਨੂੰ ਸੱਭ ਨੂੰ ਰਲ-ਮਿਲ ਕੇ ਆਪਣੀ ਆਪਣੀ ਹਸਤ-ਉ-ਬੁਦ (ਹੱਦ) ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣਾ ਪੈਣਾ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਕਾਦਿਰ ਦੁਆਰਾ ਰਚੀ ਇਹ ਕੁਦਰਤ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਗਰਦਿਸ਼ (ਮੁਸੀਬਤ) ਦੀ ਗਰਦਾਬ (ਘੁੰਮਣ-ਘੇਰੀ) ਵਿਚ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਹੀ ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਉਸ ਅਕਾਲ ਪੁਰਖ ਦੀ ਹੱਦ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਮੁੱਢ ਕਦੀਮ ਤੋਂ ਹੀ ਇਨਸਾਨ ਨੂੰ ਗ਼ਲਤੀ ਦਾ ਪੁੱਤਲਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਨਸਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪੈਸੇ ਨੂੰ ਕਮਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤੀ ਚਾਬੁਕ (ਫੁਰਤੀਲਾ) ਪੁਣੇ ਵਿਚ ਕੀਤੀਆ

ਗ਼ਲਤੀਆਂ ਸਮੇਂ-ਸਮੇਂ ਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਹੀ ਲੈ ਬੈਠ ਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਯੋਕੇ ਸਮੇਂ ਵਿਚ ਭਾਵੇਂ ਮਨੁੱਖ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸਮਝਦਾਰ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਇਹ ਸਮਝ ਕੇਵਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਰਵਤ (ਦੌਲਤਮੰਦੀ) ਬਣਾਉਣ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਈ ਹੈ। ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਿਆ ਕਿ ਕੁਦਰਤ ਨੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਰੰਗ ਵਿਖਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਫਿਰ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਇਸ਼ਾਰਿਆਂ ਨੂੰ ਜਾਣ ਕੇ

ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦਾ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਵੱਲ ਵੱਧਣਾ ਚਿੰਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਲੋੜਾਂ-ਬੋਝਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਲਈ ਆਪਣੀ ਮਿੱਟੀ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼, ਜਾਂ ਇੱਥੇ ਕਹੀਏ ਕਿ ਆਪਣਾ ਸਾਰਾ ਕੁੱਝ ਹੀ ਛੱਡ ਕੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਗਏ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਸਿਰਤੋੜ ਮਿਹਨਤ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਤਾਂ ਕਰ ਲਿਆ ਪਰ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦਾ ਜੁਰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਫਸਦੇ ਜਾਣਾ, ਖਾਸ ਕਰ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਣਾ ਇੱਕ ਮੰਦਭਾਗੀ ਗੱਲ ਕਹੀ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਿਸਦਾ ਪਿੱਛੇ ਨਾ ਜਾਈਏ ਬੀਤੇ ਇੱਕ ਦੋ ਸਾਲਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ 'ਚ ਸੈਂਕੜੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋ ਕੇ ਆਪਣੇ ਹਸਦੇ-ਵਸਦੇ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਨੂੰ ਉਜਾੜ ਦਿੱਤਾ, ਇਹ ਹਿੰਸਾ ਸਿਰਫ ਪਰਿਵਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਖੁਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਹੀ ਤਬਾਹ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਹੀ ਸਗੋਂ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਵੀ ਹੋਰਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਡੇਗ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਸਰਕਾਰਾਂ ਦੀਆਂ ਨਜ਼ਰਾਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਸ਼ਾਖ ਨੂੰ ਢਾਹ ਲਾ ਰਹੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸਰ ਨਵੇਂ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ, ਕਾਮਿਆਂ ਜਾਂ ਹੋਰ ਪਰਵਾਸੀਆਂ 'ਤੇ ਜ਼ਰੂਰ ਪਵੇਗਾ। ਨਸ਼ਾ ਤਸਕਰੀ, ਗੈਂਗਵਾਰ 'ਚ ਫਸੇ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਦੀ ਹੋਣੀ ਤਾਂ ਅਜੇ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੂੰਹ ਅੱਡੀ ਖੜੀ ਹੈ, ਪਰ ਘਰੇਲੂ ਕਲੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬੀਆਂ ਨੇ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਧਰਤੀ 'ਤੇ ਆਪਣਿਆ ਦਾ ਖੂਨ ਵਹਾਉਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ।

ਪਿਛਲੇ ਕੁੱਝ ਸਮੇਂ 'ਤੇ ਮੋਟੀ ਨਜ਼ਰ ਮਾਰਦਿਆਂ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕੇਸ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਚ ਫਸੇ ਪੰਜਾਬੀ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਜੇਲ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿਨ ਕਟ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਈਆਂ ਨੂੰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣੀ ਹੈ।

ਕੁੱਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ 'ਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਕਲਸੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਕਰ ਦਿਤੀ ਸੀ ਜਿਸ ਦਾ ਜੁਰਮ ਵੀ ਉਸ ਨੇ ਕਬੂਲ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ। ਦੱਸਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਬਰੂਕਸਾਈਡ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦਾ ਸਾਬਕਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਿਟਿਸ਼ ਕੋਲੰਬੀਆ ਅਦਾਲਤ 'ਚ ਪੇਸ਼ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਜੱਜ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਮੈਂ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਕਬੂਲ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਅਦਾਲਤ ਵਲੋਂ ਸਜ਼ਾ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ 22 ਫਰਵਰੀ 2018 ਦਾ ਦਿਨ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੁਲਾਈ 2014 'ਚ ਵਾਪਰੀ ਘਟਨਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਬਲਦੇਵ ਸਿੰਘ ਵਿਰੁੱਧ ਪਤਨੀ ਦੀ ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ ਪਰ

ਕਿਉਂ ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ 'ਚ ਫਸ ਰਹੇ ਨੇ ਪਰਵਾਸੀ ?

ਗੰਭੀਰ ਹਾਲਾਤ 'ਚ ਹਸਪਤਾਲ 'ਚ ਦਾਖਲ ਕਰਵਾਈ ਗਈ ਨਰਿੰਦਰ ਕੌਰ ਕੁਝ ਦਿਨ ਮਗਰੋਂ ਦਮ ਤੋੜ ਗਈ। ਫਿਰ ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦੂਜੇ ਦਰਜੇ ਦੀ ਹੱਤਿਆ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ।

ਬੀਤੇ ਸਾਲ 2017 'ਚ ਕੈਨੇਡਾ (ਬਰਨਬੀ) ਵਿਚ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਕਲੇਸ਼ ਨੇ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਘਰ ਉਜਾੜ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜਦੋਂ ਇੱਥੇ ਦੋ ਬੱਚਿਆਂ ਦੇ ਪਿਤਾ 47 ਸਾਲਾ ਪਰਵੀਨ ਮਾਨ ਨੇ ਘਰੇਲੂ ਕਲੇਸ਼ ਦੇ ਚੱਲਦਿਆਂ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੁੱਟ-ਕੁੱਟ ਕੇ ਮੌਤ ਦੇ ਘਾਟ ਉਤਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਪਰਵੀਨ ਨੂੰ ਮੌਕੇ ਤੋਂ ਹੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਦੱਸਿਆ ਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਾਲ ਆਈ ਸੀ ਕਿ 18ਵੇਂ ਐਵੇਨਿਊ ਦੇ 7900 ਬਲਾਕ 'ਤੇ ਸਥਿਤ ਅਪਾਰਟਮੈਂਟ ਵਿਚ ਪਤੀ-ਪਤਨੀ ਵਿਚ ਝਗੜਾ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਪੁਲੀਸ ਮੌਕੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਤਾਂ ਉੱਥੇ ਇੱਕ ਔਰਤ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਪਈ ਸੀ। ਮ੍ਰਿਤਕ ਔਰਤ ਦੀ ਪਛਾਣ ਗੋਲਡੀ ਮਾਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਹੋਈ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟਾਂ ਦੇ ਨਿਸ਼ਾਨ ਸਨ। ਘਟਨਾ ਦੇ ਸਮੇਂ ਜੋੜੇ ਦੇ ਬੱਚੇ ਘਰ ਵਿਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਪੁਲੀਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪਰਵੀਨ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਤੱਕ ਉਸ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਪੁਲੀਸ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਦਰਜ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਵਿਚ ਪੇਸ਼ੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇੱਥੇ ਜ਼ਿਕਰਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਗੋਲਡੀ ਇੱਕ ਬੇਹੱਦ ਮਿਹਨਤਕਸ਼ ਔਰਤ ਸੀ। ਉਹ ਕੱਪੜਿਆਂ ਦੀ ਸਿਲਾਈ ਕਰਕੇ ਘਰ ਦੇ ਗੁਜ਼ਾਰੇ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਦਾ ਹੱਥ ਵਟਾਉਂਦੀ ਸੀ? ਘਟਨਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਆਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਸੀ ਪਰ ਹੋਣੀ ਨੂੰ ਕੁਝ ਹੋਰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਸੀ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਵਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣਾ ਵੀ ਨਸੀਬ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਿਆ। ਦਿਲ ਦਹਿਲਾਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਇਹ ਘਟਨਾਵਾਂ ਪੜ੍ਹ-ਸੁਣ ਕੇ ਹੀ ਆਮ ਇਨਸਾਨ ਸੋਚਣ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਟੱਬਰ ਵਾਲਾ ਆਦਮੀ ਇੱਧਰੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੋਚ ਇਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੁੱਝ ਵੀ ਕਰਕੇ ਉਹ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ, ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕੋਲ ਬੁਲਾਵੇ ਫਿਰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਹੜੇ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਇੰਨਾ ਨਿਰਦਈ ਬਣਾ ਦਿੰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣਿਆਂ ਦਾ ਹੀ

ਖੂਨ ਵਹਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਪ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਆਦਮੀ ਨਾ ਮਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਨਾ ਜੀਅ ਸਕਦਾ।

ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਹੀ ਬਰੈਂਪਟਨ ਸੂਬੇ 'ਚ ਸੁਖਚੈਨ ਬਰਾੜ ਦੁਆਰਾ ਆਪਣੀ 37 ਸਾਲਾ ਪਤਨੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਬਰਾੜ ਦੇ ਸਿਰ 'ਤੇ ਹਥੜਾ ਮਾਰ ਕੇ ਕਤਲ ਕਰਨ ਦੀ ਘਟਨਾ ਨੇ ਪੂਰੇ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਕੇ ਰੱਖ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਹੋਰ ਤਾਂ ਹੋਰ ਆਪਣੇ ਕਸੂਰ ਨੂੰ ਛੁਪਾਉਣ ਲਈ ਬਰਾੜ ਨੇ ਪਤਨੀ ਦੀ ਲਾਸ਼ ਨੂੰ ਟਰੱਕ ਸਮੇਤ ਸਾੜ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪੰਜਾਬੀ ਜੋੜਾ ਆਪਣੇ ਟਰੱਕ ਰਾਹੀਂ ਟੋਰਾਂਟੋ ਤੋਂ ਅਮਰੀਕਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਸੀ ਤੇ ਕੈਨੇਡਾ ਸਰਹੱਦ ਪਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਹਾਈਵੇ 402 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਟਰੱਕ ਨੂੰ ਅੱਗ ਲੱਗ ਗਈ ਸੀ। ਇਸ 'ਚ ਸੁਖਚੈਨ ਬਰਾੜ ਤਾਂ ਬਚ ਗਿਆ ਪਰ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਬਰਾੜ ਅੱਗ ਦੀ ਲਪੇਟ 'ਚ ਆ ਗਈ ਅਤੇ ਟਰੱਕ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸੜ ਕੇ ਸਵਾਹ ਹੋ ਗਈ। ਇਸ ਜੋੜੇ ਦੇ ਦੋ ਪੁੱਤ ਅਤੇ ਇੱਕ ਧੀ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਨੂੰ ਇਸ ਘਟਨਾ ਨਾਲ ਧੱਕਾ ਵੱਜਾ ਸੀ। ਜਾਂਚ ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਗੱਲ ਸਾਹਮਣੇ ਆਈ ਸੀ ਕਿ ਮ੍ਰਿਤਕ ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਆਪਣੇ ਪਤੀ ਹੱਥੋਂ ਮਾਰੀ ਗਈ। ਵਰਣਨਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਸੁਖਚੈਨ ਬਰਾੜ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਮੋਗੇ ਨਾਲ ਹੈ। ਉਹ ਟਰੱਕ ਚਲਾਉਣ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਵਿੱਚ ਕਬੱਡੀ ਦੇ ਉੱਘੇ ਕੁਮੈਂਟੇਟਰ ਵੱਜੋਂ ਵੀ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਕਰਤੂਤ ਕਾਰਨ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਿਰ ਸ਼ਰਮ ਨਾਲ ਝੁਕਿਆ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਕਿਉਂ ਕੀਤਾ, ਅਜਿਹੇ ਕੀ ਹਾਲਾਤ ਬਣ ਗਏ ਸਨ ਕਿ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਸ ਨੇ ਕਈ ਜਨਮਾਂ ਤੱਕ ਜੀਣ ਦੀਆਂ ਕਸਮਾਂ ਪਾਈਆਂ ਸਨ ਉਸੇ ਦਾ ਖੂਨ ਵਹਾ ਦਿੱਤਾ ਇਹ ਤਾਂ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਪਰ ਜੇ ਵੀ ਹੋਵੇ ਇੱਕ ਹਸਦਾ-ਵਸਦਾ ਪਰਿਵਾਰ ਜ਼ਰੂਰ ਉਜੜ ਗਿਆ।

ਬੀਤੇ ਸਾਲ ਹੀ ਅਮਰੀਕਾ ਦੇ ਨਿਊਜਰਸੀ ਵਿਚ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਤਲ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਨਿਤਿਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਪਤਨੀ ਸੀਮਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਹੱਤਿਆ, ਕੁੱਟਮਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪੁਲਿਸ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਤਿਨ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਬੇਰਹਿਮੀ ਨਾਲ ਚਾਕੂ ਦੇ ਕਈ ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਜਿਸ

ਕਾਰਨ ਉਸ ਦੀ ਮੌਕੇ ਉੱਤੇ ਹੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਕਤਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਤਿਨ ਸਿੰਘ ਲਾਸ਼ ਦੇ ਕੋਲ ਹੀ ਖੜ੍ਹਾ ਰਿਹਾ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ ਭੱਜਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸ ਨੇ ਆਪ ਫੋਨ ਕਰ ਕੇ ਪੁਲਿਸ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦਿੱਤੀ। ਨਿਤਿਨ ਅਤੇ ਸੀਮਾ ਦੇ ਦੋ ਬੇਟੇ ਅਤੇ ਇੱਕ ਬੇਟੀ ਹੈ। ਹੁਣੇ-ਹੁਣੇ ਦਲਵਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਤੇ ਸੱਸ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਿਹੜਾ ਪੰਜਾਬੀ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਸੁਖ ਸਾਂਝੀ ਲਈ ਪੰਜਾਬ ਤੋਂ ਵਿਦੇਸ਼ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੁਖ ਤੇ ਖੁਸ਼ੀ ਦੀ ਥਾਂ ਹਿੰਸਾ ਤੇ ਜੁਰਮ ਵੱਲ ਕਿਉਂ ਵਧ ਰਿਹਾ ਹੈ?

ਪੱਛਮ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਬੇਹੱਦ ਪਦਾਰਥਕ ਹੈ। ਰੂਹ ਨਾਲ ਬੰਦੇ ਦਾ ਕੋਈ ਰਿਸ਼ਤਾ ਨਹੀਂ। ਰੂਹਾਨੀਅਤ ਖ਼ਤਮ ਹੋਣ ਵਰਗੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਰੂਹਾਨੀ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਮਰ ਚੁੱਕੀਆਂ ਜਾਂ ਮਰ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਵੱਡਾ ਖਲਾਅ ਹੈ ਤੇ ਬਾਹਰੋਂ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਪ੍ਰਵਾਸੀਆਂ ਲਈ ਇਹ ਖਲਾਅ ਹੋਰ ਵੀ ਵੱਡਾ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਬਾਹਰੋਂ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਆਧੁਨਿਕ ਹੋ ਗਏ ਹਨ ਇਹ ਵੀ ਉੱਥਲ-ਪੁੱਥਲ ਦਾ ਵੱਡਾ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਕਦੇ-ਕਦੇ ਮਹਿਸੂਸ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਰਵਾਸੀ ਜਿੰਨੇ ਬਾਹਰੋਂ ਆਧੁਨਿਕ ਦਿਖ ਰਹੇ ਹਨ, ਓਨੇ ਹੀ ਅੰਦਰੋਂ ਖੋਖਲੇ ਹੋ ਰਹੇ ਹਨ, ਭਾਵਨਤਮਿਕ ਸੰਵੇਦਨਾਵਾਂ ਮਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹ ਟੁੱਟ ਰਹੇ ਹਨ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਮਹੌਲ ਨੂੰ ਵਿਸਾਰ ਤਾਂ ਦਿੱਤਾ ਪਰ ਉਸ ਮਹੌਲ 'ਚੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਾਹਰ ਨਹੀਂ ਆ ਪਾਏ, ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਟੁੱਟ ਚੁੱਕੇ ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਦੀ ਚੀਸ ਨੂੰ ਹੱਛਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਬਾਹਰੋਂ ਇਹ ਹੀ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਦੇ ਨੇ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸਭ ਕੁੱਝ ਸਮਾਨ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਸ਼ਾਇਦ ਅਸਲੀਅਤ ਕੁੱਝ ਹੋਰ ਹੈ। ਘਰੇਲੂ ਹਿੰਸਾ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਉਹੀ ਪਰਵਾਸੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਜਿਹੜੇ ਇੱਧਰੋਂ ਜੰਮ-ਪਲ ਕੇ ਗਏ ਸਨ, ਉੱਥੇ ਜੰਮੇ-ਪਲੇ ਪੰਜਾਬੀ ਮੂਲ ਦੇ ਬੱਚੇ ਇਸ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਧਰ ਦੇ ਮਹੌਲ ਅਨੁਸਾਰ ਰਹਿ ਰਹੇ ਹਨ। ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਏਨੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਤੇਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਉੱਥੇ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਲੋਕਾਂ ਕੋਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਲਈ ਸਮਾਂ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨੁੱਖ ਨੂੰ ਜਿਉਣ ਲਈ ਜੋ ਹਾਂ ਪੱਖੀ ਉਰਜਾ ਚਾਹੀਦੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਸਪੇਸ ਪ੍ਰਵਾਸ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਘੱਟ ਹੈ। ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦਾ ਵੱਡਾ ਹਿੱਸਾ ਘਰ ਤੋਂ ਕੰਮ

ਤੇ ਕੰਮ ਤੋਂ ਘਰ ਵੱਲ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ 'ਚ ਬੰਦੇ ਦੀ ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਪੂਰੀਆਂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀਆਂ। ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਬੰਦੇ ਰੂਹ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਬਾਰੇ ਸੋਚਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਪੈਸਾ ਤਾਂ ਬਹੁਤ ਥੱਲੇ ਰਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਖੇਤਾਂ 'ਚ ਘੁੰਮਦਾ ਬਾਪੂ ਨਜ਼ਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਦੋਂ ਤਾਂ ਸਕੂਲ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਭੇਜਣ ਵਾਲੀ ਮਾਂ ਜੋ ਸ਼ਾਇਦ ਅਖਰੀਲੇ ਵਕਤ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਲਈ ਤਰਸਦੀ ਹੀ ਚਲ ਵਸੀ ਸੀ ਉਹ ਚੇਤੇ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਅਕਸਰ ਪੜਨ-ਸਣਨ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਾਹਰ ਜਾ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਜ਼ਮੀਰ ਮਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾ ਮਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਮੈਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਮੀਰ ਮਰਦਾ ਨਹੀਂ ਕਦੇ-ਕਦੇ ਇਨਸਾਨ ਉਸਦੀ ਅਵਾਜ਼ ਸੁਣਨੀ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਤੇ ਸ਼ਾਇਦ ਉਸੇ 'ਚੋਂ ਹੀ ਅੱਗੇ ਜੁਰਮ, ਹਿੰਸਾ ਆਦਿ ਨਿਕਲਦੇ ਹਨ। ਬਹੁਤੇ ਗੋਰੇ ਵਿਖਾਵੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਯਕੀਨ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਪਰ ਪੰਜਾਬੀ ਉੱਥੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਵਿਖਾਵਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਵੱਧ ਖ਼ਵਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਵੀ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪੁਆੜਿਆਂ ਦੀ ਜੜ੍ਹ ਹੈ। ਫੇਰ ਇਹੀ ਜੁਰਮ ਜਾਂ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

ਰਿਸ਼ਤਿਆਂ ਅੰਦਰਲੀ ਈਰਖਾ ਵੀ ਅਧੂਰੇਪਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਜਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਤੇ ਇਹ ਅਧੂਰੇਪਣ ਦਾ ਅਹਿਸਾਸ ਨਿਰੰਤਰ ਵਧਦਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਤਾਂ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਕੰਮ ਉੱਤੇ ਭੇਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜਿਉਂ ਹੀ ਕੁੱਝ ਆਮਦਨ ਵਧਦੀ ਹੈ ਉਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਲੋੜਾਂ ਵੀ ਵੱਧ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਹੌਲੀ-ਹੌਲੀ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਵਿੱਚ ਤਕਰਾਰ ਵਧਣ ਲੱਗ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਅੰਤ ਅਕਸਰ ਦੁਖਦਾਇਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ 'ਚ ਕੋਈ ਖਾਸ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਰਿਹਾ ਇੱਥੇ ਵੀ ਲੋਕ ਆਪਣੇ ਆਪ 'ਚ ਹੀ ਖੁਸ਼ ਰਹਿਣ ਲੱਗ ਪਏ ਹਨ, ਪਰ ਪੰਜਾਬ 'ਚ ਅਜੇ ਵੀ ਬਹੁਤ ਕੁੱਝ ਬਾਕੀ ਹੈ, ਬਾਕੀ ਤੋਂ ਮਤਲਬ ਕਿ ਇੱਥੇ ਜੇ ਘਰ 'ਚ ਕੋਈ ਕਲੇਸ਼ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ, ਗਾਮਾਂਡੀ, ਯਾਰ ਦੋਸਤ ਵਿੱਚ ਪੈ ਕੇ ਗੱਲ ਨੂੰ ਨਿਬੇੜਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਆ ਜਾਂਦੇ ਨੇ, ਪਰ ਬਾਹਰਲੇ ਮੁਲਕ 'ਚ ਕਿਸੇ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨਾਲ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਾਹ-ਵਾਸਤਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਅਧੂਰਾਪਣ ਵੀ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਦੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ 'ਚ ਤੂਫਾਨ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਖਾਲੀਪਣ ਦਾ ਖਲਾਅ ਜਦੋਂ ਵਸ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ

ਆਦਮੀ ਕਿੰਨਾ ਵੀ ਸਮਝਦਾਰ ਹੋਵੇ ਉਹ ਯਕੀਨਨ ਇੱਕ ਨਾ ਇੱਕ ਦਿਨ ਇੱਕ ਐਸਾ ਰਸਤਾ ਅਖਤਿਆਰ ਕਰ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚਲਦੇ ਉਹ ਸਭ ਕੁੱਝ ਭੁੱਲ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜਰਮਨ 'ਚ ਇੱਕ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦਾ ਇਸ ਕਰਕੇ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧ ਸਨ ਅਤੇ ਪਤਨੀ ਨੇ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਤਲਾਕ ਲੈਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਵੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਹੋਈ ਸੀ ਕੁੱਝ ਹੀ ਦਿਨਾਂ 'ਚ ਦੋਨਾਂ ਦਾ ਤਲਾਕ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਸੀ, ਦੋਵੇਂ ਪਤੀ ਪਤਨੀ ਅੱਡ-ਅੱਡ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਇਸ ਸਭ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਵੀ ਪੰਜਾਬੀ ਨੇ ਪਤਨੀ ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਖੁਦ ਹੀ ਪੁਲਿਸ ਕੋਲ ਪੇਸ਼ ਹੋ ਗਿਆ, ਉਸ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਕਿਵੇਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਪਤਨੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕਰਵਾ ਲਵੇ, ਮਸਲਨ ਕਿ ਸਾਡੀ ਅਣਖ ਵੀ ਕਿਤੇ ਨਾ ਕਿਤੇ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਉਸ ਪੰਜਾਬੀ ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਪਤਾ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਮੈਂ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਨਰਕ ਬਣਾ ਲਿਆ ਹੈ ਪਰ ਮੈਂ ਬਰਦਾਸ਼ਤ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੋਹਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਹੁਣ ਵੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਰਿਹਾ ਤੇ ਤਲਾਕ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤਾਂ ਖਤਮ ਹੀ ਹੋ ਜਾਣਾ ਸੀ, ਪਰ ਅਸੀਂ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵੇਦਨਾਂ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਪਾ ਰਹੇ। ਜਾਂ ਸਾਫ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਆਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਾਨੂੰ ਪੱਥਰ ਬਣ ਕੇ ਜੀਣਾ ਅਜੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ।

ਓਪਰੇਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗੱਲਾਂ ਪਰਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਿਰਫ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਸੁਚੇਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹਨ, ਕਿ ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਬਾਹਰ ਬੈਠੋ ਹੋ ਤਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਪਰਿਵਾਰ ਹੀ ਨਹੀਂ ਦੋ ਦੇਸ਼ ਵੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਨੇ, ਇੱਕ ਜਿੱਥੋਂ ਗਏ ਹੋ ਤੇ ਦੂਜਾ ਜਿੱਥੇ ਗਏ ਹੋ। ਖਵਾਹਿਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪੂਰਤੀ ਨਾ ਕੋਈ ਕਰ ਸਕਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕੋਈ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿਸ ਪਰਿਵਾਰ ਲਈ ਆਪਣਾ ਦੇਸ਼ ਛੱਡ ਕੇ ਗਏ ਜੇ ਉੱਥੇ ਜਾ ਕੇ ਉਹੀ ਟੁੱਟ ਗਿਆ ਤਾਂ ਇੰਨੀ ਘਾਲਣਾ ਘਾਲਣ ਦਾ ਕੀ ਫਾਇਦਾ। ਭਾਵਨਵਾਂ 'ਤੇ ਕਾਬੂ ਰੱਖੋ, ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਜੀਣ ਲਈ ਜਿਸ ਉਰਜਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਉਹ ਭਾਵਨਵਾਂ ਚੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਹਿ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਾਲਾ! ਸਦਾ ਹੀ ਹਸਦੇ-ਵਸਦੇ ਰਹੋ, ਇਹੀ ਕਾਮਨਾ ਹੈ ਇਹੀ ਦੁਆ ਹੈ। ਖ਼ਨਵਦ

ਗੁਰਪ੍ਰੀਤ ਸਿੰਘ ਤੰਗੋਰੀ

ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਹਾਂਤ (ਸੰ. 1765 ਈ.) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਚੰਗਾ ਨਗਰ ਵਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਬਰਨਾਲੇ ਤੋਂ ਇਥੇ ਬਦਲ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਨਗਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਚਰਣ ਪਾਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸੈਫ਼ਾਬਾਦ (ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ) ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਲਹਿਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਝੀਵਰ, ਭਾਗ ਰਾਮ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ

ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਧਾਰਨ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ ਭਿਆਨਕ, ਨਾਮੁਰਾਦ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਹਿਲ ਪਿੰਡ ਆਏ ਅਤੇ ਇਕ ਟੱਬੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਬਿਛ ਹੇਰਾਂ ਬੈਠੇ।

ਪਟਿਆਲਾ ਭਾਰਤੀ ਪੰਜਾਬ ਸੂਬੇ ਦੇ ਦੱਖਣ-ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਸਥਿੱਤ ਇੱਕ ਸ਼ਹਿਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਰਿਆਸਤ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੇਂਦਰ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 1763 ਵਿੱਚ ਵਸਾਇਆ ਸੀ, ਜਿਥੋਂ ਇਸਦਾ ਨਾਂ ਆਲਾ ਦੀ ਪੱਟੀ ਅਤੇ ਮਗਰੋਂ ਪੱਟੀਆਲਾ ਅਤੇ ਫੇਰ ਪਟਿਆਲਾ ਪੈ ਗਿਆ। ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਉੱਤਰ ਵਿੱਚ ਫਤਹਿਗੜ੍ਹ, ਰੂਪਨਗਰ ਅਤੇ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਨਾਲ, ਪੱਛਮ ਵਿੱਚ ਸੰਗਰੂਰ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਨਾਲ, ਪੂਰਬ ਵਿੱਚ ਅੰਬਾਲਾ ਅਤੇ ਕੁਰੂਕਸ਼ੇਤਰ ਨਾਲ ਅਤੇ ਦੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੈਥਲ ਨਾਲ ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਹ ਸ ਾਬਾਨ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੀ ਆਗੂ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਦੇਸ਼ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਡਿਗਰੀ ਕਾਲਜ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ ਦੀ ਸ ਾਥਪਨਾ 1870 ਵਿੱਚ ਪਟਿਆਲਾ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਰਵਾਇਤੀ ਪੱਗ, ਪਰਾਂਦੇ, ਨਾਲੇ, ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਾਹੀ ਸਲਵਾਰ, ਪੰਜਾਬੀ ਜੁੱਤੀ ਅਤੇ ਪਟਿਆਲਾ ਪੈਂਗ ਲਈ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੈ। ਪਟਿਆਲਾ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਦੇ ਸਦਰ ਮੁਕਾਮ ਵਜੋਂ ਜਾਣੇ ਜਾਂਦੇ ਪਟਿਆਲਾ ਨਗਰ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਇਤਿਹਾਸ ਅਤੇ ਸਭਿਆਚਾਰ ਹੈ।

ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਿਆਲਾ

ਸੰਨ 1948 ਈ. ਤਕ ਇਹ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਦ ਸੰਨ 1956 ਈ. ਤਕ ਇਹ ਪੈਪਸੂ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਬਣਿਆ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਹੁਣ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਵਲ ਪਟਿਆਲੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦਾ ਸਦਰ ਮੁਕਾਮ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਆਪਣਾ ਹੀ ਸਭਿਆਚਾਰਿਕ ਪਿਛੋਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੇਕ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿਚ ਇਸ ਦੀ ਝੰਡੀ ਕਾਇਮ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਫੂਲਕੀਆਂ ਖ਼ਾਨਦਾਨ ਦੇ ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਨ 1753 ਈ. ਵਿਚ ਕੀਤੀ। ਇਸ ਸਥਾਨ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਪਟਾਂਵਾਲਾ ਥੇਹ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਨ 1753 ਈ. ਵਿਚ ਸਨੌਰ ਪਰਗਨਾ ਦੇ 84 ਪਿੰਡਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧੀਨ ਕਰਕੇ ਥੇਹ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਬਣਵਾਈ ਅਤੇ ਦਸ ਸਾਲ ਬਾਦ ਸੰਨ 1763 ਈ. ਵਿਚ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰਖੀ। ਉਸ ਦਿਨ ਤੋਂ ਇਹ ਨਗਰ 'ਪਟਿਆਲਾ' ਵਜੋਂ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋ ਗਿਆ। ਕੁਝ ਵਿਦਵਾਨਾਂ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਾਂ 'ਪਟੀ-ਆਲਾ' ਦਾ ਸੰਯੁਕਤ ਸ਼ਬਦ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਦੇਹਾਂਤ (ਸੰ. 1765 ਈ.) ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਚੰਗਾ ਨਗਰ ਵਸਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਵੀ ਬਰਨਾਲੇ ਤੋਂ ਇਥੇ ਬਦਲ ਲਈ ਸੀ। ਇਸ ਨਗਰ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਤੇ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਨੇ ਚਰਣ ਪਾਏ ਸਨ। ਸਿੱਖ ਇਤਿਹਾਸ ਅਨੁਸਾਰ ਜਦੋਂ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਸੈਫ਼ਾਬਾਦ (ਬਹਾਦਰਗੜ੍ਹ) ਵਿਚ ਠਹਿਰੇ ਹੋਏ ਸਨ, ਤਾਂ ਲਹਿਲ ਪਿੰਡ ਦਾ ਇਕ ਝੀਵਰ, ਭਾਗ ਰਾਮ, ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਸੇਵਾ ਵਿਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਇਆ ਅਤੇ ਗੁਰੂ ਜੀ ਨੂੰ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਗੁਰੂ ਜੀ ਉਸ ਦੇ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਧਾਰਨ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਨੂੰ ਇਕ

ਭਿਆਨਕ, ਨਾਮੁਰਾਦ ਬੀਮਾਰੀ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਲਹਿਲ ਪਿੰਡ ਆਏ ਅਤੇ ਇਕ ਟੱਬੇ ਦੇ ਕੰਢੇ ਬੋਹੜ ਦੇ ਬਿਛ ਹੇਰਾਂ ਬੈਠੇ। ਪਿੰਡ ਵਾਲਿਆਂ ਦੀ ਬੀਮਾਰੀ ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਕ੍ਰਿਪਾ ਨਾਲ ਠੀਕ ਹੋ ਗਈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਬੇਨਤ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੂਖ- ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ ਆਮਦ ਦੀ ਯਾਦ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਇਥੇ ਰਾਜਾ ਅਮਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਕ ਬਾਗ ਲਗਵਾਇਆ ਅਤੇ ਨਿਹੰਗ ਸਿੰਘਾਂ ਦੇ ਸੁਪਰਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਸੰਨ 1930 ਈ. ਵਿਚ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭੂਪਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਥੇ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਬਣਵਾਇਆ ਅਤੇ ਉਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪਟਿਆਲਾ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਪੈਪਸੂ ਬਣਨ ਤੇ ਇਸ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ 'ਧਰਮ ਅਰਥ ਬੋਰਡ'

ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ। ਪੈਪਸੂ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਦ ਇਹ ਗੁਰੂ- ਧਾਮ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋ ਗਿਆ। ਹੁਣ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਬਣ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਕਾ ਲੰਗਰ, ਸਰੋਵਰ ਅਤੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਕਮਰੇ ਵੀ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਪਰਿਸਰ ਵਿਚ ਬਣੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਬਸੰਤ ਪੰਚਮੀ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਇਥੇ ਸਾਲਾਨਾ ਧਾਰਮਿਕ ਮੇਲਾ ਲਗਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਗਰ ਵਿਚ ਦੂਜਾ ਗੁਰੂ-ਧਾਮ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਹੈ। ਸਥਾਨਕ ਪਰੰਪਰਾ ਅਨੁਸਾਰ ਸੰਨ 1675 ਈ. ਨੂੰ ਦਿੱਲੀ ਜਾਂਦੇ ਹੋਇਆਂ ਗੁਰੂ ਜੀ ਕੁਝ ਦੇਰ ਲਈ ਇਸ ਥਾਂ ਉੱਤੇ ਠਹਿਰੇ ਸਨ। ਇਥੇ ਉਦੋਂ ਬਿਲਕੁਲ ਜੰਗਲ ਹੁੰਦਾ ਸੀ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਜਦੋਂ ਮੋਤੀਬਾਗ ਮਹੱਲ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਕਰਵਾਇਆ ਤਾਂ ਸੰਨ 1852 ਈ. ਵਿਚ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਵੀ ਬਣਵਾਇਆ। ਹੁਣ ਇਸ ਦੀ ਨਵੀਂ ਇਮਾਰਤ ਬਣ ਚੁਕੀ ਹੈ। ਉੱਚੇ ਬੜੇ ਉੱਤੇ ਬਣੇ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦਸਮ ਗ੍ਰੰਥ ਦੀ ਇਕ ਇਤਿਹਾਸਿਕ ਬੀੜ ਵੀ ਸੰਭਾਲੀ ਹੋਈ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਵਾਲੀ ਕਮੇਟੀ ਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਥੇ ਹਰ ਸਾਲ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੇ ਜਨਮ ਅਤੇ ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨਾਂ ਉੱਤੇ ਭਾਰੀ ਦੀਵਾਨ ਸਜਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਜੀ ਦੀ

ਸ਼ਹਾਦਤ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਅਕਸਰ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਇਸ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਸ਼ਹਿਰ ਦੀਆਂ ਸੜਕਾਂ ਅਤੇ ਬਾਜ਼ਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਗੁਜ਼ਾਰਦੇ ਹੋਇਆਂ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਦੂਖ ਨਿਵਾਰਨ ਵਿਚ ਸਮਾਪਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ
ਪਹਿਲਾ ਭਾਰਤੀ ਪੁਲਾੜ ਯਾਤਰੀ ਰਾਕੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ ਪਟਿਆਲੇ ਦਾ ਜੰਮ-ਪਲ ਸੀ।

ਸਿੱਖਿਆ
1947 ਵਿੱਚ ਅਜ਼ਾਦੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਟਿਆਲਾ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਬਣ ਗਿਆ। ਇਥੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਸਕੂਲ, ਕਾਲਜ, ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਸਿੱਖਿਆ ਕੇਂਦਰ ਹਨ। ਯਾਦਵਿੰਦਰਾ ਪਬਲਿਕ ਸਕੂਲ, ਪੰਜਾਬੀ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਬਾਪਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਰਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਨੈਸ਼ਨਲ ਲਾਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ, ਜਰਨਲ ਸਿਵਦੇਵ ਸਿੰਘ ਦੀਵਾਨ ਗੁਰਬਚਨ ਸਿੰਘ ਖਾਲਸਾ ਕਾਲਜ, ਮਹਿੰਦਰਾ ਕਾਲਜ, ਮੁਲਤਾਨੀ ਮਲ ਮੋਦੀ ਕਾਲਜ, ਸਰਕਾਰੀ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ, ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਲਜ ਲੜਕੀਆਂ, ਬਿਕਰਮ ਕਮਰਸ ਕਾਲਜ, ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਸਪੋਰਟਸ ਅਥਾਰਟੀ ਮੌਜੂਦ ਹਨ।

ਖੇਡ ਦੇ ਮੈਦਾਨ
ਰਾਜਾ ਭਲਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਪੋਰਟਸ ਕੰਪਲੈਕਸ ਪੋਲੋ ਗਰਾਊਂਡ, ਯਾਦਵਿੰਦਰਾ ਸਪੋਰਟਸ ਸਟੇਡੀਅਮ ਅਤੇ ਰਿੰਗ ਹਾਲ ਰੋਲਰ ਸਕੇਟਿੰਗ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਕੋਠੀ ਪਟਿਆਲਾ ਜੋ ਬਾਰਾਂਦਰੀ 'ਚ ਸਥਿੱਤ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਹੈਰੀਟੇਜ ਹੋਟਲ ਹੈ

ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ

ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ, ਪਟਿਆਲਾ
ਵੱਡੇ ਗਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਦੋ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਲਾਹੌਰ ਤੇ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਮਗਰੋਂ ਕੇਵਲ ਪਟਿਆਲਾ ਹੀ ਅਜਿਹਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਅਨੋਖੀ 'ਤੇ ਅਮੀਰ ਦਿੱਖ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਬਾਨੀ ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ 12 ਫਰਵਰੀ 1763 ਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ ਸੀ। ਸ਼ਹਿਰ ਦਾ ਮੁੱਢ ਬੰਨਣ ਵਾਲੇ ਦਿਹਾੜੇ ਨੂੰ ਅੱਜ ਕਿਸੇ ਨੇ ਯਾਦ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ। ਪਟਿਆਲਾ, ਜਿਹੜਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਸੁੰਦਰਤਾ ਦੀਆਂ ਕਈ ਪੁਲਾਘਾਂ ਮਗਰੋਂ ਅੱਜ ਵਿਰਾਸਤੀ ਦਿੱਖ ਦੀ ਮਿਸਾਲ ਹੈ, ਪਿੱਛੇ ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ ਦਾ ਹੀ ਵੱਡਮੁਲਾ ਰੋਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਦੀ ਦੁਰਅੰਦੇਸ਼ੀ ਦੀ ਬਦੌਲਤ ਪਟਿਆਲਾ ਸ਼ਹਿਰ 'ਪਟਿਆਲਾ ਰਿਆਸਤ' ਦੀ ਸੰਨ 1765 ਤੋਂ ਦੇਸ਼ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਣ ਤੱਕ ਰਾਜਧਾਨੀ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਥੇ 1757 'ਚ ਇੱਕ ਕੱਚੀ ਗੜ੍ਹੀ ਉਸਾਰੀ ਸੀ। ਰਾਜਸੀ ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪੱਖ ਤੋਂ ਹੋਰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣ ਮਗਰੋਂ 12 ਫਰਵਰੀ 1763 ਨੂੰ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ ਦੀ ਨੀਂਹ ਰੱਖੀ। ਪੱਟੀ ਦੇ ਆਲੇ ਦੀ 'ਅੱਲ' ਮਗਰੋਂ ਇਹ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਨਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਹੋਇਆ। ਪਹਿਲਾਂ ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਕੁਝ ਚਿਰ ਬਰਨਾਲੇ ਵੀ ਰੱਖੀ, ਪਰ ਬਾਅਦ 'ਚ ਇਹ

ਪਟਿਆਲਾ ਲੈ ਆਂਦੀ ਗਈ। ਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਰਿਆਸਤਾਂ 'ਚੋਂ ਪਟਿਆਲਾ ਹੀ ਅਜਿਹੀ ਇਕੱਲੀ ਅਹਿਮ ਰਿਆਸਤ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਦੇ ਕੌਮਾਂਤਰੀ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਬਾਕੀ ਰਿਆਸਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਵੱਧ ਤੇ ਮਿਆਰੀ ਸਬੰਧ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੰਦਰੂਨੀ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਵੱਡ ਆਕਾਰੀ ਇਮਾਰਤਾਂ, ਜਿਹੜੀਆਂ ਭਵਨ ਉਸਾਰੀ ਦਾ ਕਮਾਲ ਸਨ। ਕਿਲ੍ਹਾ ਅੰਦਰੂਨ 'ਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਚਿੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੇ ਚਿੱਤਰ ਹਨ। ਕਿਲੇ 'ਚ ਸਥਾਪਤ ਅਜਾਇਬਘਰ ਜਿੱਥੇ ਹਥਿਆਰਾਂ ਦੀ ਗੈਲਰੀ ਹੈ, ਦੇ ਵਿਲੱਖਣ ਮੀਨਾਕਾਰੀ ਨਾਲ ਲਬਰੇਜ਼ ਛੱਤ ਹੈ। ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ: ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਸੰਸਥਾਪਕ ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ 1763 ਈ. ਵਿਚ ਕਿਲਾ ਮੁਬਾਰਕ ਦਾ ਨੀਂਹ ਪੱਥਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਆਲੇ ਦੁਆਲੇ ਹੀ ਪੂਰਾ ਸ਼ਹਿਰ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਰਿਆਸਤਾਂ ਟੁੱਟਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤੱਕ ਸ਼ਾਹੀ ਪਰਿਵਾਰ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿਚ ਦੀ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ। ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਬਣੇ ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਦਰਬਾਰ ਹਾਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਿਊਜ਼ੀਅਮ ਬਣਾਇਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਰਿਆਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਯਾਦਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਕੁਝ ਹਥਿਆਰ ਵੀ ਸੁਸ਼ੋਭਿਤ ਹਨ। ਕਿਲ੍ਹਾ ਅੰਦਰੂਨ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣੀ ਹਸਤ ਤੇ ਸ਼ਿਲਪ ਕਲਾ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਬਣੀ ਉਹ ਜੋਤ ਜਿਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਜੋਤ ਜਲਦੀ ਰਹੇਗੀ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਹੀ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਹੋਂਦ ਬਰਕਰਾਰ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਮੇਸ਼ਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਅਜੀਬ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਖਿਆਲ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਰਹੀ ਹੈ। ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਰਿਆਸਤਾਂ ਦੇ ਕਿਲ੍ਹਿਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਲ੍ਹਾ ਮੁਬਾਰਕ ਦੇ ਵੱਖ ਵੱਖ ਹਿੱਸੇ ਜਿਹੜੇ ਕਿ ਇੱਕ ਰਾਜ ਚਲਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਥੇ ਪਹੁੰਚਣ ਵਾਲਿਆਂ ਦੇ ਦਿਲ ਵਿਚ ਹਮੇਸ਼ਾ ਉਤਸੁਕਤਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮਹਾਰਾਜਾ ਪ੍ਰਤਾਪ ਸਿੰਘ ਨੇ ਆਪਣੇ ਪਿਤਾ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਿਪੁਦਮਨ ਸਿੰਘ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 1942 'ਚ ਇਸੇ ਕਿਲ੍ਹੇ ਵਿੱਚ ਪਿਤਾ ਦੀ ਥਾਂ ਸਰ੍ਹੋ ਚੁੱਕੀ।

ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ

ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਪਟਿਆਲੇ ਦੀਆਂ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਵਿਰਾਸਤੀ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਇਥੇ ਬਣਿਆ ਲਛਮਣ ਝੂਲਾ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਹਰਿਦੁਆਰ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਕਲਾ ਪ੍ਰੇਮੀ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੇ ਲਈ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਤੋਂ ਪੇਂਟਰ ਬੁਲਵਾ ਕੇ ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਦੀਆਂ ਕੰਧਾਂ ਪੇਂਟ ਕਰਵਾਈਆਂ ਸਨ। ਇਥੇ ਇੱਕ ਮੈਡਲ ਗੈਲਰੀ ਬਣੀ ਹੋਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿਚ ਵਿਰਾਸਤ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੈਂਕੜੇ ਮੈਡਲਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪੁਰਾਤਨ ਸਿੱਕਿਆਂ ਦੀ ਕੁਲੈਕਸ਼ਨ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਸ਼ੀਸ਼ ਮਹਿਲ ਵਿਚ ਬਣੀ ਬਨਾਸਰ ਆਰਟ ਗੈਲਰੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਰਿਆਸਤ ਦੀ ਕਲਾ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲ ਕੇ ਰੱਖਣ ਵਿਚ ਸਮਰੱਥ ਹੈ।

ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਪੈਲੇਸ

ਆਪਣੇ ਜ਼ਮਾਨੇ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤ ਕਲਾ ਦਾ ਨਮੂਨਾ ਮੋਤੀ ਬਾਗ ਪੈਲੇਸ ਵਿਖੇ ਅੱਜ ਸੋਧੀਆ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡਾ ਖੇਡ ਸੰਸਥਾਨ ਨੇਤਾ ਜੀ ਸੁਭਾਸ਼ ਨੈਸ਼ਨਲ ਇੰਸਟੀਚਿਊਟ

ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਜੋ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਪੈਣੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਕਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਚੰਗੀਆਂ ਤੇ ਸੱਚੀਆਂ ਹਨ ਹਰ ਕੋਈ ਗੁਰੂ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਬਾਣੀ ਦੇ ਨਾਂ ਤੇ ਆਪਣੀਆਂ ਰੋਟੀਆਂ ਸੇਕ ਰਹੇ ਹਨ ਜਿੰਨੇ ਵੀ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹੇ ਲਿਖੇ ਸਮਝਦੇ ਹਨ ਉਹ ਹੀ ਗੁਰੂ ਘਰ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਅਤੇ ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਪੁੱਠੇ ਕੰਮਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਬਾਣੀ ਦਾ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਗਿਆਨ ਨਹੀਂ ਨਾ ਹੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਬਾਣੀ ਦੀ ਕਥਾ ਸੁਣੀ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਆਪਣੀਆਂ ਕੀਤੀਆਂ ਸਕੂਲੀ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਦਾ ਹੀ ਗਿਆਨ ਵੰਡ ਰਹੇ ਹਨ ਅੱਜ ਸਾਡਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਸਿੱਖ ਕਮਿਊਨਟੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸਟੇਟ ਦਾ ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਰਹਿੰਦੇ ਦੇਸ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਕਾਰੋਬਾਰ ਆਪਣਾ ਜੀਵਨ ਪ੍ਰਦੇਸਾਂ ਵਿਚ ਰਹਿ ਕੇ ਹੀ ਗੁਜ਼ਾਰਨਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਕੈਨੇਡਾ ਅਮਰੀਕਾ ਆਸਟਰੇਲੀਆ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣਾ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰਾ ਪੰਜਾਬੀ ਮਾਂ ਬੋਲੀ ਨੂੰ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ ਨੂੰ ਪਿਆਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦਿਨ ਰਾਤ ਕਮਾਈਆਂ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਵਧੀਆ ਜੀਵਨ ਗੁਜ਼ਾਰਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਅੱਜ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ

ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ

ਥਾਂ ਥਾਂ ਤੇ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਨੂੰ ਹੀ ਪਹਿਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬੀ ਕਲਚਰ ਦੇ ਨਾਮ ਤੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਰਖਵਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ ਨੀਕ ਹੈ ਆਪਣੀ ਥਾਂ ਤੇ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਪੈਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਪਰ ਇਹ ਗੱਲਾਂ ਬਿਲਕੁਲ ਹੀ ਸਿੱਖੀ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਦੀਆਂ ਕਲਾਸਾਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਾਮਾਂ ਦੇ ਟਾਈਮ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਵਿੱਚ ਕੀਰਤਨ ਅਤੇ ਪਾਠ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਥੱਲੇ ਢੋਲ ਅਤੇ ਗੀਤਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਉੱਚੀ ਉੱਚੀ ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਕੁਝ ਮਹੀਨੇ ਪਹਿਲਾਂ ਕੈਨੇਡਾ ਦੇ ਸ਼ਹਿਰ ਸਰੀ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਵਿੱਚ ਭੰਗੜੇ ਗਿੱਧੇ ਰਸਤੇ ਵਿੱਚ ਪਵਾਏ ਗਏ ਤੇ ਹੁਣ ਨਵੀਂ ਖਬਰ ਵੇਖਣ ਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਦੋ ਵੀ ਇੱਕ ਪਹਿਲਾਂ ਆਈ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੁਹਾਲੀ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਕੱਢਣ ਦੇ ਵੇਲੇ ਬੋਲੀਆਂ ਭੰਗੜੇ ਗਿੱਧੇ ਪਾਏ ਗਏ ਭਾਵੇਂ

ਅਸੀਂ ਬਾਹਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚ ਹਾਂ ਜਾਂ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਧਰਤੀ ਦੇ ਉੱਤੇ ਇਹ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਸਿੱਖੀ ਦਾ ਮਜ਼ਾਕ ਉਡਾਇਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਕੁਝ ਲੋਕ ਇੱਥੇ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀਆਂ ਪੰਕਤੀਆਂ ਵਰਤ ਕੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਉੱਲੂ ਸਿੱਧਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ ਪਰ ਪੂਰੀ ਜੋ ਇੱਕ ਲੈਣ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਗੁਰੂ ਸਾਹਿਬ ਨੇ ਭੰਗੜੇ ਗਿੱਧੇ ਪਾਣ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਉਸ ਦੇ ਬਿਲਕੁਲ ਉਲਟ ਹੈ ਪੂਰੀ ਗੁਰਬਾਣੀ ਦੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੋ ਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸਮਝੋ। ਮੇਰੀ ਹੱਥ ਜੋੜ ਕੇ ਬੇਨਤੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਸੈਤ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਢਾਂਡਰੀਆਂ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਸਰਬਜੀਤ ਸਿੰਘ ਹੁੰਦਾ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸੰਗਤਾਂ ਨਾਲ ਸਾਝਾ ਕਿਉਂ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ। ਉਧਰ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਮੁਹਾਲੀ ਵਿੱਚ ਨਗਰ ਕੀਰਤਨ ਤੇ ਬੋਲੀਆਂ ਭੰਗੜੇ ਪਾਏ ਗਏ

ਉਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ਼੍ਰੋਮਣੀ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਅਦਾਰੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਉੱਥੋਂ ਦੇ ਸੁਝਵਾਨ ਕਥਾ ਪੁਚਾਰਕ ਜੋ ਮੰਜੀ ਸਾਹਿਬ ਕਥਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਤੇ ਬੋਲਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਸਭ ਚੁੱਪ ਕਿਉਂ ਹਨ ਪਹਿਲਾਂ ਤਾਂ ਗੁਰੂ ਘਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਕੁਰਸੀਆਂ ਹੀ ਲੱਗੀਆਂ ਸਨ ਤੇ ਹੁਣ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਗਏ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਕੀ ਕੁਝ ਹੋਵੇਗਾ ਇਹ ਸਮਾਂ ਹੀ ਦੱਸੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕ ਜ਼ਿਆਦਾ ਪੜ੍ਹਾਈਆਂ ਕਰ ਚੁੱਕੇ ਹਨ ਜੋ ਕੋਈ ਕਮੇਟੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅੱਗੋਂ ਔਖੇ, ਮਾੜੇ ਚੰਗੇ ਬੋਲ ਬੋਲਦੇ ਹਨ। ਕੁਝ ਸਿੱਖਾਂ ਨੇ ਕਮੇਟੀ ਵਾਲਿਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲ ਕੀਤੀ ਪਰ ਉਹ ਇਸ ਪੱਖੋਂ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਝਾੜ ਗਏ ਕਿ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਇਹ ਇੱਕ ਸਕੂਲ ਹੈ ਪਰ ਦੂਸਰੀ ਮੰਜਿਲ ਤੇ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਜੀ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਹੈ ਸਵੇਰੇ ਸ਼ਾਮ ਕੀਰਤਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਐਤਵਾਰ ਨੂੰ ਭਾਰੀ

ਦੀਵਾਨ ਲਗਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਬੱਚਿਆਂ ਦੀ ਸਿਖਲਾਈ ਲਈ ਹੋਰ ਬਾਹਰ ਕਿਰਾਏ ਤੇ ਥਾਵਾਂ ਬਥੇਰੀਆਂ ਮਿਲ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਜੇ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਸਾਰੇ ਚਾਹੁਣ ਤਾਂ ਇਹ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਬੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਿਖਾਉਣ ਦਾ ਸ਼ੌਕ ਹੈ ਉਹ ਆਪਣੀ ਜੇਬ ਵਿੱਚੋਂ ਥੋੜ੍ਹੇ ਥੋੜ੍ਹੇ ਪੈਸੇ ਪਾ ਕੇ ਰਲ ਕੇ ਇਹ ਕੰਮ ਦਾ ਉਪਰਾਲਾ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਗੁਰੂ ਘਰ ਕੀਰਤਨ, ਕਥਾ, ਪਾਠ, ਗੱਤਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਇੱਦਾਂ ਦੀਆਂ ਧਾਰਮਿਕ ਸਿੱਖਿਆਵਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਨਾ ਕਿ ਇੱਥੇ ਗੰਦੇ ਮੰਦੇ ਗੀਤਾਂ ਤੇ ਭੰਗੜੇ ਗਿੱਧੇ ਪਵਾਏ ਜਾਣ ਜਿਹੜੇ ਕੰਮ ਮਸੇ ਰੰਗੜ ਨੇ ਕੁਝ ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਬਾਰ ਸਾਹਿਬ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਏ ਸਨ ਅੱਜ ਸਾਡੇ ਉਹ ਹੀ ਸਿੱਖ ਧਾਰਮਿਕ ਆਗੂ ਜਾਂ ਸਾਡੇ ਆਪਣੇ ਹੀ ਬੰਦੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੱਚੀਆਂ ਨੇ ਗਿੱਧੇ ਭੰਗੜੇ ਪੁਦ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਵਾ ਰਹੇ ਹਨ ਸਿੱਖੀ ਤੇ ਹੋਰ ਦਿਨੋਂ ਦਿਨ ਵੱਡੇ ਘਾਤਕ

ਹਮਲੇ ਚਿੰਤਾਜਨਕ ਹਨ। ਪਰ ਇਹ ਸਭ ਕੁਝ ਇੱਕ ਬੰਦੇ ਦੇ ਕਹਿਣ ਤੇ ਕਰਨ ਨਾਲ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਸਾਰੀਆਂ ਭੈਣਾਂ ਵੀਰਾਂ ਪੰਜਾਬੀ ਭਾਈਚਾਰੇ ਨੂੰ ਰਲ ਮਿਲ ਕੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ ਜਦ ਤੱਕ ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਛੱਤ ਥੱਲੇ ਇਕੱਠੇ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਬੈਠ ਕੇ ਵਿਚਾਰ ਸਾਂਝੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਸਾਡੇ ਤੇ ਇਹ ਭਾਰੀ ਹਮਲੇ ਹੁੰਦੇ ਰਹਿਣਗੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਬਾਣੀ ਦੇ ਗਿਆਨ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਜੋ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਹੈ ਸੱਚ ਕੜਾ ਹੈ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਸੱਚ ਲਿਖਣ ਤੋਂ ਲੋਕ ਡਰਦੇ ਵੀ ਹਨ ਬੋਲਦੇ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਤੇ ਸੁਣਨਾ ਵੀ ਪੰਸਦ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਕਿਉਂਕਿ ਸੱਚਿਆਂ ਨੂੰ ਡਰਾਇਆ ਧਮਕਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਬਾਹਰੋਂ ਬਥੇਰਾ ਧਮਕੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਜੋ ਸੱਚ ਹੈ ਉਹ ਤਾਂ ਸੱਚ ਹੀ ਰਹੇਗਾ ਨੀਕ ਹੈ ਸਾਡੇ ਲਿਖੇ ਬੋਲ ਅੱਜ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਾੜੇ ਲੱਗਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਮਾਰੇ ਲੱਗਣਗੇ ਪਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਸਭ ਨੂੰ ਪਤਾ ਲੱਗ ਜਾਵੇਗਾ ਜੋ ਆਉ ਸਾਰੇ ਇਕੱਠੇ ਹੋ ਕੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਗੱਲਾਂ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਮਾਰੀਏ ਕਿ ਗੁਰਦੁਆਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਭੰਗੜੇ ਗਿੱਧੇ ਵਾਲੇ ਕਿੰਨੇ ਕੁ ਜਾਇਜ਼ ਹਨ।
ਸਿਦਰ ਸਿੰਘ ਮੀਰਪੁਰੀ 5592850841

ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦੀ ਉਡੀਕ 'ਚ ਕਾਂਗਰਸ

ਰਸ਼ੀਦ ਕਿਦਵਾਈ
ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਤੋਂ ਧਾਰਾ 370 ਹਟਾਏ ਜਾਣ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸ ਜਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸ਼ਲੋਪੰਜ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੋਈ, ਉਹ ਕੋਈ ਨਵੀਂ ਗੱਲ ਨਹੀਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਇਕ ਅਰਸੇ ਤੋਂ ਦੁੱਚਿਤੀ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ। ਉਸ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਦੁੱਚਿਤੀ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਪ੍ਰਧਾਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ। ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਸਬੋਧੀ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦੇ ਨਾਲ ਖੁਦ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਹਾਲੇ ਤਕ ਕੋਈ ਪੰਸਦ ਜ਼ਾਹਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਸ ਮਸਲੇ 'ਤੇ ਬੇਖ਼ਯੋਗੀ ਹੋਰ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਦੁੱਚਿਤੀ 10 ਅਗਸਤ ਨੂੰ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਰਕਿੰਗ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਬੈਠਕ ਵਿਚ ਦੂਰ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ? ਜਦ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦਾ 75ਵਾਂ ਜਨਮ ਦਿਨ ਜ਼ੋਰ-ਸ਼ੋਰ ਨਾਲ ਮਨਾਉਣ ਦੀ ਤਿਆਰੀ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਉਦੋਂ ਸ਼ਲੋਪੰਜ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉਸ ਲਈ ਚੰਗੀ ਨਹੀਂ। ਕੁਝ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਮੀਦ ਹੈ ਕਿ ਹੋਂਦ ਦੇ ਸੰਕਟ ਨਾਲ ਜੂਝਦੀ ਪਾਰਟੀ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਦਮ 'ਤੇ ਵਾਪਸੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਫਿਲਹਾਲ ਪਾਰਟੀ ਅੱਗੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੀ ਚੁਣੌਤੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦਾ

ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਚੁਣਨ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਦੋ ਮਤ ਹਨ। ਇਕ ਧੜਾ ਸਚਿਨ ਪਾਇਲਟ ਜਾਂ ਜਯੋਤਿਰਾਜਿਤਿਆ ਸਿਧੀਆ ਵਰਗੇ ਨੌਜਵਾਨ ਨੇਤਾ ਨੂੰ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮਿਲਿੰਦ ਦੇਵੜਾ ਨੂੰ ਖਜ਼ਾਨਚੀ ਬਣਾਉਣ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਰਿਹਾ। ਓਥੇ ਹੀ ਦੂਜਾ ਧੜਾ ਮੁਕੁਲ ਵਾਸਨਿਕ, ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਸ਼ਿੰਦੇ ਜਾਂ ਮਲਿਕਾਰਜੁਨ ਖੜਗੇ ਨੂੰ ਅੰਤਰਿਮ ਅਤੇ ਪਾਇਲਟ, ਸਿਧੀਆ ਅਤੇ ਦੇਵੜਾ ਨੂੰ ਉਪ ਪ੍ਰਧਾਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਪੱਖ ਵਿਚ ਹੈ। ਪਾਰਟੀ ਭਵਿੱਖ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਾਰੇ ਵੀ ਸ਼ਲੋਪੰਜ ਵਿਚ ਹੀ ਹੈ। ਪਹਿਲਾਂ ਇਹ ਸੋਚਿਆ ਗਿਆ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਵਿਚਾਰਕ ਪੂਰੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਵਿਚ ਰਹਿਣਗੇ ਪਰ ਉਹ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਟੀਮ ਅਹੁਦੇਦਾਰਾਂ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਸੰਸਦੀ ਰਣਨੀਤੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਹਿਮ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿਚ ਰਾਹੁਲ ਨੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਕਟ ਲਈ ਵੀ ਕਿਸੇ ਅੰਦਰਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਹੀ ਦੋਸ਼ੀ ਦੱਸ ਕੇ ਸਭ ਨੂੰ ਸੁੰਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ। ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਟਰੰਪ ਦੇ ਬਿਆਨ 'ਤੇ ਵੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਤੀਰਾ ਸ਼ਸ਼ੀ ਥਰੂਰ ਜਿਹੇ ਆਗੂਆਂ ਦੇ ਪਰਿਪੱਕ

ਪ੍ਰਤੀਕਰਮ ਦੇ ਉਲਟ ਰਿਹਾ। ਇਹੋ ਸਥਿਤੀ ਕਸ਼ਮੀਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੱਤੀ। ਫਿਲਹਾਲ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਸੰਕਟ ਨਹੀਂ ਮਿਲ ਰਹੇ ਕਿ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਦਸ਼ਾ-ਦਿਸ਼ਾ ਸੁਧਾਰਨ ਲਈ ਰਾਹੁਲ ਕੋਈ ਦੇਸ਼-ਵਿਆਪੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜਾ ਰਹੇ ਹੋਣ। ਕਾਂਗਰਸੀ ਹਲਕਿਆਂ ਤੋਂ ਮਿਲੇ ਸੰਕੇਤਾਂ ਮੁਤਾਬਕ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨੂੰ 2024 ਦੀਆਂ ਚੋਣਾਂ ਵਿਚ ਪ੍ਰਧਾਨ ਮੰਤਰੀ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਤਿੰਨ ਵਿਅਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰੇਗਾ। ਇਕ ਰਾਹੁਲ, ਦੂਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਜਾਨਸ਼ੀਨ ਅਤੇ ਤੀਜੀ ਖੁਦ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ। ਸੰਨ 2022 ਦੀਆਂ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਚੋਣਾਂ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਲਈ ਸਖਤ ਇਮਤਿਹਾਨ ਹੋਣਗੀਆਂ। ਉਸ ਨੇ ਸੋਨਬੱਦਰ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਕੁਝ ਦਮ ਜ਼ਰੂਰ ਦਿਖਾਇਆ ਪਰ ਉਨਾਵ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਉਹ ਸਿਰਫ ਟਵਿੱਟਰ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਰਹਿ ਗਈ। ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਵਿਚ ਮਿਸ਼ਨ 2022 ਲਈ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਨੂੰ ਰੋਜ਼ਾਨਾ ਲਗਪਗ 16 ਘੰਟੇ ਸਖਤ ਮਿਹਨਤ ਕਰਨੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਉਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧਮਈਆ, ਓਮਾਨ ਚਾਂਡੀ ਅਤੇ ਗੋਸ਼ ਚੇਨੀਬਲਾ ਵਰਗੇ ਖੇਤਰੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉੱਭਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ

ਵਾਸਤੇ ਦਿੱਲੀ ਦੀ ਸਕੂਨ ਭਰੀ ਅਤੇ ਚਮਕ-ਦਮਕ ਵਾਲੀ ਜੀਵਨਸ਼ੈਲੀ ਦਾ ਮੌਹ ਤਿਆਗਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਰਾਹੁਲ ਦੇ ਅਸਤੀਫੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਰੋਜ਼ਮੱਰੂ ਦਾ ਕੰਮਕਾਜ ਚੁਣੌਤੀ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਨੇ ਖੁਦ ਨੂੰ ਸੰਸਦੀ ਮਾਮਲਿਆਂ ਤਕ ਸੀਮਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਵੱਧ ਗਈ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਬਾਗੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਅਹਿਮ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਵਿਚ ਮਦਦ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਅਗਲੇਰੇ ਮੁਹਾਜ਼ ਤੋਂ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਪੈ ਰਹੀ ਹੈ।

ਇਕ ਦਿਨ ਉਹ ਮੁੱਢਲੀ ਵਿਚ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨੂੰ ਸਫਲ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸ਼ਾਂਤ ਕਰ ਕੇ ਦਿੱਲੀ ਪਰਤੀ ਹੀ ਸੀ ਕਿ ਪਤਾ ਲੱਗਾ ਕਿ ਅਮੋਨੀ ਦੇ ਰਾਜਾ ਰਹੇ ਸੰਜੇ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਹੈ। ਆਪਣੀ ਬੋਲਣ ਦੀ ਕਲਾ ਅਤੇ ਅਦਾਕਾਰੀ ਦੇ ਗੁਨਰ ਲਈ ਮਸ਼ਹੂਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸੂਬਾਈ ਯੂਨਿਟ ਦਾ ਇਕ ਮੁਖੀ ਵੀ ਭਾਜਪਾ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਦੇ ਘਰੇ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ। ਜੇ ਅਗਲੇ ਸਾਲ ਦਿੱਲੀ ਦੀਆਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੋਣਾਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ

ਨਵਜੋਤ ਸਿੰਘ ਸਿੱਧੂ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਚੋਣ ਚਿਹਰਾ ਬਣਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਪਿੱਛੇ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਗਾਂਧੀ ਹੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਭਾਵੇਂ ਹੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਦੀ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨਾ ਹੋਵੇ ਪਰ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰ ਕੇ.ਸੀ. ਵੇਂਕੂਗੋਪਾਲ ਵਰਗੇ ਲੋਕ ਉਸ ਦਾ ਸਾਥ ਨਹੀਂ ਛੱਡਣਗੇ। ਇਹ ਕੋਈ ਰਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ, ਅਰੁਣਾਚਲ ਦੀਆਂ ਸੂਬਾਈ ਯੂਨਿਟਾਂ ਦੇ ਮੁਖੀ, ਜੂਝ ਕਾਂਗਰਸ ਦੇ ਅੰਤਰਿਮ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਲਈ ਚੋਣ ਟੀਮ ਨੂੰ ਚੁਣਨ ਵਰਗੀਆਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਮੌਨ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਹੋਈਆਂ ਹਨ। ਕਾਂਗਰਸ ਨੂੰ ਨੇੜਿਓਂ ਜਾਣਨ ਵਾਲਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸ਼ਖ਼ਸ ਦੱਸ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਤੋਂ ਸਹਿਮਤੀ ਲੈ ਕੇ ਹੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਹਾਲੇ ਵੀ ਲੋਕ ਸਭਾ ਚੋਣ ਵਿਚ ਭਾਰੀ ਹਾਰ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਤੇ ਅ ਕਰਨ 'ਤੇ ਅੜੇ ਹੋਏ ਹਨ, ਉੱਥੇ ਹੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਅਤੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਇਸ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਤਕ ਟਾਲ ਕੇ ਅਤੇ ਸਭ ਨੂੰ ਨਾਲ ਲੈ ਕੇ ਚੱਲਣ ਦੀਆਂ ਚਾਹਵਾਨ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹੋ ਜਦ ਤਕ ਕਾਂਗਰਸ ਫਿਰ ਤੋਂ ਕੁਝ ਚੋਣ ਸਫਲਤਾਵਾਂ ਦਾ ਸਵਾਦ ਨਾ ਚੱਖ ਲਵੇ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਵੀ ਉਮੀਦਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ 'ਤੇ ਹੀ ਟਿਕੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੁਝ ਨਰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਪਟਿਆਲਾ

ਆਫ ਸਪੋਰਟਸ ਖੁੱਲ੍ਹਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਮਹਿਲ ਦਾ ਹੁਣ ਦੋਹਰਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣ ਨੂੰ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਾਂ ਮਹਿਲ ਦੀ ਖੂਬਸੂਰਤੀ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਦੇ ਰਹਿਣ ਸਹਿਣ ਅਤੇ ਸ਼ਾਹੀ ਠਾਠ ਬਾਠ ਦੀ ਜਿਉਂਦੀ ਜਾਗਦੀ ਮਿਸਾਲ ਮਿਲਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਖੇਡਾਂ ਦੇ ਮੈਦਾਨ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਬੰਨ੍ਹਦੇ ਹਨ। ਇਥੇ ਖੁਲ੍ਹੀ ਸੰਸਥਾ ਜਿਥੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਪੱਧਰ ਦੇ ਕੋਚ ਪੈਦਾ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿਚ ਭਾਰਤ ਦਾ ਨਾਮ ਚਮਕਾਉਣ ਵਾਲੇ ਖਿਡਾਰੀ ਵੀ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਮੌਤੀ ਬਾਗ ਪੈਲੇਸ ਨੂੰ ਮਹਾਰਾਜਾ ਨਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਨੇ ਸੰਨ 1847 ਵਿਚ ਬਣਾਵਾਇਆ। ਇਹ ਲਾਹੌਰ ਦੇ ਸ਼ਾਲੀਮਾਰ ਬਾਗ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।
ਬਾਰਾਂਦਰੀ
ਬਾਰਾਂਦਰੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪਟਿਆਲਾ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਹੀ ਪਹਿਚਾਣ ਹੈ। ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਵੱਲੋਂ ਦੁਨੀਆਂ ਦੇ ਕੋਨੇ-ਕੋਨੇ ਤੋਂ ਲਿਆ ਕੇ ਲਾਏ ਗਏ ਰੁੱਖ ਬੂਟੇ ਆਪਣਾ ਵੱਖਰਾ ਹੀ ਨਜ਼ਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਸਵੇਰੇ ਅਤੇ ਸ਼ਾਮ ਇਥੇ ਸੈਰ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਰਦਾਨ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਅਤੇ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕੋਠੀ

ਕਿਸੇ ਸਮੇਂ ਬਾਹਰ ਤੋਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਾਸ ਮਹਿਮਾਨਾਂ ਲਈ ਬਣਾਈ ਗਈ ਰਾਜਿੰਦਰਾ ਕੋਠੀ ਵਿਖੇ ਅੱਜ ਕੱਲ੍ਹ ਵਿਰਾਸਤੀ ਹੋਟਲ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜਿਹੜਾ ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਖੇਡ ਦੀ ਇੱਛਾ 'ਤੇ ਖਿੱਚ ਦਾ ਕੇਂਦਰ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਿੰਦਰਾ ਕੋਠੀ ਜਿਥੇ ਇਸ ਸਮੇਂ ਰਾਜੀਵ ਗਾਂਧੀ ਲਾਅ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਦੀ ਦਿੱਖ ਵੀ ਕਿਸੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਹੈ।
ਕਾਲੀ ਮਾਤਾ ਮੰਦਰ
ਸ਼ਾਹੀ ਘਰਾਣੇ ਵੱਲੋਂ ਕੋਲਕਾਤਾ ਤੋਂ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲੀ ਮਾਤਾ ਦੀ ਜੋਤ ਲਿਆ ਕੇ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸ੍ਰੀ ਕਾਲੀ ਮਾਤਾ ਮੰਦਰ ਨਾ ਕੇਵਲ ਸ਼ਹਿਰ ਨਿਵਾਸੀਆਂ ਲਈ, ਸਗੋਂ ਆਸ ਪਾਸ ਪਿੰਡਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਦੂਰ ਦੂਰ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪੂਜਣਯੋਗ ਸਥਾਨ ਹੈ। ਮਾਤਾ ਦੇ ਨਵਰਾਤਰਿਆਂ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਥੇ ਭਗਤਾਂ ਦਾ ਨਜ਼ਾਰਾ ਦੇਖਣਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ
ਗੁਰਦੁਆਰਾ ਸ੍ਰੀ ਦੁੱਖ ਨਿਵਾਰਨ ਸਾਹਿਬ ਨਵੀਂ ਪਾਤਸ਼ਾਹੀ ਗੁਰੂ ਤੇਗ ਬਹਾਦਰ ਜੀ ਦੀ ਚਰਨ ਛੋਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਧਰਤੀ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਪੰਚਮੀ ਦਾ ਮੇਲਾ ਬੜੀ ਧੁਮ ਧਮ ਨਾਲ ਭਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਹਿਰ ਨਿਵਾਸੀ

ਸਵੇਰੇ-ਸ਼ਾਮ ਇਥੇ ਗੁਰੂ ਦਾ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜਿਹੜੀ ਵੀ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤ ਪਟਿਆਲਾ ਆਉਂਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਇਥੇ ਆਸ਼ੀਰਵਾਦ ਜ਼ਰੂਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਕੇ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
ਪਟਿਆਲਾ ਦੇ ਚੌਂਕ
ਸ਼ਾਹੀ ਸ਼ਹਿਰ ਦੇ ਫੁਹਾਰਾ ਚੌਂਕ, ਲੀਲਾ ਭਵਨ ਚੌਂਕ, ਕੜਾਹ ਵਾਲਾ ਚੌਂਕ, ਅਨਾਰਦਾਨਾ ਚੌਂਕ, ਕਿਲ੍ਹਾ ਚੌਂਕ, ਅਦਾਲਤ ਬਜ਼ਾਰ, ਧਰਮਪੁਰਾ ਬਜ਼ਾਰ, ਆਰੀਆ ਸਮਾਜ ਚੌਂਕਾਂ ਦਾ ਆਪਣਾ ਇਤਿਹਾਸ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਦੀ ਆਪਣੀ ਨਿੱਜੀ ਪਛਾਣ ਹੈ।
ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਅਤੇ ਸੈਂਟਰ ਸਟੇਟ ਲਾਇਬਰੇਰੀ
ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਦਿਨਾਂ ਵਿਚ ਹਰੇਕ ਸ਼ਹਿਰ ਨੂੰ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਰਸਤੇ 'ਤੇ ਇੱਕ ਗੇਟ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ 10 ਦਰਵਾਜ਼ੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨਾਮ ਸ਼ਹਿਰਾਂ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਪੁਰਾਣਾ ਸ਼ਹਿਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦਰਵਾਜ਼ਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਹੀ ਵਸਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਸ਼ਿਮਲਾ ਦੀ ਤਰਜ਼ 'ਤੇ ਬਣੀ ਮਾਲ ਰੋਡ 'ਤੇ ਸੈਂਟਰ ਸਟੇਟ ਲਾਇਬਰੇਰੀ ਵਿਚ ਪੁਰਾਣਾ ਅਤੇ ਅਧੁਨਿਕ ਇਤਿਹਾਸ ਭਰਿਆ ਪਿਆ ਹੈ।
ਵਿਰਾਸਤ ਸਮਾਨ
ਇਸ ਅਜਾਇਬਘਰ, ਜਿਹੜਾ ਆਮ

ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਪੁਰਾਤਵ ਤੇ ਸੱਭਿਆਚਾਰਕ ਵਿਭਾਗ ਪੰਜਾਬ ਨੇ ਹਾਲ ਦੀ ਘੜੀ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ ਪੁਰਾਣੀਆਂ ਇਤਿਹਾਸਕ ਬੰਦੂਕਾਂ, ਪਿਸਤੌਲ, ਭਾਲੇ, ਟੋਪ, ਢਾਲਾਂ, ਨੇਜੇ ਤੇ ਤਲਵਾਰਾਂ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਹਨ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਨਾਦਰਸ਼ਾਹ ਦੀ ਤਲਵਾਰ 'ਸ਼ਿਕਾਰਗਾਹ' ਤੇ ਈਰਾਨ ਦੇ ਬਾਦਸ਼ਾਹ ਸ਼ਾਹ ਅੱਬਾਸ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਦੀ ਤਲਵਾਰ ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਗਥਿਆਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦੁਰਲੱਭ ਨਿਸ਼ਾਨੀਆਂ ਇੱਥੇ ਹਨ। ਰਿਆਸਤ ਦੇ ਮਹਾਰਾਜਾ ਸਾਹਿਬ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਾਰਜਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਸ਼ੇਰੇ ਪੰਜਾਬ ਮਹਾਰਾਜਾ ਰਣਜੀਤ ਸਿੰਘ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸੰਸਾਰ 'ਚੋਂ ਕਈ ਹੋਰ ਅਹਿਮ ਸ਼ਾਸਕ ਤੇ ਸ਼ਖ਼ਸੀਅਤਾਂ ਵੀ ਇਸ ਕਿਲ੍ਹੇ 'ਚ ਆਈਆਂ ਦੱਸੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਇਸ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਿਲ੍ਹੇ ਅੰਦਰ ਸਥਾਪਿਤ ਤੇ ਖਸਤਾ ਹਾਲ ਦੇ ਸ਼ਿਕਾਰ 'ਬੁਰਜ ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ' ਵਿਖੇ ਸਦੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰੰਤਰ ਬਲ ਰਹੀ ਜੋਤ ਅੱਜ ਵੀ ਬਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਜੋਤ ਕਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਉਸਾਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇਥੇ ਟਿੱਬੇ ਦੀ ਬਣੀ ਇੱਕ ਝਿੜੀ ਅੰਦਰ ਬਲਦੀ ਸੀ। ਬਾਬਾ ਆਲਾ ਸਿੰਘ ਨੇ ਇਸ ਜੋਤ ਕੋਲ ਲੰਮੀ ਤਪੱਸਿਆ ਵੀ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਥੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਪੱਸਵੀ ਖੜਾ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਹੈ।

ਆਪਣੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਪਾਰਟੀ ਸੰਗਠਨ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਾਲ ਮਿਲਾਈ ਰੱਖਣ ਲੱਗਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤੀ ਲੜਾਈਆਂ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਪਾਰਟੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦਾ ਪੂਰਾ ਸਮਰਥਨ ਮਿਲ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਨ੍ਹਾਂ 'ਚੋਂ ਦੋ ਮਾਮਲੇ ਤਾਂ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਨਾਲ ਹੀ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ। ਵੈਸੇ ਇੰਦਰਾ ਗਾਂਧੀ ਦੇ ਦੌਰ ਵਿਚ 1969 ਅਤੇ 1977 ਵਿਚ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਜਿਹੜੇ ਜਿਹੜੇ ਪਾਰਟੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਮਿਲੀ ਸੀ, ਉਸ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ 2014 ਅਤੇ 2019 ਵਿਚ ਹਾਰ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਵੱਡੀ ਬਗ਼ਾਵਤ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਜਾਂ ਵੱਡੇ ਪੱਧਰ 'ਤੇ ਨੇਤਾਵਾਂ ਨੇ ਪਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਛੱਡੀ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ ਲਗਪਗ 15 ਸਾਬਕਾ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀਆਂ, ਦਰਜਨਾਂ ਸਾਬਕਾ

ਕੇਂਦਰੀ ਮੰਤਰੀਆਂ ਅਤੇ ਪਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਜਨਰਲ ਸਕੱਤਰਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਵੰਸ਼ਵਾਦੀ ਨੇਤਾਵਾਂ ਦੀ ਖੋਪ ਨਵੇਂ ਕਾਬਲ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਲੁਭਾਉਣ ਦੇ ਲਿਹਾਜ਼ ਨਾਲ ਕੁਝ ਖ਼ਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੀ ਹੈ। ਜਦ ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼, ਰਾਜਸਥਾਨ ਅਤੇ ਛੱਤੀਸਗੜ੍ਹ ਦੇ ਮੁੱਖ ਮੰਤਰੀ ਚੁਣਨ ਦੀ ਵਾਰੀ ਆਈ ਤਾਂ ਪਾਰਟੀ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦਾ ਦਖਲ ਜ਼ਿਆਦਾ ਰਿਹਾ।
ਇਸ ਕਾਰਨ ਇਹ ਬਹਿਸ ਜ਼ੋਰ ਫੜਨ ਲੱਗੀ ਹੈ ਕਿ 'ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਰਾਹੁਲ ਤੋਂ ਬਿਹਤਰ ਹੈ।' ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਇਲਮ ਨਹੀਂ ਕਿ ਰਾਹੁਲ ਗਾਂਧੀ ਕਾਂਗਰਸ ਵਿਚ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦਾ ਕੱਦ ਉੱਚਾ ਹੋਣ ਬਾਰੇ ਕੀ ਸੋਚ ਰੱਖਦੇ ਹਨ। ਕੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਨਾਲ ਹੀ ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਦੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਪੁੱਛ-ਪੁਤੀਤ ਵੱਧ ਰਹੀ ਹੈ? ਜੇਹਾ ਤਾਂ ਯਕੀਨਨ ਕਾਂਗਰਸ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਵੀ ਸੁਧਰੇਗੀ। ਵੈਸੇ ਜੇ ਅਗਲਾ ਪ੍ਰਧਾਨ ਪਾਰਟੀ ਲਈ ਸਮਰਪਿਤ ਨਾ ਹੋ ਕੇ ਸਿਰਫ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਕਨਪੁਤਲੀ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਕਾਂਗਰਸ ਲਈ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਤੋਂ ਬੁਰਾ ਕੁਝ ਹੋਰ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਜਦ 1997 ਵਿਚ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਸੋਨੀਆ ਗਾਂਧੀ ਪਾਰਟੀ ਵਿਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਈ ਸੀ ਤਾਂ ਪ੍ਰਧਾਨ ਰਹੇ ਸੀਤਾਰਾਮ ਕੇਸਰੀ ਦੀ ਕੋਈ ਹੈਸੀਅਤ ਹੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਗਈ ਸੀ। ਅਕਸਰ ਆਸਕਰ ਫਰਨਾਂਡੀਜ਼ ਅਤੇ ਵੀ. ਜਾਰਜ ਕੇਸਰੀ ਦੇ ਨਿਵਾਸ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਵਾਉਣ ਜਾਂਦੇ ਸਨ। ਕੇਸਰੀ ਇਸ ਤੋਂ ਬੇਹੱਦ ਦੁਖੀ ਰਹਿੰਦੇ ਸਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਸ ਦਸਤਖ਼ਤ ਕਰਨ ਤਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।
ਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਦਾ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਕਟ ਗਾਂਧੀ ਪਰਿਵਾਰ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਵੇਗਾ ਜਾਂ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਦਾ ਜ਼ਰੀਆ ਬਣੇਗਾ? ਫਿਲਮਕਾਰ ਮਹੇਸ਼ ਭੱਟ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਹਰ ਔਰਤ ਦੀ ਰਾਹ ਵਿਚ ਵੀ ਇਕ ਅੰਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਕਾਂਗਰਸ ਪਾਰਟੀ ਉਸ ਅੰਤ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਪੁੱਜ ਗਈ ਹੈ ਪਰ ਹਰੇਕ ਅੰਤ ਵਿਚ ਨਵੀਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕੀ ਕਾਂਗਰਸ ਆਪਣੇ ਪੁਰਾਣੇ ਸਰੂਪ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਕਲ ਕੇ ਖੁਦ ਵਿਚ ਨਵੇਂ ਸੁਧਾਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਂਗਰਸੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਸਹਿਮਤ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

Preetnama

ਪ੍ਰੀਤਨਾਮਾ
ਖਰਾ ਸੱਚ

On our English language New Website
WWW.PREETNEWS.COM

Khara Sach

Chief Editor
Pritpal Kaur

+1 201-312-4180

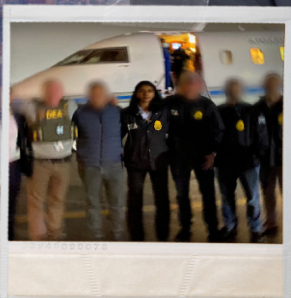
Vol 4, Issue 360

Website: www.preetnama.com Email preetnamausa@gmail.com

03 JULY TO 09 JULY, 2026

SARITHA
NEW YORK ATTORNEY GENERAL

New York needs a
PROSECUTOR
as Attorney General

SARITHA'S RECORD:

FEDERAL PROSECUTOR WHO LOCKED UP TERRORISTS

DRUG ENFORCEMENT ADMINISTRATION CHIEF OF STAFF

HARVARD COLLEGE AND HARVARD LAW SCHOOL GRADUATE

FEDERAL JUDGE NOMINEE

SARITHA'S PLAN:

✓ **ENFORCE THE LAW BY PROSECUTING CRIME**

✓ **TAKE THE HOMELESS AND SICK OFF THE STREETS HUMANELY**

✓ **ELIMINATE CORRUPTION AND FRAUD**

SARITHAFORNEWYORK.COM

✕ @SarithaForNY f Saritha For New York

SCAN HERE TO
DONATE!